הארץ

85 אגורות יום ד' כ"ט בטבת תשמ"ז, 28 בינואר 1987 VOL. 68/20596 JANUARY 28 1987

משך כל שעות הלילה נעשו מאמצים למנוע השבתת בתי החולים הבוקר

יו"ר ועדת העבודה והרווחה דרשה משר האוצר לכנס בלילה את ועדת פרה ולדון בדרישות עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים להעלאות שכר ● נסים הסכים תמורת התחייבות לא לשבות שבועיים ● חריש הינחה את פרקליטות המדינה לנקוט בכל הצעדים נגד השובתים אם יפרו את צווי המניעה

מאת דן מגיד
סופר "הארץ"

נסיונות של הרגע האחרון נעשו במשך כל הלילה ליצירת הידברות בין האוצר לעובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים, על מנת לשכנעם לבטל את החלטתם לחדש השביתה החל מהבוקר.

לקראת חצות, בתום דיון דחוף של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, פנתה יושבת ראש הוועדה ח"כ אורה נמיר אל שר האוצר ודרשה ממנו לכנס במהלך הלילה את ועדת פרה בראשותו ולדון בדרישות העובדים להעלאות שכר. כמו כן ביקשה הוועדה משר האוצר לבטל את פעולת פרקליטות המדינה להוציא נגד העובדים צווי אכיפה, לנוכח כוונתם המוצהרת להפר את צווי המניעה שהוצאו נגדם בבית הדין האזורי לעבודה בירושלים.

לאחר חצות הודיע שר האוצר בתגובה כי הוא מוכן לכנס הוועדה

(סוף בעמוד 4)

שלובי־זרוע נכנסו אסד ומובארק לאולם הפיסגה

אסד קורא למצרים לנתק היחסים עם ישראל ● חוסיין: להפסיק מלחמת המפרץ ולהערך נגד ישראל המתפשטת על חשבון הערבים ● מובארק: יש למנוע התבססות הכיבוש ● שמועה בכווית: גובשה נוסחה חדשה – "בית לאומי לפלשתינים"

הנשיא מובארק בפיסגת־כווית. בשלידו שר החוץ המצרי איסמת עבדול מגיד (באמצע) היועץ עוסמה אל באז (מימין). (תצלום איי־פי).

מאת סופר "הארץ"
לענייניים ערביים

נשיא מצרים חוסני מובארק ונשיא סוריה חאפז אסד נכנסו אמש שלובי זרועות לאולם המליאה של הוועידה האיסלאמית החמישית בכווית, כשמאחוריהם חברי משלחות שתי המדינות.

מקורות ערביים בכווית מסרו אמש סמוך לחצות כי שני הנשיאים נפגשו במסדרון לפני הכניסה לאולם, לחצו ידיים, בירכו איש את רעהו ושלובי זרועות עד לכניסה לאולם המליאה. אולם כעבור שעה כאשר עלה הנשיא אסד לדוכן הנואמים הוא קרא למצרים להיות יחד עם סוריה בעמדה אחת כפי ששתי המדינות נלחמו יחדיו. עוד קרא לשים קץ ליחסים הקיימים בין ישראל לבין חלק מהאומים הערביים בשום שכר לנו מהווים מטרה כנגד הציונות ומצרים בראש ובראשונה, אמר אסד.

יצויין כי אסד ומובארק נועדו בנפרד אמש עם מלך סעודיה פהד. במקביל רווחו אמש שמועות, כי

(סוף בעמוד 4)

חדשות הארץ

שיחת היום
עם: אלי קרמונה, מנהל המחלקה לענייני עבודה בפרקליטות המדינה.
על: "הסיבוב השני" של עובדי המינהל והמשק בבתי החולים. (עמ' 2)

בעצת הרצוג חזר בו בוב הוק מקריאה להקמת מדינה פלשתינית (עמ' 3)
*
הוארך מעצר החשוד כי הוא "האנס הדרומי" (עמ' 8)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: בהיר עד מעונן חלקית עם עליה קלה בטמפרטורות.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 9–6.
● תל־אביב: 15–9.
● חיפה: 14–9.
● באר־שבע: 17–5.
הגולן 9–5. צפת 9–6. אזורון 13–7. נתב"ג 15–9. עזה 17–9. אילת 20–5.

זכו בלוטו
בהגרלה שנערכה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 3, 8, 10, 24, 27, 34. המספר הנוסף: 36.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6153	+0.0003
נוסעים	1.9199	+0.0083
שחור	1.5900	–

שער הסל

יציג	1.6772	–0.0014

בגליון זה 16 עמודים

שוק ההון

ביקושים

מאת יהודה שרוני

ביקושים גדולים ביותר לבניות תופשיות היוו את אחד המאפיינים העיקריים של הפעילות בשוק ההון אתמול. הביקושים הורמו בעיקר על ידי מקורבי שוק הבניות, שביקשו לשוב ולהצטרף למעגל המשקיעים. קרנות הנאמנות המתמחות במניות צברו 10 מיליון שקל. לאגרות החוב צמודות המדד היו ביקוש של 15 מיליון שקל. בנק ישראל מכנה את סקטיקת גיוס ההון, והוצר הוא ינפיק סידרה אחת של אגרת צמודות בדד מסוג "גליל" בהיקף של 70 מיליון שקל.

ערך את העמוד: ביני שפירא

סיעת המערך מתכנסת היום; "ידונו בפירוק הקואליציה"

רוגז רב על הביקורת על פרס וניצול דברי בלאס ● המשטרה תבדוק אם יש מקום לחקור בתלונת צעירי חרות נגד פרס ואישים אחרים בפרשת התרומות שהועברו במערכת הבחירות למפלגת העבודה ול"יחד"

מאת דן מרגלית וראובן שפירא
סופרי "הארץ"

סיעת המערך מתכנסת היום לדון בהשלכות המצב בינה לבין סיעת הליכוד על רקע כמה ארועים שהתרחשו בתחילת השבוע. במערך שורר רוגז בגלל הביקורת החריפה שנמתחה על התבטאויותיו של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בחו"ל בנושא ייצוג הפלשתינאי וכינון ועידה "בינלאומית" בנושא השלום. כמו כן שורר במערך רוגז על הניצול שעשה הליכוד בפרשת דוד בלאס והתאשמותיו נגד מפלגת העבודה. במערך טוענים כי יש לאיים על הליכוד בפירוק הקואליציה בגלל פעילות זו של הליכוד. אבל לפי שעה לא מסתמן משבר ממשלתי ממשי.

המשטרה תבדוק אם יש מקום לחקור בתלונה שהגישו אתמול צעירי חרות ליחידה הארצית לחקירות הונאה, נגד מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, ואישים אחרים – בפרשת התרומות שהועברו במערכת הבחירות האחרונה למפלגת העבודה ול"יחד".

התלונה נרשמה אתמול במשרדי היחידה לחקירות הונאה, ובקרוב, לאחר בדיקה ראשונית של התלונה, תחליט המשטרה אם וכיצד לטפל בה, ואולי להעביר אותה לטיפולו של גורם אחר. יתכן גם כי המשטרה תתייעץ עם היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לטיפול בתלונה שהוגשה. בשלב זה הגישו אתמול במשטרה כי התלונה נרשמה על־פי הנהלים המקובלים.

(ע.) מזכ"ל מפלגת העבודה, עוזי ברעם, אמר אמש כי כששמעון פרס יחזור היום לארץ, הוא יישאל בפרשת השוחד, שלפי הטענה קיבל מדוד בלאס, ויענה על כך.

דירקטוריון בנק לאומי מתכנס היום כדי לדון בהמלצות הורוביץ־צדוק

מאת אריה לביא
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

מועצת המנהלים של בנק לאומי מתכנסת היום לדיון בדו"ח ועדת הורוביץ־צדוק, שהושלם שלשום, והוגש לנגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו.

מועצת המנהלים החדשה, בראשות ד"ר מאיר חת, תצטרך להכריע אם לקבל את הדו"ח, ועל הדרך הטיפול בהמלצותיו ומסקנותיו. ההערכה היא כי הדירקטוריון יאשר את ההמלצות.

הדו"ח מורכב משני חלקים: החלק הראשון כולל את ההמלצות המעשיות, החתומות על־ידי חמשת חברי הוועדה: אלי הורוביץ, שעמד בראשה, יחזקאל הרמלך, פרופ' פנחס זוסמן, יעקב חריש וזאב שר. החלק השני כולל חוות־דעת משפטית מפורטת, שחוברה על־ידי עו"ד חיים צדוק.

הוועדה קובעת כי עד להכרעת עניינו של ארנסט יפת, בבוררות או במשפט, יעוכב תשלום הגימלה, כנגד תביעת הבנק להשבה מלאה, או חלקית של פיצויי הפרישה שניתנו לו. כדי למנוע התדיינות ממושכת ומסובכת בבתי המשפט, ממליצה הוועדה כי בל"ל יציע ליפת להעביר את העניין להכרעה בבוררות – בפני שופט לשעבר של בית המשפט העליון כבורר יחיד, או בפני שלושה בוררים, בראשות שופט לשעבר של בית המשפט העליון.

יפת הוזהה קטגוריה נפרדת. ההמלצה מבוססת על חוות הדעת המשפטית של צדוק, הקובעת כי לבנק עשויה להיות עילה לשתי פעולות: לתבוע השבת סכום הפיצויים בסך 4.4 מיליון דולר שהבנק שילם ליפת, או לפחות השבת חלק מסכום זה, שתשאיר בידי יפת סכום פיצויים בשיעור סביר ומקובל, מחושב לפי שכר ראוי. הפעולה השניה היא לבטל את תשלום הגימלה בשיעור 28 אלף

(סוף בעמוד 2 טור 5)

הדו"ח מציע: שופט עליון יקבע את התשלומים ליפת

בינתיים יעוכבו תשלומי הפנסיה ● שכרו השנתי של יפת נקבע לפני שנה ל־1.05 מיליון דולר כולל מענק

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אלו הן הנקודות העיקריות בדו"ח הורוביץ־צדוק שפורסם אתמול:

● עד להכרעת עניינו של ארנסט יפת, בבוררות או במשפט, יעוכב תשלום הגימלה על דרך הקיזוז כנגד תביעת הבנק להשבה מלאה או חלקית של פיצויי הפרישה.

● בל"ל יציע ליפת שענין פיצויי הפרישה והגימלה יימסר להכרעה בבוררות בפני שופט לשעבר של בית המשפט העליון כבורר יחיד או בפני

(סוף בעמוד 2, טור 7)

הדו"ח המלא של ועדת הורוביץ־צדוק: בעמוד 12 ● קטעים נבחרים מחוות הדעת של עו"ד חיים צדוק: בעמוד 13

נחתמה החבילה ● נסים: צעד לצמיחת המשק; קיסר: אנו חולקים על דרך האוצר להשיג מטרה זו

הוגשו כ־100 בקשות להעלות מחירים; ההסתדרות: אנו עשויים לתבוע תוספות

השר פת: יש להעלות בהדרגה את מחירי הדלקים, אחרת נצטרך להעלותם ביוני ב־70 אחוזים

מאת צבי זרחיה
יהודית וינקלר
סופרי "הארץ"

"הסכם עיסקת החבילה מבטא מאמץ משותף של מרכיבי המשק העיקריים להבטחת יציבות המשק וכן לפעולה להעלאת הפיריון, יצירת תעסוקה ועידוד הצמיחה. יש בו ניסיון לא רק להוריד את האינפלציה, אלא לעתיד ורוד יותר שיהיה בו משום חידוש הצמיחה, לאחר 13 שנות קיפאון".

כך אמר אתמול שר האוצר, משה נסים, בעת טקס החתימה בראשי תיבות על "עיסקת החבילה". החתימה המלאה, תיערך לאחר שובו מחו"ל של מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, שהיה שותף בגיבוש ההסכם.

קיסר: הציבור שילם מחיר כבד

מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, אמר כי יש לדאוג ליציבות המשק. לדבריו, ציבור העובדים שילם כבר מחיר כבד להורדת האינפלציה, ואינו יכול להיות אדיש לתופעות של הידרשה, שיביאו לתביעה נוספת מהעובדים.

"ההסכם הוא ביטוי למה שסיכמנו, אולם יש דברים שלגביהם איננו

(סוף בעמוד 2 טור 3)

החותמים על החבילה (משמאל לימין): מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, שר האוצר משה נסים, נציג המעסיקים דב לאוטמן.

ואנונו לאחיו: התנאים בכלא מאד קשים; מתייחסים אלי כאל אויב המדינה מס' 1

פירסום ראשון של מכתב ששלח ואנונו מהכלא לבן־משפחתו ● אתמול סירב ואנונו להיפגש עם ג'ודי מבעד למחיצה ולהידבר עימה באמצעות פתקים, עזב את מקום המיפגש והודיע כי הוא ממשיך בשביתת הרעב ● ג'ודי: אני ממשיכה לאהוב אותו למרות שפותה על ידי הסוכנת סינדי

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

מרדכי ואנונו, הכלוא במיתקן של שירות בתי הסוהר, כתב לאחרונה מכתב – לאחיו מאיר, המתגורר בארה"ב. "הארץ" מביא פרסום ראשון של המכתב.

1.1.1987

מאיר שלום.

אני לא יודע מתי תקבל את המכתב הזה, תלוי בעיכובים של מדינת ישראל. בכל אופן אני יצאתי למאבק נגד מה שנעשה לי, וגם להמשיך במה שהתחלתי. אני מבקש את עזרתך ורוצה שאתה תפעל למעני שם ופה, וגם להמשיך את מה שאני התחלתי. אני לא יכול לכתוב לך פרטים על מה היה, איך היה ומה רציתי וכו'. הצנזורה מאוד קשוחה בנושא הזה.

התנאים שלי בכלא עד היום הם מאוד קשים, בידוד מוחלט. שעת טיול אחת מחוץ לתא בחדר קטן. מונעים ממני לכתוב לעצמי מחשבות ורעיונות, כך

(סוף בעמוד 2, טור 5)

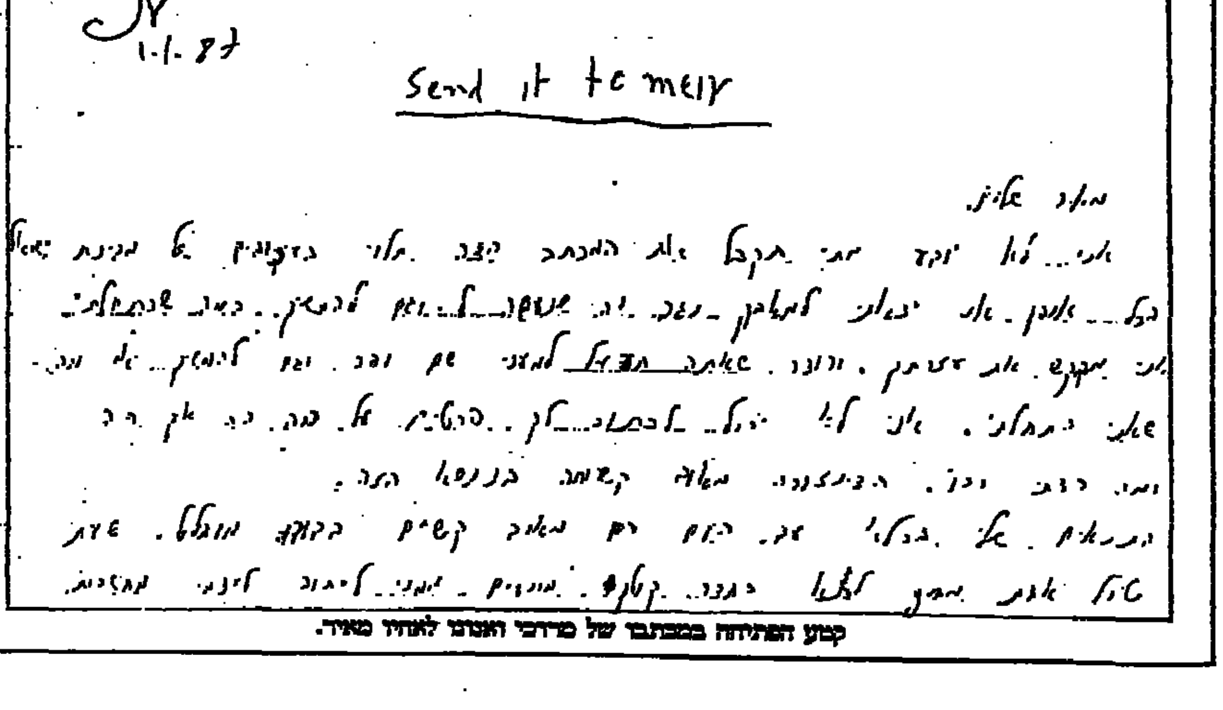
1.1.87
Send it to meir

קטע הפתיחה במכתבו של מרדכי ואנונו לאחיו מאיר.

מבצע באוים עד 1.2.87 בלבד!

באוים אין עליות מחירים ויש מכוניות!

אל תחכה לפברואר! היכנס עד היום לאוים ורכוש מכונית ממבחר דגמי '86, '85 ו־'84 במחיר שלפני הפיחות – ולמסירה מיידית! אוים מחודשת את צי המכוניות שלה וזו ההזדמנות שלך להרוויח מכונית טובה במחיר ישן, עם תעודת אחריות לתקופה של 3 חודשים ו/או 5000 ק"מ

דגמי '86
אוטוביאנקי* $9,000 – 13,320 ש"ח
אופל קורסה* $12,800 – 18,944 ש"ח
שרייד* $11,900 – 17,612 ש"ח

דגמי '85
פג'ו J-5 $16,700 – 24,716 ש"ח
פג'ו 305 $14,000 – 20,720 ש"ח
ב.מ.וו. 316* $26,750 – 39,590 ש"ח
ב.מ.וו. 518* $29,500 – 43,660 ש"ח
רוקי 2000 סמ"ק $14,000 – 20,720 ש"ח
סיאט רונדה* $10,000 – 14,800 ש"ח
לנצ'יה פריזמה* $12,900 – 19,092 ש"ח

דגמי '84
שרמנט 1300 אוט* $10,900 – 16,132 ש"ח
פג'ו 505 אוט* $29,900 – 44,252 ש"ח
פריזמה* $11,900 – 17,612 ש"ח
דייהטסו ג'יפ $10,000 – 14,800 ש"ח

* עם מזגן

AVIS

הזדרז! אוים נותנת לך הזדמנות להרוויח!

המכירה: מוסך מרכזי. אוים. א.ת. לוד. טל' 232210, 221062, 226464-08. בימים א'-ה' בין השעות 08.00-18.00. ביום ו' בין השעות 08.00-13.00.

صكذا عن الاصل

صكنا من الاهل

ראיתי שמעתי

מלחמת איראן־עירק בממשלה

ישיבת הממשלה נפתחה ה־שבוע בסקירת שר הביטחון יצחק רבין על מלחמת איראן־עירק. מיד אחריך סקר שר העבודה והרווחה, משה קצב, את תכנית הפנסיה הממלכתית. שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו הרבתה לקטוע את דבריו של קצב בקריאות ביניים. שר התחבורה, חיים קורפו, לא התאפק לבסוף והעיר: "מלחמת איראן־עירק הגיעה כנראה גם לממשלה". הוא רמז בכך למוצאם של הנצים: קצב יוצא איראן וארבלי־אלמוזלינו מוצאה מעירק.

א. לם

לקט מציע חברי כנסת חוץ־עיסוקיים

יחזקאל לקט, יו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית ו־חבר־הכנסת בעבר, ביקש לכנס עוד השבוע את מרכז מפלגת העבודה, לדיון לנוכח האירועים האחרונים, כגון פרשת בלאס, ולהחלטה חד־משמעית של מר־כז המפלגה, שחברי הכנסת מטעם מפלגת העבודה לא יורשו לעסוק בעבודה זולת עיסוקם כחברי הכנסת. ההצעה אמורה להיכנס לתוקף החל בכנסת הבאה, מאחר שרבים מחברי־הכנסת הם בעלי משרדים (עו־רכי־דין, יועצים, תעשיינים וכו') ויזדקקו לזמן כדי להתארגן. לקט אף מציע שאחרי שמרכז המפלגה יאשר זאת, תעלה סיעת מפלגת העבודה הצעת חוק שת־חייב את חברי־הכנסת מכל המפלגות לנהוג כך.

ע.ר.

שר החקלאות נסע לחו"ל, נאם, חזר, הכל ביום אחד

שר החקלאות, אריה נחמ־קין, יצא בסוף השבוע לפגישה מיממה לגרמניה המערבית, ל־השתתף בתערוכה לציון העשור לחברת קאל"ל — קווי אוויר למיטען, שבבעלות ארגוני ה־חקלאים בארץ. שר החקלאות המריא במטוס מטען של החברה, שיצא אור ליום חמישי האחרון, ב־01.00 אחר חצות, והוביל מלפפונים ואבוקדו. מתקני ה־חברה המרכזיים באירופה נמ־צאים בנמל־התעופה קלדבון שבגרמניה המערבית. שר ה־חקלאות הגיע למקום בשעת בוקר מוקדמת ונפגש עם שר התחבורה של גרמניה המערבית, הד"ר ורנר דולינגר, שהתפנה ממערכת הבחירות והגיע ב־מיוחד לאירוע החגיגי. לאחר שנשא נאום, לפני מאות ה־קרואים, שהגיעו לאירוע בנמל התעופה, עלה שר החקלאות בצהרי יום חמישי על מטוס של חברת קאל"ל, העמוס בסחורות תוצרי גלם, ועשה דרכו לארץ. בסך הכל, שהה שר החקלאות באוויר ובחו"ל כ־21 שעות.

זהר בלומנקרנץ

אשת השגריר נשאה ארגז

כבר סופר במדור זה על עבודת ההתנדבות המיוחדת ב־מינה שעושה אשת השגריר הגרמני, סילוויה האנס, בבית־חולים תל־השומר. והנה, בימי שביתת עובדי המינהל והמשק, נראתה יום אחד אשת הדיפלומט נושאת ארגז למחלקה הפנימית. בארגז היו כיכרות לחם, ביצים וסלטים מעשי ידיה והיא חילקה אותם במחלקה.

סילוויה האנס

הד"ר משה סגל, מנהל יחידת הסוכרת, שבעזרתו עשתה סי־לוויה האנס את היכרותה עם בית־החולים, אומר: "מאלף ל־ראות אשה אצילית זו לעומת אנשים אחרים הסבורים שכדי להשיג הטבות — הכל מותר, ולא חשוב מי משלם את המחיר".

ע. שושן

מנתח ישראלי ייצא להונגריה לטפל בשחקן פצוע

מנהל המחלקה האורטופדית של בית־החולים הדסה עין כרם בירושלים, הפרופ' יהודה מלומן, ייצא בשבוע הבא להונגריה כדי לנתח שם את השחקן ההונגרי מו־לנר גזא, שנפצע ושותק ברג־ליו בהתקפת המחבלים בנמל־התעופה של וינה, לפני שנה. השחקן היה אז בדרכו לישראל, עם קבוצת התיאטרון "הבימה העליונה מבודפשט". בעת שהמ־תינה הקבוצה בנמל, תקפו מחב־לים את הנוסעים לאל־על והשחקן נפגע מכדור כשעמד בשורה ו־שותק בשתי רגליו.

ביוזמת האגודה לקידום קשרי ישראל־הונגריה, שבראשה עומד שחקן תיאטרון־הבימה אברהם רונאי, הוחלט לפנות לפרופ' מלומן שיבדוק אפשרות לטפל בשחקן הפצוע, כמחווה על כוונתו להופיע בישראל. הפרופ' מלומן בדק לפני חודשים מספר את מולנר גזא, בעת שהיה מאושפז בעיר גרץ שבאוסטריה. מהבדיקה הגיע למסקנה כי יש אפשרות סבירה לשקמו. לאחר מגעים שנים, הוחלט כי מלומן יטוס ב־8 בפברואר לבודפשט ושם ינתח את השחקן. הטיסה והשהות של הרופא הישראלי ימומנו על־ידי ממשלת הונגריה.

עתי"ם

בעריכת עידית רוזנבלום

קופ"ח תקבל עוד עשרות מיליוני ש"ח מעבר ל־47 מיליון שסוכמו

בין היתר: הממשלה התחייבה להשלים השנה את תשלומי המס המקביל עד לסכום של 871 מיליון ש"ח • ההסתדרות: קיבלנו יותר משציפינו • האוצר: הסכום אינו חורג מהמסגרת התקציבית

מאת צבי זרחיה ויהודית וינקלר כתבי "הארץ"

ההסכם שנחתם אתמול בין הממשלה וההסתדרות בעניין הסיוע לקופ"ח נתקבל בברכה על ידי שני הצדדים. ההסתדרות טוענת כי השיגה יותר ממה שציפתה מהאוצר ואילו נציגי האוצר אומרים כי סכום הסיוע לקופ"ח אינו חורג מהמסגרת התקציבית.

בחוגים הכלכליים זוקפים הישג לשר האוצר משה נסים ולאנשי התקציבים באוצר, שניהלו את המו"מ עם ההסתדרות, בכך שהצ־ליחו "להוריד" את ההסתדרות מתביעתה הראשונית לסיוע של 150 מיליון ש"ח. באוצר סברו לפני שבועיים כי ההסתדרות "תפסה טרמפ" על הסכם היציבות, במגמה להשיג כספים מהממשלה עבור קופ"ח. לפיכך, ההרגשה היא של הישג כאשר בסופו של דבר הסתפקה ההסתדרות בסיוע של 47 מיליון ש"ח בלבד, שאליו נילוות "תוספות זעירות אחרות". סגן הממונה על התקציבים באוצר, משה הבא, שניהל את המו"מ עם קופ"ח לאורך כל הדרך אמר אתמול "יש לנו סיפוק מההסכם, שאינו חורג מהמסגרת התקציבית שלנו. אנו מאושרים מכך שההסתדרות מרוצה מההסכם".

מה באמת נתנה הממשלה לקופ"ח?

• גידול בתמיכה לקופ"ח. בהסכם מצויין כי למימון חלק מהסכמי השכר החדשים עם האחיות ובעיות אחרות, תוסיף הממשלה באופן חד פעמי סכום של 47 מיליון ש"ח. עיון מדוקדק בסעיפי ההסכם מלמד כי מעבר לסכום זה, תזכה ההסתדרות בסכומים נוספים מהממשלה.

סעיפו הראשון של ההסכם קובע כי הממשלה מתחייבת לתמוך בקופ"ח בשנת הכספים '87, בסכום שישלים את הסכום הנגבה ממס מקביל לסכום של 871 מיליון ש"ח במחירים ממוצעים של '87. המדובר ככל הנראה בעשרות מיליוני ש"ח. פירושו המעשי של סעיף זה הוא שהממשלה מכירה בעידכון הסיוע לקופ"ח, קביעת מנגנון הסיוע לקופ"ח והכללתו בהסכם עם הממשלה מהווה הישג מסיים להסתדרות. שכן, בעצם זכתה כאן ההסתדרות בעידכון הסיוע הממשלתי לקופ"ח. באוצר אומרים כי ההסתדרות היתה זוכה ממילא בעידכון של סכומי הסיוע. זאת, כאמור על פי ההסכם שנחתם כבר בעקבות דו"ח גדיש שלפיו הממשלה תעדכן את תמיכתה בקופ"ח.

• הארכת משך זמן החזרת החובות. הממשלה הגדילה למעשה את פריסת החובות של קופ"ח. על פי ההסכם יפרס חוב של קופ"ח באוצר בהיקף של 60 מיליון ש"ח. קופ"ח תזכה לפריסה גם של אשראי נוסף של 48 מיליון ש"ח בבנק קרן. סכום זה יפרע בתשלומים שוים ורצופים של קרן וריבית עד ל־31 למרץ '89. הריבית תקבע בין הבנק לקופ"ח בתיאום עם הממשלה. סכום של 20 מיליון ש"ח מתוך אשראי שעל קופ"ח להחזיר ב־'87, יידחה לאחר ה־1 לאפריל '89, ויפרס ל־12 חודש.

• גידול במקורות עקב מכירת נכסים. בדו"ח גדיש נקבע כי קופ"ח תמכור נכסים בהיקף של 75 מיליון ש"ח. כיוון שקופ"ח עדיין לא ביצעה את הדבר, תבע האוצר חכה בעידכון סכום המכירה. עתה הוחלט כי הממשלה תתיר לקופ"ח לצבור ריבית על אשראי הקיים בסכום של 80 מיליון ש"ח. כתמורה לכך, קופ"ח תעמוד בהתחייבותה למכירת הנכסים של 80 מיליון ש"ח, בהתאם ללוח הזמנים המקורי של הסכם דו"ח גדיש.

פרס: כל יהודי וכל ישראלי אינו יכול להתפשר עם משטר האפרטהייד

שר החוץ מסרב להגיב על התקפות שר הבטחון יצחק רבין נגד המנכ"ל המדיני של משרד החוץ בעניין דרום אפריקה עד שובו ארצה היום

מאת דניאל דגן סופר "הארץ" באירופה

בון (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ שמעון פרס סרב אמש להגיב בצורה כלשהי על התקפות שר הבטחון יצחק רבין נגד המנכ"ל המדיני של משרד החוץ בעניין דרום אפריקה. בתשובה לשאלות "הארץ" אמר, כי לא יאמר דבר בנושא לפני שובו ארצה היום.

ואולם במסיבת עתונאים בבריסל אמר פרס, כי "כל יהודי וכל ישראלי באשר הוא אינו יכול להתפשר עם משטר האפרטהייד. זה הולך לעומק המחוייבות המוסרית שלנו". עוד אמר שר החוץ, כי ישראל איננה גורם מוביל בנושא דרום אפריקה בשל מעמדה כמדינה קטנה, אך היא "הולכת בעקבות החלטות בין־לאומיות".

ועידה איננה תחליף

בעניין מאמצי השלום במזרח התיכון אמר פרס, כי ועידה בין־לאומית, במתכונת המקובלת על ישראל, איננה תחליף למשא ומתן ישיר, אלא מסגרת למשא ומתן כזה. הבנה והסכמה על הצורך בוועידה בינלאומית שתשמש מסגרת למשא ומתן ישיר יש לדברי פרס גם עם ירדן.

בפגישה עם שר החוץ הבלגי טינדמאנס, שהוא יושב ראש מועצת שרי החוץ של השוק המשותף, חזר פרס על הצעתו לקהילייה להקים קבוצת עבודה שתבדוק מעורבות כלכלית אירופאית מסיבית באיזור.

פרס חושב על מפעל גדול במיוחד שישפיע על ההתפתחויות הכלכליות והמדיניות באיזור לאורך זמן.

טינדמאנס, ולפני כן נציג השוק המשותף קלוד שייסון ולשעבר שר החוץ הצרפתי, הבטיחו לפרס לדון בכובד ראש בהצעותיו.

משאלה להרחיב השיתוף

בכינוס המועצה לשיתוף פעולה כלכלי בין ישראל לבין השוק אתמול, שבה השתתף פרס, העלו הישראלים משאלה להרחיב את שי־תוף הפעולה בתחום המחקר והפי־תוח. כן העלתה ישראל בקשות בשני תחומים נוספים: שינוי "כללי המקור" של מוצרים הנסחרים עם השוק במגמה להקל על הייצוא הישראלי לשוק, והמנעות מעיכוב האישור של פרוטוקול המסדיר את הייצוא החקלאי לשוק בצורה שלא ייפגע מהצטרפות ספרד ופורטוגל לקהילייה (בשוק יש מגמה לעכב את האישור עד להשגת הסכם מסחרי בין ישראל לספרד).

פרס יחזור היום ארצה בטיסה מגרמניה.

100 בקשות להעלאת

(סוף מעמוד 1)

רואים עין בעין עם הממשלה וה־כוונה היא לצעדים המובילים לבי־צוע המטרות שבפניהן עומד המ־שק.

הברפלד: ההסתדרות תתבע תוספות שכר

ההסתדרות תתבע תוספת שכר החל מאפריל, אם יהיו במשק ארועים חריגים — הבהיר אתמול חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי. הוא הטעים כי ההסכם ליצוב המשק אינו כובל בשום צורה את ידי ההסתדרות, ואינו מבטל או מסייג את זכותה לנהל משא ומתן על הסכמי העבודה החדשים במשק, לאחר שיפוג תוקפם בסוף מארס '87.

לאוטמן: ההסכם חיוני

נשיא לשכת התיאום של הארגו־נים הכלכליים, דב לאוטמן, אמר כי ההסכם היה חיוני להמשך הניהול התקין של המשק, והביע תקווה כי הוא יביא לשיפור הייצוא. לדבריו, הצמיחה תעשה תוך שמירת היצי־בות, ואם תשמר היציבות — לא יעזו כל המהלכים האחרים. יש לשמור על ההסכמים, לשמור על רמת מחירים, ולייקר מחירים בעק־בות הפיחות והעלאת מחירי האנר־גיה. "זהו ההסכם הטוב ביותר שיכול לנו להגיע", אמר.

גילרמן: ההסכם עונה על הכל

לדברי נשיא איגוד לשכות המס־חר, דני גילרמן, "הסכם עיסקת החבילה עונה על הכל: הוא תורם להפחתת עלות העבודה, נותן תשו־בה לצורך בביצוע רפורמה במס ל־יחידים ולחברות, ומהווה מסמך חשוב".

זוהי עיסקת החבילה

• פיקוח על המחירים. הממשלה תמשיך את הפיקוח על מחירי המוצרים והשירותים. תובא לכנסת הצעת חוק להארכת תוקפו של חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים בשנה נוספת, עד ליום 31.3.88.

• מוצרים מסובסדים. הממשלה לא תעלה את מחירי המוצרים המסובסדים (למעט התחבורה הצי־בורית) עד סוף מארס '88.

• עדכון מדרגות המס, נקודות הזיכוי וקצבאות ילדים. אלה יעוד־כנו במלוא שיעור עליית המדד במועדי תשלום תוספת היוקר. קצבאות אחרות של הביטוח הלאומי יעודכנו עלפי השכר הממוצע במשק.

• תוספת יוקר. במועד תשלום תוספת היוקר הבאה יידחה תשלום של 2.7% למועד מאוחר יותר. מקבלי שכר המינימום, ובעלי גימ־לאות, יפוצו במלוא תוספת היוקר.

• התייקרויות. המעסיקים יספגו חלק מההתייקרויות בעלות הייצור ובמחירי המוצרים והשירותים.

• קופ"ח. ההסכם בין הממשלה לבין קופ"ח הכללית יהיה בתוקף גם בשנת '87—'88. הממשלה לא תטיל תשלומי חובה על חולים בעת ביקור במרפאה או בבית אישפוז, ולא תתבע להגדיל את תשלומי המס האחיד על המבוטחים בקופ"ח.

כ־100 בקשות ייקור

כ־100 בקשות להעלאת מחירים הוגשו בשבועות האחרונים למשרד התעשייה והמסחר, לאחר הפיחות שבוצע בשער השקל. ביומיים האחרונים הוגשו למשרד התעשיה בקשות נוספות להעלאת מחירים וזאת בשל ייקור הדלק לתעשיה. כך מסר אתמול מנכ"ל משרד התעשייה יורם בליזובסקי.

הוא ציין כי משרד התעשייה יב־דוק את הבקשות לגופן ויאשר ההעלאות, ביחוד לגבי ענפים שמוצריהם עתירי אנרגיה, אם יימצא כי בקשות ההעלאה הן מוצדקות.

במקביל, חזר אתמול שר האוצר משה נסים על התנגדותו להעלאת מחירים עקב העלאת מחירי הדלק לתעשייה.

פת: להעלות בהדרגה

שר המדע והפיתוח גדעון פת אומר כי יש להעלות בהדרגה את מחירי הדלקים והתזקיקים. שכן, אחרת, אם לא תהיה העלאה מתונה והדרגתית של מחירי הדלק, יהיה צורך להעלות בחודש יוני את המחירים בכ־70 אחוזים.

בשיחה עם "הארץ" הסביר פת "הדלקים הנמכרים כיום, נרכשו במ־חירים מוזלים ואוחסנו במלאים. אנו מוכרים עתה את הדלקים במחירים שנעו בין 11—12.5 דולר לחבית, בעוד שהיום מחיר מינימום הוא 18 דולר לחבית. מחירי הדלק מתחילים לעלות ואולם אנו מוכרים את הדלק במחיר הישן־הנמוך. יוצא איפוא שכתוצאה מכך נוצר פער בין המחיר הדלק שנמכר לצרכן ולתעשיה לבין מחיר העלות. אם לא נתחיל להעלות בהדרגה את המחיר, הרי שנגמור את המלאי שברשותנו שנקנה במחיר זול ונתחיל למכור את המלאי החדש שנקנה במחיר יקר בזול ואז נפסיד.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: עו"ד אלי בן־טובים, מנהל המחלקה לענייני עבודה בפרקליטות המדינה

על: החלטת עובדי המינהל והמשק בבתי החולים להפר את צווי בית הדין לעבודה

לא ניתן להטיל צווי מאסר

היועץ המשפטי לממשלה הינחה אתכם לנקוט בכל הצעדים הקבועים בחוק נגד עובדי המשק בבתי החולים. באילו אמצעים מדובר?

באופן בסיסי אפשר לנקוט בשני צעדים: אכיפת ביצוע הצווים באמצעות הליכי בזיון בית המשפט המאפשרים הטלת קנסות על מפירי הצווים. הצעד השני הוא נקיטת אמצעים משמעתיים נגד העובדים בבית הדין המשמעתי.

מהו שיעור הקנסות המירבי שניתן להטיל על מפירי הצווים?

שיעור הקנסות נתון לשיקול דעתו של בית הדין, כך קובע החוק. אנחנו נתבע שיוטלו עליהם קנסות אפקטיביים מב־חינת ההרתעה, כלומר אין טעם להטיל על עובדי המינהל וה־משק לשלם קנס של 50 אלף שקל.

האם אין אפשרות חוקית לגזור על חברי הועד שהפרו את הצווים עונשי מאסר?

לא. ב־1972 תיקנה הכנסת את החוק ליישוב סכסוכי עבודה וקבעה ששביתות בשירותים הציבוריים הן בלתי מוגנות, אם

אין אישור של המוסדות המוסמ־כים. הכנסת קבעה גם שלעניין בזיון בית המשפט, לא ניתן להטיל צווי מאסר.

האם בעבר כבר היו מקרים בהם הוטלו קנסות על מפירי צווי מניעה?

בוודאי. בראשית שנות השבעים הוטלו קנסות על עובדי אל־על שהפרו צווים ובאחרונה גם על עובדי מפעל פוספטים בנגב ועל עובדי בתי המשפט.

אילו צעדים ניתן לנקוט נגד מפירי הצווים בתחום המשמעתי?

אפשר להעמיד אותם לדין משמעתי על כך שהתנהגו בצורה בלתי הולמת, הפרו הוראות, הזניחו את החולים ויצרו מצב מסוכן בבתי חולים. בהליך משמעתי כזה רשאי בית הדין להורות אפילו על פיטוריו של איש ועד ללא פיצויים. אבל הליך כזה טעון שיתוף פעולה מלא של משרד הבריאות.

האם ההסתדרות איננה יכולה להפעיל השפעתה על ועד עובדי המינהל והמשק לכבד את הצווים?

ההסתדרות, שהיא הארגון היציג, לא עשתה דבר כדי לאכוף את רעותה על ועד עובדי המינהל והמשק, למרות שהוועד שואב את כוחו מההסתדרות. ראשי ההסתדרות אף לא עשו דבר כדי לרסן את הוועד. יתרה מזו, נוצר מצב מוזר, שנציגי ההסתדרות לא הופיעו לדיון בבית הדין לעבודה. אילו הופיעו יחד עם נציגות העובדים, אפשר היה להתחיל במגעים של הי־דברות לפתרון הסכסוך.

דו"ח הורוביץ־צדוק

(סוף מעמוד 1)

בודדים, בראשות שופט לשעבר של בית המשפט העליון, כפי שיוסכם בין הבנק לארנסט יפת כדי למנוע התדיינות ממושכת בבתי משפט.

• הבנק יתבע השבת סכום הפיצויים בסך 4.4 מיליון דולר שהבנק שילם ליפת, או לפחות השבת חלק מסכום זה אשר ישאיר בידי יפת סכום פיצויים בשיעור סביר ומקובל, מחושב לפי שכר ראוי.

• לבטל את תשלום הגימלה בשיעור של 28 אלף דולר לחודש ולשלם ליפת במקום זה, גימלה בשיעור של 70 אחוז משכר ראוי.

• מקור הרעה העיקרי בנושא שכרו ותנאי פרישתו של יפת נעוץ במיזוג שני התפקידים הנפרדים על פי עצם טיבם ומ־הותם, ביחוד בארגון גדול ומ־סועף כמו בל"ל, של יו"ר דיר־קטוריון ושל מנהל עסקים ראשי.

• מבדיקת פרוטוקולים של ישיבות בנושאים חשובים ה־תברר כי בנושא שכרו של יפת לא דן הדירקטוריון לא לעומק ולא בכלל.

• לגבי חברי הוועדה אשר קבעו את תנאי השכר והעסקתו של יפת, הכל מסכימים כיום כי אלה שגו בקבעם את רמת השכר ואת תנאי הפרישה שקבעו ליפת. ההסבר להחלטותיהם של חברי ועדת השכר בעניין שכרו של יפת הוא בכך שיפת היווה, בת־קופת כהונתו, קטגוריה נפרדת ומיוחדת, נחשב לגדול ה־בנקאים בישראל ומגדולי ה־בנקאים בעולם.

• ד"ר ארנסט לזמן המנוח שכיהן כיו"ר בל"ל תאר את יפת כבנקאי "הטוב ביותר שניתן למצוא בארץ בדור הזה". הוא הביע שמחתו שיפת הסכים לקבל על עצמו את תפקיד יו"ר הדירקטוריון.

• ב־1985 כבר קפץ השכר ל־325.3 אלף דולר כאשר המענק הכפול ל־480 אלף דולר כלומר 805.3 אלף דולר, כפול כמעט מאשר ב־1981, על בסיס ערכים ריאלי.

• ב־23 בפברואר 1986, נקבע שכרו של יפת ל־450 אלף דולר ומענק שנתי של 650 אלף דולר כלומר 1.05 מיליון דולר לשנה.

• בסך הכל הגיע שכרו האחרון של יפת ערב הפרישה ל־40 אלף דולר לחודש והסכום הממוצע של המענק השנתי בשלוש השנים האחרונות ל־530 אלף דולר. על בסיס זה אמורה היתה הפנסיה להגיע ל־56 אלף דולר ופיצויי הפרישה היו אמורים להגיע ל־5.4 מיליון דולר.

מאה להולדת רובינשטיין / נתן מישורי

על כנפי הרעיון

הפסנתרן דניאל ברנבוים ברסיטל בסדרת הארועים הנערכים בהיכל התרבות בתל־אביב. בתכניתו: שלוש הסונטות האחרונות של בטהובן — מי מז'ור אופוס 109 (1820); לה במול מז'ור, אופוס 110 (1821) ודו־מינור, אופוס 111 (1822).

כלום תיתכן עוד זוית ראיה חדשה מוסמכת, לאחר שארבעה פסנתרנים אמנים שהיו בשיאם, אמרו דבריהם? מסתבר שכן. מדובר בזוית גדולה ורחוקה לאין שיעור. דניאל ברנבוים מציב מן הרגע הראשון של הנגינה זוית ראיה, שכביכול איננה אישית. הוא מעמיד כאילו חייץ בינו לבין המוסיקה הבונה וביניהן לבין המוסיקה וכך מעלה אותה לרמה המגביה במקום שם לא תגיענה בה ידינו, אך אליה נוכל לשאת מבט, אוזן ונפש.

כך היה באופוס 109, שם הובלטו קווים בלתי צפויים ועומעמו אחרים, שם השתהה ברנבוים במעברים שאחרים חשים בהם. התוצאה היתה נוף צלילי חרש, המשוחרר מ"דאמונים" אישיים. נישא, אך שאת רכסיו, צוקיו ופלגיו, על הצללים והאורות הגדולים שבו, מעריך אדם בכוחו ונחיתותו האנושית.

באופוס 110, סטתה שנפה מנקודת האיזון הנפשי המושלם, שרק אדם כבטהובן מסוגל לבנות בצלילים ושכברנבוים אכן משוחרר, לעבר כמה וכמה קצוות קיצוניים, נשמר ברנבוים בנטייה והפתגמים, שהתגבשות בצירה. מנגינתו, הנשלטת להולומין ביד הרעיון. הוא בנה, בעקבות המבנה המופלא של בטהובן, את הצירה כך, שהוכח שאדם אכן יכול להרים ולהשפיל מבטו כהרף עין. שאם מישהו כאן בוכה, זה חוזר ולא המבצע, שצריך והחייבים ללמוד להיות עם הצער ושוכחת היא להתקיים בצידו של השגב.

בסמפטר אותו מה שבוצע בו הסונטות הקודמות, ניגן ברנבוים את אופוס 111 הוליך עולם צליל חדש עצום ודרישי כמוהו. פה ושם נחבאו אמנם צלילים מתנת לכנפי הרעיון, הנעלם. אך שוב, דבר הרעיון עצמו — "השאלה הגדולה", שנשאלת בפרק הראשון באמצעות ניגודים צליליים מאוחרים, וביחוד "התשובה הגדולה" (פרק ב'), שהיא כביקור במרומי המישורים העליונים בהרכת בטהובן־ברנבוים, עד לדלת האחרונה שאינה עוצרת יותר בעד האור הנגה — נמסר בגדולת רוח.

חיש חרושת ברזל בע"מ

מודיעה

כי ביום 24.1.87 נגנבו ממשרדנו צ'קים שונים

שנימשכו לפקודתנו על ידי לקוחותינו

מכיון שאין אנו נוהגים להסב צ'קים כאלה לצד שלישי, לפי כך מוזהר הציבור לא לקבל מאף אדם צ'ק הרשום על שמנו. תנשא בכיסוי הסבת חתימה שלנו. מי שעושה כך שם את כספו על קרן הצבי.

דירקטוריון בל"ל מתכנס היום

(סוף מעמוד 1)

דולר לחודש, ולשלם ליפת, במ־קום זה, גימלה בשיעור של 70% משכר ראוי.

• מבדיקת פרוטוקולים של ישי־בות בנושאים חשובים, התברר כי בדרך כלל נידונו נושאים כאלה, אך בנושא שכרו של יפת לא דן הדירקטוריון לא לעומק ולא בכלל.

לגבי חברי הוועדה שקבעו את תנאי שכרו והעסקתו של יפת, מוסכם כי אלה שגו ברמת השכר ותנאי הפרישה שקבעו ליפת. "ההסבר להחלטות חברי ועדת השכר הוא בכך שיפת היווה, בתקופת כהונתו, קט־גוריה נפרדת ומיוחדת". חברי הוועדה קובעים: "הסובבים את יפת ראו בו הנכס החשוב ביותר של הבנק, והוגים אחרים ראו בו נכס חשוב למדינת ישראל, ברם, אין בכל אלה להצדיק את רמת השכר ותנאי הפרישה הבלתי־רגילים שנקבעו ליפת".

למעלה ממליון דולר בשנה

הדו"ח של צדוק מפרט את הגידול החד בשכרו של יפת. ומסתבר כי ב־1981 הגיע שכרו השנתי של יפת ל־208.5 אלף דולר, בתוספת מענק שקיבל בסך 192.2 אלף דולר. ב־'85 כבר קפץ השכר ל־325.3 אלף דולר, והמענק הכפול ל־480 אלף דולר. ב־23 בפברואר '86, נקבע שכרו של יפת ל־450 אלף דולר, ומענק שנתי של 650 אלף דולר — כלומר 1.05 מיליון דולר בשנה.

בסך הכל הגיע שכרו האחרון של יפת ערב הפרישה ל־40 אלף דולר בחודש, והסכום הממוצע של המענק השנתי בשלוש השנים האחרונות ל־530 אלף דולר. על בסיס זה אמורה היתה הפנסיה להגיע ל־56 אלף דולר. ופיצויי הפרישה היו אמורים להגיע ל־5.4 מיליון דולר. פיצויי הפרישה הופחתו, בסוף, במיליון דולר, ל־4.4 מיליון דולר והפנסיה ל־28 אלף דולר בחודש.

חוזים אישיים לבכירים

החלק השני של דו"ח הוועדה, מתייחס לחוזים האישיים, עליהם חתומים בכירי בל"ל. על־פי החוזה האישי, זכאים, בעת פרישה, 22 הבכירים גם ל־מענק פרישה מיוחד בשיעור המירבי הבא: מנהל — 75% (מסכום הפיצויים שהיה זכאי לה), סמנכ"ל בכיר — 100%, משנה למנכ"ל — 125%, מנכ"ל משותף — 150% ומנכ"ל — 200%.

הוועדה ממליצה להשאיר על כנו את הסדר החוזים האישיים, להפחית את שיעורי מענק הפרישה ולקצר את תקופת הצינון בת שלוש שנים עד לכשני שליש, לקבוע אמות מידה אובייקטיביות יותר לקבי־עת שכר ולבחון כל שינוי שכר בעתיד, בהתאם למצב הבנק.

יפת: באופן קלוש בלבד

אבי גנאור, סופר הכלכלי של "הארץ" בניו־יורק, מציין כי בבירורו שבמלון למגבירי שבמנהטן אמר אתמול בבוקר ארנסט יפת: "שמעתי על מסק־נות דו"ח הורוביץ—צדוק באופן קלוש בלבד".

יפת, שנתבקש על ידי סופר "הארץ" להגיב על מסקנות הדו"ח בעניין השעיית הפנסיה שלו, לא נשמע מופתע ביותר, אך הרגיש. "אין בכוונתי להגיב על הדו"ח ומסקנותיו עד שלא אשמע את כל הפרטים המ־דוייקים".

הוא שב והכחיש את הידיעות בדבר העסקתו כיועץ מיוחד ל"דיסקונט בנק", שבשליטת איש העסקים היהודי, אדמונד ספרא, ולשאלה אם בכוונתו לשוב בקרוב לישראל, השיב: "יתכן".

דני גילרמן, יו"ר איגוד לש־כות המסחר, אומר שדו"ח הור־וביץ—צדוק מוכיח כי היו"ר היוצא של בל"ל עשה מעל ומ־עבר, בהתחשבו בנסיבות שהיו, על מנת ליעל ולהפחית את שכרם של בכירי בל"ל.

מערכת "הארץ", מסכמת מילות מן, ראויה לפרס על שחשפה את מה שהתרחש בבל"ל. הדו"ח יגרום לכך שחברי הדירקטור־יונים יתחילו להתייחס ביתר רצינות לתפקידם. במקרה יפת הוכח כי ניתן לנצל ללא קושי את מועצת המנהלים, גם של בנק גדול ומוכר כמו של בנק לאומי.

אין חסינות לבכירים

• פרופ' יוסף גרוס: הדו"ח מרחיק לכת. שכן הוא קובע כי יש להפר חוזה קיים, ולהביא הכל לדיון בפני בורר. מבחינה משפטית ספק אם הדבר ניתן לביצוע, אלא אם היתה הטעיה בחוזה, או היה פגם בלשונו, בהיותו נוגד את טובת הכלל — אך זה יהיה קשה לטיעון. לקח בל"ל ילמד כי אין חסינות גם לבכירים, שלגביהם סברו עד כה שלהם הכל מותר.

• יוסף ניצני, מנכ"ל הבור־סה: יש לברך את הוועדה, שהוד־יעה את בל"ל לרמות שכר ופר־ישה התואמות את המשק ה־ישראלי. עם זאת, יתכן שאם היו מנסים להסביר ליפת את ההשל־כות הציבוריות מהשכר והפנסיה שקיבל, אולי ניתן היה לשכנעו לוותר יותר.

הדו"ח לוקה בחוסר

עזרה אריאלי, מזכירת "הארץ" לענייני כלכלה, מסרה: ח"כ חיים רמון קבע כי דו"ח הורוביץ־צדוק לוקה בחוסר, מ־שום שהוועדה הגבילה עצמה רק לתנאי פרישה של יו"ר הדירקטוריון לשעבר של בל"ל, ארנסט יפת. הוועדה לא בדקה חלקם של דירקטורים בפרשה, לא התייחסה לעסקים בין דיר־קטורים, כמו יוסף פקר האמנון גולדברג, והגבלה מלבדוק אם היו היבטים פליליים.

המכתב שכתב ואנונו לאחיו

(סוף מעמוד 1)

שהיום אלי הוא של אויב המדינה מספר אחד. וזה עוד לפני משפט. במכתב הקודם חשבתי בכלל לא לכתוב לך, מכיוון שאני לא יכול לדרוש ממך לוותר על מה שאתה מתכנן לעשות, ולבוא לנסות לעזור לי. היום אני כותב ומראה לך שיש מה לעשות, במידה ואתה מעוניין לעזור לי. אני נכנסתי למצב הזה ואין חזרה ממנו, ולכן צריך להמשיך. גם מה שאתה עושה שם לא נראה לי כמשהו שהוא בעל ערך עליון. כך שיש לך פה הזדמנות לנסות דברים אחרים. (כאן נמחק משפט — המערכת). ובעקבות זה אני הכרזתי על שביתת רעב כבר מ־4.1.87, במטרה להחזיר אותי למקום ממנו הובאתי. אני מרגיש שנעשה לי דבר בלתי צודק, ואני דורש שיעשה צדק בנושא הזה. אני לא פוחד מהמשפט פה. אבל אני רוצה שגם הם יתנו את הדין על מה שעשו. אני לוקח על עצמי את הסיכון לפגוע בבריאותי, בגופי ואפילו למות למען שהצדק ייעשה. גם אם אני יחיד כנגד כל הכיבוד האדיר. אני לא נכנע, ואמשיך עד שיראו לי את הדרך שבה אני אקבל את הצדק שמגיע לי, גם אם זה יעלה בחיי.

המשפט עומד להתחיל באמ־צע החודש הבא, כך שאם אתה חושב לבוא לארץ, אז זה הזמן לבוא. ואז אני אוכל לדבר אתך על כל העניינים.

אני מבקש שתעשה לי מינוי על העתונות "ניוזוויק" ג'אונתנ־ פרוגרסיב"? ה"ניו־יורקר", ושיגיעו לאלבום או ברורה, והם יביאו לי אותם בביקורים. אני לא רוצה להכביד על אף (אחד) מהמשפחה. מספיק מה שהיה וכו"ל אתך. העיקר אני צריך את העזרה עכשיו לפני שמתחיל המשפט. לאחר המשפט נראה לי שאין מה לעשות. מקווה לראותך בקרוב.

סירב להיפגש עם דימס

במשך מספר שעות ניסה אתמול עו"ד אמנון זכרוני, פרקליטו של ואנונו, לשכנעו לקיים פגישה בינו לבין חברתו, ג'ודי דימס. אפילו מעבר לגד־ר? "היגת" הזכוכית, אך ואנונו סירב והסתלק במקום.

אתמול בצהריים הגיעו למי־תקן, כי כלוא ואנונו, זכרוני ודימס. ואנונו הובא למקום, כי אמור היה להיפגש עם חברתו, אך כשנכנס לחדר והתברר לגלות כי אנשי הביטחון מושיבים אותו מעבר למחיצת זכוכית אטומה, ומעברה השני יושבת חברתו. הוסבר לו כי זה יהיה הפגישה, והשיחה עימה תהיה באמצעות פתקים שיעבירו זה לזה, כשאת הפתקים שיכתוב ואנונו יעבירו אנשי הביטחון רק לאחר שיע־יינו בהם.

ואנונו סירב בכל תוקף לקיים פגישה כזה זה, הפלה את דימס מבני משפחתו. כל נסיונו־תיו של זכרוני לשכנע את ואנונו לקיים את הפגישה, למרות המגבלות, עלו בתוהו, והוא ביקש לחזור לתאו.

ואנונו החליט להמשיך את שביתת הרעב, בה החל לפני 24 יום. מתר תושמע העתירה שהג־יש בנושא ביקור חברתו.

דימס: מי זאת מנריב

"לא חל אצלי שום שינוי באמונתי למוסי, וגם לאחר ששמעתי כי הוא פותה על ידי סוכנת בשם סנדי" — כך אמרה אתמול חברתו של ג'ודי דימס ל"הארץ".

"אני מעריצה את סנדי כסו־כנת שמילאה את תפקידה, שהיה לפתות את ואנונו להי־משך אליה. איני רואה בכך דבר פוגע. ואמשיך לאהוב את מוטי".

המעלות של אל על

	מעלות מינימום	מעלות מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	−1	2	מעונן	0	2
אתונה	10	12	מעונן	3	5
בוקרשט	3	4	מעונן	−5	−2
בריסל	−2	−1	מעונן	1	3
וינה	−5	1	שלג	−4	−2
ז'נבה	−1	1	מעונן	1	5
לונדון	4	6	מעונן	4	6
ליסבון	14	16	מעונן	10	15
מדריד	6	8	גשום	5	8
ניו־יורק	−8	−6	בהיר	−8	−4
פאריס	−1	2	מעונן	3	6
פרנקפורט	−2	−1	מעונן	−4	−2
ציריך	−2	−1	מעונן	−4	−3
קהיר	9	14	בה"ח	10	15
קופנהאגן	−8	−2	מעונן	−3	0
רומא	9	12	מעונן	4	12
שטוקהולם	−4	2	גשום	−6	−2

הנוסע המאושר — אל על

מודעות משפחתיות ל"הארץ" ול"כל העיר"

לא מכרת — לא שילמת

חייג

03-833331

נפרסם מודעתך • לבעלי כרטיסי אשראי

לדני קרן

משתתפים באבלך הכבד על מות אמך

דורינא קרן

המפיצים הראשיים של מפעל הפיס

אנו יושבים שבעה

על מותה של יקירתנו

ד"ר לשם כבוד

הגב' **רנה מלכה צימנד**

ע"ה

לבית דויטש

במלון השרון בהרצליה

אנו מבקשים להמנע מביקורי תנחומים

בין השעות 1 ל־4 אחר הצהרים

המשפחה המתאבלת

בעצת הרצוג חזר בו בוב הוק מקריאה להקמת מדינה פלשתינית

שמיר הגיב על דברי מלך ירדן שהעביר הוק: זוהי התקדמות מצידו של חוסיין

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

בעצתו של הנשיא חיים הרצוג חזר בו ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק מכוונתו לקרוא לישראל בפומבי להתמך בהקמת מדינה פלשתינית ולאמץ את דרישתם של הפלשתינים להגדרה עצמית. נודע כי בסעודת צהרים שערך לכבודו הנשיא הרצוג סיפר הוק כי דברים אלה יהיו כלולים בנאום שאותו עמד לשאת במשכן הכנסת בסעודת ערב שערך לכבודו ראש הממשלה יצחק שמיר. הרצוג הציע לאורח להימנע מכך כיון שדברים אלה לא יתקבלו באהדה. הוק התקשר טלפונית ממשכן הנשיא אל שר החוץ שלו בקנברה ולאחר התייעצות עמו החליט לרכך את דבריו. ואמנם בנאום אמר הוק כי למרות שהוא מאמין בכוחם של הפלשתינים להגדרה עצמית ולמדינה משלהם, הוא נוכח בשיחותיו באיזור כי הפתרון המעשי הוא קונפדרציה. ראש ממשלת אוסטרליה קרא לכל עמי האזור לפעול לפתרון הבעיה הפלשתינית ולביעור האלימות בלבנון.

רק שיחות ישירות

ראש הממשלה יצחק שמיר עמד על חשיבות המשך תהליך השלום, וציין כי ניתן להשיג את השלום רק ע"י שיחות ישירות בין הצדדים על בסיס הסכמי קמפ־דייויד שלהם ישראל מחוייבת באדיקות. שמיר עמד על עמדתה הנחושה של ישראל נגד הטרור ונגד אש"ף. לדבריו, אין ישראל יכולה להסכים לשום הצעה שבעיה הפלשתינית תיפתר ע"י הקמת מדינה פלשתינית ממערב לירדן. הצעה כזו, אמר, תאיים על ישראל הבטחון האזור. ראש הממשלה הוסיף כי הדרך המכשולים מחוייבת ישראל שלא להניח לתהליך השלום להיפסק ולא תחדל מלקרוא לשכנותיה להצטרף אליה למאמץ בכיוון זה.

רוצה ולא יכולה

ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק אמר אתמול בפגישתו עם ראש הממשלה יצחק שמיר כי התרשם שירדן מעוניינת בשלום עם ישראל, אך אינה יכולה לעשות זאת בעצמה. לכן, לדבריו, הפתרון היחיד בעיני חוסיין הוא בדרך של ועידה בין־לאומית בהשתתפות ברית המועצות, שלדעת המלך תוכל להביא בהמשך למו"מ ישיר. שמיר השיב כי זוהי התקדמות בגישתו של חוסיין.

אין לנו כרגע בעיה בסוגיית עם ירדן, אמר שמיר והשאלה היא כיצד לכונן שלום מלא. הוא הודיע לירדן שאל לה לחשוש לשום צעד לקראת שלום, כפי שנהגה גם מצרים. שמיר טען באוזני האורח כי ירדן מעוניינת בועידה בין־לאומית כדי שתוכל להפעיל לחץ על ישראל, אך רעיון זה אינו מקובל עלינו. במקום זאת הציע לירדן את יישום מסקנות קמפ דייויד.

שמיר העלה את נושא רדיפת יהודי ברית המועצות והוק הבטיח להעלות נושא זה במגעים שיקיים בעתיד הקרוב עם מנהיגי מוסקבה.

הצעה לסחר חופשי

שמיר והוק החליטו על הקמת ועדה משותפת שתבחון דרכים להגברת הסחר בין שתי המדינות. בין השאר רכישת פחם מאוסטרליה והגדלת היקף היצוא מישראל למדינה זו. שמיר הציע להוק לכונן איזור סחר חופשי עם אוסטרליה ומדינות נוספות באיזור זה.

בנוכחותם של שני האישים חתמו שר המדע גדעון פת ושגריר אוסטרליה בישראל על מיזכר הבנה לשיתוף פעולה מדעי־טכנולוגי בין שתי המדינות.

סופר "הארץ" בשטחים מוסר: בוב הוק ייפגש הבוקר עם כמה אישים פלשתינים מהגדה המערבית ומרצועת עזה. בפגישה שתתקיים בבית מלון במזרח־ירושלים ישתתפו ראש עיריית בית־לחם אליאס פרייג', עו"ד ג'ונתאן כותאב מירושלים, ד"ר סרי נוסייבה מאוניברסיטת ביר־זית וה"ר חאתם אבו־גזאלה מעזה. מטרתה העיקרית ללבן נושאים הקשורים לתנאי חייהם של תושבי השטחים ולעמדותיהם בכל הנוגע לאופי התהליך המדיני בעתיד.

(ע), המבקר ב"יד ושם" מבין את המחוייבות העמוקה שיש לעם היהודי ולעולם לקיומה של מדינת ישראל — אמר ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק, בתום ביקור שערך אתמול, יחד עם אשתו, הייזל, ב"יד ושם" בירושלים.

בנאומו אמר הוק, כי ממשלתו קיבלה לידיה דו"ח של ועדה שבדקה את נושא פושעי מלחמה נאציים שמצאו מקלט באוסטרליה. הוא הוסיף כי הדו"ח נמצא בדיון אך סרב לגלות את עמדתו בעניין. על פי הדו"ח חיים באוסטרליה לפחות 70 איש החשודים במעשי רצח של יהודים במלחמת העולם השניה וממליץ להעמידם לדין באוסטרליה, להסגירם לישראל או להגרשם. מנהל מכון ויזנטל בישראל, אפרים זורוף, הגיש לשגריר אוסטרליה בישראל רשימה של 15 חשודים בביצוע פשעי מלחמה.

ראש ממשלת אוסטרליה בוב הוק (משמאל) סייר אתמול ב"יד ושם" בירושלים בהדרכתו של ראובן דפני, סגן יו"ר המוסד (צילום: רחמים ישראלי)

אין כרגע איום מלחמה סורי על ישראל, אומר יצחק רבין

צה"ל משפר איכות מערכות הלחימה כפיצוי לצמצום רכישות נשק

(ע), שר הבטחון, יצחק רבין, אמר אתמול שישראל לא נתונה כרגע תחת איום מלחמה מצד סוריה.

עם זאת התייחס רבין גם להיערכות ישראל למקרה של מלחמה אפשרית, נוכח הצימצומים האחרונים במערכת הביטחון. לדבריו, צה"ל מתרכז כרגע בשיפור איכות מערכות הלחימה הקיימות, על חשבון רכישות־נשק חדשות.

רבין הופיע בפני תלמידי י"ב בבית־הספר העברי בירושלים. הוא הוסיף, כי על צה"ל לשמור על חוסנו ועל רמת עירנותו וכוננותו הגבוהה, מחד, כדי להרתיע את סוריה מתכנון מלחמה, ומאידך כדי למנוע את הטעויות המודיעיניות של מלחמת יום הכיפורים.

לשאלה בעניין היערכות ישראל למלחמה כימית, מול המידע על הימצאות נשק כימי משוכלל בידי סוריה, ענה שר הביטחון כי צה"ל ערוך לכל מלחמה כימית או אחרת. בישראל מוחזקים בגדי מגן וכארבע מיליון מסכות־גז המיועדות לתושבי המדינה.

בעבר, ציין רבין, נעשו נסיונות חלוקה של אבזרים אלה לידי התושבים, אך הציוד נעלם או שימש למטרות אחרות. לפיכך נמנעים עתה מחלוקת הציוד הזה לציבור.

השר נשאל עוד בעניין הנכסת מצע מפלגת העבודה ויישום תוכנית אלון בשטחים. בתשובתו מסר כי במצב הנוכחי מדינת ישראל מחייב לוותר על שטחים מסוימים לטובת שלום אמיתי עם שכניו ממזרח. במצב העתון אין רצון מצד היהודים בארצות הרווחה לעלות לארץ, וזאת ניתן לשנות רק בייצום תוכנית אלון, ובהחזרת שטחים או בוויתור על שטחים, ובצעדים שיגבירו את תנאי הביטחון במדינה, וישמרו על אופיה המיוחד ואורח החיים בה.

מחנכים יהודיים גילו בורות בכל הקשור לענייני הערבים

מחנכים ערביים גילו בקיאות בענייני היהודים

מאת נילי מנדלר
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

מחנכים יהודיים שהשתתפו בהשתלמות בחינוך לדו־קיום יהודי־ערבי, גילו בורות עצומה בכל הנוגע לערבים. רובם לא הכירו את ההסטוריה של הערבים בארץ וגילו חוסר ידע גם ביחס ליסודות התרבות הערבית ושפתה. לעומת זאת, רוב המחנכים הערבים שהשתתפו בהשתלמות, שלטו היטב בעברית, התמצאו בבעיות האוכלוסיה היהודית והכירו היטב אלמנטים מההסטוריה היהודית ומהתרבות היהודית העכשווית.

מסקנות אלה, הן פרק מתוך דו"ח ביניים על השתלמויות שנערכו בבית הספר לעובדי הוראה בכירים בירושלים, השייך למשרד החינוך. בדו"ח מצויין כי המסקנות מאוששות ממימצאים קודמים ממחקרים נוספים שנערכו באותו תחום.

עוד נאמר כי פער הידע בלט מאוד גם במיפגש שנערך בין תלמידים יהודים מירושלים ובין תלמידים מבית צפפא.

"לדעים היה נדמה כי המרחק מירושלים לבית צפפא, גדול עשרת מונים מזה שבין בית צפפא לירושלים". מציינים מחברי הדו"ח.

יצויין כי בעוד שאשתקד נאלץ בית הספר לעובדי הוראה לדחות, מפאת חוסר מקום, פניות של מנהלים ומפקחים שביקשו להשתתף בקורסים לחינוך לדו־קיום, צפויה השנה ירידה בולטת בהשתתפות בהשתלמויות אלו.

מנהל בית הספר לעובדי הוראה, ד"ר אליעזר ברכה, מסר אתמול כי בקורסים לחינוך לדו־קיום בולט היעדרם של מפקחים, מנהלים ומורים דתיים "החרדים לקריירה שלהם, כהגדרתו.

אונגר מוצע כמנכ"ל משרד הבינוי והשיכון

פעיל בתנועת החירות

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

סגן ראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון, דוד לוי, עומד להביא בפני הממשלה ביום ראשון הקרוב את מינויו של עמוס אונגר כמנכ"ל משרד הבינוי והשיכון.

אונגר מזוהה, בדומה למנכ"ל הקודם, עם תנועת החרות, ופעיל בסניף ירושלים של התנועה, אך לא באופן בולט כמו המנכ"ל הקודם של המשרד, שמעון ששון. אונגר, שהיה לאחרונה ממונה על תכנון פרויקט ממילא בירושלים, יחליף את ששון, שהודח בסוף השבוע שעבר על־ידי השר, ביחד עם שלושה בכירים אחרים במשרד ומחברת שיכון ופיתוח. אונגר יהיה המנכ"ל השלישי של המשרד, במהלך של שנה, מאז פרש אשר וינר מתפקידו.

עמוס אונגר (40), יליד הארץ, בוגר האוניברסיטה העברית בירושלים בכלכלה ובמדעי החברה, גדל והתחנך בעפולה. כיהן שלוש שנים כמבקר קבע, והוא סא"ל במילואים. ב־15 השנים האחרונות הוא מילא תפקידים בכירים בענף הבנייה. כמנהל אגף הפיקוח על הבנייה בעיריית ירושלים, כמנהל סניף ירושלים של חברת רסקו, כמנכ"ל החברה לשיקום הרובע היהודי, ולאחרונה — ניהול תכנון פרויקט ממילא בירושלים.

ערך את העמוד: אריאל רייכמן

בכנסת

בר־לב: המשטרה מתקשה למנוע דקירות ע"י בלתי מאורגנים

באולם המליאה
/ עמוס בן־דוד

"בגלל האופי הלא־מאורגן של הטרור המשתמש בדקירות סכינים בירושלים, קשה מאוד למשטרה למנוע את האירועים, וגם לפענח את המקרים שבהם לא נתפסו הדוקרים" — אמר שר המשטרה, חיים בר לב, בהודעה מטעם הממשלה על מקרי הדקירה בעיר העתיקה של ירושלים ובסמוך לה.

הממשלה מסרה את ההודעה בעקבות הצעות לסדר היום שהגישו כמה ח"כים. בר לב מסר כי בשנתיים האחרונות אירעו תשעה מקרים של דקירות יהודים, וקרבנותיהם: [illegible] מן הדוקרים נתפסו. המשטרה גילתה כי מדובר ביחידים, שפעלו מתוך מניעים לאומניים, אך לא קיבלו הוראות או פקודות לבצע את הפשעים האלה. בגלל היות הקרבן "מזדמן", ובאין קשר בינו לבין הדוקר, פרט לכך שהקרבן הוא יהודי — קשה מאד למנוע את הדבר באמצעות פעולות מודיעין, וסוחרי הסביבה, לא משתפים פעולה עם החוקרים, מקשים על גילוי התוקפים. המשטרה הקימה באחרונה מפקדה משטרתית מיוחדת שתפקידה למנוע דקירות, ולתפוס את העבריינים כאשר הן קורות. בנוסף לכך תפקידה למנוע תגובות שרשרת בעקבות תקריות כאלה.

היה חשש שהדקירות יביאו להתחממות האווירה ולתגובת "כדור־שלג" של התפרעויות והפרות סדר. בר לב ציין את מגמתו של ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, המנסה, במידה מרשימה של הצלחה, מאז 1967, להביא לעיצוב ירושלים כעיר של דו־קיום.

לדברי בר לב, אירגוני המחבלים למדו מן הנסיון שפיגועים באמצעות מכוניות תופת, מטעני חבלה ופיגועים מקריים — הינם קשים יותר לביצוע מאשר דקירות סכין על־ידי אנשים בודדים. המעורבות תגובות של התפרעות והפרות סדר, העומדות בסתירה למטרותיהם של אלה שבירושלים יקירה להם.

[illegible]

יהושע מצא (ליכוד־חרות) היה בין הח"כים שתבעו מן הממשלה להדק את הביטחון, ולאפשר ליהודים להלך באופן חופשי גם בעיר העתיקה. לדבריו, אין לעבור בשתיקה על אי־שיתוף פעולה של הסוחרים, שגם הוא מעשה פלילי, ויש לעצור אותם ולהעמידם לדין. מצא אף קשר את הצהרותיו של ממלא־מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, בעניין ועידה בין־לאומית לתקריות. אלו — דברים אלה, וכן ההפסקה בתנופת ההתיישבות ביהודה ושומרון, מחזקים את ידי הדוקרים.

ח"כ חייקה גרוסמן (מפ"ם) אמרה שאסור לתת לסכינאים להכתיב לנו מהלכים מדיניים. לדבריה, קל לראש הממשלה שמיר להורות על חיזוק הנוכחות המשטרתית בעיר העתיקה, אך הביצוע ייקשה עליו כש־1000 שוטרים התפטרו בשנה האחרונה, ונשות השוטרים שובתות רעב מול משרד ראש הממשלה. הפתרון היחיד הוא שלום בין שני העמים.

ח"כ צ'רלי ביטון (חד"ש) יצא נגד המושג "דוקרים" שבשמו דיברו כמה ח"כים. הקריאה לדוקרים היא עלה תאנה ששמים אלה, אשר רוצים להנציח את הכיבוש.

ח"כ מתי פלד (המתקדמת) הציע פתרון שבו ירושלים תהיה בלתי מחולקת, אך בשתי ריבונויות [illegible]

ברכה להוק

ראש ממשלת אוסטרליה, רוברט הוק, גבה אתמול בפתיחתה של ישיבת הכנסת, והיו"ר שלמה הלל בירך אותו מעל הדוכן. בין השאר הזכיר ששני בתי המחוקקים שלאוסטרליה גינו את החלטת האו"ם המשווה את הציונות עם גזענות, וכן את הסיוע הנמרץ שנותנים האוסטרלים למאמצים למען יציאת יהודי ברית המועצות.

לפי תעתיק בדיקת פוליגראף אמרה אשתו של דוד בלאס:

בעלי אמר לי שפרס שמח לקבל ממנו את השעון ומיד ענד אותו

בוועדות ובסיעות
/ דן מרגלית

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) חילק אתמול בכנסת תעתיק של בדיקת פוליגראף, שבמהלכה אמרה אליזבט בלס, רעייתו של דוד בלאס:

בעלי סיפר לי שהוא רוצה לתת לפרס במתנה את השעון שלו, מכיון שהתרשם כי פרס התפעל ממנו. אמרתי לו: אם אתה רוצה לתת לו שעון, לך תקנה לו שעון חדש. אבל דוד התעקש... אני כעסתי ואמרתי שאינני חושבת שפרס יקח את השעון. לאחר הפגישה בלילה שאלתי את בעלי אם מר פרס לקח את השעון ודוד אמר לי שהוא מאד שמח ואפילו ענד אותו על ידו באותו רגע.

ח"כ מיכאל איתן ציין כי מכון י. הדרוביץ לאיבחון מידע, קבע בחוות דעת כי לא נתגלתה אצל רעיית בלאס נטייה לשקר במסירת דברים אלה. עוד מסר איתן כי שר המשטרה חיים בר־לב הציע לו להפגש עם בלאס בבית המעצר, אך הוא אינו מסתפק בכך ודורש להביא את בלאס לבדיקה בגלאי שקר. היום תדון בנושא זה הכנסת, במסגרת הצעה לסדר יום שהגיש ח"כ איתן.

שמיר מסתייג מפרס

ראש הממשלה יצחק שמיר יגיב היום בכנסת על הודעותיו של שר החוץ שמעון פרס בחו"ל. שמיר ידחה מעל בימת הכנסת בצורה רשמית את דבריו של פרס בדבר הפסקת ההתנחלות בשטחים המוחזקים והסכמה הישראלית לועידה בין־לאומית ולניהול משא ומתן עם פלשתינים, שדעתם אינה מקובלת על ישראל.

לעומת זאת קרא אתמול יו"ר הקואליציה רפי אדרי לראש הממשלה "לשים קץ לאנרכיה ולנזוף שיוצאים שרים אחרים בליכוד הקוראים תגר על החלטות שאושרו בממשלה ובכנסת". בינתיים מחריפה המחלוקת בין הליכוד המערך והליכוד, במיוחד לאחר חידוש פרשיית בלאס וביקורתו של ח"כ חיים רמון (מערך) על השר בלי תיק משה ארנס שהגדיל את צוות משרדו בשישה עובדים ולמרות זאת תקף את פרס.

בוטלו הטבות רפואיות

ועדת הכנסת קיבלה אתמול את הצעת הח"כים שבח וייס (מערך) ויוסי שריד (רצ) וביטלה את כל ההטבות הרפואיות שניתנו לח"כים. מעתה יקבלו הח"כים טיפול כמתחייב מחברותם בקופות החולים השונות.

חמישה ח"כים — גאולה כהן (התחיה), חייקה גרוסמן (מפ"ם), אהרן נחמיאס (מערך), מרדכי וירשובסקי (שינוי) ותופיק טובי (חד"ש), הציעו אתמול לאסור כליל על ח"כ לעסוק בעיסוק נוסף. בדיון בוועדת הכנסת תבעו חברי הכנסת כי עקרון זה, שיגובש בוועדה ציבורית, יאושר תוך חודש. יושב ראש ועדת הכנסת, מיכה רייסר (ליכוד) הציע שכל ח"כ העוסק בעיסוק נוסף יפרסם פנקס אינטרסים כנהוג בפרלמנט הבריטי.

מנעו הופעת ראש עיריית שכם

הופעת ראש עיריית שכם בפני ועדת הפנים של הכנסת נמנעה אתמול, בהתערבות מתאם הפעולות בשטחים. בהופיעו אתמול בפני הוועדה אמר שמואל גורן כי משרדו לא מנע את הופעת ראש העיר רק הביע דעתו ש"זה לא רעיון טוב משום שעוד לא היה ראש עירייה שהופיע בפני ועדה של הכנסת". הנושא שנדון בוועדה היה הרחבת שטח השיפוט של עיריית שכם. גורן דוחה טענות תושבי השטחים, שהרחבת שטח השיפוט של שכם וג'נין בוצעה מטעמים פוליטיים.

רבין: לא נתחכם עם ארה"ב

שר הביטחון יצחק רבין הודיע אתמול לוועדת החוץ והביטחון כי ישראל לא תתחכם עם ארצות הברית בקשר להטלת הסנקציות על דרום אפריקה. רבין השיב לח"כ יוסי שריד (רצ) שהזהיר את ישראל לבל תנהג במדיניות של "הבה נתחכמה להם" העלולה לשבש את היחסים עם ארצות הברית.

ח"כ אליעזר גרנות ממפ"ם לא רצה לחטט בשאלה אם ביקר רבין בדרום אפריקה, אבל ביקש לדעת מה מדיניותה הרשמית של ישראל בנושא זה ואילו ח"כ דן תיכון הביע דאגה כי הפרסומים האחרונים בנושא גרמו נזק לתדמית ישראל. רבין ביקש להימנע מלהשיב על שאלות בקשר להצהרותיו המדיניות של שמעון פרס.

ויצמן קורא: להתחשב יותר בברית המועצות

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

השר עזר ויצמן קרא לממשלה להתחשב גם בקיומה של ברית המועצות בתהליך השלום "לרע ולטוב, כיון שאי־אפשר לשכון בדד לאורך ימים".

בהופעה בפני המועדון הכלכלי בירושלים, אמר ויצמן כי אין לזלזל בועידה בין־לאומית, ותקף במרומז את השר משה ארנס, שמחה על הצהרותיו של פרס בנושא. "אין זה נכון מצד השר להעביר ביקורת על פרס, שגם לי יש איתו חילוקי דעות. אנו מדברים כבר חודשים על ועידה בין־לאומית, ושוחחנו על כך עם נשיא מצרים באלכסנדריה. לא באנו, לא מכובד ולא אקדמאי לומר מה שנאמר. אני מוכן לתת לארנס עצות איך לטפל בערביי ישראל, לפני שהוא מטפל בשר החוץ".

ויצמן הוסיף כי יש לנהל משא ומתן גם עם אש"ף, בתנאי שיכיר בהחלטות האו"ם 242.

המחלוקת בין המערך לליכוד סביב נושא הועידה הבין־לאומית הורישה אתמול ערב שובו של ממלא־מקום, ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, ארצה.

מזכיר מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, הביע פליאה על כך שהשר דוד לוי "מוצא זמן בין פיטורי הנהלת המשרד שלו לנסיונות לשמור את מעמדו — למתוח ביקורת על פרס".

טעות שלנו

במאמר המערכת "היהודים אחרי סיעת ש"ס" אתמול, בקטע שלפני האחרון, צריך להיות כתוב: "אין איפוא לטעון, לטובת אותה זו, כי המדינה — החילונית לפי עצם טיבעה — אינה מסייעת למימסד הדתי" — ולא כפי שפורסם.

המיקרו־גל האלקטרוני האמריקאי

Electrolux

מבשל, מפשיר משחים ועושה לך חיים קלים!

מבצע שואב־אבק חינם!

גוף חימום מיוחד להשחמה אוטומטית.

מדוקדקן־חום לקבלת תוצאות בישול מדוייקות!

חיישנים אלקטרוניים לקריאה קלה של השעה, דרגת החום ומשך הבישול. מאפשרים ניקוי קל!

כן, את מקבלת חינם את שואב האבק המעולה "אלקטרולוקס" 900 ואט.
שואב קל משקל, קל לתפעול עם קיבולת דחיסת אבק ועצמת שאיבה גדולות במיוחד ובפחות רעש.

המבצע ימשך עד 31.1.87 ו/או עד גמר המלאי.

יבוא ושיווק "מיני ליין" בע"מ, רח' הרוא"ה 6 ר"ג, 03-728115
להשיג בחנויות החשמל במובחרות ובשק"ם.

עם King "אלקטרולוקס" את מלכה בבית!

קני מיקרוגל קבלי שואב אבק במבצע חינם!

Electrolux International

תל־אביב א.ל.מ. רח' ה' באייר 74, כנר המדינה טל:455194 א.ל.מ. רח' אלנבי 114, טל:623478 12 תשלומים בע"מ, רח' בוגרשוב 70, טל:293005 טישלר, רח' מונטיפיורי 16א', טל 652095 גריטולד, רח' הרצל 68,
טל:829313 סנסור, דיזנגוף סנטר טל:201004 רמת־אביב, קור־טל, רח' אחימאיר 25 טל:418701 יפו, לכל, שד' ירושלים 29 טל: 825608 רמת־גן רדיו אשר, הרואה 24 טל:726211 סנסור, רח' זבוטינסקי 19 טל 512624
סנסור, קניון איילון טל:704593 מרכז אלקטריק, ביאליק 76 טל: 725447 סלון ר"ג, ביאליק 69 טל:730125 הגל החדש, רח' שד' ירושלים 28 טל 742052 גבעתיים, נחנאלי 1986 בע"ת, כצנלסון 18 טל 317105 בני ברק
מבוא דניה, רמב"ם 2 טל:795115 לוסטיג, ירושלים 12 טל:702153 מאיר יוסף, רבי עקיבא 41 טומי וויס, רב עקיבא 13 טל 782290 פתח תקוה, גל ה'120, ההגנה 16, טל 908908 קרית אונו, עזורי, כפר דרכטן
מסחרי ישן, טל:350223 יהוד, כל החשמל, קדושי מצרים 14 טל:358926 אור יהודה, אלקטרו אבי, ההגנה 130, טל 717413 רמת השרון סנסור, רח' סוקולוב 42, טל 483033 כר'אל, רח' אושיסקין 48 טל 403799 הרצליה
059 78501 שרות ח'קריסטל אזור תעשיה חדש

هكذا عن الاصل

صكنا من الاهل

חדשות המשק

נחתם הצו הראשון בשורה של צעדי הרפורמה בשוק הדלק

הפעלת הצו החדש תביא לתחרות בין חברות הדלק על אספקתו לחברת החשמל, למערכת הביטחון, לתעשיית המלט ולתעשיות הפטרוכימיות

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, חתם אתמול על צו המורה על ביטולו של "צו גלבוע" הקודם, שחילק עד כה את משק הדלק בארץ בין שלוש חברות הדלק. הצו החדש ייכנס לתוקף בשבוע הבא.

כלכלני משרד האנרגיה סבורים כי הפעלת הצו החדש תביא לתחרות בין חברות הדלק על אספקתו לחברת החשמל, למערכת הביטחון, לתעשיית המלט ולתעשיות הפטרו־כימיות. שר האנרגיה מסר כי בתוך שנה ייפתח שוק הדלק לתחרות חופשית לחלוטין.

גורמים בחברות הדלק ביקרו את ביטול "צו גלבוע". לדבריהם, שום חברת דלק בארץ לא תוכל לספק את מלוא צרכיה של חברת החשמל, מכיוון שהחברה צורכת כמויות תזקיקים הגבוהות מהכמויות שחברות הדלק רשאיות לשווק.

השר שחל אמר כי עד סוף השבוע יורה על ביטול מעורבותה של הממשלה בהתחשבנויות הקיימות היום בין ספקי הדלק לצרכנים השונים. משרד האנרגיה יקבע רק את המחירים המירביים לצרכן. במקביל יוציא המשרד הנחיות חדשות למשק הדלק, בדבר שינויים באופן רכישות נפט־גולמי ותזקיקים בחו"ל.

משה שחל

יתרון לבתי הזיקוק

על־פי ההנחיות המתגבשות, ייפתח פלח רכישות חדש בהיקף של 25% מהיקף ייבוא הנפט, שיבוא על־חשבון הקניות המזדמנות ("ספוט"). חברות הדלק יוכלו לייבא תזקיקי נפט במקום נפט גולמי, אם הדבר ישתלם להן מבחינה מסחרית. אולם, על כל כמות של תזקיקים שתיובא על־ידי חברות הדלק, יוכל בית הזיקוק לייבא נפט גולמי, לזקק אותו, ולהתחרות עם חברות הדלק על שיווקו לצרכנים גדולים. במקביל, יוכלו הצרכנים הגדולים לרכוש כ־25% מהדלק הנחוץ להן בארץ או בחו"ל.

חברות הדלק טוענות כי מתן אפשרות לייבא נפט גולמי על־ידי בתי הזיקוק, יעניק להן יתרון לא הוגן על־פני חברות הדלק, מאחר שלבתי הזיקוק תהיה תמיד העדפה הנוספת שאותה אין לחברות הדלק, והיא זיקוק הדלק בארץ במחירים זולים יחסית, תוך העמסת העלויות האחרות על יתרת הדלק המשווק.

משרד החקלאות ירשה לערבים מהבקעה לשווק עגבניות בארץ

מאת אברם צדר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

כדי למנוע את המשך עליית המחירים החליטה הנהלת משרד החקלאות ומועצת הירקות להתיר לערביי בקעת הירדן והג'יפטליק שיווק עגבניות גם בתחומי מדינת ישראל.

בישיבה שקיימו אתמול סגן שר החקלאות, אברהם כ־ידעון, מנכ"ל המשרד, מאיר ברמאיר, ומנכ"ל מועצת הירקות, שמחה עופר, הוחלט על הגדלת שטחי מזרע והגדלת מכסות הייצור של העגבניות גם בסקטור היהודי.

יצויין כי ההחלטה להתיר שיווק "עגבניות ערביות" בישראל, מהווה שינוי במדיניותו המוצהרת של משרד החקלאות, שעד כה אסר על העברת עגבניות מהגדה המערבית לצד זה של הקו הירוק. לגדלי העגבניות הערביים הותר עד כה לשווק את תוצרתם רק בשוק המקומי בגדה. את העודפים העבירו ערביי הבקעה והג'יפטליק לייצוא דרך הגשרים לירדן, או ששלחו אותם לייצוא (באמצעות חברת אגרקסקו) לאירופה.

אחת הסיבות שמשרד החקלאות החליט לשנות את המדיניות ולהתיר שיווק "עגבניות הערביות" בישראל, היא חשש שהתעורר כי על רקע המחירים הגבוהים, חקלאים ישר־אליים רבים יעדיפו לפנות לשוק המקומי גם את העגבניות שהועידו מלכתחילה לייצוא, ושעבורן קיבלו כבר אף מקדמות מתאימות ממועצת הירקות.

המשכים מעמוד 1

מאמצים למנוע השבתת בתי החולים

(סוף מעמוד 1)

לאלתר אם העובדים יתחייבו לא לשבות במשך שבועיים לפחות. עד סגירת הגליון סירבו העובדים לקיים הפגישה.

ועדת הרווחה קראה גם לעובדים שלא לנטוש בשלב זה את בתי החו־לים בבוקר ודרשה מהם לכבד את החוק. בישיבת הוועדה שכונסה בשעות הערב במיוחד על פי בקשת שרת הבריאות, השתתפו נציגי העובדים, נציגי משרד הבריאות האוצר וההסתדרות.

"קיסר דואג לקופ"ח"

אתמול בכינוס סוער של המועצה הארצית של העובדים, הוחלט פה אחד לחדש את השביתה במלוא עוצמתה, כמחאה על הסחבת שנוקט לדבריהם האוצר בעניינם. הם גינו את העובדה שוועדת פרה כונסה רק פעמיים מאז תום שביתתם וכן טענו שקופת חולים מציגה נתונים חל־קיים בלבד לגבי שכר העובדים בבתי החולים שלה. העובדים הציגו תלושי משכורות של עובדי קופת חולים ואמרו כי במשכורות ש־משולמות להם אין טעם להמשיך לעבוד.

העובדים תקפו בזעם רב את עמדת ההסתדרות לגבי מאבקם וציינו שמזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר דואג רק לאינטרסים של קופת חולים. אחד הנוכחים אף קרע לגזרים את פנקס חבר ההסתדרות שלו.

אשר להיערכות משרד הבריאות והנהלות בתי החולים למקרה של חידוש השביתה, אמר אתמול ראש שירותי האישפוז במשרד הבריאות, ד"ר משה משיח כי היה מעט מאוד מקום להיערכות וציין שזו "נטישה" ולא שביתה במובן המקובל. בכל מקרה ציין שמנהלי בתי החולים הכלליים ישלחו חולים שיהיו צרי־כים לעבור ניתוחים.

דובר האוצר אמר כי לא יוכבו שוהים יהפכו לכלי משחק בידי מפירי חוק וסדר. לדבריו, יושב ראש ועדת פרה זימן עוד שלושים את הוועידה לדיון מיוחד, שאמור להערך היום. הודעה על כך נמסרה לה־הסתדרות ולעובדי המינהל. הסיבה לעיכוב בכינוס הוועדה היא איסוף נתונים מהמעסיקים השונים על מנת לאפשר את המשך עבודת הוועדה.

גדעון אלון סופר "הארץ" מוסר כי היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הינחה אמש את פרקליטות המדינה לנקוט בכל הצעדים הקבועים בחוק נגד עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים אם אכן יפרו את צווי הגבירה. חריש סבר כי הכרזתם של עובדי המינהל והמשק על כוונתם לנטוש את בתי החולים או מימוש כוונה זו, יש בה משום בזיון בית המשפט, דבר שאין להשלים עימו במדינה מתוקנת.

מובארק ואסד בפיסגה

(סוף מעמוד 1)

המלכים והנשיאים הערבים בוועי־דה עשויים לקיים היום. בשולי הוועידה מפגש סולחה בלתי רשמי בהשתתפות מצרים ובראשות המארח הכוויתי השייך אל־סבאח לדיון מקדים על אפשרות כינוס פיסגה ערבית בקרוב. במקביל נפ־גש אתמול מובארק עם אסד וג'מייל כאשר נשיא לבנון ניגש ולחץ את ידו של הנשיא הסורי. שני הנשיאים לא נועדו ביניהם מאז ינואר 1986.

נגד "האויב המשותף"

בשתי ישיבות העבודה של הפיסגה אתמול קראו המלך חוסיין והנשיא אסד לגייס את כל פו־טנציאל האומה האיסלאמית נגד "האויב המשותף". חוסיין הפנה קריאה נרגשת להפסיק לאלתר את המלחמה בין עיראק לאיראן ולכוון את "פוטנציאל האומה האיסלאמית כלפי אויב שגמר אומר להמשיך באיבתו ולבצע את תכניות התפש־טות על חשבון הערבים והמוסלמים המקומות המקודשים להם ובראש ובראשונה ירושלים". הנשיא מובארק קרא בנאומו לכינוס ועידה בין־לאומית בהשתתפות חברות מועצת הבטחון והצדדים הנוגעים לדבר, אש"ף. הוא קרא לקיים את הוועידה בהקדם כדי "לעצור את התוקפנות הנמשכת על זכויותיו של העם הפלשתיני הסכנות הרובצות על אדמתו, מחייתו וזהותו ולמנוע את התבססות הכיבוש".

השמועות שרווחו אמש במסדרוני הוועידה רבות ובכלל זה אפשרות לבואו של שליט לוב קדאפי המנודה את הוועידה. שמועה אחרת אמרה כי חוסיין, מובארק וערפאת הסכימו ביניהם להשתמש מעתה בלכסיקון חדש: לא עוד מדינה פלשתינית עצמאית, כי אם "בית לאומי לפלשתינים".

ביטוי זה יש בו כדי להחיות את הסכם עמאן והוא עולה בקנה אחד עם החלטת מועצת הבטחון 242.

המרכז הישראלי לניהול — חטיבת הדירקטורים
רשות החברות הממשלתיות — משרד האוצר

כנס שנתי של

דירקטורים בחברות הממשלתיות

יתקיים ביום ה', 12 בפברואר 1987, בשעות 14.30-19.15, בת"א

בהשתתפות

שר האוצר, משה נסים

וה"ה (לפי סדר א'-ב'):
יעקב גדיש, פרופ' יוסף גרוס, דוד וינשל, צבי זמיר, ד"ר מאיר חת, ישראל סתרוב, זאב רפואה, ד"ר עמנואל שרון, פרופ' חיים בן־שחר, חיים ססטל.

נושאים שיידונו:
- ★ יתרונות למשק מקיום חברות ממשלתיות
- ★ תפקיד הדירקטוריון בניהולה של חברה
- ★ מעמדו המיוחד וחובותיו של דירקטור בחברה הממשלתית
- ★ מדיניות צמצום מעורבות הממשלה במשק באמצעות החברות הממשלתיות

פרטים והרשמה בסניפי המי"ל:
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678; 057-37914

מערב גרמניה בולמת ירידת שער הדולר

פרנקפורט (ע'ת). הבנק המר־כזי של מערב גרמניה התערב אתמול בשוק כדי לבלום את יר־ידת שער הדולר, וסוחרים אמרו כי הבונדסבנק קנה 150 עד 200 מיליון דולר.

זהו סכום צנוע, אך די בו כדי להזהיר ספקולנטים המבקשים להיפטר מהמטבע האמריקאי.

בעקבות כך עלה הדולר לשער של 1.8250 מארק, לאחר שהמסחר נפתח באירופה בשער של 1.8150. מאוחר יותר, כשר הבונדסבנק עזב את השוק, ירד הדולר ל־1.82 מארק. לא היו סי־מנים כי בנקים מרכזיים אחרים שיתפו פעולה עם הבנק הגרמני.

ח"כ לין מבקר החלטת ייקורו של הדלק לתעשיה

מאת עדנה אריזור

יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת, ח"כ אוריאל לין, מתח אתמול ביקורת חריפה על החלטת משרד האנרגיה, בתיאום עם משרד האוצר, להעלות את מחירי הדלק לתעשייה בקפיצה חדה של 27%.

לדבריו, לא התרחש בעולם בחודש האחרון דבר שהצדיק העלאה פתאומית בשיעור זה. העלאה האחרונה היא עדות נוספת לכך שמשרד האנרגיה טרם השכיל לגבש מדיניות בוגרת לקביעת מחירי אנרגיה, והוא פועל מתוך ראייה צרה של הנושא — בעיקר בהוראת האוצר.

"כלל" תקים מלון דירות נופש מפואר בהרצליה־פיתוח

מאת אריה לביא

קבוצת "כלל" מתכננת להקים בהרצליה־פיתוח מלון דירות־נופש מפואר, בהשקעה של כ־8 מיליון דולר.

החלטה זו מעידה על כוונת הקונצרן להרחיב את השקעותיו בתחום התיירות, לאחר שבעבר החליט להתנתק ממנו. שתיים מחברות "כלל" — "נכסי אזורים" ו"אזורים בנייה", חתמו על חוזה לרכישת קרקע על חוף הים בהרצליה, סמוך למלון מגדל דניאל, שם אמור המלון להיבנות.

הקרקע היתה בבעלות משקיעים פרטיים, המאוגדים בחברה בשם "אחוזת ריבלין", והמיוצגים על־ידי עו"ד אליהו מירון. הקרקע נרכשה תמורת חצי מיליון דולר, ועוד 28.5% מתקבולי המכירות של המלון.

כיום מיועדת הקרקע לבניית מלון רגיל. לצורך הקמת מלון דירות יהיה צורך לבקש שינוי ביעוד הקרקע מוועדות בניין ערים בהרצליה. לכן מעריכים כי בניית המלון בפועל תתחיל בעוד שנה וחצי.

ישראל תציג ביריד קהיר תעשיה מתוחכמת

מאת צבי זרחיה

ישראל תציג ביריד קהיר, שיתקיים בחודש מארס הקרוב, גם מוצרי תעשייה מתוחכמת, בנוסף להשתתפות של 60 יצר־נים שכבר נרשמו לביתן הישראלי, ושיציגו בו מוצרי אגרו־תעשייה וכימיקלים.

כך הוחלט אתמול בדיון שנערך אצל שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון. הנספח המסחרי בשגרירות ישראל בקהיר, יוסף שבו, מסר כי כבר עתה ניכרת התעניינות של גור־מים במצרים בביתן הישראלי ביריד זה. היריד נחשב לאחד החשובים בעולם הערבי.

משגיחי הכשרות בתל אביב דורשים מהמלונות להעלות שכרם מעבר להסכם

מאת זוהר בלומנקרנץ

משגיחי הכשרות בבתי המלון בתל־אביב דורשים, באמצעות המועצה הדתית, להעלות את שכרם מעבר למה שנקבע בהסכם השכר הענפי החדש שהושג בין התאחדות המלונות להסתדרות עובדי האירוח.

נציג המועצה הדתית הבהיר לנציג המלונאים, כי אם לא יועלה שכרם של משגיחי הכשרות בבתי המלון בתל־אביב, יגרום הדבר תסיסה וחוסר שקט.

בהנהלת סניף תל־אביב של התאחדות המלונות הוחלט להו־רות את בתי המלון שלא לשלם למשגיחי הכשרות מעבר לתעריפים שעליהם סוכם ואשר מופיעים בהסכם השכר הענפי.

חצי מיליון ד' להקמת מיתקן לשימור מזון בקרני גמא

מאת אברם צדר
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד החקלאות יקציב חצי מיליון דולר מתקציב הפיתוח להקמת מתקן חצי חרושתי לשימור מוצרי מזון באמצעות קרינה בקרני גמא.

כל כך הודיע סגן שר החקלאות, אברהם כדעון בפ־גישה שערך עם צוות חוקרים ממינהל המחקר החקלאי ("מכון וולקני") העוסק בפיתוח שימור מוצרי מזון באמצעות קרינה רדיואקטיבית.

שימור מוצרי מזון ותוצרת חקלאית טריה באמצעות קרינה מבוצע כיום, בצורה כמעט מסחרית גם באוסטרליה וגם בארה"ב. לדברי כדעון בארץ נצבר ידע רב בנושא זה וה־חוקרים נערכים עתה ליישום הידע לשימוש מסחרי.

עורך את העמוד: יצחק לאור

ב־86 הושקעו בתעשיה 1.2 מיליארד דולר; ירידה של 5% ביחס ל־1985

התפלגות ההשקעות מצביעה על כך שאזורי הנגב והגליל הם אזורים מועדפים

מאת צבי זרחיה

היקף ההשקעות בפועל בתעשייה הגיע בשנת 86', ל־1.2 מיליארד דולר, לפי אומדנים ראשונים. זוהי ירידה ריאלית של כ־5% לעומת היקף ההשקעות בפועל בשנת 85'. ההשקעות שיבוצעו בשנת 87', יהיו בהיקף דומה לזה של 86'. פרטים אלה מסר אתמול מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר יורם בליזובסקי בפגישה עם כתבים כלכליים בירושלים.

בשנה שעברה, אישר מרכז ההשקעות 229 תוכניות השקעה הרחבה בתעשיה ברחבי הארץ בהיקף 648 מיליון דולר. זוהי ירידה של 3.5% בהיקף ההשקעות הכולל.

ההתפלגות הגיאוגרפית של ההשקעות מצביעה על כך שאזורי הגליל והנגב הם האיזורים המועד־פים. ב־1986 אושרו בנגב 44 תו־כניות הקמה והרחבה של מפעלי תעשיה בהיקף כולל של 246 מיליון דולר, ובגליל 63 תוכניות בהיקף 143 מיליון דולר. דגש מיוחד הושם על השקעות בישובי קו העימות וזאת על־פי המדיניות היזומה של הממשלה לעודד תעשייה באיזורים הללו: אושרו 28 פרוייקטים בהשקעה כוללת של 56 מיליון דולר.

בליזובסקי, שסיים את תפקידו כמנהל מרכז ההשקעות, עם מינויו למנכ"ל המשרד, הדגיש כי תוכניות ההשקעה בתעשייה שאושרו יביאו לתוספת של 785 מקומות עבודה. לפי אומדנים יגדל היצוא מישראל כתוצאה מהשקעות אלו בהיקף של 814 מיליון דולר.

עוד מסר בליזובסקי כי עתה נמצאים בטיפול מרכז ההשקעות כ־307 תוכניות הקמה והרחבה של מפעלי תעשיה בהשקעה כוללת של 771 מיליון דולר.

סקר חברות של בנק ישראל: בקרוב צפויה הרחבת הפעילות הכלכלית

התחזית — על סמך הגידול בהזמנות ליצוא וגידול בהזמנות לשוק מקומי

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בחודשים הקרובים צפויה הרחבה בפעילות הכלכלית, על־סמך המשך הגידול בהזמנות ליצוא, גידול בהז־מנות לשוק מקומי, וכן גידול רב במספר החברות החדשות שנרשמו אצל רשם החברות.

כך עולה מסקר חברות, שנערך על־ידי ד"ר מאיר תמרי, כלכלן ראשי בלשכת נגיד בנק ישראל. בסקר כלולות 144 חברות מענפי התעשייה, המסחר, הבנייה והת־חבורה. הסקר, שמתייחס בעיקר לחודשים אוקטובר—דצמבר 86', מציין כי בתקופה זו נמשכה העלייה בפעילות המקומית בכל ענפי המשק. עלייה זו החלה כבר בסוף 85', והיא מבוססת על עליות בביקושים המקומיים הן למוצרי־צריכה והן למוצרי־השקעה.

ברבע האחרון של שנת 86' נמשכה מגמת ההרחבה בהיקפי התפוקה והמ־כירות של החברות התעשייתיות, למעט בענף המזון, בו ירדה התפוקה. כן נרשמה ירידה במלאים בכל ענפי המשק. דבר זה מצביע על המשך ההרחבה בפעילות הכלכלית. מרבית החברות הכלולות בסקר דיווחו על המשך ההרחבה ביצוא. מגמה זו נמשכה בכל שנת 86'. נראה כי גידול היצוא במרבית החברות התעשייתיות יימשך גם ברבע הראשון של 87'. בענפי האלקטרוניקה והמתכת, בהם היתה מגמה מעורבת ברוב חודשי שנת 86', נמצא שינוי חיובי בהזמנות ליצוא, במהלך הרבע האחרון של השנה. בתחום ההשקעות נמצא כי למרבית החברות הכלולות בסקר ישנן תו־כניות לביצוע השקעות במהלך שנת 87'. מגמה זו בולטת בעיקר בענפי התעשייה, ופחות בענפי המסחר.

בחודשים אוקטובר—דצמבר 86' נמשכה העלייה בכל סוגי האשראי שמקבלות החברות, וכן נמשך הגי־דול באשראי שהן העמידו לרשות לקוחותיהן. בתחום התעסוקה נמצא כי רמת הציפיות של מרבית החברות היתה להמשך הירידה במספר המועסקים, בדומה לציפיות שהיו ברבע השלישי של השנה (יו־לי—ספטמבר 86'). לפיכך, בחודשים ינואר—מארס 87' לא צפויים שינויים בביקוש לעובדים. עם זאת חל גידול במספר החברות התעשיי־תיות, בעיקר בענפי המזון, הטקסטיל, הפלסטיקה והגומי, שבהם מהווה מחסור בעובדים מי־גבלה עיקרית להרחבת הפעילות.

מהסקר עולה עוד כי ברבע האחרון של 86' נמשכה מגמת ההתרחבות שאיפיינה את פעילותן של חברות התעשייה, החל מהחודשים האחרונים של 85'. התפוקה בתע־שייה והמכירות שלה עלו בשנה האחרונה, פרט לענפי המזון שבהם ירדה התפוקה. כן נמשכה מגמת העלייה בהזמנות לשוק המקומי, אולם נראה כי היא הואטה לעומת החודשים הקודמים.

בחודשים אוקטובר—דצמבר 86' נמשכה ואף התחזקה מגמת העלייה בהזמנות ליצוא. עלייה זו הקיפה את כל ענפי התעשייה. בענפי המתכת והאלקטרוניקה חל מיפנה חיובי, לאחר ירידות בהזמנות שנרשמו בענפים אלה ברוב חודשי 86'. נראה כי הגדלת התפוקה ברבע האחרון של 86' מאפיינת את רוב החברות התעשייתיות. המשך מגמה זו מבוסס בעיקר על ציפיות לגידול ההזמנות ליצוא.

התכנית להקים מפעל לעיבוד בשר תיבדק במשרד התעשיה

מאת צבי זרחיה

תוכניתו של המשקיע האוסטרלי, ויקטור סמורגן, להקמת מיפעל לעיבוד בשר בישראל, שפורסמה ב"הארץ", תיבדק על־ידי משרד התעשייה והמסחר לכשתוגש למשרד. זאת, על פי הקריטריונים הכלכליים הקיימים.

כך מסר אתמול מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יורם בליזובסקי, בפגישה עם כתבים כלכליים בירוש־לים. הוא קבע בצורה חד משמעית כי משרד התעשייה מעולם לא פסל את התוכנית, אלא הבהיר למשקיעים כי לטובתם, עליהם לפתור את בעיית אספקת חומר הגלם למפעל, על מנת להבטיח כדאיות כלכלית לאורך זמן.

בליזובסקי הוסיף עוד כי נפגש עם סמורגן, שהציג בפניו רעיון להקים מפעל לעיבוד בשר, שיהיה מבוסס על בשר לא כשר מאירופה. עיבודו בארץ, וייצוא של הבשר המעובד המוגמר לארה"ב.

נשיא המדינה
משתתף בצערה של העדה השומרונית בישראל, במות הכהן הגדול לקהילת השומרונים
יעקב בן־עוזי
העבתאי מנהיג נאמן לבני עדתו.
ושולח תנחומיו למשפחה.

לגאבי לטיף
איתך באבלך הכבד במות
אימך ז"ל
עובדי מחלקת הפיקוח על הבנקים
בנק ישראל, תל־אביב

למשפחת אשל
אתכם אנו באבלכם הכבד בהלקח מכם ראש משפחתכם וחברנו היקר
ר' ישראל משה אשל
ז"ל
מראשוני הבורסה
הנשיא, ההנהלה החברים והעובדים
בורסת היהלומים הישראלית בע"מ

לרו"ח יוסף גולדשטיין ידידנו ובני ביתו
תנחומינו הכנים על פטירת
אם המשפחה ז"ל
שלום ויידלר
אלי ורותי גורנשטיין
תה ויסוצקי בע"מ

ליוסף גולדשטיין
אתך באבלך הכבד על פטירת
אמך ז"ל
הנהלת מפעלי ים המלח

לד"ר אלי זהבי
אתך באבלך על מות
אמך ז"ל
פי גלילות
מסופי נפט וצנורות בע"מ

לד"ר אלי זהבי
עמך באבלך על מות
אמך ז"ל
בית ויטקו

למר דוד צימנד
ולמשפחות הנרי צימנד ופאני ישורון
אתכם באבלכם הכבד במות
הרעיה והאם
רנה צימנד ז"ל
כרמי צבי — אחים סגל בע"מ
יינות אשקלון — כרמי ציון בע"מ

למר דוד צימנד
למשפחת צימנד וישורון
משתתפים באבלכם הכבד עם פטירת יקירתכם
רנה מלכה צימנד
ז"ל
יהודית מילר בע"מ
ובית תיא

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של בעלי, אבינו וסבנו היקר
רפאל קנטי
מתאונת דרכים לאחר סבל רב

ההלויה תערך היום יום רביעי 28.1.87
בשעה 11.30 לפני הצהרים
בבית העלמין בחולון

המשפחה המתאבלת

קרתא חברה לפיתוח מרכז ירושלים בע"מ
משתתפים באבלו הכבד של
חברנו לעבודה
עזרא (עזיז) עוז
במות אמו
מסעודה ז"ל

ציון אוריאלי
מנכ"ל החברה
ועובדי החברה

ניסים אבולוף
יו"ר הדירקטוריון
וחברי מועצת המנהלים

למשפחת פויכטונגר
ולבית פויכטונגר תעשיות
משתתפים באבלכם בהלקח מכם
ראש משפחתכם היקר
ר' אשר פויכטונגר
ז"ל
האחים אנג'ל
מאפיית ש.א. אנג'ל בע"מ
ירושלים

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
יהושע מרש ז"ל
נעלה אל קיברו לגילוי המצבה, ביום רביעי כ"ז בטבת תשמ"ז
28 בינואר 1987, בשעה 14.30 בבית העלמין — בקרית שאול

המשפחה

לאביגדור קנטי ומשפחתו
אתכם באבלכם על מות האב
רפאל ז"ל
אברהם, מוטי ואבי זוזובסקי וב"ב

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הנבחרת משנה סיגנון: כולם עולים ויורדים

המאמן מיהיץ': כל שחקן חייב לבצע משימות תקיפה ושמירה, כמו מאראדונה ופלאטיני ● הנבחרת הלאומית ניצחה את העתודה 4–7

כדורגל

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

נבחרת ישראל בכדורגל עשויה לעבור שינוי באופי כישחקה. רמזים על כך נשמעו אתמול מפי מאמן הנבחרה מילינקו מיהיץ' בתום מישחק אימון בין נבחרת ישראל לעתודה (7–4 לנבחרת הבכירה).

הכוונה, ניתן לכך ביטוי בהרכב הפותח של הנבחרת. בחוליית הקישור שיחקו אורי מלמיליאן, דניאל ברייליבסקי, כיצה סיני ואלי יאני. ארבעה שחקנים שהצד ההתקפי שלהם דומיננטי יותר. כששואל על כך מאהוד יזרת השיב מיהיץ': "כל שחקן צריך לדעת גם לתקוף וגם לשמור". השאלות שהופנו למאמן נועדו לחזור לעומק כוונותיו. מיהיץ' לא נתן תשובה ברורה. מה שאמר בפה מלא היה "כל הקומבינציות באות בחשבון — גם ארבעה שחקני תימרון ואולי רק שלושה. תלוי ביריב ובמקום המשחק". האם מלמיליאן, סיני וברייליבסקי מסוגלים לשמור? "שלושתם יכולים להיות שחקני שטח ולהפריע ליריב. גם מישל פלאטיני ודייגו מאראדונה משחקים כך". מיהיץ' הוסיף: "אין בזה סיכון. עלינו לשחק בהתאם לכלים העומדים לרשותנו, ועל פי השיטה שלנו — שיפור מרכז השדה בכיוון ההתקפי".

השינוי שמבקש מיהיץ' לעשות בנבחרת אינו פוסח על חוליית ההתקפה. מדבריו עולה, שהוא מתכוון לשחק בצורה כוללנית — כולם עולים ויורדים. "כל שחקן צריך לשמור על השער שלו. אסור ששחקן יחכה למעלה, והשאר יעבדו קשה למטה. ארמלי ואוחנה יבואו מלמטה".

במשחק האימון בלטה בנבחרת הלאומית חוליית הקישור, ובעתודה הצטיין אלון נתן. במחצית השניה הוחלפו מרבית שחקני ההרכב הראשון של הנבחרת והמשחק נחלש.

את השערים לנבחרת כבשו: אוחנה (2), סיני, ארמלי, מלמיליאן, דודיי ונסים כהן. לעתודה: רונן שפירא, אלון נתן, דוד גורדנה ורוני לוי. שפט צבי שריר. במשחק נכח יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, שאול סוידי.

מכבי ביוגוסלוויה

דורון ג'מצ'י המצביע (מימין) וגרג קורנליוס המושעה, שלא נטלו שלשום בערב חלק במשחק הליגה נגד הפועל ירושלים, יצאו אתמול עם יתר כדורסלני מכבי תל־אביב להתמודדות עם זאדאר שתהיה מחר בערב בבית הגמר האירופי לאלופות. המשלחת נחתה אמש ביוגוסלוויה ואחרי מנוחה קצרה יצאו השחקנים לאימון. (צילום: עוזי קרן)

כדורגל

גריאני נעלם, מכנס מתאמן

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

קשר הרכש של מכבי תל אביב משה גריאני לא השתתף אתמול באימון מכבי תל אביב. "הוא פשוט נעלם", אמר מאמן הקבוצה שמעון שנהר. "אין לי מושג מדוע נוהג כך גריאני".

אמנון סידי, מנהלת הקבוצה, אמר שגריאני יועמד בפני ועדת משמעת פנימית. סידי גם התייחס לאפשרות שגריאני לא ימשיך במכבי תל אביב: "אם ימצא קבוצה שתהיה מוכנה לשלם את הסכום שמכבי תל אביב יבקש, נאפשר לו ללכת בכבוד".

שחקן רכש נוסף שאינו מאושר ביותר במכבי תל אביב הוא החלוץ עודד מכנס. אבל עם מכנס אין בעיית משמעת. הוא מתאמן כרגיל (אתמול נעדר בגלל פציעה).

אייזנברג צורף לנבחרת העתודה

מאת סופר "ספורט הארץ"

משה אייזנברג, חלוץ נבחרת הנוער, יוקפץ לנבחרת העתודה וישחק נגד הנבחרת המקבילה של מערב גרמניה בסוף מארס — זאת מסר אתמול המאמן הלאומי מילינקו מיהיץ'.

המאמן לא נקב בשמות השחקנים הנוספים שיצורפו לעתודה. "אני מחכה לשובה של נבחרת הנוער. עד שלא אקבל את חוות הדעת של המאמן, לא אחליט".

טניס

מצ'יר לסיבוב השני בסידני — הודחו שני מדורגים מדרום־אפריקה

סידני (אי־פי). המדורג הבכיר, מילוסלאב מצ'יר מצ'כיה, הדיח את יריבו האוסטרלי ג'ון פרולי 7–5, 6–3 ועלה לסיבוב השני של אליפות וויילס הדרומית החדשה. המדורג 4, ראמיר קריש' ממערב גרמניה, הדיח בקושי רב את האמריקאי דייויד ראולן 7–6, 7–6. גשם שוטף אילץ את המארגנים לדחות כמה מישחקים אחרים.

מקנרו ניצח במישחק ראווה את אדברג

לוס אנג'לס (ע"ר). הטניסאי האמריקאי ג'ון מקנרו בן ה־28 ניצח כאן במשחק ראווה את השוודי סטפן אדברג בן ה־21 בשלוש מערכות: 6–4, 4–6, 6–1.

ישראל פולני הובא למנוחות

ישראל פולני בן ה־81, שנפטר השבוע והובא אתמול למנוחות, היה הטניסאי "היהודי" הראשון שזכה באליפות ארץ ישראל ב־1934. האליפות נערכה באותה תקופה במועדון הטניס הערבי ביפו. הוא החזיק בתואר שנים אחדות ולאחר מכן הפסיד אותו לקצין בריטי ששירת בארץ.

פולני היה חבר מחלקת הטניס של מכבי תל אביב, שימש בה גזבר וכן היה גזבר איגוד הטניס. בשנים מאוחרות יותר הוענק לו תואר חבר כבוד של איגוד הטניס ושל מכבי תל אביב. פולני היה גם כדורגלן במכבי תל אביב, בתקופה בה למד בגימנסיה הרצליה.

נשיא איגוד הטניס מרדכי מאיר ספד אתמול לפולני בבית העלמין ועמד על תכונותיו: חביב על הבריות, ידיד אמת ואיש ישר.

מיבחנים בגרמניה, הולנד וצרפת לנבחרת הכדורסל

20 הוזמנו לאימוני הסגל לאליפות אירופה ביוון

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הכדורסל של ישראל תפתח ב־28 באפריל בהכנותיה לאליפות אירופה, שתהיה ביוני באתונה, ותקיים סידרה של מישחקים בינלאומיים לפני צאתה ליוון.

במישחקי הפסגל תופיע הנבחרת הלאומית של ישראל בטורניר בו ישתתפו שלוש קבוצות, בהן קבוצה מארצות הברית. במחצית מאי תצא נבחרת הכדורסל למחנה אימונים במערב גרמניה ומשם תמשיך להולנד, שם תשתתף ב־21 במאי בטורניר בו יופיעו גם נבחרות הכדורסל של רומניה, צרפת, הולנד וישראל. ב־30 וב־31 במאי תקיים הנבחרת הישראלית שני מישחקים בצרפת.

אתמול פירסם דובר איגוד הכדורסל את שמות 20 השחקנים שיוזמנו לאימוני הנבחרת הלאומית: מיקי ברקוביץ, לאוון מרסר, האווי לאסוף, ישראל אלימלך, חן ליפין, דורון ג'מצ'י, תומר שטיינהאואר, ניר רכלים, אבי מזרחי, שמעון אמסלם, מוטי דניאל, ליאור ארדיטי, אסף ברנע, יצחק כהן, נדב הנפלד, אריה רוזנברג, דורון שפע, עדי גורדון, עופר פליישר, אורן שמר.

טניס שולחן

משרד החוץ פועל נגד החרמת ישראל באליפות העולם בהודו

(ע). משרד החוץ פועל בצינורות המקובלים, כדי למנוע את החרמת ישראל באליפות העולם לטניס שולחן, שתיפתח ב־19 בפברואר בניו דלהי, בהשתתפות 65 מדינות — מסר אתמול דובר משרד החוץ.

הדובר הוסיף, כי הוא מצטער שאינו יכול למסור באילו דרכים פועל משרד החוץ. שר החוץ, שמעון פרס, אינו יכול לפעול לפי שעה אישית בעניין כיוון שהוא נמצא בבריסל.

שלשום מסר מנכ"ל ההתאחדות לספורט בישראל, שמואל ללקין, כי 42 חברי המשלחת הישראלית — חברי נבחרות טניס השולחן ומלוויהם — עדיין לא קיבלו אשרות כניסה להודו, למרות פניות חוזרות ונשנות.

● הוועד האולימפי הישראלי שלח מבריק דחוף לחואן אנטוניו סאמארנץ', יו"ר הוועד האולימפי הבינלאומי, בו דרש להוציא את טניס השולחן מן המישחקים האולימפיים, אם לא יעניקו מארגני אליפות העולם בהודו אשרות כניסה גם לספורטאי ישראל. על המברק חתומים יצחק אופק, יו"ר הועד האולימפי בישראל ויצחק כספי, ממלא מקומו.

אן. בי. איי.

141 נקודות לא הספיקו לניצחון

ניו יורק (אי־פי). פורטלנד טרייל בלייזרס, הנחשבת בדרך כלל אחת הקבוצות בעלות ההגנה האיתנה ביותר בליגה המקצוענית, ספגה לא פחות מ־141 נקודות במישחקה עם דנוור, אבל קלעה 145 וניצחה בהארכה.

במישחק אחר שהוכרע בהארכה גברה פיניקס על דטרויט 120–118. סיאטל הכניעה את יוטה 108–95 ומילווקי ניצחה את הלוס אנג'לס קליפרס 114–94.

גביע אנגלי

ליוורפול — למישחק שלישי הערב בלוטון

לונדון (אי־פי). גם אחרי 90 דקות נוספות, והארכה בת 30 דקות, לא הוכרע מישחק הגומלין בין ליוורפול ולוטון בסיבוב השלישי של הגביע האנגלי. שתי הקבוצות נפרדו 0–0 בלוטון, התוצאה שהיתה אז לאתמול גם באנפילד, מגרשה של ליוורפול. ליוורפול לחצה, אך לא הבקיעה, ועתה צפוי לה עוד מיבחן קשה במישחק השלישי שיהיה הערב על המישטח המלאכותי בלוטון, אשר זכתה בהגרלה.

במישחקי גומלין אחרים נכבשה קארנארפון, שאינה נמנית עם הליגות הבכירות, 1–0 לבארנסלי מהליגה השניה. קארדיף מהליגה הרביעית הביסה 1–0 את מילוול מהליגה השניה, בעוד שסטוק סיטי וגרימזבי סיימו 1–1 אחרי הארכה ויתמודדו שוב הערב. שפילד וונסדיי ניצחה 1–0 את דרבי.

איטליה, נורווגיה והולנד לראשונה בטורניר בישראל

כדוריד

מאת סופר "ספורט הארץ"

ביום א' יחל לראשונה בישראל טורניר בינלאומי בכדוריד בהשתתפות שתי נבחרות מדרג ב', איטליה ונורווגיה, וכן ישראל והולנד המשתייכות לדרג ג'. הטורניר היה אמור לשמש מיבחן אידיאלי לאליפות העולם בדרג ג', שעמדה להיערך בישראל ואשר בסופו של דבר הועתקה לפורטוגל.

יו"ר איגוד הכדוריד, מני וייצמן, אמר שראשי המשלחת ההולנדית הבטיחו לנסות לשנות את ההחלטה לקיים את המישחקים בפורטוגל. וייצמן הוסיף שהטורניר נועד לחזק את קשרי הידידות והספורט עם מדינות מערב אירופה.

לטורניר הוזמנו שני השופטים הטובים בעולם, בלסטר ואנטונסן, שניהלו את מישחק הגמר לאליפות העולם ב־1986 ואת מישחק הגמר האולימפי בלוס אנג'לס ב־1984. כן ישפטו במישחקים צמד גרמני והישראלים מיכה פלס ויצחק ביתנדיין.

המאמן איגור ביאליק אמר שהטורניר יסיים תקופת הכנה של שנה וחצי. לישראל נבחרת צעירה (גיל ממוצע 21) ושחקניה הופיעו בממוצע ב־30 מישחקים בינלאומיים.

הטורניר יהיה בחסותו של ראש עיריית ראשון לציון מאיר ניצן. תחילת הטורניר ביום א' באולם אוניברסיטת תל־אביב (נורווגיה — איטליה, הולנד — ישראל). סיום הטורניר ביום ד' בראשון לציון.

ישראלים ישפטו באירופה — שני שופטי כדוריד בין לאומיים, רוד בוקר ואבנר זינגר, ישפטו במישחק רבע גמר גביע אירופה לאלופות נשים שיהיה בסוף החודש הבא בין הקבוצה המערב גרמנית לוורקוזן לקבוצה האוסטרית איפובנק.

● מישחקי חצי הגמר והגמר על גביע המדינה בכדוריד יערכו השנה בראשון לציון.

שליח "הארץ" שהיה בקוסטה ריקה 83, באוסטרליה 85, ועכשיו בניו זילנד 87,
מסכם ומנתח מדוע הנוער שלנו נכשל שוב ושוב בזירה האוקיאנית:

משהו פגום בשיטה המצמיחה את דורות העתיד של ישראל

השחקנים, המאמן, המלווים מתחלפים — אך הכישלון חוזר על עצמו

קדם עולמי

מאת משה הר געש
שליח "הארץ" לניו זילנד

"קליפורניה החולמת". שם הלהיט המפורסם הפופולרי ביותר של להקת הפופ האמריקאית האימהות והאבות. שנות השיא של הלהקה היו לפני כ־20 שנה ושבעי שהיא נשמעת מעל גלי האתר לעיתים רחוקות. היו מידה רבה של סימליות ואירוניה בכך ש"קליפורניה החולמת" היה השיר הראשון ששמעו כדורגלני הנוער של ישראל מיד לאחר שאוסטרליה הקדימה אותם פעם נוספת בדרך לגמר הגביע העולמי לנוער. המנגינה הנוסטלגית והאהובה שנשמעה ברמקולים של האוטובוס שהסיע את המשלחת הישראלית מהאיצטדיון למלון לא התאימה כלל למצב הרוח השפוף של השחקנים שפניהם הביעו אכזבה עמוקה. כבלות הכל כבר 8 שנים חולמים לעשות הסטוריה. אך גם לאחר הניסיון החמישי התברר, כי ועידת הפיפ"א של הכדורגל העולמי לנוער תישאר בגדר חלום עבור ישראל, ששחקניה שוב נאלצו לאחל הצלחה לאוסטרלים בטורניר שיהיה באוקטובר הקרוב בצ'ילי.

הליקויים העיקריים

מי שמעורה בכדורגל הישראלי יודע, כי אחרי אי הצלחה מן הסוג שהיה באוקלנד יש לצפות להאשמות ולביקורת רעשנית במידה זו או אחרת. אני מסופק אם אפשר לתלות את קולר האשמה בסיבה אחת כל שהיא, או במילוא תפקיד אחד כל שהוא.

הייתי פעם שלישית ברציפות בטורניר הקדם עולמי לנוער. אחרי קוסטה ריקה ב־1983, אוסטרליה ב־1985 וניו זילנד ב־1987, שמתי לב לתופעה מעניינת: כל שנתיים מתחלפים השחקנים, מתחלפים המאמנים, מתחלף כמעט הצוות כולו — אך הליקויים העיקריים נותרים בעיינם ומופיעים באורח פלא מחדש מידי שנתיים.

ישנן תופעות בנבחרת שלנו שחוזרות על עצמן בדימיון מוזר לפחות בשלושת הטורנירים האחרונים. הכדורגלנים שלנו לא מצליחים להגיע לשיא כוחם בעיתוי הדרוש, מתקשים למצות את יכולתם במיבחנים הקובעים, מתקשים להתפקד במצבי לחץ, ואינם מצליחים להשיג את המטרות הספורטיביות הדרושות. בנוסף לכך סובלים מחוסר יציבות המגיעה לעיתים לידי קטטיות.

בטורניר שהיה בקוסטה ריקה ב־1983, בהדרכתו של המאמן שמואל פרלמן, ניצחה ישראל את אוסטרליה 1–3 במישחק הראשון (הניצחון האחרון עד היום), ניצחה במישחק השני את קוסטה ריקה החלשה 0–2, וכאשר היה נדמה שהיא נמצאת בדרך הנכונה, לא הצליחה להשיג תיקו בגומלין עם אוסטרליה ונכנעה 1–2. יותר מכך: המתח היה כבד מדי והורחקו שניים משחקניה (מוטי איווניר וצורי אורן). יגאל מנחם, שהיה המצטיין בטורניר, ספג כרטיס צהוב שני, שמנע ממנו להשתתף במישחק האחרון בו היתה זקוקה ישראל לניצחון 0–2 בלבד, על קוסטה ריקה, כדי לזכות בבכורה. שוב לא הגיעה הנבחרת לקו הסיום, סיימה בתיקו 0–0 מאכזב.

עליונות אוסטרלית

בטורניר בסידני, אוסטרליה, לפני שנתיים, אימן את הנבחרת יוסף מירמוביץ' ועוזרו היה ניסים בכר. ישראל נוצחה במישחק האחרון והקובע על ידי אוסטרליה 2–3, למרות שלאוסטרלים היתה דרושה רק נקודה.

בניו זילנד שוב היתה לאוסטרליה עליונות ברורה. היא הפגינה יציבות רבה ומשחק צוות, לעומת חוסר יציבות בולט בצוות הישראלי. האוסטרלים איבדו במהלך הטורניר רק נקודה, במישחק נגד ישראל, שגם בו היו טובים יותר. בשני המישחקים החשובים שלנו נגד ניו זילנד ואוסטרליה לא הצלחנו לנצח. ובשני המישחקים נגד הנבחרות החלשות, טאיוואן ואיי פיג'י ניצחנו בהפרשים נמוכים מאלה שהשיגו האוסטרלים.

עובדה נוספת המלמדת על הרמה של ישראל בטורניר האחרון: השחקנים הבולטים היו דווקא שחקני ההגנה, כמו השוער לביא קוזניצקי, הבלם בני קושילי, המגן אלעד קורן. בעוד שלשחקני המפתח: הקפטן משה אייזנברג, הקשר אליאור ברנס והקשר אלון חזן, היו עליות וירידות. החלוצים איתי מרדכי ומני בסון התמיצו ברמה נחותה ביותר במישחקים הקובעים.

טעם להאשים

אולי אפשר להסיק מכך, כי משהו פגום בשיטה שמצמיחה את דורות העתיד שלנו ולפיה מכינים את נבחרות הייצוג הצעירות שלנו. אין סיבה וגם אין טעם למתוח בקורת חריפה על השחקנים, על המאמן, על הנהלת המשלחת, או לפזר האשמות לכל עבר. הם רצו להצליח יותר מכל אחד אחר, הם עשו כל מה שביכולתם כדי להשיג את המטרה. העובדה שזה כל מה שהנוער שלנו מסוגל לו — היא המעציבה מכל.

האוסטרלים היו טובים יותר והכשירו את הכרטיס לצ'ילי בזכות ובכוחות יוזמת. כל מה שהשגנו הושג בקושי ובמאמצים רבים. בנוסף לכך סבלה הנבחרת שלנו ממחלות הילדות השיגרתיות של הכדורגל הישראלי, כמו אי דיוק במסירות, חוסר תנועה בלי כדור, ליקוי בתיד מן הוויתור לכדרר ללא צורך במקום למסור לשחקן חופשי.

רק בדיקה מקפת, מעמיקה ויסודית של השיטה ואולי החלפתה עשויים למנוע מאיתנו אכזבה נוספת וסיכום דומה בעוד שנתיים.

מי בכלל זוכר היכן זה הופסק

מראה מאחורי הרשת

מאת יהושע שגיא

בשעה טובה ומוצלחת יחודשו בשבת מישחקי הליגה הלאומית בכדורגל שהופסקו לפני שלושה שבועות, בגלל מסע נבחרת הנוער לטורניר הקדם עולמי באוקלנד, ניו זילנד. הפסקת המישחקים נעשתה על פי התקנון, כדי לא לפגוע בקבוצות העלולות להינזק בגלל יציאת שחקניהם הבולטים למסע הנוער.

העובדה שההתאחדות משתקת את הליגות בגלל מסע נבחרת הנוער, מעידה כי משהו השתבש בניהול הליגות, שממילא אינן מצליחות להלהיב את הצופים ולמשוך המונים לאיצטדיונים. כאילו לא די בכך, קוטעים את הליגה לשלושה שבועות ובכך מוציאים את האוויר מהמפרשים.

מי עוד זוכר מה דירוגן של הקבוצות ומה מצבן?

היופי של מישחקי הליגה נעוץ ברציפות מתמשכת וקביעות. כל הפסקה במירוץ פוגמת בעניין ומפחיתה מן ההתלהבות. ליגה צריכה להתחיל ולהיגמר בשטף, אלא אם כן אתה מתפקד באירופה הקפואה שבה השלג והקרה מונעים פעילות רצופה.

★ ★ ★

האם לצחוק או לבכות למראה הידיעות שהתפרסמו אתמול על הטורניר הקדם אולימפי לנבחרת הכדורגל הישראלית, המיועד לפברואר 1988 באוקיאניה?! מנהל ההתאחדות יעקב אראל מסר, כי מן החוזר שלח האיגוד האוקיאני עולה ששונה מועד הטורניר ושונה גם מקומו. זה נראה קצת מוזר. הרי בישיבת האיגוד האוקיאני היו לא מכבר שני אורחים נכבדים מטעם ההתאחדות הישראלית. השניים נסעו עד למזרח הרחוק ולא הביאו את תכנית המישחקים? היה צריך לחכות לחוזר שיגיע בדואר, כדי לדעת מה נקבע שם במושב האוקיאני? זה לא נראה קצת מוזר?

★ ★ ★

דוד שוייצר, מטובי מאמני הכדורגל בישראל, מתח בקורת קטלנית על הישגי נבחרת הנוער בטורניר הקדם עולמי באוקלנד. לדברי שוייצר, המקום השני שהשיגו נערינו הוא כישלון טוטאלי. כמובן, תלוי מאיזו זווית ראיה מסתכלים על המקום השני.

ב־1974 סיקרתי את משחקי עמי אסיה בטהראן. גם נבחרת הכדורגל שלנו הופיעה שם. מאמנה היה דוד שוייצר, הנוהג להציג את הישגה של הנבחרת בהדרכתו בטהראן ברשימת הצלחותיו.

למי שאינו זוכר: ישראל סיימה את טורניר הכדורגל בטהראן במקום השני.

הוא שאמרתי: אם אתה שני, הצלחה או כישלון הם רק עניין של זווית ראיה.

★ ★ ★

הקולגות שלי, המסקרים את מישחקי הכדורסל בישראל, מרגיזים אותי באחרונה. שוב ושוב הם כותבים על גארדים, סנטרים, סמול־פורוורדים, פיבוטים וכיוצא באלה. כינויים לועזיים לתפקידים שיש להם גם הגדרות בעברית. אם הם לא יפסיקו עם הנוהג הנפסד הזה, יתחילו גם סוקרי הכדורגל לכתוב על סטופר, האוף־בק, צנטרפור, אופסייד וקורנר.

ההנהגה בימי ברז'נייב התעלמה מצרכי העם הפשוט, תקף גורבאצ'וב

בנאום בוועד המרכזי טען כי ברז'נייב רדף אחר כיבודים והגן על מקורביו

מוסקווה (ע"ר). המנהיג הסובייטי מיכאיל גורבאצ'וב מתח אתמול ביקורת חריפה על תקופת שלטונו של ליאוניד ברז'נייב. במיוחד ציין כי בשנים האחרונות לשלטונו גדלה צריכת המשקאות בברית המועצות, המתנה עלייה בצריכת המשקאות החריפים וכן היתה עלייה במימדי הפשע. "באותה תקופה התעלמה ההנהגה מצרכי העם הפשוט", הוסיף ואמר גורבאצ'וב.

למרות ששמו של ברז'נייב לא הוזכר במפורש הרי שגורבאצ'וב גינה את חולשתו של איש זה, ש"רדף אחר כיבודים ואותות הצטיינות והגן על חוג מקורביו בקרב הפקידים הבכירים של ברית המועצות," כדבריו.

התקפה החריפה על מה שהתרחש בתקופת ברז'נייב, עליה דיווח סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טאס", חורגת מדברי ביקורת שהושמעו בעבר. פרשנים המכירים את הזירה הסובייטית אמרו שדברי גורבאצ'וב מזכירים התקפות על יוסף סטאלין ב־1956 שהושמעו על ידי מי שעמד אז בראש השלטון הסובייטי, ניקיטה כרושצ'וב. יצויין שבמוסקווה מתייחסים עתה באהדה זהירה למאמצי כרושצ'וב לחולל שינויים בחברה הסובייטית. הפרשנים מדגישים לכך ומגדירים המתרחש עתה בברית המועצות כ"דה ברז'נייביזאציה", כדוגמת ה"דה סטאלניזציה" בתקופת שלטונו של כרושצ'וב.

גורבאצ'וב ציין כי בתקופת ברז'נייב התרחבה שיכבה מסויימת של אנשים צעירים, שמטרתם הסופית בחיים היא השגת רווחה חומרית בכל האמצעים. "העמדה הצינית שלהם קיבלה צורה יותר ויותר תוקפנית, הרעילה את המנטאליות של הסובבים אותם והביאה בעיקבותיה גל של פולחן הצריכה," אמר המנהיג הסובייטי.

בנאום שהשמיע אתמול במליאת הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, הזהיר גורבאצ'וב מפני מגמות לאומניות קיצוניות באזורים שונים של ברית המועצות ואמר שיש לעקרן מן השורש. המנהיג הסובייטי מתח ביקורת על מנהיגים, שגילו לדבריו חוסר אחריות לבעיות לאומיות ותקף במרומז את מי שהיה המזכיר הראשון של המפלגה הקומוניסטית בקזאחסטאן דינמוחמד קונאייב.

מוסקווה (ע"צ וע"ר). מנהיג ברית המועצות מיכאיל גורבאצ'וב הציע כי מנהיגים במפלגה הקומוניסטית ייבחרו בהצבעה חשאית ולכל תפקיד יוצע יותר ממועמד אחד.

רפורמה זו תציין שינוי מעמיק בנוהלי הבחירות הקיימים כיום בברית המועצות. כיום נבחרים ראשי המפלגה בדיונים סגורים ולאחר מכן נערכת הצבעה רשמית בהרמת ידיים פומבית.

דוכאה מרידה של יחידות צבא בפיליפינים שתמכו במארקוס

המרידה פרצה על רקע שמועות שמארקוס המודח חוזר לארצו

מאנילה (ע"ר וע"צ). נשיאת הפיליפינים קוראזון אקינו דיכאה אתמול לפנות בוקר מרד של יחידות צבא הנאמנות לקודמה המודח פרדיננד מארקוס. נמסר כי לפחות 18 קצינים היו מעורבים בהתקוממות הגדולה ביותר מאז עלתה אקינו לשלטון לפני 11 חודש. אקינו הודיעה אמש כי רוב מנהיגי המרד נעצרו ואלו שימצאו אשמים יענשו.

מתנגדי המשטר בפיליפינים מנסים מזה זמן רב למנוע עריכת מישאל עם על החוקה החדשה, האמור להתקיים ב־2 בפברואר. דוברים צבאיים מסרו כי יותר מ־180 מורדים נעצרו, כולל גנראל אחד, לאחר שהתנגשויות מסביב לבירה גרמו למותו של מורד אחד ולפציעתם של 40. יותר מאלף חיילי ממשלה חמושים ברובים מדגם מ־16, כיתרו את תחנת הטלוויזיה ערוץ 7, עליה השתלטו חיילים בפיקודו של קולונל שכבר בעבר השתתף בקשרים דומים. מעריכים כי בתחנה הסתגרו 100 חיילים חמושים.

המרד פרץ על רקע שמועות כי מארקוס ישוב ביום שישי לפיליפינים, כדי להקים ממשלת מורדים. הרודן המודח עזב ביום שלישי לפנות בוקר את ביתו בהוואי ואנשי הפמליה שלו סירבו לומר היכן הוא נמצא. אמו בת ה־94, המרותקת זה שנים לכסא גלגלים, נעלמה יחד עם כל הפמליה מפנטהאוז של בית חולים בן חמש קומות במאנילה. שני שומריה הפרטיים, שנשארו במקום, נחקרים עתה. ארצות הברית חזרה והכריזה על תמיכתה המלאה באקינו ומסרה כי לפי מיטב ידיעתה מארקוס עדיין נמצא בהוואי.

תומכי מארקוס בפיליפינים מריעים למורדים שהשתלטו לזמן מה על תחנת טלוויזיה במנילה תוך כדי מהפכת הנפל שנעשתה שם (צילום: אי־פי)

איראן: המשכנו להתקדם לכיוון בצרה שני קילומטרים נוספים

טהראן (ע"ר וע"צ). איראן דיווחה אתמול כי זכתה בהשגים נוספים במיתקפה שהיא עורכת מזרחית מבצרה.

בהודעה צבאית ברדיו טהראן, נאמר כי חיילים איראנים התקדמו 2 ק"מ לאורך כביש המוביל מהכפר שלמצה לבצרה. עוד נאמר כי בקרבות קשים, שהתנהלו בשעות הלילה, הוצאו מכלל פעולה ארבעה בטליונים עיראקיים.

שלמצה, השוכנת כ־20 ק"מ מזרחית מבצרה, שימשה קרש קפיצה למיתקפת "קרבלה־5" של המשמרות המהפכנים האיראניים. מיתקפה זו הוחלה ב־9 בינואר. דובר איראני ציין עוד כי איראן הפסיקה את הפגזת המטרות הכלכליות בעיראק, לאחר שבמשך 24 שעות לא תקפו מטוסים עיראקיים ערים באיראן.

כעבור כמה שעות נמסרה הודעה בטהראן, לפיה הפציצו אתמול מטוסי סילון עיראקיים 4 ערים איראניות, וגרמו למותם ולפציעתם של כמה אזרחים. רדיו טהראן ציטט דובר צבאי שאמר כי איראן תגמול לעיראק בעוצמה מרבית. בשידור האיראני נאמר כי אחת הערים שהותקפו היא חומין, עירו של המנהיג הרוחני האיראני, האייתולה חומייני. זו הפעם הראשונה שעיר זו הותקפה, מאז החלה המלחמה בין שתי המדינות לפני 6.5 שנים.

האיראנים דיווחו כי לפחות 1,800 אנשים נהרגו, ו־6,200 נפצעו בהתקפות שנערכו על־ידי חיל האוויר ותותחנים עיראקיים, מאז 9 בינואר.

בהודעה ששודרה אתמול מבגדאד נאמר כי הכוחות העיראקיים הדפו שלושה התקפה איראנית בגזרה השוכנת מזרחית מבצרה. לדברי ההודעה העיראקית, הושמדה כליל בריגדה איראנית ו־5,000 חיילים איראניים נהרגו או נפצעו במהלך הקרבות.

בגדד (ע"מ). צבא עיראק הודיע על גיוס לשרות צבאי מחזור חדש של בני 18. בהודעה שפרסמה מינהלת הגיוס, נקראו כל ילידי 1969 לבוא אל לשכות הגיוס כדי לעבור בדיקות ולקבל את תעודות השירות הצבאי. רדיו בגדד הדגיש כי חייבי הגיוס שלא יציינו להוראה זו עד ה־15 לפברואר, יועמדו לדין.

אליהו זהבי סופר "הארץ" בסקנדינאוויה מוסר: כתב העיתון הפיני "הופוודסטאד־בלאדט" מדווח השבוע בעיתונו כי העיר בגדד שוקקת חיים ומוארת בשלל אורות. בבתי המלון ובמועדוני הלילה ניכרת פעילות ערה, נערכים מופעי השפנות המשעשעים את קציני הצבא החוזרים משדה הקרב.

ממשלת בריטניה מוכרת לציבור את מניות "בריטיש איירווייז"

הלייבור: כשנחזור לשלטון — נלאים מחדש

לונדון (ע"ר). ממשלת בריטניה מקווה לקבל 900 מיליון לישט"ש ממכירתה לציבור של חברת התעופה הממשלתית "בריטיש איירוויז" בחודש הבא — מסר ביום שלישי הבנק המטפל בהנפקה. המסחר בבורסת לונדון במניות אלה יתחיל ב־11 בפברואר.

מכירה זו מהווה את השלב האחרון בתוכנית השאפתנית לביטול הלאמות של ראש הממשלה תאצ'ר. התוכנית נועדה הן לגייס כספים לממשלה והן ליצור קבוצה חדשה של בעלי מניות קטנים.

מדיניות דומה מתנהלת בצרפת במסגרת תוכנית חומש של ראש הממשלה הימני שיראק. תוכנית שנועדה להחזיר למיגזר הפרטי 65 חברות מולאמות.

גם ממשלת הקואליציה המערב־גרמנית של הקאנצלר קוהל מתבוננת תוכניות דומות אולם פחות מרשימות.

יצויין כי 20 אחוז של המניות של חברת התעופה הבריטית נשמרו למשקיעים בארה"ב, קנדה, יפאן ושווייץ, ו־10% נועדו לעובדים של חברת התעופה.

השקעת המינימום במניות אלה היא 500 לישט"ש (760 דולר), מסר יו"ר החברה לורד קינג.

ממשלת בריטניה מקווה לנצל את הכספים שיגויסו לצורך קיצוצים במיסים, החשובים כנשק ראשון במעלה במערכת הבחירות שתתנהל כנראה עוד השנה.

מפלגת הלייבור שבאופוזיציה הבטיחה לשוב ולהלאים את 20 החברות הממשלתיות שהוחזרו לידיים פרטיות על ידי תאצ'ר בחמש השנים שחלפו, כאשר תשוב לשלטון.

נעצרו שבעה ערבים אמריקאיים החשודים בפעילות בארגון טרור

שלטונות ההגירה: הם נעצרו בגלל עבירות הגירה, וצפויים לגירוש

מאת בני לנדאו
סופר "הארץ" בקליפורניה

לוס אנג'לס (מיוחד ל"הארץ"). שבעה ערבים אמריקאים, תושבי מחוז לוס אנג'לס, החשודים בהשתייכות לאירגון טרור, נעצרו אתמול על־ידי סוכני רשות ההגירה הפדראלית.

הבולשת הפדראלית זיהתה את השבעה כחברי החזית העממית לשחרור פלשתין — פלג מארקסיסטי של אש"ף, שנטל אחריות למעשי טרור רבים. כל פרטים נוספים לא נמסרו, מחשש למעשי תגמול נגד בני ערובה אמריקאיים בלבנון.

ה"לוס אנג'לס טיימס" דיווח אתמול מפי אחד מסוכני האף־בי־איי, כי חקירת הבולשת החלה עוד במארס 86, בעקבות איומיו של מנהיג ה"חזית", ג'ורג' חבש, לתקוף מטרות ואזרחים אמריקאיים כתגמול על הפצצת האוויר האמריקאית בלוב.

נמסר כי כמה מהעצורים נעצרו בשנתם, בעת שאקדחים הוצמדו לראשותם. שבעת החשודים הובאו, כבולים באזיקים, בפני שופט, הואשמו בהשתייכות לאירגון קומוניסטי עוין, והוגדרו כ"סיכון ביטחוני". ששה מהעצורים הם אזרחים ירדניים. בין העצורים — תאמר מוסה חאמיד (32), הנחשב כמנהיג המקומי של החזית העממית, ואשתו, ג'ולי מונגאי (28), שהיא אזרחית קניה. המעצרים בוצעו בלונג ביץ', גרדנה־דינר וגלאנדל. לא נמצאו כלי נשק ברשות העצורים, שרובם "סטודנטים".

אחד מעורכי הדין של העצורים, תיאר אותם כסטודנטים ואנשי עסקים, וטען כי הם "בני ערובה". "הממשלה", אמר, "מגיבה על אירועים שהתחוללו במדינות אחרות".

(ע"ר וע"צ). השבעה נעצרו על שעברו על חוקי ההגירה של ארה"ב, נאמר בהודעה של הבולשת הפדרלית. הם צפויים לגירוש.

האם הנזירה נרצחה באושוויץ כיהודיה או כקתולית?

קרית הוואתיקן (ע"צ). הוואתיקן הודיע אתמול כי בקרוב יכריז על הנזירה הכרמליתית אדית שטיין, פילוסופית יהודיה גרמניה שהתנצרה ב־1933 ונרצחה באושוויץ ב־9 באוגוסט 1942, כבעל "מאושרת" — שלב אחד לפני ההכרזה כ"קדושה".

האפיפיור אישר צו המאשר כי לאדית שטיין, היו "תכונות של גיבורה", והיא מתה כ"קדושה מעונה" (מארטירית), דבר המצדיק את הכרזתה כ"מאושרת" (ביאטיפיקיישן), בלי שיהיה צורך להוכיח מעשי נסים מצידה.

הכרזתה של הנזירה תרזה בנדיקט של הצלב — השם בו בחרה בהיכנסה למנזר ב־14 באוקטובר 1933 — תגרום, ללא ספק, לפולמוס בין יהודים וקתולים בעניין השואה במחנות ההשמדה הנאציים, סבורים מומחים יהודיים וקתוליים ברומא.

על פי הנוסח המסורתי, קובע הצו עליו חתם האפיפיור כי אדית שטיין נרצחה "כתוצאה משנאה לאמונה (הקתולית)", דבר שהיהודים מכחישים אותו, מאחר שהיא נכלאה במחנה ההשמדה כיהודיה.

משלחת צבאית סובייטית דנה בירדן על הידוק קשרים

ביירות (ע"מ). משלחת צבאית סובייטית רמת דרג ערכה ביקור מיוחד בירדן ודנה עם המלך חוסיין ועם בעלי תפקידים במשרד ההגנה הירדני, בהידוק הקשרים הצבאיים בין שתי המדינות.

ערך את המדור: אריאל ריינולד

هكذا من الاحمل

כלכלה ועסקים

אלרון – במקום קרן נאמנות

תיק ההשקעות של חברת אלרון מורכב רובו ככולו מהשקעות בניירות־ערך. מבחינה זו דומה החברה לקרן נאמנות, אלא שלמנהלי אלרון יש יתרונות שאינם קיימים בקרן נאמנות. כך למשל, הם רשאים לרכוש ניירות־ערך של חברות המנוהלות מכרות לכריית זהב או מניות הרשומות למסחר בחו"ל. עמלות הכניסה והיציאה במניות אלרון הן נמוכות יחסית. למה שמי תבקש המשקיע לשלם עבור רכישת תעודות השתתפות בקרנות הנאמנות.

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

המוחזקת ב־27.7% מהמניות, משפחת גרוס המוחזקת ב־7.4% מהן, ד"ר אליהו מני המוחזק ב־8.1% מהשליטה, ואלגר השקעות המחזיקה ב־4.2% מהשליטה. יתרת ה־52.6% מוחזקים באמצעות החברה לרישומים של בנק לאומי עבור מנהלי תיקים וחברות בתיקים שונות.

את השקעותיה בניירות־הערך למניה. השווי הנוכחי של תיק ההשקעות נאמד ב־25 מיליון שקל (או 5793% למניה). שווי השוק של החברה הינו 19 מיליון שקל (או 4701% למניה ע"ש ו־4840% למניה מכ"ח).

לקופת אלרון הוזרם לא מכבר סכום במזומן של 3.5 מיליון שקל, עקב היענות החברה להצעת הרכש

ההבדל העיקרי בין מניות אלרון להשקעה בקרן נאמנות, היא עובדת היות המניות רשומות למסחר בבורסה. בניגוד לחוסר הסחירות של תעודות השתתפות בקרנות. מחיר המניה בבורסה מאפשר למשקיע לאמוד את שווי השקעתו יחסית לשווי התיאורטי של המניה.

תנודות השערים במניות אלרון הן חריפות יחסית. כיוון שהשינוי בשער המניה נגזר הן מהיקף הביקושים או ההיצעים למניה עצמה, והן מהיקף הביקושים או ההיצעים למניות שבתיק ההשקעות של החברה.

אלרון נוסדה בתחילת שנות ה־50 על־ידי בנק אלרון, כחברת השקעות במניות ובנכסים שונים. בעלי השליטה בחברה הם משפחת אלרון, הרשומים למסחר היא מציגה על־פי שווי השוק. יוצאים מכלל זה הן השקעות בחברת קומפאס פח (17% מההון) ובאלגר (21% מההון), שאותם היא מציגה על־פי שיטת השווי המאזני. ניירות־ערך אשר אינם רשומים למסחר בבורסה, מוצגים על־פי העלות המתואמת אשר אינה עולה על שווי השוק.

מניות אלרון נחשבות כחביבות מנהלי תיקי השקעה בבורסה. המניות משוכנות בתיקי מנהלי תיקים הפועלים באמצעות "החברה המרכזית לניירות ערך", "בטוחה", "בנק איגוד", "בנק כללי" ו"בנק המזרחי".

השווי הכולל של תיק ההשקעות של אלרון עמד, נכון ל־31.11.86, על 21.4 מיליון שקל (או 5649% הממשלתית למניות חברת החשמל. החברה מחפשת בימים אלה אפיק השקעה מעניין, ובין השאר נשקלה האפשרות לרכוש חבילת מניות דובק (החברה כבר מחזיקה חבילת מניות מחברה זו).

את המחצית הראשונה של 1983 סיימה החברה ברווח של 530 אלף דולר. יש לציין, כי רווחיות החברה במחצית השנייה של השנה גדלה, והרווח הכולל לשנת 1986 (כולל רווח ההון ממכירת מניות חברת החשמל), ינוע בין 1–1.5 מיליון דולר.

הגרף של "מיטב" מראה, כי מניות אלרון היו במגמת עלייה רצופה לאורך כל שנת 1986. המחיר למניה עלה מ־1.2 סנט בתחילת 1986, ל־2.9 סנט למניה כיום.

האוצר נערך לצמצום 1,200 משרות בשירות המדינה

האוצר: השער הממוצע של הדולר יהיה 1.675 ש"ח בשנת התקציב 87', והאינפלציה השנתית בסביבות 20 אחוז ● הצריכה הפרטית לנפש תגדל ב־2 אחוזים.

מאת צבי זרחיה

משרד האוצר נערך לצמצום כ־1,200 משרות בשירות המדינה. על פי הצעת האוצר, שתוגש ביום חמישי הקרוב לכנסת, הפחתה תבוצע באמצעות ביטול משרות פנויות והאריאש משרות שעובדיהן יוצאים לגימלאות. כמו כן, יופחתו 3 אחוזים משיא כוח־האדם בגופים ציבוריים הנתמכים מתמיכה תקציבית כלשהי.

על־פי הצעת האוצר, יצומצמו 573 עובדים במערכת הבריאות, 123 משרות יצומצמו במשרד העבודה והרווחה, כ־100 משרות יבוטלו במשרד המשטרה, 174 משרות במשרד האוצר, 67 במשרד החינוך והתרבות, 2 בלשכת נשיא המדינה, 10 בכנסת, 18 במשרד ראש הממשלה, 20 במשרד הפנים, 55 במשרד המשפטים, 25 במשרד החוץ, 2 במשרד הכלכלה והתכנון, 15 במשרד מבקר המדינה, 69 במשרד הביטחון, 24 במינהל האזרחי ביהודה ושומרון, 2 במשרד המדע והפיתוח, 11 במשרד הדתות, 53 במשרד השיכון, 12 במשרד לקליטת עלייה, 65 במשרד החקלאות, 8 במשרד האנרגיה, 19 במשרד התעשייה, 6 במשרד התיירות ו־24 במשרד התחבורה. כמו כן, מוצע לצמצם 5 משרות במכון לפיריון העבודה והייצור, ו־41 משרות ברכבת ישראל.

בהצעתו הראשונית של האוצר, שהוגשה לממשלה לפני כחודש, הוצע לצמצם 1,890 משרות. אולם לאחר דיונים עם משרדי הממשלה, הוחלט להפחית את מספר המשרות שיצומצמו. במשרד המשטרה הוצע לצמצם 557 משרות, ובסופו של דבר סוכם על צמצום כ־100 משרות בלבד.

מתחזית האוצר עולה, כי שער הדולר הממוצע יהיה 1.675 ש"ח. על פי ההערכה, בשנת התקציב הבאה יפוחת השקל ב־6 אחוזים בממוצע לעומת שערו היום. עם זאת, האוצר מדגיש כי המדיניות היא להמשיך ולשמור על שער חליפין יציב במשך 87'. יהיה צורך בשינוי שער החליפין, אם יינתנו תוספות שכר חריגות במשק.

שער הדולר הממוצע בשנת התקציב 86', כפי שנקבע על־ידי האוצר לפני שנה, היה 1.58 ש"ח. כידוע, עד לביצוע הפיחות האחרון לא הגיע הדולר לשער זה. בעניין השכר גורס האוצר, כי בשנת התקציב הבאה הוא יעלה ב־9 אחוזים. עם זאת, השכר הריאלי לא יגדל כלל. באוצר סבורים, כי במסגרת הסכמי השכר החדשים, לא יינתנו תוספות שכר למעט תוספת יוקר.

אשר לאינפלציה – צופים באוצר כי האינפלציה בשנת התקציב 87' תהיה בסביבות 20 אחוז. הצריכה הפרטית לנפש תגדל ב־2 אחוזים. התוצר הלאומי יגדל השנה ב־3 אחוזים. שיעור האבטלה לא יגדל, אך ישאר ברמתו הנוכחית – כ־7 אחוזים.

60% מחברי קופות־הגמל בדיסקונט חוסכים באמצעות הוראות קבע

מאת יהודה שרוני

60% מ־754 אלף חברי קופות־הגמל של בנק דיסקונט, חוסכים באמצעות הוראות קבע – כך עולה מנתוני הקופות לשנת 1986. מספר הוראות קבע לחיסכון בקופות הגמל גדל במהלך 1986 בשיעור ריאלי של 70%. אחת הסיבות לעלייה במספרן של הוראות הקבע היא הירידה ברמת האינפלציה, והתייחסותם של המשקיעים אל קופות הגמל כהשקעה סולידית.

סך נכסי קופות הגמל "תמר", "גפן" ו"שיקמה", המנוהלות על־ידי בנק דיסקונט, גדל במהלך 1986 ב־29%, והסתכם נכון ל־31 לדצמבר 86 ב־2.7 מיליארד שקל. בשנת 1986 הצטרפו לקופות המנוהלות על־ידי הבנק 50,000 חברים חדשים. המספר הכולל של החברים בקופות הבנק הגיע ל־754 אלף.

עקב השינוי בשנת המס מחודש מרץ לחודש דצמבר, חל השנה גידול משמעותי בהיקף צבירת הכספים בחודש האחרון של שנת המס. התקבולים נטו בדצמבר 86', גדלו ב־15% לעומת התקבולים במרס 86' והסתכמו ב־60 מיליון שקל.

קרן נאמנות נטע עכשיו במבצע!

שעור הוספה מופחת לרכישה בכל סניפי הבנקים עד 09.30 לאותו יום

נטע קרן גמישה
מתאימה את השקעותיה להתפתחויות בשוק ההון.

תשואה בהשקעה
★ השינה מאז הקמתה (28.1.85) ועד 19.1.87 תשואה של 373% לעומת עליית מדד של 233% ופיחות כלפי הדולר 139%.
★ 10,000$ שהושקעו ביום הקמתה (28.1.85) שווים כיום כ־20,000$.
★ הקרן הגיעה למקום 11 מבין 103 הקרנות שפעלו באותה תקופה.

בטחון בהשקעה
★ נאמן: בנק איגוד מקבוצת בל"ל משמש כנאמן לקרן וכספי הקרן מוחזקים ברשותו ובפיקוחו.
★ דיווח: חידוש בלבדי של מיטב: מידי חודש נשלח דו"ח על הרכב הקרן למשקיע (בהתאם לאמור בתשקיף).
★ פיזור: פיזור השקעותיך בין מספר מנהלי קרנות ("סגנונות" שונים) מהווה מרכיב חשוב בבטחון ההשקעה.

המנהל: פלסם (ש.צ.) יועץ כלכלי ופיננסי בע"מ
חברת אחות לחברת היועץ "מיטב"
(בשליטת צבי סטפק ושלמה סימנובסקי)
ר"ג, ביאליק 51א' טל' 727506
ת"א, נחמני 9 טל' 290251

אין מודעה זו מהווה הצעה לרכישת תעודות השתתפות בקרן

קול - המפרסם

האמריקאים למשלחת הכלכלית:

המדיניות המוניטרית אינה קשוחה מספיק ורמת האבטלה נמוכה מדי

חברי המשלחת חזרו אתמול לישראל

מאת אבי בנאהר, ניו־יורק

מנכ"ל משרד האוצר, ד"ר עמנואל שרון, ומנכ"ל משרד הכלכלה, משה דוברת, שעמדו בראש המשלחת הכלכלית של ישראל שביקרה בשבוע שעבר בוואשינגטון, שבו אתמול לישראל.

למרות שביעות־הרצון האמריקאית הכללית ממצבה הכלכלי של מדינת ישראל, כפי שהוצג על־ידי חברי המשלחת הישראלית בוואשינגטון, נשמעה במהלך השיחות גם ביקורת מצדם של חברי המשלחת האמריקאית, בעיקר בנושאים הקשורים לצעדים הכלכליים שננקטו באחרונה בישראל.

פקיד ישראלי בכיר שהשתתף בשיחות בוואשינגטון, אמר לסופר "הארץ" כי למרות שהשיחות נוהלו באווירה חיובית, ולמרות שהאמריקאים לא העלו בשלב זה כל הסתייגויות מטעמי הסיוע שאותו מבקשת ישראל, הם השמיעו ביקורת על הטיפול בצד המוניטרי של התוכנית, שלהערכת כמה מהם לא היה מצומצם מספיק.

האמריקאים סבורים, ששיעור האבטלה השורר בישראל הוא עדיין נמוך מדי יחסית לזה שהיה במדינות אירופיות, שנקטו בזמנו צעדים לשיפור מצבן הכלכלי, ואפילו יחסית לשיעור האבטלה השורר כיום בארה"ב.

למרות ביקורת זו, לא העלו האמריקאים במהלך השיחות הצעות ישירות כלשהן בדבר הצורך לפטר עובדים ממגזר השירותים בישראל או מכל מגזר אחר, אלא הסתפקו בהערות כלליות בלבד.

"דלק" מבקשת לרכוש מהממשלה את "פז"

היועץ המשפטי לאוצר מתנגד לכך עקרונית, בטענה שאין להגדיל את הריכוזיות בענף הדלק

מאת יהודה שרוני

חברת דלק, שהיא חברת האנרגיה השנייה בגודלה במדינה, מבקשת לרכוש מהממשלה את חברת הנפט "פז", כך נודע ל"הארץ". באי־כוחה של דלק, עו"ד משה דרוקר, פנה בשבוע שעבר לאריה מינטקביץ, היועץ המשפטי של משרד האוצר, וביקש לברר אצלו את אפשרות הרכישה. נודע, כי מינטקביץ הביע את התנגדותו העקרונית למכירת החברה ל"דלק".

יש לציין, כי התנגדות היועץ המשפטי קשורה לרצונו של משרד האוצר להימנע מיצירת ריכוזיות במשק הדלק. זאת ועוד, באוצר קיימת העדפה ברורה לכך ש"פז" תירכש על־ידי משקיע־חוץ, וזאת כדי שתמורת המכירה תתקבל במטבע־חוץ.

באותו הקשר נעשתה פנייה לנתן ארד, מנכ"ל משרד האנרגיה, כדי שזה יביע את עמדתו בעניין. ארד טען, כי אין מניעה ש"דלק" תרכוש את חברת "פז", אולם הרכישה מותנית בביצוע הרפורמה במשק הדלק. ארד שלל את מכירת "פז" לדלק, בתנאים הנוכחיים שבהם פועל משק הדלק.

יש לציין, כי ברשות החברות הממשלתיות הצטברו עד כה 15 בקשות לרכישת חברת "פז", חלקן ממשקיעי־חוץ. אחד המתעניינים הבולטים ברכישת החברה הוא המיליונר האוסטרלי ג'ק ליברמן, שביקש בזמנו לרכוש את השליטה בחיפה כימיקלים. חלק מהמשקיעים פנו בימים האחרונים לרשות החברות הממשלתיות בבקשה לקבלת הבהרות נוספות. נראה, כי עניין מכירתה של החברה עשוי להסתיים בתוך חודשים מספר.

דלתא תקים חברת שיווק בארה"ב

חברת "דלתא" מתכוונת להקים בעתיד הקרוב חברת שיווק מיוחדת בארה"ב, שמטרתה להרחיב את הפריסה של החברה בשוק האמריקאי הגדולה מכיר ותיה בארץ זו.

החברה החדשה תנוהל על־ידי צבי ארסל, והיעד שלה הוא להגיע למכירות של 20 מיליון דולר לארה"ב בתוך מספר שנים.

היצוא של "דלתא" לארה"ב בשנת 86' הגיע ל־6 מיליון דולר, לאחר שבעבר לא ייצאה החברה לשוק האמריקאי כלל אלא התמקדה בעיקר בשוק האירופי.

"דלתא" כבר מפעילה מפעל לייצור הלבשה עליונה בסקוטלנד, והוא מייצר כיום חולצות ופיג'מות של "פייר קארדן" בכמות של כ־6,500 פריטים לחודש.

יונתן שרמן

בנק המזרחי "גילה" להפתעתו שנתן הלוואה של 4 מ' דולר למת"מ

מאת אריה לביא

בנק המזרחי נתן את החלק העיקרי של ההלוואה לחברת מת"מ, שנמצאת בניו־יורק, באמצעות ההגרהובת יו.אם.בי., שמרכזה בניו יורק. ההלוואה דרך יו.אם.בי. מסתכמת בארבעה מיליון דולר מכלל ההלוואות שנתן הבנק לחברה זו, בסך כולל של 6 מיליון דולר.

לסופר "הארץ" נודע, שראשי בנק המזרחי בתל־אביב הופתעו מהלוואה זו. כאשר נודע על קשייה של מת"מ, היו סבורים בבנק המזרחי שהבנק נתן לחברה הלוואות בסך שני מיליון דולר בלבד, ורק אחר־כך התברר שיש הלוואות נוספות בסך ארבעה מיליון דולר.

בדיקה שנערכה גילתה, שהדר להלוואות בסך 4 מיליון דולר ניתנו על־ידי יו.אם.בי. בניו־יורק. ההלוואה נלקחה על־ידי גזבר מת"מ, ובלי קיותה היה מעורב יועץ פיננסי ידוע ששימש כיועץ למת"מ.

גורמים יודעי־דבר בבנק המזרחי אמרו שראשי הבנק "היו בהלם" כאשר נודע להם על ההלוואה זו. לטענתם, לא ידעו דבר על כך. בשלב מסוים הועברה ההלוואה מחברת יו.אם.בי. לסניף של בנק המזרחי בלוס אנגלס. יצוין, שהסניף בלוס אנגלס הוא חלק מבנק המזרחי תל־אביב, כך שבשלב זה הנפגע ממתן הלוואה זו הוא בנק המזרחי ישראל ולא ההגרהובת שבניו־יורק.

סניף לוס אנגלס היה בעבר באחריותו משה קרוס, מנכ"ל יו.אם.בי. כעת הוחלט שסניף זה יהיה באחריות דוד אולמרט, שיהיה ממונה על הפעילות הבינלאומית של בנק המזרחי.

מנכ"ל בנק המזרחי אמר בתגובה, כי נושא ההלוואה נמצא בבדיקה. אך הוא אינו מוכן להתייחס לכך מאחר שמדובר בפרטים הקשורים לסודיות הבנקאית המחייבת את הבנקאים.

קדמני מבקשת לגייס הון נוסף בבורסה

מאת יהודה שרוני

חברת קדמני, העוסקת בייצור קונסטרוקציות לבנייה במפעלה בירכא שבגליל, מבקשת לגייס הון בבורסה. החברה שוקלת גיוס הון הן באמצעות הנפקה לציבור והן באמצעות הנפקת זכויות. על מנת לחסוך בהוצאות ההנפקה, שוקלת החברה לצאת ללא חתם.

לצורך קידום ההנפקה, חילקה החברה לפני שבועות מספר דיווידנד במניות הטבה בשיעור של 800%. תמורת ההנפקה תושקע בהרחבת מערך הייצור והשיווק של החברה בארץ ובחו"ל.

קדמני שמה בשנים האחרונות את הדגש על הרחבת פעילותה בשוקי חו"ל. באחרונה פורסם, כי החברה זכתה במכרז לבניית קונסטרוקציות לבניינים רב־קומות בארה"ב. בשבועות האחרונים נערכת פעילות יוצאת־דופן במניות החברה בבורסה, ולא מן הנמנע כי היא קשורה לעובדה שבעלי העניין בחברה יכולים באוקטובר 1987 למכור את אחזקותיהם בחברה, ללא הצורך בתשלום מס רווח הון.

מזכיר השגרירות הבריטית ביקר בבורסה

ריצ'ארד לוינגטון, המזכיר הראשון לענייני מסחר של השגרירות הבריטית, ביקר שלשום בבורסה. את הביקור יזמה השגרירות הבריטית, וזאת כדי שיוכל להכיר מקרוב את הבורסה, שיטות המסחר, והנהלת הבורסה.

המזכיר הראשון ראה, כמובן, בורסה שונה לגמרי מזו הקיימת בלונדון.

יהודה שרוני

אחרי הורדת המסים...

עכשיו 318 ב־ ש"ח
ועוד 4 תשלומים זהים

מכונת כתיבה מתקדמת בעלת תכונות מרשימות: 34 סוגי כתב, מירכוז, 2 סוגי טבלטור, רב־לשוניות, זיכרון מחיקה לשורה שלמה, הדגשה ועוד ועוד...
ניתן לחברה למחשב כמדפסת איכות.

brother
העתיד בקצה אצבעותיך

רווח והפסד / אריה לביא

הביקוש לאשראי נמשך ורמתו הגיעה לשיא של 6.1 מיליארד ש'

בשלושת השבועות הראשונים של 1987 גדל האשראי ב־270 מיליון ש'

מגמת הביקוש לאשראי שאפיינה את 1986, נמשכת גם בראשית 1987. נתונים מעודכנים של בנק ישראל ל־21 בינואר, המבוססים על פעילותם של ששת הבנקים הגדולים, מצביעים על כך שהאשראי הגיע לשיא חדש של 6,135 מיליון שקל – 270 מיליון שקל יותר מאשר ביום האחרון של 1986.

נתון זה כולל את חיוב הריבית לרבעון האחרון של 1986, אך נראה שהציבור התרגל לרמת האשראי הנוכחית. בבנקים אומרים שלא היו קשיים יוצאי־דופן בתשלומי הריבית עבור הרבעון האחרון של 1986, כך שחלק ניכר מהנתונים כוללים גם אשראי חדש. סכומי האשראי מושפעים גם מהמאמצים של מערכת הבנקאות להציע אשראי הן למגזר המסחרי והן למשקי־בית.

להלן התפתחות האשראי בשבועות האחרונים:

תאריך	סכום אשראי במיליוני ש'
21.1	6135
14.1	5988
7.1	6018
31.12	5865

כפי שניתן לראות מהטבלה, פרט לשבוע אחד שבו נרשמה ירידה קלה בהיקף האשראי, נמשכת העלייה המתמדת בביקוש, ובמערכת הבנקאות צופים שהביקוש יימשך ואולי אף יגבר בתקופה הקרובה, במיוחד נוכח העובדה שבגלל המדדים הגבוהים הצפויים, הריבית עשויה להיות שלילית.

ל־23 אחוז על־פי סכום ההפקדה וטיב הקשר בין הלקוח לבין הבנק. הבנקים עושים כעת מאמצים לגייס כספים, מאחר שהם שרויים בגרעונות גדולים של כ־400 מיליון שקל ואף יותר. הציפיה היא, שרק בשבוע הבא תשתנה תמונה זו עם התחלת ההזרמה הממשלתית לחודש פברואר.

המרווחים כעת תיווך בכספים אלה נחשבים לטובים, משום שהבנקים נותנים את הכסף למשקי־בית ולגורמים עסקיים בריבית צמודה הנעה בין 12 ל־13 אחוז, שהיא הריבית המקסימלית האפשרית.

דיסקונט העלה הריבית בפק"צ

במסגרת הניסיונות לגייס כספים, העלה בנק דיסקונט את הריבית המשולמת לפק"צ. הריבית על פיקדון לחודשיים ושלושה תהיה 23.5 אחוז. קודם לכן היתה הריבית על פיקדון לחודשיים 22 אחוז ועל פיקדון ל־3 חודשים 20 אחוז.

ריבית הג'מבו 22 עד 23 אחוז

ריבית הג'מבו נעה כעת בין 22

הבנקים מצפים בהצעות לפיקדונות צמודים

הבנקים מצפים בשבועות הקרובים לבקשות מצד גופים גדולים, בעיקר מלכ"רים, להפקיד כספים צמודים למדד. הגופים הללו, שברשותם עשרות מיליוני שקלים, מרבים להסתפק בריבית צמודה של 8–9 אחוזים. אך הנטייה של הבנקים לקבל פיקדונות אלה מוגבלת. הסיבה לכך היא שהביקוש לאשראי צמוד מצומצם מאוד.

חברות הביטוח רוצות לתת הלוואות

תופעה אחרת שנבדה לאחרונה היא של חברות ביטוח, המבקשות להפקיד בבנקים כספים צמודים למדד, לצורך מתן הלוואות ללקוחות שלהן. כידוע רשאיות חברות הביטוח לתת אשראי רק כנגד ערבות בנקאית.

חברות הביטוח מוכנות להפקיד את הכספים, צמודים למדד, גם בריבית הנמוכה מ־8 אחוזים, ולתת את ההלוואות ללקוחות בריבית של 10 אחוזים. בנוסף לרווח, נהנות חברות הביטוח מהרווח הנובע מהפוליסה שמכרה.

הבנקים מפחיתים את התשואות ב"תשואה"

הבנקים הקטינו במהלך הימים האחרונים את התשואות המובטחות ללקוחות בתוכנית הדיסקונט תשואה. התשואות בתוכנית זו הגיעו ל־4–5 אחוזים לשנה במהלך חודש ינואר, תלוי באורך תקופת הדיסקונט.

תוכנית הדיסקונט תשואה מבוססת בחלקה הגדול על איגרות־חוב שהבנקים רוכשים בבורסה. הירידה בתשואותיהם של אלה גרמה לכך שהבנקים הקטינו את התשואה בתוכנית זו, והיא נעה כעת בין 3.5 ל־4 אחוז.

בנק כללי העביר ביטוחיו מאיחוד לכלל ביטוח

בנק כללי, בשליטתו של הברון רוטשילד, העביר את פוליסת הביטוח שלו מפני נזקים בבקאים ומעשי מרמה של הפקידים, לחברת כלל ביטוח. פוליסה זו היתה משך שנים בחברת איחוד, מקבוצת מיבדל. הפוליסה מסתכמת בכ־200 אלף דולר.

הריבית היומית בפיקדונות תפ"ס — (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
מ־50 עד 500	0.0220	0.0220	0.0220	0.0220	0.0270
מ־500 עד 1,000	0.0220	0.0220	0.0220	0.0220	0.0270
מ־1,000 עד 10,000	0.0430	0.0420	0.0420	0.0400	0.0380
מ־10,000 עד 50,000	0.0470	0.0450	0.0470	0.0450	0.0410
מעל 50,000	0.0490	0.0470	0.0480	0.0450	0.0440

ריבית בפיקדונות פק"מ על בסיס תקופתי — (באחוזים)

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
500–40	0.17	0.38	0.99	0.17	0.38	0.99	0.15	0.38	1.23	0.12	0.23	0.51	0.21	0.46	1.08
1000–500	0.17	0.38	0.99	0.17	0.38	0.99	0.15	0.38	1.23	0.15	0.30	0.68	0.21	0.46	1.08
10,000–1000	0.32	0.66	1.62	0.32	0.65	1.54	0.31	0.67	1.56	0.29	0.61	1.44	0.31	0.65	1.46
50,000–10,000	0.34	0.70	1.71	0.33	0.67	1.64	0.33	0.69	1.64	0.34	0.71	1.70	0.34	0.69	1.60
מעל 50,000	0.35	0.72	1.75	0.34	0.69	1.68	0.34	0.71	1.73	0.34	0.71	1.70	0.34	0.71	1.67

טמפו תייבא בקבוקי זכוכית בסכום של 5.6 מיליון דולר

בגלל חוסר יכולתה של "פיניציה" לספק לה את מלוא הדרישה

מאת יונתן שרמן

"טמפו תעשיות בירה" מתכוונת לייבא בקיץ הקרוב כמות עצומה של בקבוקי זכוכית לבירה, בשווי של 5.6 מיליון דולר. ההחלטה על ייבוא זה התקבלה לאחר שלטענת "טמפו", חברת "פיניציה", שהיא בעלת המונופול לייצור בקבוקי זכוכית, הודיעה לה שלא תספק לה בקבוקי זכוכית לבירה.

ל"הארץ" נודע, כי ראשי מפעלי הבירה ביקשו מ"פיניציה" עדיפות בתחום זה של הספקת בקבוקים, לאור הסכמים שהיו בעבר בין שני הגורמים בעת ש"טמפו" מכרה את המפעל ל"ליבוד" – אך ראשי "פיניציה" סירבו לכך, בטענה שבהיותם מונופול אין הם יכולים להעדיף לקוח זה על לקוח אחר.

"טמפו" הודיעה עוד, כי היא סיימה את מחצית השנה שבין אפריל לספטמבר 86' ברווח של 3.1 מיליון דולר בהשוואה להפסד של 160 אלף דולר בתקופה המקבילה בשנת 85'.

החברה ציינה, כי התוצאות המשופרות נובעות מביקוש גדול יותר למוצרי החברה בקיץ האחרון והתייעלות של החברות על־ידי ביטול כפילויות עם מיזוג חברות "קסמפר" ומפעלי הבירה.

החברה דיווחה כי בכמויות גדלו מכירותיה ב־18 אחוזים בתקופה המדווחת.

העורך: נחמיה שטרסלר

בטון מוכן תדיר בע"מ

(להלן – "החברה")

הצעה לציבור לרכישת כל מניות החברה (לא הגבלה)

1. בעקבות הסכם בין פיוניר אינטרנשיונל קונקריט ב.ו. (להלן "המציעה") לבין "תעשיות רדימיקס (ישראל) בע"מ", על פיו רכשה המציעה מניות של החברה, מחזיקה המציעה ב־98.25% מההון המונפק בחברה.
2. על פי הנחיות הבורסה, פונה המציעה לציבור בעלי המניות של החברה ומזמינה אותו למכור לה את מניות "תדיר" שבידם במחיר של 3170% מערכה הנקוב של כל מניה רגילה ע.נ. 0.005 ש"ח ובמחיר של 7811% מערכה הנקוב של כל מניה רגילה ע"נ 0.001 ש"ח.
3. ההצעה תהיה בתוקף במשך 21 יום החל מיום פרסומה ועד יום 17.2.87 שעה 11.00.
4. כל בעל מניות שירצה בכך יוכל למכור את מניותיו לחברה באמצעות חבר הבורסה, יוניטרסט השקעות בע"מ (האחראי להצעה).
5. המציעה מתחייבת לרכוש את כל כמות המניות של "תדיר", אשר תוצע לה לרכישה וזאת כהענות להצעה זו.
6. התשלום למוכרי המניות יבוצע ע"י יוניטרסט חברה להשקעות, חברי הבורסה לניירות ערך בת"א בע"מ תוך 7 ימים מתום תקופת ההצעה.
7. המציעה מחזיקה במישרין ובעקיפין, לפני הצעה זו 97.89% מזכויות ההצבעה בחברה.
8. מובא בזאת לתשומת לב ציבור בעלי המניות, כי הועדה לענין הצעות הרכש המליצה בפני דירקטוריון הבורסה לנקוט הליכים למחיקת המניות מהמסחר מחמת העדר סחירות.
9. הבורסה אשרה הצעה זו ביום 11.1.87 ואין באישורה משום אימות הפרטים המובאים בהצעה זו או אישור מהימנותה ואין בו משום הבעת דעה על טיבם של ניירות הערך שרכישתם מתבקשת.

שערי מטבע חוץ

27.1.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי
1 דולר	1.57	1.64	1.6055	1.6255	–	–	–	–	1.57	1.64	1.6050	1.6252	1.6153	[illegible]
1 ליש"ט	2.39	2.50	2.4540	2.4846	–	–	–	–	2.41	2.53	2.4572	2.4881	2.4682	[illegible]
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8834	0.8944	–	–	–	–	0.86	0.91	0.8838	0.8949	0.8873	[illegible]
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2646	0.2679	–	–	–	–	0.25	0.27	0.2641	0.2674	0.2658	[illegible]
1 גולדן הולנדי	0.77	0.80	0.7839	0.7937	–	–	–	–	0.77	0.81	0.7836	0.7935	0.7874	[illegible]
1 פרנק שווייצרי	1.03	1.07	0.0518	1.0649	–	–	–	–	1.03	1.08	1.0500	1.0632	1.0548	[illegible]
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.2466	0.2497	–	–	–	–	0.24	0.25	0.2466	0.2497	–	..
1 כתר נורבגי	0.22	0.23	0.2279	0.2307	–	–	–	–	0.22	0.23	0.2278	0.2307	0.2290	[illegible]
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2326	0.2355	–	–	–	–	0.22	0.24	0.2327	0.2356	0.2337	[illegible]
1 מרק פיני	0.34	0.36	0.3520	0.3564	–	–	–	–	0.34	0.36	0.3521	0.3565	0.3542	[illegible]
1 דולר קנדי	1.16	1.21	1.1893	1.2041	–	–	–	–	1.16	1.22	1.1879	1.2029	1.1966	[illegible]
1 דולר אוסטרלי	0.98	1.08	1.0636	1.0769	–	–	–	–	1.03	1.10	1.0621	1.0755	1.0704	[illegible]
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7771	0.7867	–	–	–	–	0.49	0.69	0.7776	0.7873	0.7851	[illegible]
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4259	0.4312	–	–	–	–	–	–	0.4257	0.4310	0.4230	[illegible]
10 שילינג אוסטריים	1.23	1.28	1.2548	1.2704	–	–	–	–	1.23	1.29	1.2558	1.2716	1.2615	[illegible]
1000 לירות איטלקיות	1.21	1.27	1.2407	1.2562	–	–	–	–	1.21	1.29	1.2422	1.2578	1.2475	[illegible]
100 ינים יפאניים	1.03	1.08	1.0563	1.0694	–	–	–	–	1.03	1.09	1.0559	1.0691	1.0613	[illegible]

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

עליות שערים תלולות

יום המסחר בבורסה עמד אתמול בסימן עליות שערים בכל ענפי המסחר. התירוץ לביקושים נסמך הפעם על הידיעות בדבר חתימתה של עסקת הטבילה במשק. אבל נראה כי הסיבה האמיתית שונה לגמרי. בשוק יש עודפי מזומנים גדולים מדי יום ביומו המחפשים אפיקי השקעה. המזומנים זורמים לקרנות הנאמנות, שצברו אתמול עשרה מיליוני שקל, ולמנהלי תיקי השקעות, והן ישירות לשוק המניות. קרנות הנאמנות, הנתונות במילא בנזילות גבוהה, אינן מוכנות לוותר על "הסחורה". זה גורם את הורשת התנודות בשערים.

כמה דוגמאות מאתמול: מניית כלל תעשיות עלתה ב–6.3 אחוזים, ומניית הבנק עלתה ב–6.7 אחוזים. עליות השערים מעודדות את בעלי העניין למכור את אחזקותיהם. זה גורם מיתון מסויים בתנודות. כך, למשל, נמסר על מכירות של בעלי עניין בלנרקו, במן, בנק יקר גת, וב־סבירה. יש להניח כי הגידול בהיקף ההנפקות של מניות בשוק הראשוני, יעודד התמתנות נוספת בתנודות.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	111.88	+1.13
כללי ללא בנקים	123.47	+2.66
מדד אג"ח כללי	108.79	+0.75
אג"ח צמוד מדד	109.66	+0.87
אג"ח צמוד מט"ח	103.40	−0.01

מחזור המסחר במניות והמירות גדל והסתכם ב־18.6 מיליון שקל.

אין חדש בהסדר

היצע של מיליון שקל לבנקאיות שבהסדר. נקלט ללא שינוי בשערים, במחזור של 2.6 מיליוני שקל.

	תשואה שנתית ריאלית ב־%
גליל 0.1	17.85
הפועלים ש	17.87
אי.די.בי. רג	17.93
דיסקונט א	17.83
המזרחי ש	17.87

מה קורה במניות אפיק?

למניות של חברת ההשקעות אפיק נרשמים בימים האחרונים ביקושים גדולים, המסופקים במחזורי מסחר גדולים. מניית אפיק היו ב־1986 אחד מאפיקי ההשקעה הגרועים. השליטה האפקטיבית בחברה נתונה בידי מפקיר "פיט". בבורסה סבורים כי את הרכישות הגדולות עושים גורמים המבקשים להיות בעלי דיעה מכרעת במקרה שתימכר החברה על־ידי המפרקים (כמה גופים התעניינו ברכישת השליטה). ביקוש גדול למניה בת שקל אחד סופק אתמול במחזור מסחר מלא כמעט, ומוצגת הביקוש סופק על־ידי נציג בנק כללי. (בבורסה העלו את הסברה כי המדובר בפעולה של העברת מניות שביצעה חברת הביטוח הראל המשמר. המדוברת באמצעות בנק כללי בתבילת מניות בנות שקל אחד. במניה בת חמישה שקלים נרשם קונים בלבד.

היצע מפתיע באי.די.בי. פיתוח

למניית אי.די.בי. פיתוח נרשם אתמול היצע חריג ומפתיע בהיקפו, שנתמך על־ידי כל סוחרי הבורסה, במחזור מסחר של 1.3 מיליון שקל. ההיצע, שהוזרם בחלקו באמצעות בנק דיסקונט, הוליך גדה ארמה בקרב סוחרי הבורסה, שחשש כי המדובר בפעולה של בעלי עניין. עוד פעילות הראויה לאיזכור היתה במניות של קבוצת ספנות ואספקה, מחסני ערובה וקרור. מניית קצנסרין אולד 5 ממשיכה לרכז ביקושים חריגים, ואתמול היא עלתה ב־5.6 אחוזים (לפני ימים אחדים, מכרה חברת הברוקרים "בטוחה" תבילת מניות ללקוח הפועל באמצעות הבנק למסחר).

בנק ישראל משנה את מיתון ההנפקות

בנק ישראל משנה את המיתון של ההנפקות, ומהר יגייס 70 מיליון שקל באג"ח "גליל" הנפרית בעוד עשר שנים. הגיוס הגדול באיגרות ארוכות־הטווח נעשה לנוכח צימאונם של הגופים המוסדיים לאיגרות מסוג זה. ביקוש של 15 מיליון שקל לאיגרות הצמודות למדד בשוק המשני, סופק בעליית שערים עד שלושה אחוזים (העליות הגבוהות היו בעיקר באיגרות ארוכות הטווח). הביקושים, הביאו חלק מהסדרות של איגרות הברירה הכפולה, למצבים אבסורדיים של תשואה שלילית. מחזור המסחר באג"ח הסתכם ב־12 מיליון שקל. היקף הפעילות במק"מ הסתכם ב־19 מיליון שקל, ללא שינוי בתתי ברמות התשואה.

הודעות בחברות

● בחודשים אפריל־ספטמבר, אלקו הפסידה שני מיליוני שקל לעומת הפסד של 1.5 מיליון שקל במחצית השנה הקודמת.

● בחודשים אפריל־ספטמבר, אילון הרוויחה 250 אלף שקל, לעומת רווח של 258 אלף שקל בתקופת השנה הקודמת.

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך

ניהול באמצעות פקדונך בסניף הבנק שלך. יפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע.

מיטב יועצי השקעות וניהול תיקי ני"ע בע"מ. בניהול צבי סטפק ושלמה סימנובסקי

רמת־גן - ביאליק 51 א' טלפון: 727506 תל־אביב - נחמני 9 טלפון: 290251

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזומה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5010.59	4940.26	76.74	1.58
אבוקה	469.87	460.97	8.41	1.86
אגח	224.71	220.33	1.45	0.66
אדיר	1513.10	1483.27	9.26	0.63
אדם	2444.64	2398.06	45.84	1.95
אופיר	1781.23	1768.43	3.02	0.17
אור	408.80	400.29	0.06	0.01
אוריון	151.93	148.92	1.02	0.69
אוריה	245.51	243.85	1.46	0.60
אורן	736.37	722.02	5.50	0.77
איל	3642.96	3571.82	38.61	1.09
איילת	4897.62	4790.52	69.76	1.48
אירוס	4888.50	4865.57	44.88	0.93
איתן	682.05	668.28	4.55	0.69
אלון	553.20	541.67	2.25	0.42
אלמוג	663.98	651.02	4.35	0.67
ארז	646.67	634.43	11.23	1.80
אש	157.11	156.33	3.66	2.40
אשל	178.40	174.90	1.30	0.75
אתגר	219.75	217.61	1.07	0.49
בדולח	2380.18	2335.36	42.48	1.85
ברוש	502.67	493.07	−6.74	−1.35
ברק	502.48	492.66	−8.12	−1.62
ברקת	819.14	803.00	1.19	0.15
גביש	1359.69	1349.87	11.68	0.87
גבע	988.76	974.29	4.48	0.46
גורן	705.50	691.95	5.62	0.82
גיא	9000.44	8866.77	47.93	0.54
גיל	3020.24	2963.76	32.07	1.09
גלית	578.37	571.21	3.59	0.63
דובדבן	383.44	379.91	−1.70	−0.45
דוכיפת	670.84	657.84	6.65	1.02
דולב	209.46	205.04	0.37	0.18
דורון	1402.32	1375.11	3.84	0.28
דוחן	241.42	236.73	2.14	0.91
דליה	503.69	494.63	7.47	1.53
[illegible]	403.54	396.06	4.60	1.18
[illegible]	405.46	397.50	1.07	0.27
הדס	378.32	374.85	6.05	1.64
ורד	488.45	479.50	5.83	1.23
זהבית	2763.96	2708.00	0.00	0.00
זהר	19039.86	18759.30	98.65	0.53
זיו	17500.24	17242.40	68.22	0.40
זמיר	979.25	960.88	16.96	1.80
חוחית	137.71	134.67	0.28	0.21
חליפין	126.45	125.91	0.41	0.33
חרצית	633.42	621.15	3.03	0.49
חן	131.43	130.91	0.94	0.72
טופז	1284.59	1255.27	−2.25	−0.18
טל	5047.61	4979.37	84.56	1.73
יובל	799.51	784.25	7.67	0.99
יהלום	2247.14	2204.51	30.17	1.39
ישרות	411.39	407.57	6.18	1.54
יערה	649.53	635.47	3.94	0.62
כוכב	1124.91	1103.40	17.65	1.63
כחל	126.13	123.66	0.44	0.36
כלנית	557.08	547.19	7.87	1.46
כספית	691.54	684.65	6.96	1.03
כרמל	139.81	137.00	1.69	1.25
כתר	1074.85	1054.25	8.36	0.80
להב	4331.45	4249.75	36.19	0.86
למשקיע	110498.27	108444.70	459.14	0.43
לפיד	390.95	383.37	6.49	1.72
לקם	1685.04	1650.94	6.30	0.38
לשם	967.74	949.40	3.37	0.36
מבחר	1173.43	1150.77	7.78	0.68
מבטח	3397.28	3366.21	25.38	0.76
מגד	216.11	212.91	1.21	0.57
מגוון	3261.61	3230.39	38.19	1.20
מגל	728.22	714.68	4.48	0.63
מור	1761.91	1737.30	37.18	2.19
מורן	881.09	872.93	14.79	1.72
מטח	27054.98	26548.46	62.44	0.24
מיטר	874.28	857.02	6.52	0.77
מנוף	4057.92	3979.97	50.58	1.29
מעיין	740.46	726.31	5.95	0.83
מקשה	1000.23	981.46	5.78	0.59
מרגלית	1315.10	1289.68	18.81	1.48
מרווה	108.71	108.32	1.04	0.97
מרום	1149.39	1127.09	7.40	0.66
מנה	25853.93	25476.88	216.40	0.86
נחליאלי	930.34	902.74	14.88	1.68
נביה	485.46	479.90	6.39	1.35
ניר	6062.38	5975.94	116.32	1.99
סביון	580.22	569.43	11.05	1.98
סגולה	129.82	127.29	0.16	0.13
סלע	975.49	956.94	4.42	0.46
סנונית	689.14	675.69	4.00	0.60
סער	776.58	761.98	8.73	1.16
ספיר	527.75	525.13	2.42	0.46
עדיף	847.94	838.38	9.84	1.19
עדית	2333.39	2289.02	32.73	1.45
עידן	7029.91	6928.03	60.83	0.89
ענבר	1174.85	1149.86	−2.04	−0.18
ענה	2411.48	2386.02	51.80	2.22
עפרוני	638.88	630.43	5.19	0.53
ערבון	140.21	137.52	0.97	0.71
פאר	1493.46	1482.14	15.17	1.03
צבר	529.64	519.13	1.72	0.33
צופית	648.56	640.65	7.21	1.14
צוק	116.02	115.56	0.74	0.64
צמיד	974.51	954.30	2.93	0.31
צבירה	7841.65	7728.75	97.26	1.27
צמרת	1670.45	1637.47	5.73	0.35
קלע	2103.35	2092.85	19.15	0.92
רונית	17406.98	17234.14	335.08	1.98
רימון	116.06	115.81	0.63	0.55
רקפת	678.67	666.83	9.92	1.51
רשף	711.86	696.79	1.56	0.22
שבים	769.35	760.02	5.82	0.77
שחם	877.03	868.70	0.05	0.01
שירה	398.33	395.72	4.17	1.06
שמיר	352.30	349.79	2.26	0.65
שנהב	853.39	841.47	20.78	2.53
שסק	858.83	838.39	16.55	2.01
שקד	178.31	174.81	1.44	0.83
תאנה	235.66	233.62	2.03	0.88
תבור	738.39	730.17	−19.41	−2.59
תדהר	531.26	528.62	−0.27	−0.05
תירוש	493.02	487.03	4.10	0.85
תמר	214.11	210.05	1.37	0.66
תפוח	193.73	192.48	0.98	0.51
תרשיש	1430.57	1420.94	11.02	0.78
משא	465.04	458.30	4.96	1.09

שערי אגרות החוב

3% מלוה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	40891	−1196
3602	37386	+1103
3603	36147	+772
3604	30822	+321
3605	27497	+15
3606	25839	+15
3607	24313	+557
3608	22685	−164
3609	22293	−240
3610	19815	−185
3611	19546	+400
3612	18962	+395
3613	17901	+130
3614	17278	+447
3615	15974	+421
3616	14642	+393
3617	13704	−148
3618	13019	−144
3619	11995	−135
3620	11682	+338
3621	11517	+327
3622	10223	+300
3623	9710	+248
3624	9161	+238
3625	8157	+4
3626	7556	+4
3627	7019	+4
3628	6443	+72
3629	6045	+68
3630	5723	+66
3631	5292	+32
3632	4992	+31
3633	4808	+29
3634	4237	+26
3635	4013	+26
3636	3871	+25
3637	3586	+44
3638	3343	+42
3639	3065	+39
3640	2555	+75
3641	2218	+66
3642	1984	+31
3643	1724	+27
3644	1589	+91
3645	1461	+84
3701	1167	+34
3702	891.9	+0.5
3703	788	— —
3704	675.7	−0.1
3751	339.3	+2.6
3752	136.9	+2.1
3753	131.6	+2
3901	126.2	+1.2
3902	120.2	+1.1
3903	119.4	+1.1
3904	117.6	+1.2
3754	120.8	+2.1
3755	119.7	+2.1
3756	115.6	+2
3757	113.5	+2
3758	110.6	+1
3759	110.4	+1.1
3760	108.9	+1
3761	106.6	+1
3762	103.9	+1
3826	121.4	+1.2
3827	119.2	+1.2
3828	115.1	+1.1
3829	113	+1.1
3830	110.8	+1.3
3831	110.5	+1.3
3832	109.1	+1.3
3833	106.8	+1.3
3834	104.1	+1.3

4.25% שב"א

סדרה	שער	שינוי
4101	353	+0.2
4102	142.8	+0.5
4103	137.3	+0.5
4104	133.1	+0.5
4301	133.1	+0.5
4302	124.4	+0.1
4303	123.6	+0.1
4304	121.7	— —
4105	108.5	+1.9
4106	105.7	+1.9
4201	121.5	+1.7
4204	116.3	+1.7
4205	114.2	+1.7
4206	112.2	+2
4207	111.9	+2
4208	110.5	+2
4209	108.2	+2
4210	105.4	+1.9
3203	212000	— —
3204	212700	+100
3205	212297	— —
3206	207785	+2000
3210	206000	−2020
3211	218794	−1100
3212	202977	+5912
3213	201000	— —
3214	191900	— —
3501	177000	−1500
3502	178000	— —
3503	181416	— —
3504	152500	−1590
3505	156500	— —
3521	155000	+17
3522	153670	— —
3523	144000	— —
3524	142000	— —
3525	141280	— —
3526	139500	— —
3527	137200	— —
3528	132690	— —
3529	131000	−450
3530	128400	— —
3531	127300	+100
3532	124000	— —
3533	124000	— —
3534	116050	+150
3535	117000	−1846
3536	117401	— —
3537	115900	+249
3538	109700	+56
3539	110400	— —
3540	109400	+94
3541	106050	+50
3542	106043	— —
3543	99900	— —
3544	103603	— —
3545	100058	+190
3549	98690	+189
3552	90794	+178
3554	90824	+183
3555	90824	+183
3546	100486	+174
3547	100268	+175
3548	104560	+178
3550	99112	+173
3551	98735	+173
3553	90982	+1102
3556	86334	+47
3558	86400	+46
3559	83353	+45
3560	79061	+42
3557	87789	+808
3572	80228	+794
3561	78936	+42
3571	78721	+42
3573	79324	+324
3574	73151	+299
3577	73256	+308
3578	67684	+285
3575	73354	+566
3576	73157	+567
3579	67704	+543
3580	63165	+675
3581	57594	+635
3582	53249	+605
3583	49616	+555
3584	47310	+540
3585	46765	+530
3586	42585	+621
3588	42634	+637
3589	38927	+582
3587	42794	+586
3591	39097	+549
3592	39055	+549
3593	38993	+550
3590	38300	+21
3595	36580	+20
3594	37095	+591

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	230.5	+1
7002	223.2	+0.9
7003	212.4	+0.1
7004	195	+0.1
7005	182.4	+2.4
7006	177.5	+0.5
7007	165.6	+0.1
7008	157.1	— —
7009	153.6	+0.1
7010	143	+0.9
7011	134.4	— —
7012	129.6	+0.1
7013	122	— —
7014	106.2	+0.1
7015	90.7	— —
7016	89.5	— —
7017	88.4	— —
7018	88.2	+0.1
7019	88.5	— —
7020	88.3	— —
7021	87.5	+0.1
7201	83.6	+0.1

5% מלוה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	146000	+1000
2002	151742	+2500
2003	145400	+1100
2004	146400	— —
2005	137900	+300
2006	136300	— —
2007	134300	+400
2008	132500	+200
2009	134400	+200
2010	135312	+1000
2011	132500	+1800
2012	129300	+200
2013	131700	+800
2014	128550	+400
2015	126400	+200
2016	128850	— —
2017	126600	— —
2018	125200	+500
2019	124501	+400
2020	121900	— —
2021	121800	+270
2022	114659	— —
2023	114752	+800
2024	107800	+200
2025	109350	+1000
2026	110000	+2800
2027	107000	+866
2028	104700	+1100
2029	98320	— —
2030	107922	— —
2031	96880	−2000
2032	106596	+3122
2034	104086	+3074
2033	103139	+44
2035	95206	+40
2036	87737	+48
2038	83708	+46
2040	80758	+44
2037	86345	+43
2039	83479	+42
2041	80091	+2296
2052	74004	+2196
2051	79062	+2341
2053	71374	+38
2055	66081	+35
2054	68484	+1767
2056	63601	+1693
2057	65354	+1877
2059	59674	+1767
2058	61640	+1759
2060	57176	+1682
2061	40760	+21
2062	37279	+19
2063	35617	+18

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12659	+108
6102	7389	+58
6103	6594	+57
6104	6024	+17
6105	5704	+16
6106	5516	+27
6107	5311	+26
6108	3763	+8
6109	3566	+8
6110	3502	+8
6111	2911	+11
6112	2820	+11
6113	1895	+1
6151	718	−13.8
6152	687.3	−15.3
6155	596.6	+5.2
6154	585.5	+5.2
6155	375.6	+0.2
6156	308.4	+0.1
6157	228.9	+0.1
6158	216.7	— —
6159	182.6	+0.1
6160	170.9	— —
6161	165	— —
6162	148.5	— —
6163	139	— —
6164	133.6	+0.1
6165	126.6	+0.9
6166	118	−2.4
6167	115.3	−2.4
6168	113.5	−2.5
6169	107.4	+0.1
6170	100.8	— —
6171	71.2	— —
6172	69.9	— —
6801	80.8	−1.1

ארנון

סדרה	שער	שינוי
2501	168.6	+0.8
2502	164.8	+0.8
2503	159.3	+0.7
2504	158.1	+0.4
2505	151.5	+0.4
2506	146	+0.5
2507	140.4	+0.1
2508	103.5	−1

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אס	1017	— —
אלכים	178.4	−3
אלתא	1055	−24
אלטיב	35.9	— —
מרסקס	675	— —
תרד 84	112.5	−0.1
תרד 85	415	— —
הב היים	213.7	— —
רים הם	162.8	— —
סר	139	−0.8
כלל	441	— —
ביצם ד	204	— —
ביצם ב	279.6	−1
ביצם י	345	— —
רן	100	−1
סל בנ	149.3	— —
תיטיב	202	+4

בנד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
ב.ל.ת.	133	+1
רים הם	135.5	— —
כור	133	+1.8
כלל	171.8	+1
לאומי	121.4	— —
כנ דיס	131.6	+1.4
מבא בנ	131.2	+1.2
מבא בנ	128	+2
מבא בנ	117	+2

שערי המניות 27.1.87

בנקים שאינם כללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אה.ה ש	25250		49			+1
הספנות 0.1	1624		6686	+6	+0.4	+2797
הספנות א 0.5	998		2848	+26	+2.7	+4718
הספנות אופ 2	1383		2839			−2962
כללי לא בהסדר	25550		70			−6
בנק צפאמר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צפאמר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	4925		2962	+200	+4.2	+8891
טיבה 0.5	6200		2786	+215	+3.6	+4909

בנקים הכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אידיבי רג 100.0	87500		359			+15
אידיבי ב 100.0	89450		11	+2000	+2.3	+11
אידיבי בכ א	539000					−2
אגוד 0.1	65350		104	+310	+0.5	+297
דיסקונט ב	111700		1			+37
דיסקונט א	111850		124			−21
דיסקונט שה ב	13200	שב				
המזרחי ש	36030		961			−1021
המזרחי מ	36050		40	−30	−0.1	−40
המזרחי שה 9	16850		18	+400	+2.4	+14
הפועלים מבכ	98000					
הפועלים ש	59495		1600			−781
הפועלים מ	59510		239			−234
כללי א 1.0	151900		40			+12
כללי שה 7	7280	שב				
כלל 0.1	37820		1520			−475
כלל שה 11	14312		211	+1		+425
מימון המזר 1.0	50300		5	+100	+0.2	+5
מימון המזר 5.0	25801	שב				

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	38702		48	+1843	+5	+170
לאומשכן ש	10560		455	+300	+2.9	+609
לאומשכן מ	10600		19	+300	+2.9	+104
כרמל ש			—	הפסקת	מסחר	—
כרמל שה 1			—	הפסקת	מסחר	—
בנין ב' 5.0	10450		150	+450	+4.5	+275
פת משב ש	3315		1155			+57
משכן ב ש	5859	תב	3199	+349	+10	+6080
עצמאות 0.1	15000		49	+557	+3.9	+190
טפחות מבכ ש	23100	תב	48	+2100	+10	+53
טפחות רג ש	20600	תב	171	+1500	+7.9	+584
טפחות שה 1	9420	שב				
טפחות שה 2	5010		50	−50	−1	−50
יצמד 1.0	1862	בה	386	+169	+10	+2051
יצמד 5.0	1010		1528	+8	+0.8	+459
מירב 1.0	8450	תב	88	+650	+8.5	+261

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
שלמון אש	730		15050	+15	+2.1	+24276
הקלאות מבכ א	170000	תב	12	+17196	+11.3	+36
הקלאות מבכ ב	148000		1	−2099	−1.4	−1
לאומי תעש א ש	10200		230	+100	+1	+125
פיתוח תעש מבכ	103115		5			+2
פת תעש בכ ג	306000		5	−13999	−4.4	−10
פת תעש בכ גג	195000		6	−7000	−3.5	−8
פת תעש בכ גגג	201500		2			+2
פת תעש בכ ד	205000		5	−9063	−4.2	−10
פת תעש בכ דד	65801	שב				
מרכז קבלנים 5.0	1600		3480	+7	+0.4	+1236
תיירות בכ	169000	שב				
כלל ליסינג 0.1K	23000	תב	115	+1400	+6.3	+237
כלל ליסינג 0.5ב	19000		371			−156
כלל ליסינג אגח	14750		91	+500	+3.5	+49

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איילון	268		14529	−5	−1.8	−15464
אררט 0.1	1606		446	+60	+3.9	+878
אררט א 0.5	870	תב	1844	+42	+5.1	+7481
בטוח משנה 0.1	550		8	+2	+0.4	+8
בטוח משנה 0.5	188		5368			−1129
הדר 1.0	397		6650			−8991
הדר 5.0	235		13315	+5	+2.2	+16397
הסנה ש	389		65153	+10	+2.6	+58868
הפניקס 0.1	865		22411			+21516
הפניקס 0.5	870		1170	+35	+4.2	+828
המגן־הראל 1.0	7100		6	+100	+1.4	+6
המגן־הראל 5.0	4020		328	+160	+4.1	+1434
מנורה 1.0	2420	תב	171	+120	+5.2	+200
מנורה 5.0	1280		211	+30	+2.4	+189
סהר ג 1.0	5700		288	+100	+1.8	+203
סקורטס 0.1	1065		2335	+10	+1	+1001
צור ש	360		12437	+10	+2.9	+11038
ציון השקעות 1.0	10200	שב				
ציון השקעות 5.0	3010		177	−40	−1.3	−180

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אינטר גאמא 1 ש	7980		548	+50	+0.6	+46
אינטר גאמא 5 ש	4000		2926	+93	+2.4	+886
מאיר עזרא 1.0	1376	קב		+66	+5	+31308
כלל סחר	357	תב	62464	+26	+7.9	+148853
אופ 4	270	תב	65503	+29	+12	+87839
אגח 2	115.5		25085			+3188
קריסטל 1.0	823		837			−15
רפק 0.1	31310					
רפק 0.5	8750		5			
שופרסל א 2.0	9950		2147	+250	+2.6	+974
שופרסל ב 10.0	8200		1445			+1018

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק ב ש	4260		3447	+80	+1.9	+2336
הראל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
הראל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סבנות הספקה 0.1	16499		100	+248	+1.5	+122
סבנות הספקה 0.5	7800	תב	376	+520	+7.1	+666
קידר 0.1	1101	תב	4688	+79	+7.7	+10707
קידר 1.0	210		55180	+7	+3.5	+108237
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מחס' ערובה 0.1	3450	תב	1788	+240	+7.5	+2139
מחס' ערובה 0.5	1385	תב	5379	+90	+7	+12869
קונסורטיום 0.1	3600		199	−52	−1.4	−196
קונסורטיום 0.5	2871		1137			+506

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אופ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1710		546	−5	−0.3	−164
מלונות דן 5.0	1400		554	−30	−2.1	−412
חוף האלמוג 1.0	5850		182			
כנס מי 1 ש	2205	תב	60	−245	−10	−120
מלונות הירדן	2691		271			

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איכות מחשבים	1720	תב	1762	+120	+7.5	+3661
רשת מידע 1.0	7500	תב	356	−450	−5.7	−378
תדיר 1.0	28243	קב		+1345	+5	+67
יעבץ 1.0	13450		176	−5		−22
כלל מחשבים 1.0	15300		204	+476	+3.2	+201
מ.ל.ל. 1.0	11200		375			−289
מ.ל.ל. 5.0	4048	תב	910	+368	+10	+1546
כשב מחשבים 1.0	740		1308	−7	−0.9	−543
משב אופ	580		2316	+10	+1.8	+2471
ניקוב מחשבים 1	16301		217			−214
ניקוב מחש' 5	8690		860			−65
תים מחשבים 1.0	1000		2938	−51	−5	−2413

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אברהם בינוי 1ש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי 5ש			—	הפסקת	מסחר	—
אזור 1.0	845		2293	+20	+2.4	+2854
אזור 5.0	417		5900	+15	+3.7	+7368
אזורים 1.0	1107		22498	+30	+2.8	+17094
אזורים אופ	790	תב	13439	+48	+6.5	+22488
אזורים אגח	137		50584			−83409
אילון 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אל־רוב 1.0	1600	תב	1053	+115	+7.7	+6798
אבנים 1.0	4100	תב	354	+362	+9.7	+865
אפריקה 0.1	48000		385	+1200	+2.6	+514
אפריקה 1.0	40580		522	+600	+1.5	+481
אפריקה אופ	22700		108	+1500	+7.1	+274
אירים	2440		88			−34
אילדן 0.1	2858		480	+28	+1	+60
אילדן 0.5	1940		2144	+90	+4.9	+5355
בן־יקר גת 1.0	6544		261			−163
בבטנין 1.0	3610		1106	+100	+2.9	+592
בבטנין 5.0	2575		1648			−444
דנקנר 1.0	5220		703			−853
ודקר 1.0	539	בה	295	+5	+0.9	+170
ודקר 5.0	393	קב		+19	+5.1	+2962
וינר 0.1	10510		280	+510	+5.1	+464
וינר 0.5	7810	תב	889	+610	+8.5	+2555

(המשך)

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
המסלול 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המסלול 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	4785		1208	+95	+2	+1504
גבים 0.1	5620		1554	+180	+8.5	+5575
גבים 0.5	4900		1704	+20	+0.4	+800
הכשרת הישוב ש	77580		313	+1520	+2	+485
ישפרו 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ישראלום 1.0	1690		1044	+20	+1.2	+82
ישפרו 10.0	19420		652	+470	+2.5	+420
כנף פיתוח 1.0	10603		269	+1		+81
כלל בנ"ל 1	627	תב	27048	+37	+6.3	+75522
לוטר 1.0	5450					
לוטר 5.0	2480		1576			−676
מ.ת.מ. 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מ.ת.מ. אופ			—	הפסקת	מסחר	—
מגורי בניה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מישאל 5.0	434		17990	+18	+4.3	+22637
מנרב 5.0	2000		4208	+60	+3.1	+4338
מרלו 1.0	800		4568	+16	+2	+3341
לינשטיין 1.0	484		1184	+9	+1.9	+1414
לינשטיין 5.0	188		41684	+4	+2.2	+37970
ליפשיץ 1.0	1701		1021			+481
ליפשיץ 5.0	972		3789	+22	+2.3	+5564
נאות אביב 0.5	11080		363	+100	+0.9	+414
נכסי אדמה	1295		6628			−6084
סהר השקעות 1.0	17460		21	+400	+2.5	+21
סהר השקעות 5.0	13500		100			
סופו 1.0	7200		35	+100	+1.4	+44
סופו 5.0	3850		25	+50	+1.3	+75
עמר השקע מי 1 ש	799		3307	−21	−2.6	−4563
עדי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קסריה 0.1	3350		399			−329
קסריה 0.5	1695		412			−512
רומבין 1.0	368		5800			−1250
רומבין 5.0	198		17688			−7581
רומבין אופ	940		2114	−4	−0.4	−2346
רומבין אג"ח	118		102200			
				+5	+4.6	+219261
רסקו מבכל	7671		150	+1		+47
רסקו רג	6800		151	+98	+1.5	+112
קבוססין אולד 1.	6163		187	+190	+2.2	+135
קבוססין אולד 5.	4900	תב	916	+260	+5.6	+726
ת.א.ת. 1.0	5049		450			+134
ת.א.ת. 5.0	2379	תב	6371	+130	+5.8	+8864
ת.א.ת. אופ 1	20000		165	+600	+3.1	+107
תדאה	10770		461	+500	+4.9	+526

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	3584		1203	+100	+2.9	+1925
מטעי הדר 0.5	2750	תב	1317	+160	+6.2	+2141
מהדרין 0.1	11550	תב	528	+650	+6	+1650
נכסי הדרים 1.0	1815		2810	+60	+3.4	+7552
פרי אור 0.5	4150		567	+160	+4	+1652
שבהר 5.0	10800		203	+300	+2.9	+186

שף נאמנות

בטוחה — הקבוצה כלל

ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסם	1520		380			
גולדפרוסט 1.0	3200		2	+80	+2.5	+76
גולדפרוסט 5.0	2500		450	+108	+4.9	+314
גולדפרוסט אופ 1	1300	תב	184	+100	+8.3	+485
דובק מב ש	4800	תב	3778	+300	+6.7	+3330
דובק מב מ	4800	תב	3419	+300	+6.7	+3816
צלכל 1.0	1250		1110	+50	+4.2	+1960
צלכל 5.0	959		410			−5
פרי־הר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי־הר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
ממגד בירה 1.0	28545	בה	465	+3723	+15	+1446
ממגד בירה 5.0	21538	תב	850	+1958	+10	+834
יטר 1.0	1440		706	+40	+2.9	+1203
יטר א 5.0	795		2982			−415
כן 1.0	951		614	+9	+1	+510
כן 5.0	449		2815	+17	+3.9	+2769
קספרוסט 1.0	13710		309	+200	+1.5	+267
עלית	19500		452	+740	+4	+581
עסיס ב 0.5	425		15380	+6	+1.4	+10626
אנגל שקל 1	3050	תב	258	+149	+5.1	+744
שמן מבכ א	6078		1412	+178	+3	+812

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אתא מי 1 ש	780		9529			−992
אפים 1.0	1530		1720			−1020
אופנת ברון 1.0	718	תב	10818	+65	+10.1	+16818
אופנת ברון 5.0	455	תב	6779	+25	+5.8	+13045
אתא א	420		10850	+18	+4.5	+24210
ארגמן רג ש	18600	תב	150	+1340	+7.8	+459
דלתא־גליל 1.0	3989	תב	3321	+220	+6	+8157
דלתא־גליל א 3.0	3250	תב	3057	+200	+6.6	+4625
מטוית מאוחד 1	1700					
מטוית מאוחד 5	900		225	+20	+2.3	+375
ויסלב 1.0	1700		880			−657
ויסלב 5.0	1165		550			−450
הדייגן 1.0	8500		186	+25	+0.3	+60
זיקית 1.0	2570		1042			−1086
זיקית 5.0	1790	תב	1953	+115	+6.9	+4520
לודזיה 0.1	3454	תב	637	+314	+10	+772
לודזיה 0.4	2000		3248	+95	+5	+6183
ליגת 1.0	958		5220	+27	+2.9	+5736
מיס גליק	623	קב		+30	+5.1	+38958
מקס 0.1	5130		1294	+101	+2	+875
מקס 0.5	2950		1254	+112	+4	+2174
עיט 1.0	21995		81			−65
עיט 5.0	11001		211			−90
עמק מרינה 1 ש	1822	תב	6572	+120	+7.1	+14460
פולגת א 0.1	4700		601	+160	+3.5	+1868
פולגת ב 0.4	3470	תב	4090	+170	+5.2	+9592
פולינן א 0.5	9900		118			−81
פרנוד	4470	בה	713	+400	+9.8	+1667
גיבור סבירינה	17150		341			−424
תעש הגזין 1.0	2720		796	+26	+0.7	+944

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אקסמן 5.0	3399	בה	137	−99	−2.8	−391
אורדן 0.1	9750		377			+397
אורדן 0.5	9101		60	+201	+2.3	+175

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלומות 1.0	6650	שב				
אלומות 5.0	4840	שב				
בבלים ש	25000		3	−250	−1	−5
התבור 1.0	7210		60	+110	+1.6	+60
התבור 5.0	4818		222			−142
התבור אופ	3900		102			−27
זיקה 1.0	5350	תב		−320	−5.6	−116.1
זיקה 5.0	2150		261.7	−61	−2.8	−868.4
קומפאות פז 1.0	3810		4944	+90	+2.4	+5131
קומפאות פז 5.0	3759		1535	+109	+3	+2672
מנועת טרם 1.0	3208		1151	+130	+4.2	+2078
כבלי ציון 1.0	2600		1700	+100	+4	+2214
כבלי ציון 5.0	1406		6410	+16	+1.2	+4875
כבלי ציון אופ	630		3000	+9	+1.5	+3250
מרגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מרגן אופ א			—	הפסקת	מסחר	—
קיטור 1.0	229	בה	16603	+5	+2.2	+14778
קיטור 5.0	139		16311	+1	+0.7	+5849
נחושתן 0.1	39600		19			+4
נחושתן 0.5	13621		14			+130
פקר פלדה 1.0	16200	תב	316	+1100	+7.3	+1340
קינג 1.0	1100	תב	1150	+69	+6.7	+1358
קינג 5.0	581		530			−530
קליל 1.0	8340		211	+340	+4.3	+224
קליל 5.0	5758	תב	482	+314	+5.8	+1090
שלרת 5.0	6880	בה	328	+170	+2.5	+310
תעשיות לביש 1.0	1275		644	+35	+2.8	+596
תעשיות לביש 5.0	721		2039			−2039

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביט 3.0	500000		18	+12000	+2.5	+25
אלקו 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
אלקו 0.25 ש			—	הפסקת	מסחר	—
אלקו 0.25 מ			—	הפסקת	מסחר	—
אלקטרה 0.1	2481		1500			−1579
אלקטרה א 0.5	1338		2129	+51	+4	+1535
אמש 5	1196		6651	+56	+4.9	+10403
אמת 3	127		11000	+6	+5	+216902
אלרון 3.0	417000	תב	14	+20000	+5	+67
אורית 1.0	31800		100	+900	+3	+233
כלל תעש אלק	2579		2078	+80	+3.2	+3559
ספקטרוניקס 1.0	2780		1851	+80	+3	+5182
ספקטרוניקס 5.0	1965		3035			+1204
פיטנגור 1.0	613		1910			+1390
פיטנגור 5.0	445		4340	+10	+2.3	+4124
ביקלון 1.0	2400		98	−1		−54
ביקלון 5.0	1049		741			

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ב. תעשיות 1.	1190	תב	1679	+90	+8.2	+4879
א.ב. אופ	602	תב	13185	+40	+7.1	+22968
אלקל 5.0	6000		140			−108
אקרשטיין 1.0	1119		1678	+49	+4.6	+2201
אקרשטיין 5.0	807		2595			−296
אקרשטיין אופ	450		4895	+1	+0.2	+3248
אקרשטיין אגח	119.5		89791	+3.5	+3	+148783
בנין תדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנין תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר־כון 1.0	1680		670			−211
בר־כון 5.0	698		4290	−14	−2	−5487
פרומאבטס 1.0	8400	תב	153.8	+550	+7	+192.2
פרומאבטס 5.0	4185		306			−303
מלבב 1.0	852	בה	450	+8	+1	+170
מלבב 5.0	610					−100
מוזל השק מתעש	7800		212			+109
מוזאיקה ולמבן 1	18000		18	+470	+2.7	+19
מוזאיקה ולמבן 5	13000		5	+100	+0.8	+12

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגן 5.0	18382		105	+182	+1	+8
אליאנס ב	2295		180			−180
גל תעשיות 1.0	14599	תב	108	+800	+5.8	+585
גל תעשיות 5.0	10100	תב	289	+501	+5.2	+587
דקסטר 1.0	3078	תב	122	−342	−10	−176
דשנים 0.1	5000		100	+14	+0.3	+94
דשנים 0.5	1550		453			−132
חיפה כימי 10.0	605	תב	25430	+35	+6.1	+38725
טבע ש	12550	תב	1427	+700	+5.9	+2791
ליסטקי 1.0	2913		2046			+51
ים המלח	3370		6815	+120	+3.7	+13253
מכתשים 10.0	590		27288			−10580
מקסימה 1.0	7545		63			
מקסימה 5.0	4525		941			−400
מקס כימיקל 1.0	7139		285			−56
סנו 1.0	21300		190	+1000	+4.9	+224
סנו 5.0	15550		215	+300	+2	+127
פריקלאס	554	תב	20335	+34	+6.5	+47335
פריקלאס אופ	225		17087			+13908
קום כימיקל 1.0	10720		123			−23
ת.ג.ל. 1.0	4764	תב	187	+300	+6.7	+321
ת.ג.ל. 5.0	3820		859			−699
תיא 5.0	12800		65			−61
פרוטארום 10.0	15200		22	−100	−0.7	−5
תרז א 5.0	10300	תב	65	+620	+6.4	+256

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
כתר	255		66657	+9	+3.7	+136925
דפוזן 1.0	7800		25			+25
דפוזן 5.0	4840		70	+60	+1.3	+70
המגן 1.0	7500		63			
יאה 1.0	5142		262	+2		+198
לבידי אשקלון 1	540	תב	4448	+38	+7.6	+15951
לבידאשקלון 10א	925	תב	347	+85	+10.1	+1100
מולט ב 0.5	54055	בה	26	+535	+1	+40
מפעלי נייר 10.0	350000		71	+11000	+3.2	+148
סקופדיה 1.0	4050	תב	670	+249	+6.6	+1264
רים 0.1	2700		495			−53
רים 0.4	1800		840			+313
תעל ב 0.2	19600		464	+100	+0.5	+153
אמרין 1.0	9500		99			
אמרין 5.0	4650		871			+160
חמישה יוד	12610		127			+185
הגומלק 1.0	2000		990			−231
הגומלק 5.0	1384		2285	+60	+4.5	+935

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מרכזית ב 0.1	10400		1069	+300	+3	+1048
כור בכ' ש	9190000		1.3	00000	−1.1	.1
כלל תעש' 1.0	2180	תב	32307	+125	+6.5	+82584
מאגרי טכנולוגיה	560	תב	4800	+50	+9.8	+4011

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
[illegible]	[illegible]		288	+4100	+2	+4330
אידיבי פתוח 2.0	7010		18586			−17082
אינקובה 0.1	117.5		75417			−18365
אלגר ש	15750		117	+300	+1.9	+110
אלגר מ	15500		15	+611	+4.1	+35
אלרן ש	4950	תב	3040	+249	+5.3	+6172
אלרן מ	5020		406	+180	+3.7	+415
אמישר בכ'	29100	שב				
אפיק 1.0	268	תב	51395	+24	+9.8	+66587
אפיק 5.0	199.5	קב		+9.5	+5	+64198
בולת 1.0	1600		1080	+51	+3.3	+666
חברה לישראל 1.0	14300		1257			+735
חברה לישראל 5.0	11700		888	+500	+4.5	+1678
חלפון 0.1	150500			−4500	−3.3	−4
חלפון 1.0 ש	28002		186			+106
אמבא א 0.5	18981		125	+3		+41
פועלים השק ש	8150		832			+110
דיסקונט השק ש	4540		3209	+20	+0.5	+4435
מזרחי השק ש	33400		169	+1500	+4.7	+89
כור השקעג124	12300					
חירון 1.0	3705	תב	417	+209	+6	+338
חירון 5.0	1454	תב	4377	+72	+5.2	+3506
ישום השקעות	246		8758	+5	+2.1	+8243
יצוא ש	12900		191	+70	+0.6	+151
ירדן א 0.1	3750	תב	899	+250	+7.1	+2569
כלל 10.0	1297		17423			−1525
כלל 50.0	1240		1844	+50	+4.2	+5056
לנדקו 0.1	3370	בה	233	+80	+2.4	+524
לנדקו 0.1	1068	קב		+51	+5	+3624
נכור 0.1	883	תב	7932	+80	+10	+12278
נכור א 0.5	561		14065	+11	+2	+15102
אגח 1	122	תב	133155			
				+10.5	+9.4	+350895
עוז השק ב 0.1	3795		338	−55	−1.4	−361
עוז השק ב 0.5	2060		552	+60	+3	+487
פז השק ש	3250		1684			+354
פמה א 0.1	13180		97	−30	−0.2	−85
פמה 0.5	7720		501	+200	+2.7	+724
פרין ב 2.5	6400		466	+150	+2.4	+602
צפאמרינבס 1.0	345		515	+6	+1.8	+1894
צפאמרינבס 5.0	285		1000	+1	+0.4	+274
כראפיל 1.0	280		46768	−5	−1.5	−41752
כראפיל 6.0	154.5		35727			+7223
גליל טכנולוגיות			—	הפסקת	מסחר	—

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק חיפושים 1.0	4175		922	+160	+4	+904
דלק חיפושים 5.0	2966	תב	1372	+260	+9.6	+1289
דלק חיפ' אופ 2	1895		1511	+10	+0.5	+257
פז חיפושי נפט	25600		442	+100	+0.4	+446
יבגאל 5.0	4710	תב	2525	+300	+6.8	+3530
מ.ב.ג. 1.0	10120	תב	315	+920	+10	+1198
מ.ב.ג. 5.0	2950	בה	1471	+100	+3.5	+1582
מראפיל ב 0.5	9250		459			−223
נפטא ש	2410000		4			+3

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור אלפי ש"ח	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	היצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בזית ב	209		110	+6	+3	+1545

שערים בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 27.1.1987 באירופה

מכירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	ליו שטרלינג	1.5300/1.5310
מרקים גרמניים	ל־1$ ארה"ב	1.8160/1.8170
פלורינים הולנדיים	"	2.0480/2.0490
פרנקים שוויצריים	"	1.5275/1.5285
פרנקים בלגיים	"	37.70/37.73
פרנקים צרפתיים	"	6.0720/6.0770
לירטות איטלקיות	"	1292.00/1293.00
ינים יפאניים	"	152.00/152.10
$ ארצות הברית	לס.ד.ר.	1.2474/1.2479

שער הזהב 408.70 $ ארה"ב אונקיה לזהב פיקסינג

מכירה במועדים (פורוורד)

	ל"ש/$	מ"ש/$	מרג/$
1 ח'	1.5240/1.5253	1.5241/1.5254	1.8132/1.8145
3 ח'	1.5121/1.5136	1.5177/1.5191	1.8073/1.8088
6 ח'	1.4964/1.4979	1.5087/1.5103	1.7991/1.8006

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

תענוג לשלם ב"דיינרס"

DINERS CLUB INTERNATIONAL

3642 692222 2030

דיינרס קלוב ישראל בע"מ טל. 295859

וימר טמיר כהן (יעקבסון)

هكذا عن الأصل

هكذا من الاحتلال

רס"ר משטרה נדון ל־6 שנים על גניבה מישישה שטיפל בתלונתה

אייזיק ישעיהו (34) סחט תכשיטים גם מהנכד שנגדו התלוננה הסבתא

מאת צבי הראל
כתב "הארץ"

שש שנות מאסר בפועל גזר אתמול בית המשפט המחוזי בתל־אביב על רס"ר אייזיק ישעיהו (34) מהרצליה, ששירת בעבר כחוקר במפלג ההונאה של משטרת מחוז תל־אביב. הוא הורשע בסדרה של עבירות, אותן ביצע עקב ותוך מילוי תפקידו כחוקר משטרה. במרכזן הורשע הנאשם בהשמדת ראיות, כדי לטשטש את עקבות הגניבה שביצע.

באוקטובר 1983 הגיעה קשישה חולנית, ששמה יניב (80), למשרדי יחידת המשטרה, וביקשה להגיש תלונה נגד נכדה, זאב יניב. לטענתה, ניצל הנכד את מצבה הרפואי הרעוע, ולא החזיר לה כספים במטבע זר ותכשיטים.

התיק הועבר לטיפול לנאשם בנובמבר 82', והוא הזמין את הנכד, וגבה ממנו הודאה תחת אזהרה, בחשד כי ניצל את מצבה הגופני והשכלי של סבתו. כעבור ימים מספר התייצב הנכד במשטרה, והביא עמו את התכשיטים והכסף. הנאשם סירב למסור לנכד אישור לקבלת הרכוש, החזיק ברשותו את השקית, שהכילה את הרכוש, ולא הפקידה בארון המוצגים של מפלג ההונאה.

כעבור ימים אחדים הזמין הנאשם את הקשישה, והגיע איתה לסניף בנק לאומי בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב. השקית הופקדה בבנק, לא לפני שהנאשם גנב ממנה 10,000 דולר ו־6000 מארקים גרמניים. הנאשם הזמין שוב את הקשישה, שאישרה כי קיבלה את השקית, ואין לה עוד טענות נגד הנכד שלה.

בסוף ינואר 84' המליץ הנאשם על גניזת תיק החקירה, ואף השמיד את ההודעה הראשונה שמסרה המתלוננת, שהכילה את פירוט הכסף והרכוש שמסרה הקשישה במרקו, וכן בדה הודעה של הקשישה, כאילו היא אינה זוכרת מה הכילה השקית שהופקדה בבנק.

שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב, אליהו מצא, גזר על הנאשם שש שנות מאסר בפועל.

הקוף חדר לבית, התפתה בתפוח ע"י האשה ונתפס ע"י המשטרה

פריצה לגן החיות של פתח תקווה הביאה לבריחת קופים ★ חלק נלכדו

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"
בפתח־תקווה

שני קופים נגנבו אתמול בבוקר מכלובם בגן החיות בפתח־תקווה. שאר הקופים נמלטו, וחלקם נלכדו מאוחר יותר.

כשהגיע אתמול לעבודתו, כ־6 בבוקר, עובד גן החיות, שבתאי לוי, הבחין בצללית מסתובבת בקרבתו. הוא חשב, כי מדובר בחתול, אז הבחין, כי מדובר בכמה קופים המסתובבים באופן חופשי בגן. מיד הזעיק למקום את מנהל גן החיות, ואת הווטרינר במקום, ד"ר יצחק נוימן. השניים ירו לעבר הקופים חומר הרדמה, ממכשיר ירייה זעיר ומיוחד. ארבעה מהקופים נלכדו.

אחד מהם חדר לבית ברחוב ארלוזורוב. בעלת הבית הגישה לו תפוח ומיד התקשרה להודיע על "האורח" למשטרה.

בכלוב נמצאו בדרך כלל שבעה קופים מסוג "קופיף ירוק": אב, אם וחמישה גורים. עתה חסרו האם ושני גורים. ככל הנראה, האם ואחד הגורים נגנבו על־ידי הפורצים שחדרו לגן, וקוף נוסף משוטט עדיין בעיר.

הפריצה לכלובים בוצעה למרות השמירה המופקדת על גן החיות. הפורצים ניסרו במיומנות רבה את הכלוב, החדירו לתוכו ארגז, ולשם הכניסו, ככל הנראה, את שני הקופים שנטלו עימם. לדברי הווטרינר, ד"ר נוימן, הפורצים ידעו בדיוק מה הם מחפשים, ונטלו את הנקבה, האמונה על הרבייה, וגור אחד. עוד ציין כי שוויו של קופיף ירוק בשוק הוא מעל לחמש מאות דולר.

יצויין כי אין זו הפעם הראשונה שקופים בורחים מגן החיות בפתח־תקווה. לפני כשנתיים נמלט מכלובו אחד מהקופים החביבים על קהל המבקרים, "צ'נצ'י", והוא נלכד כעבור מספר שעות בשטח גן החיות.

תיכון ט"ז בת"א מונע מתלמידיו "לחלל שבת" במסיבות יום ששי

המנהל: האיסור מונע אפלייה של תלמידים משכונות הדרום שמוצאם ממשפחות מסורתיות

מאת חיים הנדוזדקר
סופר "הארץ" בתל־אביב

הורים בתיכון העירוני ט"ז בתל־אביב קובלים על כך שהנהלת בית הספר מסרבת לאפשר לתלמידים לקיים מסיבות ליל שבת מטעמים של חילול שבת.

לטענת ההורים, במקום שהתלמידים, שהם חילונים, יקיימו מסיבות בבית הספר, עליהם לצאת ולבלות בדיסקוטקים בעיר, שם כלל אין פיקוח על הנעשה. מנהל בית הספר, מרדכי בצלי, מאשר כי חל איסור לקיים מסיבות בלילות שבת. "קיים נוהג ונוהל עירוני, לפיו אין מקיימים אירועים מסוג זה בלילות שבת בבתי־ספר עירוניים — כדי למנוע חילול שבת. יתר על כן, חלק מתלמידי בית הספר, שהוא אינטגרטיבי, באים משכונות בדרום, מבתים מסורתיים. מסיבה בליל שבת תהיה, בהכרח, אפלייתם לרעה, שכן הם לא יוכלו להגיע אליה."

דובר עיריית תל־אביב, בני כהן, מסר בתגובה כי אין כל איסור או נוהג המונע קיום מסיבות ליל שבת בבתי־ספר עירוניים. כל בית־ספר רשאי לקיים פעילות בלילות שבת כראות עיניו. לדבריו, יש בתי־ספר עירוניים רבים, המקיימים פעילות כזאת, על־מנת שלתלמידים יהיה עיסוק במקום מסודר, והם לא ייגררו למקומות מפוקפקים.

נער נמצא מת ליד כפרו

מאת נורית בתנא

גופתו של נער בן 17 מהכפר חור־פיש נמצאה שלשום ללא רוח חיים בשדה סמוך לביתו, ולידה מונח אקדח.

משטרת מעונה פתחה בחקירה בכיוונים שונים. דוברת משטרת מרחב הגליל מסרה כי לא נשללת אפשרות שהנער שלח יד בנפשו. הנער הוכה ערב לפני כן במהלך ריב עם אביו.

עורך את העמוד: יצחק לאור

תא"ל אפרים סנה, ראש המינהל האזרחי בגדה, מבקר אצל הורדה עלי מריה בת ה־25 מחלחול, אחרי שעברה ניתוח לב פתוח, ראשון מסוגו בשטחים. הניתוח בוצע ברמאללה. (צילום: אליהו הראתי)

נסיונות להטות תוצאות משחקי כדורגל לקראת הפרס הגדול בטוטו

הפרס בן כמיליון דולר, בשבת הקרובה, גרם לכך שעל כמה מאמנים ושחקנים בליגה הארצית הופעלו לחצים שלא לשחק היטב ולהפסיד ● חשד שכנופיות מהמרות ברבבות דולרים ● המשטרה חוקרת

מאת ראובן שפירא
סופר "הארץ"

הפרס הגדול מאז הצפוי בהיסטוריה הספורטוטו השבוע מושך אליו פעילות פלילית, כנראה מצד כנופיות של מהמרי טוטו מקצועיים, המנסים להטות את תוצאות משחקי הכדורגל בשבת הקרובה, ו"לארגן" תוצאות בטוחות לכמה משחקים.

לפי החשד, משקיעות הכנופיות הללו עשרות אלפי דולרים בהימורים לקראת משחקי השבת הקרובה.

לסופר "הארץ" נודע, כי על כמה שחקנים ומאמנים בקבוצות כדורגל בליגה הארצית הופעלו בשבוע האחרון לחצים ואיומים שלא לשחק היטב ולגרום להפסדי קבוצותיהם. חברת החקירות "מודיעין אזרחי", הפועלת בשירות ההתאחדות לכדורגל למניעת שחיתויות במשחקים, החלה בחקירת הנסיונות להטות את תוצאות המשחקים. גם המשטרה הוכנסה לתמונה.

נראה כי בימים הקרובים יינקטו פעולות מסויימות, לרבות חקירת חשודים רבים, כדי למנוע אפשרויות של קבלת שוחד על־ידי שחקנים ומאמנים.

צייר בן 80 ובעל גלריה מצפת חשודים בזיוף תמונות "בן אברם"

בעל הגלריה חשוד כי קנה זיופים לתמונותיו של צייר איתו חתם על הסכם בלעדיות

(ע). צייר קשיש תושב רמת־גן ובעל גלריה צעיר מצפת הובאו אתמול לבית משפט השלום בתל־אביב, כל אחד בנפרד, כחשודים בזיוף תמונות של ציירים שונים.

הצייר, חיים סביצקי (80), שוחרר בערבות של 10,000 ש"ח, ואילו בעל הגלריה, ראובן שוה (29) מצפת, נעצר בתיק נפרד לשמונה ימים לחקירה.

רפ"ק אשר שמיר מהיחידה הארצית לחקירות הונאה במטה המשטרה, טען בבית המשפט, כי במהלך חיפוש שנערך בגלריה "יהודית" בצפת, השייכת לשוה, נתפסו עשרות ציורים מקוריים — שמן על בד — כשהם חתומים "בן־אברם" בעברית ובלועזית.

בחקירת המשטרה הוברר, כי כל הציורים הללו מזוייפים: חתימתו של הצייר בן־אברם זויפה עליהם. הקצין סיפר כי החשוד חתם בשעתו על הסכם עם צייר בשם בן־אברם, על בלעדיות במכירת ציוריו בגלריה "יהודית", ואכן, בגלריה זו נתגלו מלבד הציורים המקוריים גם מאות הדפסים של ציורי בן־אברם.

החשוד הודיע לשופטת, הדסה אחיטוב, כי הוא מודה בעובדות שהציג החוקר, אך אינו מודה באשמה. הוא טען כי "יש בגלריה שלנו הסכם זכויות־יוצרים עם כל הציירים שהזכרו, שאני רשאי לעשות עם התמונות כל דבר. בעל זכויות יוצרים" — הבהיר בעל הגלריה. הוא אף טען כי החוקרים לא הגיעו אל הצייר "בן אברם" הנ"ל. הוא נעצר ל־8 ימים.

מומחים שמינה שר החינוך:

המלצה: לאסור מכירה לנוער של אלכוהול וסכינים קופצים

(ע) ועדת מומחים שמינה שר החינוך והתרבות לטיפול בתופעת אלימות בקרב הנוער, המליצה לאכוף את החוק האוסר מכירת משקאות אלכוהוליים לבני נוער ולאסור יבוא סכינים קופצים ומכירתם לנוער.

הוועדה, בראשות מנכ"ל המשרד, ד"ר ש. שושני הוקמה לפני כשלושה חודשים, וכללה מחנכים בכירים, חוקרים, הורים, פסיכולוגים, שוטרים ומומחים.

ועדת המומחים המליצה כי המשרד יפתח בערכת הדרכה "לאורח חיים בריא" שתכלול הדרכה למורים ולתלמידים בדרכי התמודדות עם מצבי לחץ, קונפליקט ואלימות. המלצות נוספות של הוועדה: יפורסמו הנחיות הרשות, מוסמכות יותר, לדרכי מניעה וטיפול בתופעת אלימות, האגודה למניעת אלכוהוליזם תרחיב פעולה בבתי הספר, משטרת ישראל תגביר הדרכת התלמידים להתמודדות עם תופעת אלימות ובכל בית ספר יהיה יומן "ארועים חריגים" שבאמצעותו ניתן יהיה לעקוב אחר הטיפול בתופעת של אלימות.

נדון ל־10 שנים על נסיון אונס ומעשה סדום בתיירת

השופטים: "התנהגות הנאשם מזכירה אולי תמונה של חית־יער"

(ע). עלי בן איסמעיל כחלאוי (36), נדון אתמול ל־10 שנות מאסר בפועל, בעוון ניסיון לאונס ומעשה סדום אכזרי בתיירת צעירה.

השופטים ציינו בגזר הדין, כי התנהגותו של הנאשם "מזכירה אולי תמונה של חית־יער, ובוודאי אינה תואמת התנהגות בחברה תרבותית".

השופטים חנה אבנור, ישראל גלעד, ויוסף גולדברג הרשיעו את הנאשם, בעיקר על פי עדות המתלוננת, שהיתה תיירת מצרפת והתגוררה כאן בקיבוץ בנגב. הצעירה סיפרה בעדותה, כי בינואר 86, כאשר החלה לרדת במדרגות לכיוון גן המגנה ביפו העתיקה — שבעה אותה צעירים ואחד רץ בעקבותיה, כשבאבר פינו מעוין למכביר המעבר חיים וכתבע לבן על ראשו.

כאשר תפשה והכניסה למבנה רעוע, פתחה התיירת בצעקות, אך בשלב זה הצליחה לחזור על האבק. האנס לא הצליח לבצע זממו בדרך הרגילה ולכן ביצע בה מעשה סדום. לאחר מכן התלבש, נטל את חפציה ואת תיקה והסתלק. המתלוננת זיהתה אותו במסדר שהוצגו בפניה במשטרה.

הסניגור עמד על הנסיבות המרגיות בחן גיל הנאשם, וביקש שלא למצות עמו את הדין ולהפעיל את מידת הרחמים.

השופטים ציינו, כי נאשם זה נדון כבר ב־1972 ל־7 שנות מאסר בגין מעשה אונס בנסיבות מחמירות.

חולה המופיליה בן 17 מת מאיידס בביה"ח רמב"ם

קיבל עירויי דם לפני שהחלו בדיקות הסריקה של מנות דם

(ע). צעיר חולה המופיליה מת בתחילת השבוע במרכז הרפואי רמב"ם בחיפה ממחלת האיידס.

הצעיר בן ה־17, המתגורר באזור חיפה, אושפז במרוצת השנה האחרונה לסירוגין בבית החולים. לאחר שנתגלה לפני כשנה, כי לקה במחלת האיידס, כתוצאה מעירויי דם שקיבל בהיותו חולה המופיליה. הצעיר קיבל עירויים אלה בתקופה, בה לא בוצעו בדיקות סריקה של מנות דם אחר נגיף האיידס. הוא אושפז, על־פי הנחיות משרד הבריאות, בתנאי בידוד. לפני כשבועיים אושפז לאחרונה, ומאז לא התאושש ומת. במרכז הרפואי רמב"ם מתו עד כה ממחלה זו חמישה חולי איידס.

בבית החולים רמב"ם בחיפה מרכז לבדיקת קבוצות סיכון, העלולות ללקות במחלת האיידס, וכן מעבדה לטיפול הניתנו לחולים אלה. נודע, כי במרוצת השנה האחרונה אותרו חולים הנושאים את וירוס האיידס, והם מגיעים לאשפוז חוזר, על־פי מצבם הגופני.

מבית החולים סרבו למסור את מספר החולים הנושאים את וירוס האיידס המטופלים בו.

הוארך ב־8 ימים מעצר המהנדס החשוד כי הוא "האנס הדרומי"

בידי חוקרי היחידה המרכזית עדויות של צעירות, המחשידות את האיש בתקיפות מיניות

מאת צבי הראל וראובן שפירא
סופרי "הארץ"

שופטת הורתה אתמול להאריך ב־8 ימים מעצר של מהנדס אלקטרוניקה צעיר החשוד בסידרה של מעשי אונס בדרום הארץ. החשוד — ששמו ופרטים מזהים אודותיו אסורים בפרסום — מסרב למסור טביעות אצבעות. סניגורו התלונן אתמול כי צבעו חלק מראשו של האיש בכוחל והיכוהו בספר טלפונים.

ככל שנמשכת חקירתו של הצעיר, שהמשטרה חושדת בו, כי הוא מעורב במעשי האונס והרצח בדרום הארץ, כך מתחזקים החשדות החוקרים כלפיו. האיש ממשיך להכחיש כל קשר למעשים המיוחסים לו בדרום, והמשטרה נתקלת בקשיים רבים בחקירתו.

נודע שבידי חוקרי היחידה המרכזית של משטרת תל אביב עדויות של צעירות, רובן מאזור תל אביב, המחשידות את האיש בביצוע תקיפות על רקע מיני ובאיומים עליהן. התנהגותו של החשוד כלפי הצעירות האלה, שבימים האחרונים העידו במשטרה, התבטאויות מסוימות שלו כשהיה במחיצתן, מזכירים מאד את התנהגותו ודבריו של האנס מדרום הארץ כפי שתוארו בפי החיילת שנפגעה בידיו וכמה צעירות אחרות שנתקלו בו בדרום.

במבנה פניו של החשוד יש תווים מלטשים וסימנים הדומים מאד לתאור האנס מהדרום. נודע שהוא מסרב לאפשר לחוקרים לבצע בדיקות זיהוייות, בין השאר בדיקת מעבדה. לפני יומיים סרב ברגע האחרון להתייצב למסדר זיהוי בנוכחות נשים שנתקלו באנס מהדרום, אף על פי שלפני כן הביע הסכמה לעריכת מסדרי זיהוי. בשל סרובו בוטלו מסדרי הזיהוי, אף כי העדות הוזמנו לבוא.

חוקרי המשטרה משוכנעים כי בסופו של דבר יצליחו למצוא ראיות הקושרות את החשוד למקרי האונס והרצח בדרום והם מייחסים חשיבות רבה למסדרי הזיהוי שייערכו לחשוד.

זו הסיבה שהם מתאמצים למנוע את צילומו בידי צלמי עתונות.

ביקש את פני החשוד במעיל

שופטת בית משפט השלום בתל אביב, הדסה אחיטוב, קבעה אתמול כי "מתוספות והוליות לשרשרת הקושרות את החשוד לעבירות המיוחסות לו, וביניהן חוליות שמשקלן ראייתי".

אתמול הגיע החשוד לבית המשפט מלווה בקבוצה של אנשי משמר הגבול, כבול ברגליו ובידיו. אנשי היחידה המרכזית של המשטרה, מושש לצילומו, כיסו אותו במעיל שהוסר מעל פניו רק עם כניסתה של השופטת לאולם בית המשפט.

החוקר מפקח שמעון ישי ביקש לעצור את החשוד ב־15 ימים נוספים. לדבריו, יש קושי אובייקטיבי בחקירה. החוקר גילה כי החשוד מסרב למסור טביעות אצבע. הסניגור עו"ד ניר גרשוני קבל על כך כי על החשוד מופעלים לחצים שונים והסב את תשומת לב החוקרים כי המדובר בצעיר שנקלע בעבר למשבר נפשי.

שאלה על פרובוקציה

הסניגור שאל את מפקח ישי אם החשוד נעצר בגלל צעירה שהושתלה על־ידי המשטרה. לדברי הסניגור המשטרה גרמה פרובוקציה מלאכותית שהביאה למעצרו של החשוד. הסניגור אמר עוד כי ניתן ללמוד שהמדובר בשוטרת מוסווית לאור העובדה כי המשטרה פעלה במהירות מזמן התלונה עד למעצרו של החשוד כעבור שלוש שעות. איש המשטרה הכחיש כי המדובר בשוטרת מוסווית.

השופטת לא נעתרה למלוא הבקשה של מעצר ל־15 יום, כדי שבית המשפט יפקח על עבודת המשטרה.

בי"ד צבאי זיכה חיילים למרות שסירבו להיבדק על שימוש בסם

(ט) סירוב להיבדק לגילוי שימוש בסמים מסוכנים, אינו בגדר ראייה לביסוס הרשעה בעבירות סמים — קבע בית הדין הצבאי המחוזי צפון, בעת שזיכה שלושה חיילים־אסירים מאשמת של שימוש בסמים והחזקת חשיש וכלי עישון מאולתרים בין כותלי כלא צבאי.

שלושת הנאשמים הובאו לדין לאחר שבנובמבר נתגלו כלי עישון מאולתרים לצריכת סמים בחדר השירותים בתא, בבית כלא צבאי שבו נכלאו עם 25 אסירים אחרים. 22 מתוך האסירים הסכימו לעבור בדיקות, אך שלושת הנאשמים סרבו.

בית הדין, בראשותו של השופט סגן אלוף משה גינות, הרשיע את השלושה באשמת סירוב להשתתף בבדיקות — דגימת שתן ושטיפת ידיים — וגזר על כל אחד מהם מאסר חודשיים בפועל ושלושה חודשים על תנאי למשך שנתיים, נוסף לכל עונש אחר שהם מרצים עתה בכלא.

אחד מיושבי התא, המרצה עונש מאסר ממושך באשמת מסירת אמצעי לחימה לארגון עוין, מסר בעדותו כי שלושת הנאשמים יצאו מהשירותים "מסטולים" ואדומי עיניים. קבע בית הדין, כי עדותו של האסיר שראה את הנאשמים "מסטולים", מלבד, באין דיוקים, ואין לבסס עליה את הרשעתם של השלושה בדין.

יעל אפרימה יוסי עזרתי

נשואים

החופה התקיימה בחוג המשפחה

ירושלים, 27.1.87

האגוד הפיסקלי הישראלי

ביום חמישי, 29 בינואר 1987, שעה 16.30, בבית העתונאים, רחוב קפלן 4, תל־אביב.

תתקיים אסיפה כללית שנתית של האגוד הפיסקלי הישראלי

על סדר היום:
1. פתיחה ודרוח כללי – עו"ד גיורא עמיר.
2. רפורמות ושינויים בחוקי המס – נציב מס־הכנסה, מר יאיר רבינוביץ, רו"ח.
3. דו"ח כספי – רו"ח חיים כהן
4. בחירות מוסדות.
5. שונות.

ד. רוזנוב, עו"ד
מזכיר

הבימה
התיאטרון הלאומי

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו

מקיימים בשבת 31.1.87 ב־11.00

מוספשבת

בהשתתפות:
- ח"כ חיים רמון
- ד"ר ורניק על ספרו "מין בראש פתוח"
- דני קרמן – המצייר "מסביב למפה" "על המפה"
- על הצגת "בבתא" בתיאטרון "הבימה" עם יונה אליאן קשת, אברהם מור, אלקי ז'ייקובס, יעל אמיתי, ליאת גורן. המחזאית מרים קיני והבימאי תום לוי וכן מגן ברושי שהשתתף במשלחת הארכאולוגית שגילתה את שרידיה של בבתא.
- דודו דותן
- ראובן פדהצור – כתבו הצבאי של "הארץ".
- ואורחים נוספים

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ו'.
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוח באדיבות
כתר בית היוצר לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

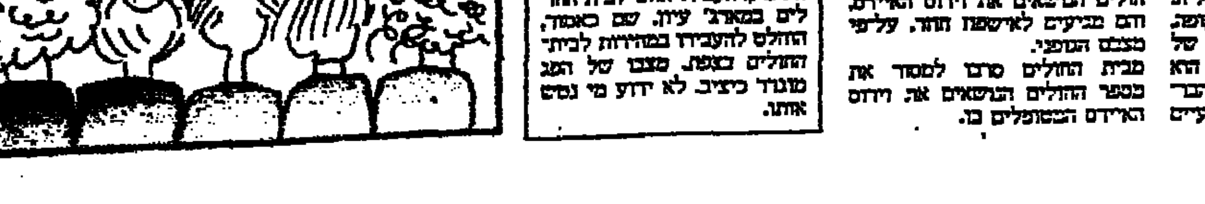

נבדקות עדויות על נמרים בגליל וברמת הגולן

(ע). החברה להגנת הטבע בודקת עדויות על הימצאותם של נמרים בגולן ובגליל.

באחרונה הצטבר מידע רב במשרדי החברה, הנו מסרו כמה אנשים כי זיהו נמרים. אחד המוזים, משה רבינוביץ, צפה בנמר בדרום־לבנון, סמוך לכפר מים אל־ג'בל. "הנמר היה במרחק 500, וראיתיו במכשיר לראיית לילה", סיפר האיש.

עד־ראייה נוסף, שמעון לביא, סיפר כי צפה בנמר ליד החרמון. אנשים אחרים, חלקם חיילים, דיווחו כי ראו נמרים ליד חבת גדר. גשש שבדק את המידע אישר כי העקבות בשטח הן של נמרים.

בחברה להגנת הטבע, הבודקת אם המידע מהימן, אומרים כי עד כמה שידוע, נעלמו הנמרים באזור הצפון בשנות ה־60, וזו הפעם הראשונה שמתקבל מידע רב על הימצאות נמרים בצפון.

ילדה בטנדר שעמד על ג'ק

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

נהג אמבולנס מקצרין יילד בתוך טנדר, לפחות שהרכב עמד על מגבה (ג'ק).

בעלה של תושבת הכפר הדרוזי מסעדה בגולן, שכרעה ללדת, סייע לאשתו להיכנס לטנדר שברשותו, והשניים החלו עושים דרכם במהירות לבית־החולים, במזג אוויר סוער וגשום.

לפתע אירע תקר באחד הגלגלים, הבעל עצר את הרכב, והחל לתקן את התקר. בשעה שהחליף את הגלגל, צעקה האשה, כי החלה ללדת. הוא הצליח להזעיק עזרה, ולמקום הגיע נהג האמבולנס מקצרין, אהרון שחף, שיילד את האשה בתנאים הקשים.

פג (900 גרם) ננטש במארג' עיון והובא לבי"ח בצפת

מאת מנחם הורוביץ

פג במשקל 900 גרם שננטש בתוך אחד הביתנים בדרום־לבנון מאושפז עתה במחלקה לטיפול נמרץ ביילוד בבית־החולים בצפת. הפג נמצא במצב קשה מאוד בשדה קוצים סמוך לעיירה מארג' עיון.

חיילי יוניפי"ל הם שגילו את התינוק, העבירו אותו לבית־החולים במארג' עיון, שם כאמור, הוחלט להעבירו במהירות לבית־החולים בצפת. מצבו של הפג מוגדר כיציב. לא ידוע מי נטש אותו.

תשקיף

ישום החזקות בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח - 1968

ההשקעות העיקריות של ישום החזקות בע"מ (להלן: "החברה") הינן בחברת הבת גליל (נהריה) טכנולוגיות מתקדמות בע"מ העוסקת במחקר ופיתוח ובחברות ובגופים הנמצאים בשלבי צמיחתם הראשונים. הענות מלאה להצעת החליפין על פי תשקיף זה תגרום להגדלת חלקה של החברה בגליל מ־51% ל־100%. החברה גייסה לאחרונה כ־3.25 מליון דולר (ברוטו) במזומנים ובנכסים אשר בחלקם (62%) יועדו להשקעה בחברות עתירות טכנולוגיה שההשקעה בהן כרוכה בסיכון גבוה. לאור אופי פעילות החברה והשקעותיה יתכן וחלק מהשקעות החברה לא ישאו פרי הן כרוכות בסיכון של אובדן ההשקעה (ראה סעיף 2.9 בתשקיף).

לגבי הסיכון הכרוך במחזיקת מניות גליל מהמסחר והשפעת המחזיקה על אירתחולת המטור ממס רווח הון ראה סעיף 2.9 בתשקיף.

הנפקה של

עד 2,348,510 מניות רגילות, רשומות על שם בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א בערך נקוב כולל של עד 2,348,510 ש"ח,

המוצעות במסגרת הצעת רכש

לבעלי המניות של גליל (נהריה) טכנולוגיות מתקדמות בע"מ (להלן: "גליל") בתמורה למניותיהם בגליל ביחס של 1.8618 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע"נ כ"א בחברה תמורת כל 1,000 מניות רגילות בנות 0.001 ש"ח ע"נ כ"א בגליל וזאת על פי תבנית שאושרה על ידי דירקטוריון החברה לרכישת כל מניות גליל. הבורסה אישרה את הצעת הרכש אולם אין בכך כדי להעיד על טיב ניירות הערך. על פי קביעת הבורסה, במהלך התקופה בה יתקבלו הסמנות להצעת הרכש (מ־7.1.87 ועד 4.2.87) לא יתקיים מסחר במניות גליל.

כאמור בתשקיף החברה מיום 30.6.86 נקבע שווי החברה בשוק זמן לצורך הצעה זו ל־6 מליון דולר ושוויה של גליל לצורך הצעה זו נקבע ל־3 מליון דולר (ראה סעיף 2.2.1 בתשקיף).

עקב העסקות והתוצאות בסעיפים 5.3 ו־10.1 בתשקיף, שווי החברה הועלה ולצורך הצעה זו הוא נקבע ל־7.75 מליון דולר והשווי של גליל הועלה ולצורך הצעה זו הוא נקבע ל־5.05 מליון דולר. תוספת השווי לישום ולגליל נובעת מנכסים המזומנים המועברים אליהן ולדעת הנהלת החברה אין בשינוי זה כדי לשנות את בסיס יחס ההמרה כפי שנקבע בתשקיף החברה מיום 30.6.86 (ראה סעיף 2.2 בתשקיף).

מובאת בזאת לתשומת לב צבור בעלי המניות של גליל שאם הענות להצעה זו תהיה נרחבת עלול הצבור להביא לצמצום סחירות המניות בבורסה ואף למחיקת מניות גליל מהמסחר בבורסה. קיימת אפשרות שהחברה תפעל על פי סעיף 236 לפקודת החברות (נוסח חדש), התשמ"ג – 1983 לרכישת יתרת מניות גליל בדרך של כפיה (ראה גם סעיף 2.2.6 בתשקיף). ההחלטה על מחיקת המניות מהמסחר היא בשיקול דעת הבורסה, מכיוון שלא נקבעו עד כה קריטריונים מפורטים למחיקה. קיימת חוסר וראות בקשר לנושא זה. מחיקת המניות מהמסחר עלולה לגרום לאי תחולת הפטור ממס על ריווחי הון ממכירת מניות הנסחרות בבורסה אשר קבוע בצו מס הכנסה (פטור ממס על רווח הון ממכירת מניות), התשמ"ב – 1981.

החברה מתכוונת להמשיך את פיתוח הפרוייקטים בגליל ולהרחיב את פעלותיה של גליל, בכפוף לשיקולים מסחריים, אך בשלב זה אין לה תוכניות סופיות (ראה גם סעיף 6.2.5 בתשקיף).

הבורסה נתנה את אישורה העקרוני לרישום המניות המונפקות זו למסחר. החברה הנפיקה מניות לציבור על פי תשקיף שפורסם ביום 30 ביוני 1986. בו התחייבה כלפי הבורסה לבצע את הצעת הרכש לבעלי המניות של גליל. תשקיף זה מהווה הצעה במסגרת תבנית לרכישת כל מניות גליל במסגרת ההתחייבות האמורה.

שערי מניות חברת ראוא תעשיות אלקטרוניות בע"מ אשר נסחרות בשוק "מעבר לדלפק" בארה"ב ואשר 7.10% ממניותיה מוחזקות על ידי החברה, ירדו ושווין ביום 22.12.86 היה כ־507,000 דולר (לאחר ניכוי הוצאות צפויות במימוש) לעומת כ־1,632,000 דולר ביום 30.6.86 (ראה סעיף 1.3 בתשקיף).

המועד להגשת בקשות על פי תשקיף זה יחול ביום 7.1.86 ויסתיים ביום 4.2.87. את הבקשות יש להגיש באמצעות בטוחה ניירות ערך והשקעות בע"מ ("חבר הבורסה המרכז") ובאמצעות חברי הבורסה האחרים והבנקים.

עותק מהתשקיף והעתק מן ההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות. עותקים מתשקיף זה ניתן להשיג במשרדי החברה וחברי הבורסה.

בשנת 1985 היה לחברה הפסד בסכום 1,105,408 ש"ח. במחצית שנת 1986 היה לחברה הפסד (על פי דו"חות כספיים לא־מבוקרים) בסכום 77,194 ש"ח. ההפסד הצבור של החברה ליום 30.6.86 (לא מבוקר) הינו 2,189,857 ש"ח, הכל בשקלים של חודש יוני 1986.

בשל אופי פעילותה של החברה יתכן וגם הדו"חות הכספיים של החברה לשנים הבאות יראו על הפסדים.

31 בדצמבר 1986.

הארץ
יום ד', כ"ז בטבת, תשמ"ז · 28 בינואר 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 641166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ודרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

פארסה בחצר היורש

מאת גדעון סאמט

שאלת דוד לוי אינה רק בעיה פנימית של חרות. מדוע זה מצחיק לומר לו שייקח לעצמו יועץ טוב?

דוד לוי: צריך לקחת אותו ברצינות

צריך לקחת את דוד לוי ברצינות, אפילו הוא מעורר מדי פעם ספקות קשים אם מותר להתייחס אליו כך. בעצם, דווקא בגלל הספקות. "יש לך יורש", הוא קרא בשנה שעברה אל תוך מהומתה של ועידת חרות שעמדה להתפוצץ בתיגרה גדולה. הוא פנה אל מנחם בגין, שלא היה שם כמובן. קריאתו חייבת להדהד בימים אלה מחדש באוזניו של ציבור, שנתן לליכוד — זה עשור — את השלטון, או חלק שווה בו.

הוא רוצה עכשיו להיות ממלא-המקום. הנה, מאמציו של סגן ראש הממשלה ושר השיכון נעשים בזמן שבו נראה בעליל שהאיש אינו מסוגל לנהל כהלכה גם משרד ממשלתי בינוני. הוא מוקף חבורה של עסקנים הנופלים על פניהם בדרכם פנימה והוצאה ממשרותיהם, כמו דמויות בפארסה זולה.

וכך זה היה, בתמציתיות, בהנהלת משרדו של השואף לראשות ממשלה. המנכ"ל ששון שילה כותב לנהג של העוזר יצחק רגב, כי עליו להתפטר שכן לעוזר לא מגיע רכב צמוד. העוזר פורץ למשרד המנכ"ל ומאיים להפיץ עלילה על בנו הבלתי-רשמי. המנכ"ל, אגב, סרוח בענייני המדינה, מספר ברכים על פילגשו של העוזר. שניהם מודחים.

* * *

ובינתיים בטבריה, כמו שכתבים בסיפורים מצויירים, מתלוננת עובדת המשרד כי פוטרה כדי להביא במקומה את בתו של לוי, ובמשרד הראשי אומרים שהמנכ"ל הוא שהסית את המפוטרת, שאתה, לפי השמועה, היו לו יחסים. אבל זה לא כלום לעומת טענתו של המנכ"ל, שרגב (וזכרונו העוזר האישי) ניסה לאנוס עובדת במשרד, שהיא אשת אחד מנהגי השרים. היא הכחישה. על הבימה מופיע דוד מור, יהלומן, יו"ר חברת שיכון ופיתוח, שתבע מלוי את פיטורי האיש המוצלח ביותר בסיפורנו עד כה, מנכ"ל שיכון ופיתוח שלמה שטנר. שניהם מודחים.

בתוך המאגר הזה של עוזרים, מנכ"לים, פילגשים ונהגים, בחצר הביזאנטינית של היורש, לא נשכח את אבנר פרוסי, עוזרו (לשעבר: זו פרשה בפני עצמה) של לוי. הוא מתמנה כמשנה לשטנר על-ידי — מי אם לא — רגב ומור. כדי להכניס הכנסתו לעובדים הנסבת שעודדו-תיות, ההסדר בוטל, וכך גם פרוסי.

ועוד לא הזכרנו את מקורבו האחר של לוי, דוד אפל, עסקן חרות שנדון השבוע למאסר על הריגת בנייה, ואת אורי אורן, הנושא בתואר יועץ כללי ללוי, שנאלץ להסביר רכישת דירה מחברה הקשורה לשיכון ופיתוח בהנחה של 30 אלף דולר. אם היועץ אינו מתפקע כבר משפע העתונים, היה זה אורן שאותו החזיק לוי בניו-יורק, למרות בי-קורת נמשכת, חודשים ואלפי דולרים רבים מעבר לזמן שנקבע לשליחותו מטעם השר.

משה ארנס כינה את מינוי לוי "מאפיה", וסגן ראש הממשלה, שאינו מסוגל לבחור לעצמו עוזר שאינו מסתבך, הבהיר לנו אז, באותה ועידת חרות, מה דעתו על פרופ-סורים ואינטלקטואלים. לאיש זה השואף לראשות הממשלה, ליורש על-פי הכרזתו, אין סימפאטיה לסוג הזה. הוא אוסף את אנשיו ממקורות אחרים.

זה חבל. כי לכאורה לוי הוא פו-ליטיקאי שיכול היה לתת שם טוב יותר למנהיגות של עדות המזרח, אחד המיגזרים החשובים של החברה הישראלית, ולמנהיגות צעירה ב-כלל. הוא צעיר משמיר בכעשרים שנה, ומי לנו יותר מלוי מייצג היטב, בהיסטוריה האישית שלו, את השכבה הזאת, ההולכת וקונה את המקום הראוי לה בשלטון.

אבל יש משהו פגום ביורש הזה. לא רק הפומפוזיות שלו: אם הוא מחקה את בגין, רבים מבני עדות המזרח יעדיפו משהו הקרוב יותר למקור. לוי, באופן פרדוכסאלי, עושה עוול לציבור שממנו הוא שואב את עיקר כוחו, קודם כל בכך שאינו מסוגל לתת לו את ההרגשה שאפשר לסמוך על אישיות פולי-טית שכך מקרינה את תבשיליה בתפקידים ממלכתיים.

* * *

במקום שיהיה דמות המקרינה סמכות וכישרון ניהולי, הוא מביך פעם אחר פעם את תומכיו מיוצאי עדות המזרח, שרבים מהם נוטים ממילא, כפי שהתברר בעבר, ל-העדיף ברגע ההכרעה דווקא את המנהיג שלא יצא משורותיהם. לוי לא נטע בתומכיו גם את האמונה שהוא מרגיש בנוח בתפקידים מרכזיים באמת. הוא לא רצה לקחת על עצמו את משרד האוצר כאשר זה הוצע לו. להיות שר חוץ הוא רצה, תפקיד שאינו מתאים לו. הוא רצה בתפקיד, כי הבין כנראה את הצורך שלו ליצור רושם של סולי-דיות ומכובדות.

אבל איזה סיכוי יש ללוי להקרין את הרושם הזה, כאשר כך הוא מנהל את העניינים ובכאלה אנשים הוא מקיף את עצמו בשמשו במשרה פחותה יותר. במקום סקנדלים בטבריה, הם היו עושים מהומות מוואשינגטון ועד טוקיו.

אין קשר הכרחי בין פגמיו של לוי ובין העדתיות המובהקת שהוא מטביע על דרכו הפוליטית. בבחירה בין לוי ושרון, למשל, לרבים — גם מחוץ לחרות — לא יהיה שום היסוס. ובכל זאת, עלינו לרשום לפנינו שלוי, אחד הדגמים המובהקים ביותר של מנהיגות עדתית, מקנה לה שם דוחה. בכך הוא גורם נזק לשכבה שלמה של פעילים מוצלחים ותומכיהם, שכבשה לעצמה בעשור האחרון אחיזה נאה בפוליטיקה הישראלית.

קשה לראותו בפתאים להיות היורש בהנהגת המפלגה השנייה בגודלה במדינה, תפקיד שהביא כבר את בעליו לראשות הממשלה. לכן, אם אמנם אנחנו נדונים להמשך התיקו בין הגושים המפלגתיים, שאלת דוד לוי אינה רק בעיה פני-מית של חרות.

רודפי טובתו בתוך המפלגה ידעו ודאי לעזור למנהיגם להיחלץ מהדי-מוי הגרוע שדבק בו. אבל הנה הדהוד אופייני על דוד לוי ומתנהו: מדוע זה נשמע מצחיק לומר לו שייקח כמה יועצים טובים?

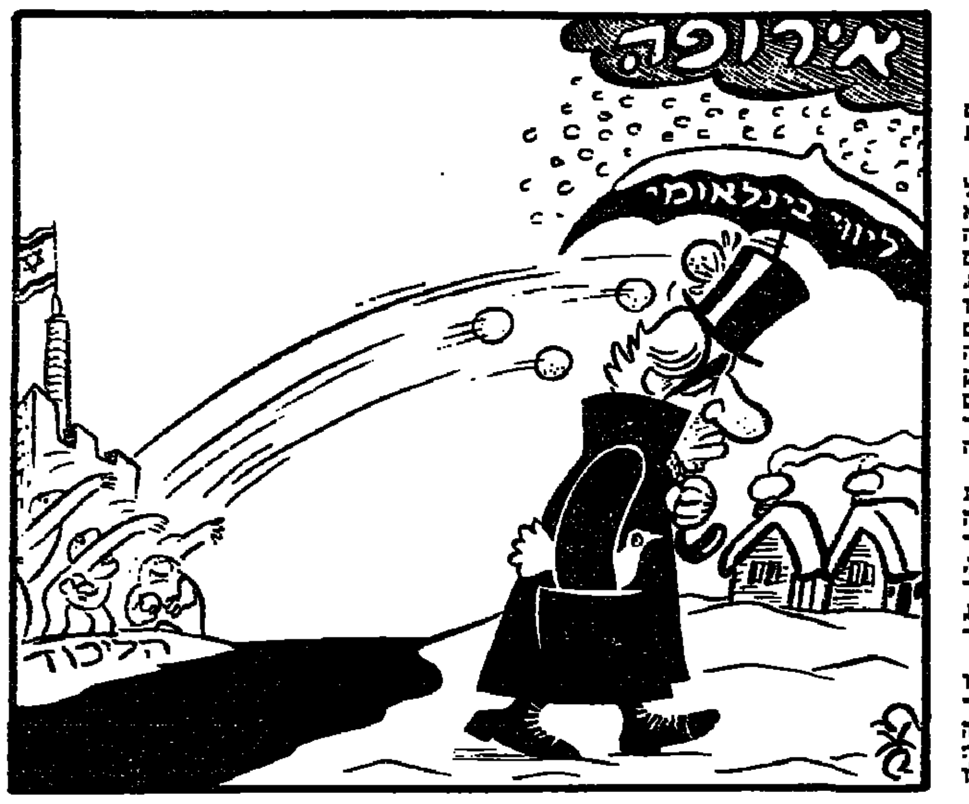

דו"ח בל"ל: יפת אשם

שני תאריכים בחוות-הדעת של עו"ד חיים צדוק מדגימים יותר מכל את עומק ההתדרדרות שהגיע אליה בנק לאומי תחת הנהגתו של ארנסט יפת.

חיים צדוק כותב שב-29.1.84 נחתם הסכם עם יפת, המאריך את עבודתו עד לגיל 70, ובישיבה אחרת מתאריך 3.6.85 נקבע לראשונה כי יפת יהיה זכאי לקבל עם פרישתו, בנוסף לגימלה, גם פיצויי פרישה בשיעור ארבעה חודשי משכורת — לכל שנת עבודה בבנק.

כלומר, יושבים שלושה חברי ועדת השכר, בשם הדירקטוריון כולו, ומשפרים ומעלים בתנאיו של יפת — כאשר הבנק, אחרי מפולת המניות הבנקאיות, נתון בתקופת שפל שלא היתה כמוה, עם רווחיות אפסית, ומצב עסקי מדורדר שיפת עצמו גרם.

ועוד עובדה: ב-1981 הגיע שכרו של יפת ל-400 אלף דולר. ומה קורה ב-1985 — לאחר המפולת, לאחר שעם ישראל הציל את בנק לאומי מפשיטת רגל, לאחר שהבנק קיצץ בשכר כל עובדיו מן השורה? מעלים ליפת את השכר ל-805 אלף דולר, וב-1986 השכר עולה שוב ועובר את מחסום מיליון הדולר.

מצב עניינים זה מוכיח את האמרה שבבנק לאומי ככל שגרמת נזק גדול יותר — כך היה שכרך גבוה יותר.

בעניין זה, צדוק והוועדה כולה עשו עבודה יסודית המבהירה את הנושא, וגם ההמלצות טובות. אבל בעניין השני, ביחס לבכירי בל"ל, מורגשת יד רכה יותר, רחמנית יותר.

לדעת הוועדה, יש להשאיר על כנה את שיטת החוזים האישיים. זו המלצה נכונה אך לדעתנו אין מקום להשאיר על כנו את ההסדר שהבכירים יקבלו עם פרישתם גם מענקי פרישה וגם פנסיה. אין לפיצוי כפול זה אח ורע אפילו בבנקאות האמריקאית. שם מקבלים סכום אחד ותו לא.

הוועדה גם לא התייחסה לקשרים העסקיים שהיו בין חלק מחברי הדירקטוריון לבין בנק לאומי, וזה הופך את הדו"ח ללוקה בחסר.

הוועדה קובעת שמקור הרעה היה שהיו"ר היה גם המנכ"ל. היא גם אומרת שיפת נחשב "טוב ביותר שניתן למצוא" וזה מקור ההתבטלות כלפיו, ושורש הכישלון.

הוועדה שוכחת כאן מרכיב שלישי חשוב: כל עוד האינטרס של ההסתדרות הציונית, כלומר, דולצין וחבריו, אינו שבנק לאומי יהיה יעיל, שיהיה בנק רווחי, כי ממילא אסור להסתדרות הציונית לקבל דיווידנדים מהבנק — לא ינוהל הבנק כיאות.

לשם ניהול תקין, צריך להפקיע את זכויות ההצבעה מידי ההסתדרות הציונית ולחלק את הזכויות בין כל מחזיקי המניות. רק אז — כשבעל המאה יהיה גם בעל הדעה — תהיה תקומה לבנק לאומי.

אין סיבה למסיבה לחבילה

הסכם החבילה נחתם אתמול בירושלים בראשי תיבות בלבד. לא משום שנותרו סעיפים הטעונים בירור והסכמה, אלא משום שמבקשים לשתף בטקס החתימה הסופית את מ"מ ראש הממשלה העושה בחו"ל. השאלה היא, אם תכנו ומשמעותו של ההסכם ראויים למהומה טקסית שכזאת. ככל שהמדובר בממשלה, התשובה על כך שלילית: לחבילה זו אין סיבה לערוך מסיבה.

במסגרת החבילה, הממשלה הצליחה לבצע פיחות צנוע תוך דחיית חלק מתשלום תוספת היוקר, להביא להפחתת שיעורי המס במגזר העסקי ולהתחיל בביצוע תיקונים מסוימים בשוק ההון. אבל דומה שמאזן ההישגים נוטה באופן כולו לטובת ההסתדרות, שחלק מהישגיה הם על דרך השלילה: סוכלו או נדחו מרכיבים חשובים ברפורמת המס שתיכנן האוצר (ביטול הפטורים והפחתת שיעורי המס על היחיד): לא ייגבו תשלומים בעד שירותי בריאות ואישפוז.

גם בעניינים לארגונים אחרים נשמר להסתדרות חופש פעולה, כבעניין אגרת החינוך. חוק הפיקוח על המחירים יוארך בשנה. כן הסכים האוצר לבצע את ההעלאה המתוכננת בהפרשות המעסיקים לקרנות הפנסיה הרופפות. בנוסף לכל אלה, הצליחה ההסתדרות לסחוט, ברגע האחרון, שיפור מסים בתנאי הסיוע של הממשלה לקופת-חולים הכללית. על היקפו ומשמעותו של שיפור זה יש לעמוד בנפרד, לאחר שיפורסם ויבדק ההסכם בעניין זה.

אם מביאים בחשבון, שלפיחות, להפחתת שיעורי המס במגזר העסקי ולהקלות אחרות למעסיקים, המתנה חברת העובדים של ההסתדרות בזכייה לא פחותה מזו של התעשיינים הפרטיים — יכול מר קיסר לחכך ידיים בהנאה. מהלך כלכלי של הממשלה, שתחילתו "בישרה רעות" על-פי השקפתו, נסתיים בכי-טוב, אפילו בכי-מצוין.

המהלך הכלכלי האמור של הממשלה נועד לא רק להיות שלב ב' בתקופת הייצוב — אלא בעיקר פתיח גרנדיוזי לעידן הצמיחה המחודשת. על צמיחה בהיקף של ממש בשנה הקרובה אין לדבר (שר האוצר התבטא אתמול על חידוש הצמיחה במונחים של "תקווה לעתיד ורוד יותר"). השאלה היא אם לנוכח אי-הוודאות בדבר מדיניות השכר בשנה הקרובה, ההתחייבויות התקציביות שהממשלה קיבלה עליה ומגמות שליליות בשוקי העולם (כהתייקרות הדלק) — נותר מקום לתקווה, ששיעור האינפלציה בשנה הקרובה לא יהיה גבוה מאשתקד.

רצועת הביטחון — פתרון זמני

מאת ראובן פדהצור

תהיה זו שגיאה מסוכנת לראות בצד"ל וברצועת הביטחון יסודות קבועים של מדיניות הביטחון של ישראל בלבנון

השקט היחסי השורר בצפון הגליל עלול ליצור אשליה מסוכנת, כאילו רצועת הביטחון במתכונתה הנוכחית היא הפתרון לשלום הגליל. ההצלחה האופרטיבית של רצועת הביטחון גורמת לכך שלא נוצר, לכאורה, כל צורך לקיים דיון מחודש ביסודות התפיסה שעליהם היא מבוססת. שהרי צד"ל מחזיק מעמד ומבצע לאדיע את תפקידו כשק האימונים שעליו מתנפצות ההתקפות המכוונות נגדנו. הפגיעות בישובי הגליל מעטות, ומעורבותו של צה"ל בדרום לבנון מצומצמת יחסית.

בחינה מעמיקה של רצועת הביט-חון וההתפתחויות הרחושות מתחת לפני השטח בדרום לבנון, תבהיר מיד כי רצועת הביטחון היא אכן פתרון טוב, אך זמני. בתוך זמן לא ארוך — מקורות צבאיים הבקיאים בנעשה בלבנון מעריכים אותו בכשנה — לא יהיה מנוס משינוי התפיסה. קיום אזור הביטחון מבוסס היום על תמיכת הגרעין הנוצרי של תושבי הדרום, אך אלה מהווים מיעוט באזור, בעיקר בגזרה המער-בית של דרום לבנון. מומחים מער-כים, כי אין כל אפשרות למנוע את התהליך המצוי עתה בעיצומו, אשר בסופו תרכוש האוכלוסיה השיעית את השליטה על האזור.

בגידת ג'עג'ע

תהיה זו טעות לתכנן את מעורבו-תנו בדרום לבנון במנותק מההתפת-חויות באזור. עד כמה מסוכנת ומ-זיקה עלולה להיות ההסתמכות על הנוצרים, תעיד בגידתו של סמיר ג'עג'ע. האיש, העומד בראש "הכו-חות הנוצריים", אשר היה לא רק את קידומו אלא גם את חייו לישראל, משתף עתה פעולה עם הארגונים הפלשתיניים, ומסייע לאנשיהם להגיע ללבנון דרך נמל ג'וניה הנמצא בשליטתו. ג'עג'ע, שקיבל את הכשרתו הצבאית המתקדמת בישראל, אינו מהסס לב-גוד בגלוי במטיביו. קיימים אמנם, הבדלים של ממש בין ביירות לדרום לבנון, אך נוריות-האזהרה חייבות לנצנץ. ג'עג'ע ולאחד הם, בסופו של דבר, מאותו הכפר.

ייאמר לזכותם של קצינים בכי-רים לאו"מעכים בצה"ל, ובעיקר בפיקוד הצפון, שהם ערים להתפ-תחויות, ומבינים היטב כי יש להיערך לקראתן. אלה מצביעים על הצורך במניעת קרע בלתי ניתן לאיחוי בין ישראל לרוב השיעי בדרום לבנון. קיום רצועת הביטחון במתכונתה הנוכחית, הוא מתכון בטוח להגברת העוינות השיעית כלפי ישראל.

ככל שחולף הזמן, חל תהליך הקצנה בקרב העדה השיעית בדרום. חוסר היכולת לקעקע את רצועת הביטחון והתגברות כוחם של האר-גונים הפלשתיניים, דוחפים את צעירי העדה לזרועות הגורמים הקיצוניים. אמל, התלוי במידה ניכרת בסוריה לחיזוק כוחו הצבאי, נתפס על-ידי הצעירים כארגון חלש, שאינו מסוגל להילחם בישראל — המפעילה את צה"ל הנוצרי — ושספק אם ממנו תצמח ישועת השיעים. גורמים בתוך הארגון מבקרים-הצבם ל"מתינותו" של אמל כלפי ישראל. אלה משת-פים פעולה עם החיזבאללה, או לפחות נערכים להפעלת שיטות דר-כות לשלה. מכאן נולד המושג החדש, הרווח בפיהם של המומחים, "אמאללה" — כלומר, אנשי אמל הקרובים לחיזבאללה.

פיצול הכוחות

העתיד בדרום שייך, כאמור, לשיעים. השאלה היא לאיזה סוג של שיעים. האם יהיה זה אמל שישתלט על האזור, או שיהיו אלה כותנ-רות, עושי דברה של טהרן. לישראל יש עניין, כמובן, כי יהיה זה אמל שישלוט בדרום לבנון, ועל כן עליה לסייע בידי ארגונו של נביה ברי במאבקו על השליטה באזור.

מומחים העוקבים אחר ההתפת-חויות, טוענים כי על מקבלי ההחלטות בישראל להבין שבמטווח הלא-רחוק יפוצל אזור דרום לבנון. בשטח מבדך הליטני ומערבה (בחל-קו הגדול זה השטח החופף את הגזרה המערבית של רצועת הבי-טחון), תוקם מעין אוטונומיה שיעית. מבדך הליטני ומזרחה תמשיך להתקיים הרצועה הנוצרית, ממארג' עיון לג'זין. מזרחה יותר ישמשו הדרוזים לשמור על מידת האוטונו-מיה, שממנה הם נהנים כבר היום.

התפתחות כזו עשויה לפרק חלק מהמתחים השוררים בדרום לבנון, ולהקטין את הפעילות הצבאית השיעית נגד רצועת הביטחון, בנוסח של ישראל לתרוב לה. ייאמר כיד — אין זו בשיטה השיטה. כאשר נביה ברי ירבב כבר חודשים בדמשק ובסרב לחזור לביירות, לנבות היית-סר בבמשלתה, קשה כאך לקיים עמו מגעים ולשתף אתו פעולה.

עם זאת, על ישראל להבהיר כבר מגעים עם אנשי אמל, ולנסות להגיע אתם להסכמים על עתיד הגזרה המערבית של דרום לבנון. לישראל ולאמל אינטרסים משותפים. שני הצדדים רואים בדאגה את עליית כוחם של החיזבאללה והארגונים הפלשתיניים.

אין פירוש הדבר, כי על ישראל לנטוש את נוצרי הדרום או לפרק לאלתר את צד"ל. עלינו להבהיר ללאחד ולאנשיו, כי עליהם להסתגל לכך שהגזרה המערבית היא אזור שיעי, ויהיה עליהם לעזוב. גם אם כרוך בכך ניתוק המוצא שלהם לים. בכל נקודה, ישראל תבטיח ותסייע לנוצרים לשמור על הקשר בין הדרום לג'זין, ותמשיך לסייע לצד"ל לשמור ביטחון המיעוט הנוצרי. את קשריהם עם נוצריי הצ-פון ישמרו אנשיו של לאחד דרך ג'זין ועליי. לצורך זה יהיה עליהם לשתף פעולה עם הדרוזים של ג'ונבלאט. יש להניח, כי יהיה זה המשך ישיר לשיתוף-הפעולה בין הדרוזים לנוצרים המתקיים בגזרת ג'זין.

גם אם צודק הרמטכ"ל כשהוא אומר ש"אין צורך לשנות עכשיו את התפיסה", חייבים מעצבי המדיניות להיערך לשינויים הצפויים בדרום לבנון. צד"ל ורצועת הביטחון הוכיחו את עצמם כפתרון-ביניים מוצלח, ואולם תהיה זו שגיאה מסו-כנת לראות בהם יסודות קבועים של מדיניות הביטחון של ישראל בל-בנון.

אופ"ק והתוכנית הכלכלית

מאת מיכאל גרטי

האם ראשי אופ"ק הם שתרמו יותר מכל להצלחת המדיניות הכלכלית אשתקד, והאם יגרמו מחירי הנפט העולים להתמוטטות התוכנית החדשה ב־1987?

מחירי הנפט העולמי ומוצרי הנפט בכל שוקי העולם נמצאים זה שישה חודשים בעלייה, שהפכה לנסיקה אנכית מתחילת ינואר 1987. לאחר שהגיעו ביולי 86, לשפל של פחות מ־10 דולר לחבית, מטפסים בשבועות האחרונים המחירים אל קו 18 הדולר — אותו קו שנקבע על-ידי שרי אופ"ק כמחיר הנדרש.

בעקבות גל הקור השורר באירופה וארה"ב, מעלים סוחרי הנפט בשוק ה"ספוט" את מחיר המוצרים כמעט מדי יום, וצרכנים שמוכנו לשלם 14 דולר לחבית באוקטובר, נאלצים עתה לשלם 17 ו־18 דולר תמורת אותה חבית. ישראל אינה יוצאת מכלל זה.

הזעם של התעשיינים בגין התיי-קרות הדלק הכבד, אמר שיטעה. אין מדובר כאן בהתייקרות שבאה "להתאים שער-חליפין" או להמשך במדיניות של "המס המס". מדובר במוצר המיובא תמורת דולרים, שמ-חירו עלה בכ־30 אחוז בין ספטמבר 1986 לינואר 1987. גם תעשיין באירופה משלם עתה תמורת המזוט מחיר גבוה יותר משישלם בקיץ.

חבית ב־5.60 דולר

שנת 1986, על עודפי הנפט ויר-ידת המחירים שלה, היתה בהחלט שנת הצרכנים. לעומת 25 דולר לחבית ששילמה ישראל בשנת 1985, ירד בשנה זו מחיר החבית הממוצע ל־12 דולר. בסך הכל שילמה ישראל תמורת ייבוא הנפט אשתקד 579 מיליון דולר — פחות ממחצית הסכום ששולם ב־1985. בקיץ 1986 הגיע מחיר הנפט העולמי לשפל חסר-תקדים, כאשר ברכישה אחת לפחות שילמה ישראל מחיר של 5.60 דולר לחבית. חמש שנים קודם לכן, שילמה ישראל כמעט 40 דולר לחבית, והמחיר הממוצע לרכישות ישראל ב־1980 היה 32 דולר לחבית. ישראל הוציאה באותה שנה 1.9 מיליארד דולר לקניית נפט.

ירידה כזו במחיר הנפט העולמי מצדיקה את האמירה, ולפיה מי שתרמו יותר מכל להצלחת התוכנית הכלכלית בשנתה הראשונה היו ראשי אופ"ק. האם יגרמו ראשי אופ"ק להתמוטטות התוכנית החד-שה של 1987?

אם לשפוט לפי תגובות התעש-יינים נוכח ההתייקרות האחרונה, כך יהיה. אך בחינת העובדות מורה שגם אם תשלם ישראל תמורת כל רכישותיה 18 דולר לחבית — עדיין תהיה ההוצאה לנפט גולמי ב־1987 כ־900 מיליון דולר. כיוון שישראל רוכשת נפט גם זול יותר מאשר ה"בראנט", שמחירו נקבע ל־18 דולר לחבית, והמונח תקווה שבקיץ, עם כיבוי מערכות ההסקה באירופה, תחזור ירידה במחיר, אפשר לצפות שישראל תוציא בשנה הבאה בין 750 ל־800 מיליון דולר לרכישות נפט.

מזוט, סולר, בנזין ונפטא, מיוצרים מנפט גולמי, וכאשר משלמות חברות הדלק הישראליות תמורת הנפט הגולמי מחיר גבוה יותר, אין דבר פשוט והגיוני יותר מאשר להעלות את מחיר המוצרים המופ-קים מאותו חומר-גלם. האם היגיון פשוט זה חמק מעיניהם המנוסות של מתמודדי התעשיינים? האם אין הוא שביט, לאוטמן וחבריהם יודעים מהם מחירי המזוט באירופה?

מתברר, שהם יודעים היטב, שכן איש מהם לא תקף ישירות את ההתייקרות. ההתקפות נחלקו לש-תיים: השאלה הראשונה היתה "מדוע התייקרות כה גדולה בבת אחת כבר עכשיו?" והשנייה: "אם עלה מחיר חומר-הגלם, מדוע אין מייקרים את כל מוצריו? במילים אחרות, מדוע המזוט כן והבנזין לא?" בין השיטין של אותה שאלה, אפשר היה לשמוע גם את ההצעה לייקר רק את הבנזין, ולסבסד ממחירו את המזוט.

צריך לזכור, כי ב־18 החודשים האחרונים, נהנו התעשיינים מהו-זלות תכופות של הדלק. וגם אחרי הייקור האחרון מחירו נמוך בהרבה ממה שהיה ביולי 1985. מחיר המזוט לתעשייה עמד ב־2 ביולי 85' על 274 שקל לטונה (182 דולר), ולאחר שמונה הוזלות ושתי התייקרויות, מחירו היום 204 ש"ח (129.5 דולר).

שאלת ההתייקרות הגבוהה והחד-פעמית גוררת תשובה שאינה רק כלכלית: השיעור הנדרש אכבם היה כ־25 אחוז, והמחירים בעולם עלו כבר לפני שלושה חודשים, אך כל עוד היה מלאי שנרכש בזול, אפשר היה להתמיד ולשמור על היציבות. עכשיו, לאחר הפיחות, אי-אפשר היה להמשיך ולסבסד את המזוט. נפט הוא מוצר מיובא תמורת מטבע קשה, וסיבסודו אינו מעודד שימוש חסכוני בו.

השיעור הגבוה של ההתייקרות הוכתב, כאמור, מהעלייה התלולה של מחיר הנפט העולמי בשלושת החודשים האחרונים. טוב ששרי האוצר והאנרגיה לא התפתו להיע-נות לבקשה למתן את ההתייקרות, ולפזרה על פני תקופת זמן. משה שחל המחיש את סירובו בסיפור אודות התעללות בכלב שבעליו חייב לקצוץ את זנבו, ומתוך רחמים הוא קוצץ כל יום רק ס"מ. עלייה חדה וחד-פעמית תעורר פחות את היציבות מאשר שורה של העלאות קטנות, שיחייבו בכל פעם תחשיבים חדשים ויצרו ציפיות להתייקרות הבאה.

"טיול למתנה"

כיצד אפשר היה שלא להעלות את מחיר הבנזין? האם באמת מסבסדת הממשלה את "הטיול למתנה", כדברי שביט. התשובה סבוכה מעט, אך חד-משמעית: הממשלה אינה מסבסדת את הבנזין, אלא גובה כ־47 אחוז ממחירו לצרכן כמסים. אי-ייקור הבנזין פירושו, אם כן, ויתור על חלק מהמסים, ולא סבסוד.

הבסיס להחלטה שלא לייקר את הבנזין הוא בעיקרו חשבונאי: כאן צריך להעמיד זה מול זה את אובדן ההכנסות ממסים לעומת הרווח שתביא הקפאת מחירו. מתברר, כי אובדן ההכנסות יגיע לכ־80 מיליון דולר בשנה, אך ייקור הבנזין יביא להוצאות נוספות של מאות מיליוני דולר לכלל המשק, בגלל ההשפעה המיידית על המדד, התוספת שיצ-טרכו לשלם המעסיקים (הציבוריים והפרטיים) לעובדים בשל התייקרות סעיף הוצאות הרכב.

יצויין, כי במרבית מפעלי התעשייה בארץ יחייב ייקור המזוט ב־27 אחוז (החשמל ב־8 אחוזים בעקבותיו) ייקור המוצר, בשיעור הנע בין כמה עשיריות האחוז לשניים-שלושה אחוזים.

מכתב גלוי לח"כ בעסקים

מאת אברהם טל

חבר-כנסת נכבד.

לרגל פירסום הידיעה שחבר-הכנסת עדי אמוראי קיבל מדור בלאס 27.000 דולר כשכר-טירחה עבור שירותי ייעוץ כלכלי, נשמעו שוב הדרישות הידועות לקבוע הגבלות על פעילותם העסקית של חברי-הכנסת. בתור חבר-כנסת שיש לו עיסוק נוסף שלא בשכר — כמוך כשאר חבריך השייכים לאותה קבוצה מתרחבת והולכת — אינך זקוק לעצותי. כלומר, תבין בעצמך מדוע אתם חייבים לסכל גם בעתיד כל מזימה שתכליתה לשים קץ להסדר המבורך הזה.

לעומת זאת נראה, שאחרים מעמיתיך, ובמיוחד אלה התוב-עים בקול גדול לשים קץ להסדר, אינם מבינים את גודל הנזק הכרוך בכך, לא רק בעבורך — אלא גם בעבורם.

מלים אחרות: הם אינם מ-בינים את גודל ההזדמנות שהם מחמיצים, בכך שאינם מנצלים את ההיתר לפעול איש-איש בתח-חום שבו ביכולתו לתרגם את שמו ומעמדו להכנסה נוספת.

לפי דעתי, אתה מתאים יותר מכולם להסביר להם, מדוע הגבה להחדל מיד — אבל מיד — מכל פעילות כזאת, ולהיאבק על כך שלא יחול שינוי במצב הקיים.

אתה, יותר מכולם, תוכל להסביר להם שתקופת הכהונה בכנסת היא הזדמנות חד-פעמית "לעשות אותה בגדול", כמו שאומרים — ומהר. נכון, אחדים מעמיתך באו לכנסת כאנשי עסקים, תעשיינים, עורכי-דין או יועצים מבוססים, ולא היו זקוקים למעמדם כחברי-כנסת כדי להמשיך בעסקים המשגשגים (עליהם — להלן). אבל אתה ואחרים מעמיתיך, הרי התחלתם פה, בבית הזה. מאלף ממש יש ביניכם שקיבלו את ההסמכה, עשו את צעדיהם הראשונים בעולם העסקים, פתחו את המשרדים, ייסדו את המפעלים — רק אחרי שנבחרו לכנסת. רק אתה ועמיתיך אלה תוכלו להסביר לכל האחרים, התמימים (וביניהם — הבטלנים), שבלי השם והמעמד שקיבלתם בבית הזה, לא הייתם מגיעים למה שהגעתם, ובוודאי לא בזמן הקצר שחלף מאז עשיתם את צעדיכם הראשונים בעולם העסקים.

אתה, יותר מכולם, תוכל להסביר להם שהתנאים פה נו-חים מאד לפיתוח פעולה עס-קית, החל בתנאים הפיסיים וכלה בתנאים העיסקיים, אם אפשר לקרוא להם כך. לכאורה, הפעילות הפרלמנטרית קושרת אותך במשך יומיים וחצי בשבוע לבניין הכנסת, אבל למעשה אתה יכול שלא להופיע כאן במשך שבועות ואפילו חודשים — ואיש לא יגיד לך כלום (ואם יגיד — אז מה?). אלא שרק כטיל יותר על בניין הכנסת כאתר פעילות עסקית מרכזי? הקליינ-טים אוהבים מאד שאתה קובע להם פגישות כאן, בבניין, ומו-כנים לשלם בשביל זה ובשביל מה שווה מספל האומר להם.

זה מביא אותי להגבלות שהוטלו ואמורות להגביל לכאו-רה היבטים מסויימים של הפעי-לות העסקית של חברי-כנסת בעסקים. אתה הרי יודע, שכל-לים אלה הם בעלי משקל מעשי מעט ביותר, ואת רובם אפשר לעקוף בקל. ובכלל, את הדב-רבן המונח על ראשך אי-אפשר לגנוב: שמך כח"כ, חבר בוועדת כנסת חשובה, הנפגש שבוע-שבוע עם שרים ופקידים בכירים בעניינים העומדים ברומו של עולם. הרי אנחנו יודעים איך הדברים מסתדרים: די שהם יו-דעים מה עיסקך, במי אתה מטפל כרגע, את מי אתה מייצג, מה אתה רוצה — כדי שהדברים יסתדרו מאליהם, גם ללא אומר ודברים. אתה וגם אני יודעים, שדבר זה חל לא רק על ה"מתחילים" בין חברי-הכנסת העוסקים בעסקים, אלא גם על "המתקדמים", ואפילו אלה שי-גמרו את ה"השתלמות" והוסמכו זה מכבר.

אני לא רוצה להכביר שמות — אתה מכיר אותם ויודע היטב איך העניינים החשובים להם הסתדרו לעתים, כמו-מעצמם.

אני מקווה, שתוכל לשכנע את חבריך התמימים, להימנע מן השטות הזאת — לשחוט את התרנגולת המטילה לכם בי-צי זהב. תוכיח להם, שלא לעולם חוסן — לא לנצח תהיו חברי כנסת אם לא תבינו לעצמכם עכשיו תשתית כלכלית ראויה לשמה — אימתי תעשו זאת? כאשר לא יבחרו אתכם לרשי-מה? כאשר רשימתכם תפסיד מנדטים בבחירות? מי יסתכל עליכם אז?

הרי עורכי-דין, יועצים ואנשי עסקים כמוכם יש אלפים-אלפים ברחוב.

למזלך, יש לך בני-ברית בציבור — אלה החושבים, שאם יגבילו את הפעילות העסקית שלך בעת כהונתך, לא תסכים עוד להיות מועמד בבחירות לכנסת, וכך הכנסת תידלדל מכוחות מעולים. כן, הם מתכו-נים אליך ולאחרים מחבריך כשהם אומרים "מעולים".

זה מצחיק אותך? גם אותי. מכל מקום, שנינו יודעים, שאתה מוכן למכור שנים אחרות מחייך כדי להיות פה — אפילו אם לא יתנו לך לעשות ביום. זה חל פי כמה-וכמה על חבריך הבכירים, שכבר עשו את ה"מכ-כה" שלהם בטרם נבחרו לכנסת: כסף חסר להם הכבוד חסר להם. אבל הנימוק הזה (שהטובים לא יסכימו לבוא לכנסת אם לא יתירו להם לעשות עסקים) מב-לבל לאדיע — ובלבד שיבוא מהכיוון הנכון. לא הייתי מציע שדווקא אתה תשמיע אותו, כי כל השומע יצחק. תבחרו לכם לשם כך את אחד המכובדים. אל תיעלב, זה לטובתך.

אני אמנם בטוח שגם הפעם תצליחו בכוחות משותפים לסכל את המזימה, שתכליתה להבריח אתכם לפעול בתקופת כהונתכם בלעדית לטובת אלה שבחרו בכם, וליטול מכם את הזכות לנצל את ההזדמנות לעשות במק-ביל גם לביתכם. אחרי הכל, איש לא יכול לקבוע לכם מה מותר ומה אסור — על כך רק אתם מחליטים. כל מיני ידידי-עם ומטרדניקים יכולים לנסות ולהגיד לכם מה נאה ומה לא נאה — אבל לכם יש זכות הצ-בעה האחרון.

עד עכשיו צפצפתם בהצלחה — אין לי ספק שתמשיכו בכך.

מבצע ויזה וזכיתי!
במשך 3 חודשים 1.4.87 - 2.1.87

עכשיו יותר מתמיד כדאי לך להשתמש בכרטיס ה"ויזה" שלך.
קנה בויזה וב-ויזה עדיף
ותוכל לזכות במכונית רנו חדשה
ובעוד מאות פרסים יקרי ערך.

מבצע פרסים - כל חודש!
★ הקודים ★ מכשירי וידאו ★ תנורי מיקרוגל ★ תנורי טורבו ★ חבילות תיור לחו"ל ★ מערכות לבוש מפיאר - פולגת ★ זכויות קניה בשופר-סל בשווי 150 ש"ח כ"א ★ זכויות קניה ברשת חנויות סטימצקי ★

במבצע המסכם מכונית חדשה!
לאחר שלושת מבצעי הפרסים החודשיים יערך מבצע נוסף הגדול מכולם. צבור 10 "זכויות השתתפות" מתוכן לפחות 4 "זכויות השתתפות" ב"ויזה עדיף" והשתתף גם במבצע הפרס הגדול

למצטרפים החדשים מבצע מיוחד!

הגדל את מספר "זכויות ההשתתפות" שלך והגדל את סיכויי הזכיה שלך!
קנה ב"ויזה עדיף" - שיטת התשלומים הבלעדית של "ויזה" והכפל את סיכויי הזכיה שלך.
VISA
ויזה יותר טוב מכסף.

صكنا من الاهل

סוד האושר בחיי הנישואין

מאת יהודית קנולר

חוקרת צעירה מהאוניברסיטה העברית בירושלים גילתה בעבודת המאסטר שלה, כי דווקא דמיון מקצועי בין בני זוג משפיע על שביעות רצונם מחייהם המשותפים

מהו סוד האושר בחיי נישואין? כיצד נוצרת ההרמוניה המופלאה, המאפשרת את ניווט ספינת הני־שואין על פני המים הסוערים של החיים?

שפע עבודות מחקריות מתארות את תהליך בחירת בן הזוג כפונקציה של דמיון ביניהם במיגוון תכונות, כמו אינטליגנציה, אישיות, תכונות גוף, תכונות סוציו־תרבותיות, הרג־לים אישיים, מבנה משפחתי, התנה־גות חברתית ועוד. מחקרים רבים העלו, כי דמיון בין בני הזוג והתאמה ביניהם, מעלה את רמת שביעות הרצון שלהם מחיי הנשו־אין. גילי סוקניק, מהאוניברסיטה העברית בירושלים, מצאה כי דווקא דמיון מקצועי בין בני זוג נשואים, משפיע על שביעות רצונם מחייהם המשותפים. למסקנה זאת הגיעה בעבודתה לתואר השני, בהדרכת פרופ' רות גוטמן, מהמחלקה לפסי־כולוגיה באוניברסיטה העברית בי־רושלים.

הרקע לבחירת עבודת המאסטר בנושא זה, פיקנטי לכשעצמו. בת־קופה בה רבים מסביביה של החוקרת הצעירה התגרשו, היא התרשמה עמוקות מזוג פסיכולוגים בשל ההרמוניה ששררה ביניהם. כנראה, שהמקצוע המשותף תרם תרומה נכבדה לאיכות חיי הנשואין — סברה סוקניק, והציעה את הנושא לבדיקה מחקרית. למרות שהמרצים שלה גילו ספקנות רבה, ביחס לי־כולת להוכיח את ההנחה בצורה מדעית, אישרו את הנושא. סוקניק, במדגם של 100 זוגות, הוכיחה את התיאוריה שלה. דרך אגב, בני הזוג הפסיכולוגים, ששימשו לה כמודל ראשוני, כבר מזמן אינם נשואים...

סוקניק, המספרת את האנקדוטה בחיוך, אומרת כי מבחינה מחקרית, דוגמה אחת איננה מדגם, ומאשרת במחקרה את עמדתן של סבתותינו: השידוך המיושן, שהביא בחשבון את הדמיון ברקע בני הזוג, מצבם

סוקניק: התיאוריה הוכחה

הכלכלי, השכלתם ועיסוקם — היה בהחלט עדיפה להצלחת חיי הנשו־אין. "אין זה מקרה, שאדם בוחר במ־קצוע מסויים", מסבירה סוקניק את התיאוריה שלה. שרה מקצועי מאו־פיין על ידי אנשים מטיפוסי אישיות מסוימים. לדוגמה, כירורגים זקוקים לסיפוק מיידי בעבודתם, בעוד מורים יכולים להשקיע לטווח ארוך. אם מקצוע מעיד כל כך הרבה על אישיותו של העוסק בו (בהנחה שמ־קצוע זה נרכש בלימודים גבוהים והאדם רווה ממנו סיפוק), הרי אם שניים עוסקים באותו מקצוע, הדבר חייב לבוא על חיי הנשואין שלהם. טוענת סוקניק.

נהגי בילוי

היא מתייחסת בעבודתה גם לנהגי בילוי שעות הפנאי, בהתאם למקצו־עות. לדוגמה, רופאים נוהגים לבלות בחוץ, במשחקי ספורט מתוכננים ומסוגים בזמן — כמו טניס, טיולים, או גולף. לעומת זאת, מרצים באוניברסיטה, שלהם אין הפרדה כל כך ברורה בין העיסוק לבין שעות הפנאי, מעדיפים לבלות את זמנם הפנוי בבית או בסביבתו, בקריאה, בגינון או בהאזנה למוסיקה. השער־תה של החוקרת היתה, כי הפנאי משמש כגורם מתווך בין בני זוג. ייתכן שהבילוי המשותף גורם להנאה משותפת, אך ייתכן גם כי חיבה הדדית גורמת לכך שבני הזוג יעדיפו לבלות זה עם זו בזמנם החו־פשי. מאחר שהעיסוק מכתיב את ההעדפות לבילוי שעות הפנאי, הרי כאשר העיסוק של בני הזוג דומה, גם הבילויים שלהם זהים, ומכאן אפשרות אחת להסבר מדוע בני זוג אלה שבעי רצון יותר מנשואיהם, מזוגות בקבוצת הבקרה, שמקצועם היה שונה.

בנוסף לדמיון האישיות בין האנשים הבוחרים בעיסוקים דומים — דבר הגורם לקונסנסוס בין בני הזוג, ביחס לנושאים רבים העולים על הפרק בחיים המשותפים, הרי גם העיסוק עצמו מהווה גורם מקרב. תהליכי הייעוץ, הישיבה ביחד, ההבנה והיכולת לסייע לבן הזוג, מבחינה פיסית, בתקופות של לחץ בעבודה, או פיתוח הבנה הדדית ללחצים בעבודה של בן הזוג, יוצרים קשר הדוק בין הבית לעבודה, לשני בני הזוג. יתירה מזאת, היתרון שמפיקים בני הזוג מדמיון מקצועי בבית, פועל גם בעבודה. במהלך המחקר התברר, כי בזכות הדיונים בבית, התקדמו גם גברים וגם נשים במקומות העבודה שלהם, יותר מקבוצת הביקורת. ואולי זו מק־ריות: סוקניק סברה, שלא. לא היתה גם סקירות בעבודה, ששים התקדמו פחות מבני זוגן. בעוד הגברים היו מרוצים לגמרי מנשוא־הם, רמת שביעות הרצון של הנשים היתה פחותה. שכן הן עדיין מרגישות חוסר שוויון, דווקא בצורה בולטת יותר, בגין הדמיון בעיסוקים.

לנשים בילויים מגוונים יותר

ממצא נלווה מעניין התגלה לחוקרת ביחס להעדפות הבילויים בהשוואה לגברים ולנשים. מתברר, שהנשים מגוונות יותר. מגוון העיסו־קים שהן מעדיפות רחב יותר, בהשוואה לגברים, המעדיפים עיסו־קים יותר סבילים: ספורט לא־קבוצתי, קריאת עיתונים וצפייה בט־לוויזיה. כלומר, פעילויות שאינן כרוכות בקשרים עם אנשים. הנשים העדיפו ככלל קריאה בספרים, השתתפות בחוגים העיוניים, הליכה לתיאטרון, בילוי עם חברים, הליכה לקונצרט ולטיולים.

החוקרת סבורה, כי ההבדל נובע מהמבדל בהתייחסות לעבודה. בעוד הגברים מבדים את עצמם בעבודה־תם, היא מצאה במחקרה כי ציבור הנשים המקצועי עדיין בוחר את מקום העבודה לפי הקירבה לבית, שעות העבודה הנוחות, המת־אימות לדרישות המטלות הביתיות. נשים נפגשות בעבודתן עם פחות אנשים, ומגיעות פחות מגברים למצבי מתח בעבודתן. הן עדיין מעדיפות לא לקחת על עצמן אחריות מירבית בקריירה. בשל דרישות הבית, השוויון בחלוקת העבודות בבית, בקרב הזוגות המק־צועיים היא, אפוא, עדיין בער־בן מוגבל מאוד.

תחושה של תרבות בין־לאומית

הצעקה האחרונה

מאת שלומית קיסרי

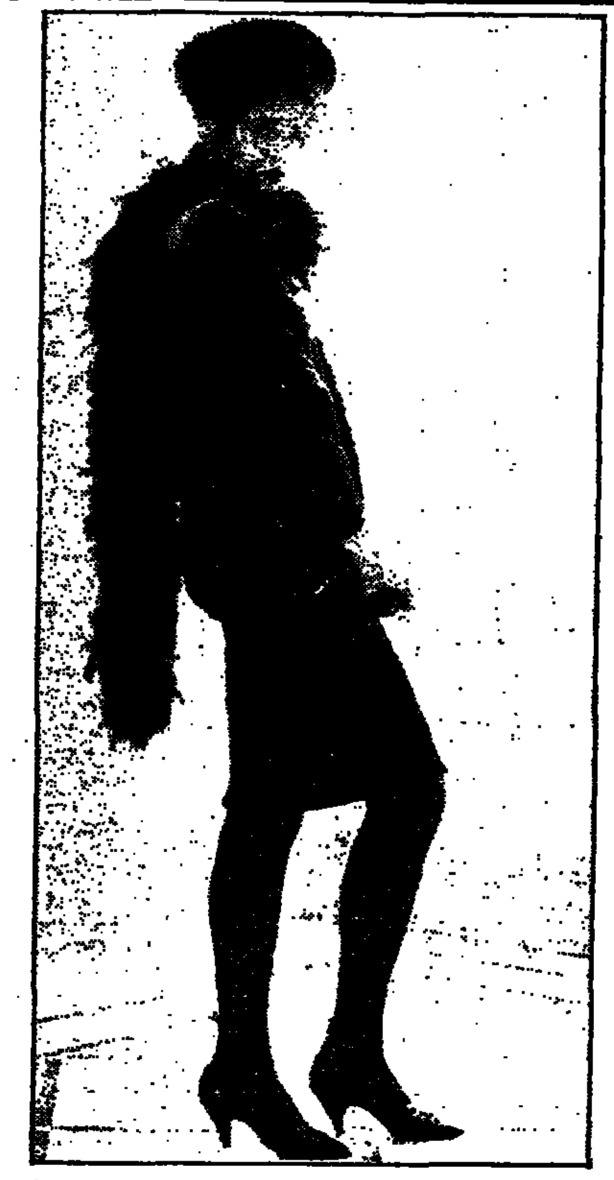
שמלה פרי תבנונה של אביבה פיבקו: החלק העליון בגזרת בלוזון ובכתפיים מורחבות והתחתון — מכנס קצר וצמוד. הצעיף עשוי מגרבות יען

מעצבות עילית אינן נותנות את הטון בנוף האופנה הישראלית, אך נוכחותן של שתי מעצבות בשלות בסגנונן ובאישיותן, כאביבה פיבקו ותמרה יובל־ג'ונס, מעניקה לכל מי שקרוב לתחומי האסתטיקה והאופנה, תחושה של תרבות בין־לאו־מית. שתי המעצבות מצטיינות בכשרון ואף בווירטואוזיות של מעצבים חשובים.

פיבקו ויובל־ג'ונס יצרו בשנתיים האחרונות, כל אחת לחוד, יצירות אופנה ברחוב הדולפין ביפו. זה רחוב קסום בשלווה הישנה ונוסף אל הנוף היפהפה של הים התיכון. הן הביאו ליפו ללקוחותיהן משהו מעולם האיכות של ניו־יורק, מי־לאנו, פאריס וטוקיו. בימים אלה פנתה תמרה יובל־ג'ונס עורף ליפו ופתחה חנות ברחוב גורדון 37 בתל אביב. זו לידידה חנות הרשה בקר־יירה שלה ותוספת מעניינת וחשובה לנוף העיצובי של תל אביב.

אביבה פיבקו ממשיכה את תקו־פת־יפו שלה. עבודותיה מעידות על איפוק ומתוכננות למספר לקוחות מצומצם. פיבקו יצרה לה עם הזמן "כתב־יד אישי", שבאמצעותו ניתן לזהות את סגנונה ללא קושי. אביבה פיבקו מגדירה את עצמה כמי שמשתתפת ב"שעשועון האופנה העולמי", מקבלת השראה ברוחה מהמעצבים הפאריסאיים סוניה רי־קיל, אזדין אליה, קלוד מונטנה ואנ־מרי ברטה, וכן מקבוצת המעצבים "קום דה גרסון". הערות העצמית של פיבקו בנושא ה"שעשועון" מאפיינות את הגישה האופטימית שלה לחיים ומתבטאות בבגדים יפים ושקטים, אלגנטיים ועם קו ברור של הומור. כי הומור, בהקשר לאו־פנה, הוא אלמנט הכרחי. תפישה הפוכה יוצרת לא פעם רוחסות.

האלגנטיות של פיבקו מתבטאת בקווים נקיים ובפרופורציות מוק־פדות. באחרונה אימצה המעצבת את האופנה הפאריסאית הצמודה, ללא עומס פרטים. בחזית הבדים היקרים נעה בין ג'רסי, סריגים שונים, צמר וקטיפה. כאשר הדגש על בגדים מתניפים לגוף, הרבה שמלות ומעי־לות בשחור, עם אווירה דרמאטית־סקסית־קלילה. הבגדים של פיבקו הם קלאסיים, בעלי תבונות המ־אפשרות ללבשה להשתמש בבגד לפחות שתיים־שלוש עונות, בלי לשעמם את עצמה או את רואיה.

בין מציאות לדמיון

תמרה יובל־ג'ונס מציעה עונה מבחר מעניין ומגוון של בגדים ואבזרים בתוכו בעלת מבנה קלאסי ובהשראה איטלקית, עם כניסה של שיש תכוכית, שטיח זהוב עמום מקיר אל קיר, על שטח תצוגה הנראה יפה לעין ומהודר. תמרה היא מעצבת התופעת יצירות אמנות מורכבת תמיד בין מציאות עולם האופנה לבין עולמות דמיוניים של אמנות יוצרת. בדים כמו מוארה, משי הודי כבד, משי דק, תורה משולבת בברוקד וקטיפה משמשים לה ליצור בגדים המיועדים לאווירת עליסה־בארץ־הפלאות ונשפי מסכות בקרנבאלים הוונציאניים. בגד שמלות הנסיכות, ההיצע הוא של שמלות ודאפא לבעלות "גזרת מיליון דולר" מקטיפת לייקרה, מעילי גובלן ומ־עילי צמר עבה עם עיטורי קטיפה, מערכות קטיפה רקומות וחליפות מבדי אריג של חליפות גברים לאשה קלאסית היודעת להתלבש.

יש אצל תמרה גם מבחר בגדים ליומיום, כמו מעילי פוטר, מעילי עור מודפס וחלק ומערכות עור. כדאי לראות את אוסף הנעליים, המגפונים, החגורות והארנקים המ־עוצבים על ידי תמרה יובל־ג'ונס, הנמכרים עונה במחירי סוף עונה.

לראות את תנועות הקיפול

ממדף הספרים

מאת לאה פורת

בעלת־קלטת קינן: התחביב הפך למקצוע

ספרי קלטת כבר אינם חידוש אצלנו, אבל אפיקלטת הוא חידוש בתחום ספרי הבישול. לא עוד ספר להדרכה באפייה, אלא ספר פלוס קלטת וידיאו. לראשונה אפשר לא רק לשמוע את הקולות, אלא גם לראות את התנועות. למשל, מה זה "תנועות קיפול", "איך מעצבים בקצות האצבעות", מהו "בצק רך וג־מיש", כיצד צריכה להיראות "עיסה אחידה" ועוד.

את כל הדברים האלה ועוד דברים רבים אחרים, מדגימה בקלטת ברוב חן רותי קינן, המדריכה את הצופים (בסלון, במטבח או בחדר השינה — תלוי איפה יש לכם מכשיר טלוויזיה עם וידיאו) באפייה של 25 עוגות שונות ומגוונות לכל עת.

"אפיקלטת", היוצאת לאור על־ידי "ר. סירקיס מוציאים לאור בע"מ", היא ראשונה בסדרת "סלט־עט" — משמע, מצפות לנו עוד קלטות מהסוג הזה.

רותי קינן, הכוכבת של הקלטת הנדשה (היא עושה זאת בשיתוף עם איש הרדיו גבי גזית) מיטיבה בעצמה לבשל ולאפות. היא החלה להתעניין בבישול ובאפייה כתחביב, תוך כדי עיסוק בכתיבה עיתונאית וביחסי ציבור. כיום היא מועסקת כעורכת בהוצאת ר. סירקיס, כותבת מדור בישול במוסף "סגנון" ב"מעריב", מרצה במרכז ההדרכה של תנובה־דאטס ועוד.

אפיקלטת נמכר בערכה מהודרת הכוללת קלטת וידיאו בת שעתיים, וניתן להשיגה בחנויות ספרים, בחנויות תקליטים ובספריות וידיאו.

ייעוץ פסיכולוגי

הספר החדש של הפסיכולוג אודי צינמון, "הפסיכולוג לרשותך", הוא ניסיון חשוב להציע לבני הנוער ספר שייתן להם תשובות על מכלול של בעיות נפשיות המטרידות אותם. הגם שספר כזה אינו יכול לבוא במ־קום ייעוץ אישי, כשם שספר רפואה אינו יכול לבוא במקום רופא — יש בו הרבה יתרונות. למשל, האפשרות לקבל תשובה מיידית, או לפחות מזור למחשבה על בעיה שמציקה.

מחבר הספר, אודי צינמון, הוא מרצה לפסיכולוגיה בסמינר הקי־בוצים, מרכז מדור המתבגרים בכ־תנה להדרכת המשפחה והילד, ששימש שנים רבות כמורה בחינוך מיוחד ויועץ בתנועה למשפחה ולילד.

הספר מבוסס על מכתבים של בני נוער, שהופנו אל המחבר במסגרת מדור שבועי שפורסם ב"מעריב לנוער". השאלות מעניינות, וגם התשובות. אך נראה לי, שחסר בספר פרק חשוב: מפתח (אינדקס) לפי א־ב או לפי עניינים. הספר מחולק אמנם לפרקים (שערים) אלא אלה כלליים מאוד. נניח, שנערה נמצאת בדיכאון מפני שהחבר שלה עזב אותה והיא מהרהרת הרהורי התאב־דות. האם אפשר להעלות על הדעת, שתקרא 25 עמודים גדושים בפרק "המין האני המין השני" עד שתגיע לבעיה שמציקה לה?

סודות היופי

אז גם לינדה אוונס כתבה ספר על איך לעשות דיאטה, איך להתעמל, לרוץ, לעשות מדיטציה, להתאפר, להתלבש, לגבור על דפוסי מחשבה שליליים, בקיצור, כל מה שרצית לדעת ולא העזת, נמצא בספר החדש "סודות היופי של לינדה אוונס" (הוצאת "מטר"). אוונס, הלא היא קריסטל היפה והמיוסרת מהסדרה "שושלת", מצטרפת לשורה ארוכה של מגלות היופי, כמו ג'יין פונדה, ג'ואן קולינס, ויקטוריה פרינסיפל — והמבין, מיהודעתו רקה זאת. מלה אחרונה לציטוט מתוך הספר של אוונס: "אני מקווה, שכמה דברים שכתבתי בספר זה יעזרו לך להיראות טוב יותר ולספק תחושה עצמית טובה יותר. אבל יותר מכל אני מקווה שתבינו בבר, שאיך שאת נראית ואיך שאת מרגישה — זה מספיק טוב. אלוהים אוהב אותך, אוהב את עצמך ואפשרי לאחרים לאהוב אותך... בדיוק כפי שהינך". אמן.

מהמטבח הצרפתי

עוד ספר שהצטרף למדף העמוס של ספרי הבישול, הוא "מאמא צרפתי במעבר מוזך". קצת מפתיע, שאפשר לכתוב ספר שלם (124 עמ') בהוצאת "מילכה") על אותו נושא. אבל עבודה שהמחברת, כרמל ברמן ריינגולד, שלמדה את אמנות הבי־שול בפאריס ומתגוררת כיום בניו יורק, עשתה את זה. הספר מכיל 140 מתכונים של סוגי פאסטה שונים (תבשילי בשר טחון, רטבים, לחמים וכל מה שהולך עם הפאסטה.

מוצרט ופרוקופייף לילדים

ספרי הקלטת, אלה המשלבים משמע אוזניים ומראה עיניים, הפכו כנראה להיט. אין כמעט שבוע, שבו לא יוצא לאור איזה ספר־קלטת חדש. האחרונים בסדרה הם סימפוניית הצעצועים מאת ליאופולד מוצרט ופטר והזאב מאת סרגיי פרוקופייף, לשני ספרי הקלטת החד־שים, בסדרת "קרא ושמע", חיבר אורי סלע טקסט רב חן המשלב סיפור והסבר למוסיקה.

סימפוניית הצעצועים יוחסה זמן רב להיידן, אך כיום נוטים חוקרי מוסיקה לייחס אותה לליאופולד מוצרט, אביו של ה"מוצרט", כלומר, אמדיאוס. סיפור סימפוניית הצע־צועים מתאר כיצד נוצרו הכלים המיוחדים וכיצד נכתבה הסימפוניה ונוגנה לכבוד יום הולדתו העשירי של מוצרט. פטר והזאב מבוסס על יצירתו של פרוקופייף, הקצין קיז'ה, שמקורו בסרט קומי סובייטי משנת 1933. את שני הסיפורים קורא, בקלטת, יוסי ידין, ובלווית להם המוסיקה המלאה של שתי היצירות, בביצוע תזמורת סימפונית.

תעלומה ושמה אלסהיימר

מאת גלעד דותן
סופר הארץ בקנדה

מחלות הלב והסרטן פוגעות בעיקר באנשים בגיל מתקדם, והן נפוצות יותר בזמננו כתוצאה מהאר־כת תוחלת החיים. המחקר במחלות אלה, הידע כיצד למנען והיכולת לטפל בהן בשלבים מוקדמים, מביאים לירידה מתמדת הן בשיעור החולים והן במספר החולים הנפ־טרים מהן.

במקביל לירידה זו, עולה משקלן של מחלות זיקנה אחרות. באלה בולט חלקה של מחלה נפוצה למדי וקשה מאוד: מחלת אלסהיימר, הנגרמת בגוון הדרגתי של תאים במוח. בתחילה נפגעת יכולת הזי־כרון, ואחר־כך נפגעים גם אורך זה כישורים האינטלקטואליים האחרים של האדם, עד שיש לטפל בו כבתינוק חסר־ישע. לא אותר שום גורם למחלה, ואין לה שום תרופה.

בארה"ב עלתה מחלת אלסהיימר לכותרות בשנים האחרונות, בעקבות מקרים אחדים של רצח מתוך רחמים. הסבל שהיא ממיטה על החו־לים רב כל־כך, עד כי קרובי משפחה העדיפו להסתכן באשמת רצח מדרגה ראשונה (שהעונש עליו הוא לעתים מוות), ובלבד שלא לראות את יקיריהם מתייסרים.

העניין הגובר במחלה משתקף גם בריבוי המחקרים בעיתונות ה־מקצועית. בחודשים האחרונים פור־סמו והגיעו לידינו ארבעה מחקרים כאלה. במחקר שהתפרסם על־ידי ד"ר ויטר ב"כתב העת של האגודה הרפואית האמריקאית", נבדק הקשר בין המחלה לאלומיניום. משום שבניתוחו לאחר המוות של כמה חו־לים במחלה, נמצאה כמות ממתכת זו, העולה בהרבה על הרגיל. הרופא מצא, שלא דיאטה עניה באלו־מיניום ולא הפסקת השימוש בכלי אלומיניום הצליחו למנוע את המח־לה. ד"ר אינגליש וכמה מעמיתיו טוענים ב"כתב העת של האגודה הג־ריאטרית האמריקאית", כי אין שום בסיס לאמונה שהמחלה רווחת יותר אצל אנשים שנולדו לאמהות מבוגרות־יחסית.

המחקר המעניין ביותר עוסק בבי־דיקה חדשה, והוא התפרסם על־ידי ד"ר גרימס ועמיתיו ב"ניורולוגי", כתב־עת לרפואת עצבים. המדובר בבדיקת שמיעה פשוטה וקלה מאוד לביצוע, שבעזרתה ניתן לקבוע אלו איזורים במוח נפגעו. המחקר הר־ביעי נערך על־ידי ד"ר בקר ועמי־תיו, וגם הוא פורסם ב"כתב־העת של החברה הגריאטרית האמריקאית". הרופאים מצאו כי בדיקת נוזל השדרה אינה מהימנה לאיבחון המחלה. השגת הנוזל כרוכה בחדירה מכאיבה מאוד לעמוד השדרה, והחוקרים מציעים לוותר לחלוטין על הבדיקה.

בכל הקשור למחלת אלסהיימר, אם כן, מגשש עדיין מדע הרפואה באפלה. אין ספק, שעל המחלה הנוראה נשמע לא־מעט בשנים הבאות.

אכול אבוקדו ותהיה לי בריא

מאת עדנה לוינשטיין

תשעה מכל עשרה ישראלים אוהבים אבוקדו ומשלבים אותו בתפריטם — כך טוענת מועצת הפירות, המתבססת על סקר שערך עבורה פרסום אריאלי, במטרה לקבוע את אסטרטגיית הפירסום של האבוקדו. עוד העלה הסקר, כי חל שינוי בהרגלי האכילה אצל צרכני האבוקדו בהשפעת תשדירי השירות בכיכובו של דודי בן זאב: 35% מציבור הצרכנים החל להשתמש באבוקדו לא רק כמימרח, אלא גם באופנים אחרים.

כדי לגוון, הנה כמה מתכונים שנשלחו אלינו משירות ההדרכה והמקצוע של משרד החקלאות.

סלט אבוקדו עם רוטב וינגרט

להכנת רוטב וינגרט, לוקחים: גמבה מוחמצת מקוצצת, ביצה קשה מרוסקת, 2 כפות שמן זית, 1 כף חומץ, 1 כף מים, מלח ופלפל. מערבבים את כל החומרים. מגרים בצנצנת ומאחסנים במקרר. להכנת הסלט — קולפים אבוקדו ופורסים לפרוסות ויוצקים עליו את הרוטב.

סלט "החקלאי"

החומרים: תפוח גראנד פרוס, תפוז קלוף ופרוס, אבוקדו קלוף ופרוס, 2 גבעולי כרפס אמריקאי חתוכים לקוביות.

החומרים לרוטב: 2 כפות מיונית, גביע שמנת חמוצה, 1 כף מיץ לי־מון, מלח ופלפל. יוצקים את הרוטב על הפירות.

מעדן חציל ואבוקדו

החומרים (ל־10 מנות): 5 פירות אבוקדו בשלים, 4 חצילים קלופים, מלח, פלפל לבן, 3 ביצים טרופות, 2 שיני שום כתושות.

אופן ההכנה: פורסים את החצי־לים לפרוסות בעובי 1/2 ס"מ. מפזרים על הפרוסות מלח ומניחים על מגבת להגרת הנוזלים. מועכים קלות את האבוקדו הקלוף ומכינים כריך של פרוסות חציל, שביניהן אבוקדו מתובל במלח, פלפל ושום. טובלים את החציל בביצה ומטגנים במחבת משומנת עד שיזהיב. מגישים על מגבת נייר ומגישים הם לשולחן עם רוטב וינגרט ראה מתכון ראשון.

"טרמפ" בדרך לדיאטה

עוד פיתוי מתוק ומסוים המאיים להסיט אותנו מהדרך לדיאטה. קוראים לו "טרמפ", מתוצרת מחל־בות שטראוס, וזהו שלגון מצופה שוקולד בתוספת בוטנים וקראמל. אוכלים אותו, מתמוגגים עד לעילפון מהטעם, מתאוששים ואוכלים עוד אחד ועוד אחד. נכון, לא טוב לדיאטה, אבל טעים. מה לעשות. השלגונים, אגב, הם ללא מקלות. פשוט מקלפים את החלק העליון של העטיפה ואוכלים מתוכה. 10 שלגונים באריזה אחת עולים 7.40 שקל. האומרים לי שזה מחיר היכרות. נמכר ברשתות השיווק הגדולות (ל. פורת).

בחנות ובשוק

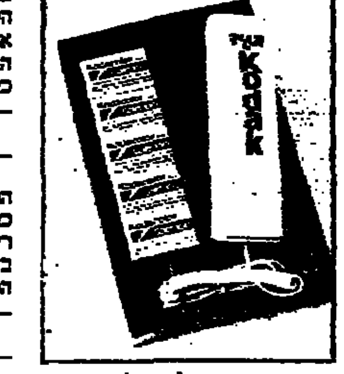
עיסקת החבילה של קודאק

5 סרטים וטלפון

מבצע מיוחד של חברת קודאק מתקיים בימים אלה לרגל צאתם לשוק של סרטי הצילום מסוג "קודאק גולד 100" ו"קודאק גולד 200". חברת "דלתה פילם", נציגת קודאק, משווקת אריזות מיוחדות הכוללות 5 סרטי צילום וטלפון לחצנים בצבע אופנתי במחיר של 57 שקל. את האריזות, וגם סרטים בודדים, אפשר למצוא בחנויות הצילום.

במזרח זורח ורד

עונת הוורדים הגיעה ומשתלת גבעת ברנר מציעה וורדים משלושה זנים מובילים: כלאיית, פוליאנטות ותנוסים. בן מוצעים זנים מובחרים של וורדים מטפסים מכל הצבעים. עונת השתילה של הוורדים היא בת חודשים והיא מסתיימת בסוף פברואר. פרט לוורדים, מוכרת משתלת גבעת ברנר לחובבי הדשא המוכן כי זוהי העונה לפרוש את הדשא המוכן בגינה. וההספקה היא מיידית. קליטת הדשא אורכת שבועיים. למזמיני דשא בחודשי החורף — הנחה של 10%.

יופי של קצפת

בימים אלה משווק בארץ מוריק־קצפת מתוצרת חברת גרדה הגר־מנית, שמייצר קצפת משמנת מתו־קה ללא אפשרות של פאשלות. תהליך העבודה הוא פשוט — מכני־סים את השמנת למכשיר, מקציפים במשך 45 שניות, מרכיבים את פיית הקישוט הרצויה ומקשטים בעזרתה את העוגה. היבואן הוא מילבר בע"מ. המכשיר ניתן להשגה בכל חנויות כלי הבית ומחירו 24.36 שקלים.

כביסה רכה למהדרין

חברת "קים כימיקלים" בע"מ הוציאה לשוק בימים אלה מרכך כביסה חדש בשם "סופטקס", בעל ריח נעים, שיש להוסיפו לכביסה בזמן השטיפה האחרונה. המחיר המומלץ לצרכן הוא 2.18 שקלים.

להב עשוי פרקים

חברת "אסקול" מפתח־תקווה מי־ציגה סכין יפאני חשמלי, שהלהב העשוי פרקים־פרקים ומורכב על מסור חשמלי מתוצרת "היטאצ'י קיקי" היפאנית. המסור מתאים לחיתוך למעלה מ־30 סוגי חומרים, כמו עץ על כל סוגיו, בד, חומרים פלאסטיים לסוגיהם, גומי ואפילו דשא. מקור הכוח שלו הוא מצבר. המסור מתאים לבעלי מקצוע המבי־קשים לעצמם כלי חיתוך מהיר ועצמאי במקור הכוח שלו ולחובבים המחזיקים בביתם כלי עבודה לבי־צוע עצמי של מטלות חיתוך שונות.

מגע הקסם

חברת ש. שטטנר, יבואני תמ־רוקים, מייבאת באחרונה ארצה קרם לגוף בשם "מג'יק טאץ'". הקרם נספג בקלות, שומר על לחותו הטבעית של העור ומעניק לו מגע מלטף — אומר הפרסומאי. הקרם משווק בשתי אריזות: מיכל מוס בתכולה של 150 מ"ל, במחיר 14.90 שקל ובקבוק פלסטי בעל תכולה של 190 מ"ל במחיר 12.90 שקל. אפשר להשיג בפרפומריות וברש־תות השיווק.

להימנע מנזילת סוללות

חברת בוקי־סוללות, המייצגת באר־רץ את חברת ורטה הגרמנית, החלה בימים אלה להעניק תעודות אחריות לתקופה של עד שנה וחצי מיום ייצור הסוללה, על נזקים העלולים להיגרם מנזילת סוללות. הסוללות שמשווקת בוקי־סוללות הן בעלות שרוול ציפוי כפול, מתכתי ופלסטי. הן שומרות על גוף הסוללה מפני נזילה של חומרים העלולים לגרום נזקים למכשיר ואף להשביתו. מנכ"ל החברה, משה הורביץ, הודיע כי החברה תפצה כל לקוח שמכשירו ינזק בעקבות השימוש בסוללות. ואף יקבל מכשיר אלקטרוני חדש אם הנזק אינו ניתן לתיקון. מחירה של סוללה בעלת שרוול כפול — 75 אגורות.

דיאטה והרזיית יופי

מועדון הבריאות של מלון "דני־אל" הפך בחודשים האחרונים למזמנות הרזיה. תמורת שבוע ימים של שהייה במלון במחיר של 724 שק־לים, מציע המלון חדר עם שלוש ארוחות דיאטטיות ליום, כל סוגי הטיפולים והעיסויים של חוות הבר־יאות (כולל אמבטיות, מסוגים שו־נים), שימוש בבריכה מחוממת, במ־כון כושר (פעמיים ביום שיעור התעמלות), ג'אקוזי, סאונות ומגרשי טניס. זוהי ההזדמנות לנוח בתנאי פינוק מרביים ולהעניק לגוף טיפו־לים מרגיעים וגם לאבד כמה קי־לוגרמים.

שני מתכונים שלמותי במסעדה הדיאטטית ממחישים את האפשרות ליהנות וגם לרזות: 400 גרם קישואים (על קליפתם) חתוכים לאצבעות בגודל אחיד. חצי בצל פרוס, כפית שמיר קצוץ, שן שום, כפית שמן חריע. מטגנים את הבצל והשום הקצוצים ורוקים לתוכם את אצבעות הקישואים. מערבבים ומבי־שלים 10 דקות בסיר מכוסה. מוסי־פים מלח, פלפל וקורט אגוז מוסקט ולפני סוף הבישול מוסיפים את כפית השמיר הקצוץ. התוצאה — מעדן. הקלוריות — 76 למנה. רב הסול המולווה למנה זו הוא דג קפא הנקרא סול קפוא (סוג של סול). להכין פרוסות של רבע בצל, פרוסות אחדות של כרישה, חצי גזר פרוס. שמים בסיר רבע כוס מים ורבע כוס יין לבן יבש. מבשלים את הירקות בתוך המים והיין עד שיתרככו ומוסיפים 3 טיפות רוטב סויה, חצי כפית אבקת מרק ומניחים את הדג בתוך הסיר ומבשלים 5 דקות. מגישים עם רבע לימון ומעט פטרוזיליה. מנה זו עם סלט ירקות המורכב מחסה, גזר, מלפפונים ומעט מאוד שמן ולימון היא ארוחה משביעה לצהריים או לערב. מספר הקלוריות של הקישואים והדג גם יחד — 180. בדניאל ליד כל מנה מצוין מספר הקלוריות שבה ויועצת דיאטנית צמודה נמצאת שם כדי לעזור. עם שלוש ארוחות ביום אפשר לרזות ולא להרגיש רעב כלשהו. (שלומית קיסרי)

בית המשפט המחוזי בירושלים

הזמנות בדבר קיום צוואות / וירושות ומינוי מנהלי עזבון

להווי ידוע כי הוגשו לבית המשפט בקשות ליתן צווים לקיום צוואה וירושה, או למינוי מנהל עזבון, או לשלושתם, כמפורט להלן.

כל המתנגד לבקשות יגיש תוך ארבעה־עשר יום מפרסום הזמנה זו, את טעמי התנגדותו, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

ירושות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
65/87	יוסף גלברד	1.9.86	בלנקה גלברד
68/87	אברהם הלצמן	10.4.86	יהודית הלצמן
69/87	שמעון שבתאי	27.10.86	מחבובה שבתאי
70/87	אלה יפה	8.12.86	מרים יפה
71/87	עזרא מעמיקה	6.6.80	יוסי עמק
72/87	פרחה מעמקה	14.6.84	יוסי עמק
77/87	מרדכי שלי	5.1.87	יהודית שלי
78/87	שושן שמעון	22.11.86	יצחקי גרציה
83/87	מרים וינר	12.1.87	עמנואל וינר
84/87	רומיה מרים כהן	26.3.86	משה ציון כהן
88/87	שרה ביבי	19.7.82	משה ביבי
89/87	ישעיה ביבי	26.11.86	משה ביבי
91/87	יוסף מאלה	יוד אב תרצ"ו	אליהו צדוק
94/87	שמואל כאפניאן	18.1.85	דוד שגב
95/87	רחל כאפניאן	19.6.85	דוד שגב

צוואות

מספר התיק	שם המנוח	תאריך הפטירה	שם המבקש
66/87	חנה אפלבוים	22.11.86	ארתור אפלבוים
67/87	בראון אלקסנדר	28.12.86	שושנה מרקוביץ
73/87	הרב ארנולד קראוס	16.12.86	דוד בראון
74/87	אהרוני אריה	26.6.86	שילה נומה
79/87	רוברט פרידמן	6.11.86	ארט פרידמן
81/87	ישראל לוין	16.6.86	יחיאל בבריקט
92/87	חיים יצחק כהן	7.4.86	עופרה לייבוביץ כהן
93/87	ליאונרד לורנס סובין	19.10.79	אליס סובין
96/87	קופיאסיס יאני ג'ורג'	19.6.72	לואיזה קופיאסיס
97/87	אליה יעל אליצור	31.12.86	זיוה סיוון

21.1.87 — ד"ר אליהו צ' בן־זמרה, רשם

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באי־שור עד הנים לאשר שינוי תכנית מתאר הנקראת: תכנית מס' 4493 שינוי לתכנית מתאר מס' 194 הגלי־לית — שכונה מזרחית בכפר יבנאל.

שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3291 ביום ב' בשבט התשמ"ו (12.1.86) עמוד 1186. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:

גוש 16969 חלקי חלקות 1, 2, 7. גוש 16970 חלק מחלקה 3.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: חלוקת חלקה 3 בגוש 16970 ויעודה ביחד עם חלקות אחרות למגורים, שכונת התעשייה רשת דרכים.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה הגליל המזרחי שברחוב הגליל טבריה וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

שמעון קליגר
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה — צפון

תאריך: ד' בטבת התשמ"ז 5.1.1987

חוק התכנון והבניה
תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי, קריות.

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הוגשה בקשה לתוספת בבניין בחזית קדמית וצד־דית בשטח 24.25 מ"ר, שינויים פני־מיים, הריסת מדרגות בחזית צדדית, ושינוי מיקום הכניסה. בקרדות גורמן 45 קרית מוצקין. גוש 11563 חלקה 72.

מהות הסטיה:
חריגה של 24.25 מ"ר מאחוזי הבניה המותרים 3.44% משטח המג־רשה. כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית שד' ויצמן 5 קרית מוצקין, תוך שבועיים מיום פירסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה קריות

בדין ובצדק / צבי הראל

הסיפור שלא היה: חשבון בנק של יולש בשווייץ

מעניין לראות את עו"ד ד"ר יעקב ויינרוט מופיע באולם בית־המשפט, שכן הוא מוען בלהט ובבישרון. בשנים האחרונות בלט ויינרוט בהופעה בתיקים פליליים־כלכליים. ויינרוט הוא אחד משני סניגוריו של רוד בלאס, שמואשם בימים אלה — יחד עם צבי אהרוני — בהוצאת 29 מיליון דולר במרמה מהתע"ש. (הסניגור השני הוא עו"ד יהודה ויינשטיין). משפטם של השניים מתברר בפני שופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שושנה ברמן. נראה, כי פעמיים, בשתי ערכאות שונות שדנו בהיבטים של פרשה זו, מעד ויינרוט.

המעידה הראשונה היתה בבית־המשפט הגבוה לצדק. בלאס, באמצעות שני פרקליטיו, עתר לבג"ץ וטען כי התביעה לא מסרה לו את כל חומר הראיות הנוגע למשפטו, כמתחייב בחוק. השופט, פרופ' אהרן ברק, מתח ביקורת על ויינשטיין וויינרוט, כאשר קבע בהחלטתו (נובמבר 1986), כי פרקליטיו של בלאס הגישו עתירה לבג"ץ בחוסר ניקיון־כפיים. ולכן דין העתירה להידחות (לקביעותיו של השופט ברק הצטרפו שני עמיתיו, ד"ר משה בייסקי ויעקב מלץ). השופט ברק קבע עוד, כי העתירה שהוגשה אינה מדוייקת, ויש בה כדי להטעות את בית־המשפט (על העתירה חתומים ויינרוט וויינשטיין, ובדיון שהתקיים אז בבג"ץ הופיע עו"ד ויינשטיין).

בשבוע שעבר "החליק" ויינרוט פעם נוספת: היה זה כאשר חיים יולש, המנהל לשעבר של חברת "אשת כספים" של התע"ש, העיד ונחקר בחקירה נגדית על־ידי ויינרוט. לתדהמת הצופים באולם, אמר ויינרוט כי ראה את יולש מבקר בסניף בנק בשווייץ ביוני 1982. ויינרוט ביקש מיולש לאשר או להכחיש האם חתימתו מופיעה על מסמך בנקאי מסוים. השאלה הדרמטית הזו נקטעה בגלל השעה המאוחרת, והכל ציפו בדריכות להמשך הדרמה למחרת.

ואולם כאשר התחדש המשפט, העדיף ויינרוט שלא להמשיך בהצגת שאלות בנושא חשבון הבנק בשווייץ, ועבר לנושא אחר. ויינרוט אמר, כי המסמך שאותו הציג יום לפני כן כבר לא נמצא בידיו. התובעת, עו"ד פנינה דבורין, קמה ברוגז וביקשה לראות את המסמך הבנקאי שעליו דיבר ויינרוט. בין ישיבה לישיבה הכינה התובעת שיעורי־בית, ולאחר בדיקה במשטרת הגבולות התברר לה, שויינרוט כלל לא יכול היה להיות בשווייץ בתאריכים אלה מפני שלא יצא את הארץ.

יולש (62), נמוך־קומה, כבד־גוף, המשמש היום מנהל חשבונות בקיבוץ המדינה, נראה נרגש ונפגע משאלותיו של ויינרוט. והציג את דרכונו באולם בית־המשפט. הדרכון הראה כי כלל לא ביקר בשווייץ אז, וכי בתקופה מקבילה ביקר ברודוס. יולש אמר, כי ב־15 השנים האחרונות לא ביקר בשווייץ. אך בכך לא הסתיימה הפרשה. השופטת ברמן חייבה את ויינרוט להציג בהמשך המשפט את המסמך הבנקאי או להסביר מדוע לא יוכל להציגו שוב. ויינרוט אמר לי, כי את המסמך לא יוכל להציג מפני שהוא הושמד, ואי־השמדתו עלולה היתה לפגוע במקור מידע.

קיצורו של דבר, ההר של ויינרוט הוליד עכבר: ויינרוט לא ראה את יולש בבנק בשווייץ, ולקיבוצניק מקיבוץ המדינה אין כל חשבון שם.

הטיעון המעליב של עו"ד שפטל

עו"ד יורם שפטל הוא סניגורו של של זאב קירשנבוים (28), שנדון לפני כשבועיים לחמש שנות מאסר בפועל, על חלקו בפרשה עקלקלה של הוצאת מיליון דולר מבנק הדואר באמצעות שיקים גנובים של חברת בזק ושירות התעסוקה. הוא נקנס בסכום של 90 אלף דולר, שהודה בנטילתו וכשרכן הודיע בניסיון להוציא במרמה 20 מיליון דולר. בית־המשפט קבע, כי עמד בראש רשת.

בפרשה זו הואשמו צעירים נוספים, ביניהם שאול קניג, שנידון למאסר בפועל לתקופה של שנתיים וחצי ולקנס בסכום של רבע מיליון דולר (הקנסות שהוטלו על קניג והנאשמים אחרים בפרשה זו הן פונקציה של טובת ההנאה שהפיקו מעבירותיהם).

התובעת, עו"ד נורית אחיטוב, ביקשה להטיל על קירשנבוים קנס מוחשי, בנוסף למאסר משמעותי, והסניגור שפטל התנגד לכך. התובעת הדגישה כי קירשנבוים היה מראשי הרשת והוגה רעיון הגניבה.

שפטל טען, בין היתר, כי המדובר "בשיטת עניים חדשה", כלומר חצי שחור. לא חלילה שחור לפרקליטות אבל למדינה.

חיים יולש: להציג את הדרכון

מה כוונתו של הסניגור לדבריו, לקוחו הוא חסר־אמצעים — "ילפוף" בהגדרתו — ובגלל שאי־אפשר לקנוס אותו בסכום גדול במיוחד (כמו במקרה של קניג שנקנס בסכום של רבע מיליון דולר), הרי זה כאילו שהמדובר בחצי שחור. לאמור, ככל שהקנס יהיה גדול יותר, הוא יקצר את תקופת המאסר. על כך כתב השופט אריה אבן־ארי, כי בית־המשפט דוחה בשתי ידיים טיעון מעליב זה של הסניגור, ובית־המשפט חייב להעמידו על טעותו.

לעקוף את השתיקה של הבלדרית

לפני חודשים מספר נקלעה עו"ד שרה רוזן מפרקליטות מחוז המרכז לבעיה, במשפטם של שני חבריו של המסעדן גאוי חקק דניאל גרסטל ויהושע פז (פיינזילבר), המואשמים ביבוא קילוגרם הרואין לישראל.

הראיה הטובה ביותר נגד שני הנאשמים היתה הודעתה של בלדרית הסמים מרים זגל נגרס. השופט איתמר פלפל לא קיבל את הודעתה במשטרה של זגל, כאילו נאמרו הדברים בבית המשפט (סעיף 10 א' לפקודות הראיות). הסיבה לכך היא, שזגל סירבה להיחקר חקירה נגדית על־ידי הסניגורים. השופט פלפל הרשיע את שני הנאשמים על סמך ראיות אחרות שהיו בידי התביעה, ביניהן האזנות סתר. בגלל סירובה להעיד במשפטם של שני חבריו של חקק, גזר שופט בית משפט השלום ברחובות על מרים זגל שמונה חודשי מאסר בפועל ו־16 חודשים על תנאי.

לפני ימים אחדים, במשפטו של גאוי חקק עצמו, חזר אותו סיפור: זגל סירבה להעיד וסיפרה על דוכן העדים, כי היא חוששת שמא עדותה תפליל אותה. גם לאחר שהשופט מנחם אילן והתובעת הסבירו לה, כי היא אינה יכולה להפליל את עצמה, היא המשיכה לעמוד בסירובה להעיד. זגל נידונה על חלקה כבלדרית בפרשה זו לשבע וחצי שנות מאסר בפועל.

לפני כחצי שנה קבע בית המשפט העליון, כי גם כאשר עולה עד לדוכן העדים ומסרב להעיד כלל, כאילו כפאו שד, ניתן להחיל את סעיף 10 א', בתנאי שהתביעה תצליח להוכיח שאמצעי פסול שימש להניא או למנוע את נותן ההודעה מלתת עדות בבית המשפט. שלושת עדי העירה: שוטרת (סמ"ר דורית שיינמן) במשפטו של חקק, וסיפרה כי היא התחזתה לעצירה והצטרפה לנסיעתה של זגל לבית המעצר. בדרך, סיפרה השוטרת המסווית, התוודתה באוזניה הבלדרית (זגל) כי היא פוחדת להעיד במשפט ואישרה, כי הסיבה לכך היא שבפרשה זו מעורבים "גדולים ומסוכנים". היא טענה, כי רמזים בכיוון זה הגיעו אליה לבית־הכלא.

במסגרת הבית־דין במשפט זה, יחליט השופט אילן אם התביעה הוכיחה את האמצעי הפסול, שהוא תנאי לקבלת הודעתה במשטרה של זגל נגד חקק.

בלדרית־סמים מרים זגל

הטור שלי / נתן דונביץ

מלחמת הכובעים

זה היה יכול להיות משעשע למדי, אילמלא היה כה עצוב. מלחמת הכובעים בין שמעון פרס ליצחק שמיר, בעיצומה. פרס חובש לראש כובע לבן של עושה־גלידה, ושמיר נראה עם קסדה של טייס־מסוק לראשו. לובש פרס חלוק לבן של מפעל תרופות, ושמיר נכנס לפרים הירוקים של מנתח. נכונה מלחמה קשה, אך צבעונית, בין היועצים ליחסי־ציבור של השניים. נשף המסכות הזה מצטייר בעיני היועצים ומעבידיהם כקירבה אל העם.

וזה מצחיק אותי. כי העם — אם יש יצור קולקטיווי כזה — אינו חובש את כל הכובעים הללו לראשו. לכל איש הכובע שלו, המחמם את ראשו בחורף ומגן עליו מפני השמש בקיץ.

אצל פריסאים וקורבנטים, אם יורשה לי להזכיר לאורנים שבראשות הממשלה, הראש הוא העיקר. לא הכובע. צ'רצ'יל אהב ללבוש מדים ולחבוש כיסויי־ראש למיניהם. סבר, אולי בצדק, כי מנהיג במלחמה לחיים ולמוות, בקרב על הוויים, חייב גם להיראות כמצביא־עליון. לא רק לשאת בעול זה. והיה לובש פעם מדי אדמירל ופעם מדים של מפקד בחיל האוויר, ומעיל חם וחום של חיל־היבשה. הסיגר הגדול תקוע בפיו, והוא מסמל "וי" בשתי אצבעות ידו הימנית.

חילופי המדים היו אמורים לסייע למנהיג ולמצביא בימיה הקשים של האנושות. היתה בהתנהגותו של צ'רצ'יל קצת גדרנות, אם לשפוט לפי הפלונזה שהשאירה אחריו. אבל, כאמור, היא השתלבה במאמץ המלחמתי, העילאי. מה, בימים אלה, צריך לסמל לציבור כובעו של בחושי־גלידה והלא הכל יודעים, שיצחק שמיר אינו כירורג וגם אינו טייס של "קוברה". הם פשוט מצחיקים אותי.

וגם אינם עוסקים בעיקר. אילו באמת ובתמים היו קרובים אל רחשי לבו של העם, היו שומעים את הדים ואת התגובות לפרשת־יפת. אפשר לשמוע בימים אלה אנשים העחשבים ישראלים טובים ואשר אין להם סיבה אישית להתמרמר, אומרים שנמאס להם כאן. האמינו לי, אני שומע את שתי המלים. "נמאס לי". מפי גברים במיטב שנותיהם, ברפואה, במשק, באמנות. גם מדברים על הכוונה "לארוז את המזוודות". עשרה רק אומרים, שהם מעוניינים "לשחרר קיטור", והאחר עצר מרשפט ונוסע. האווירה עכורה. לא כחום. אלא שאירועים כמו פרשת יפת, ותגובת "לא ידעתי" של הולצין, וכל מה שקשור בעניין זה, מעכירים את האווירה שבשתיים.

בימים כאלה, אילו היה השלטון תקין, היה ראש הממשלה מתיישב אל מול המצלמות העם, ואומר מה יש ברצונו לעשות. לא משפטים נבובים ומלים הנשלפות מן הנפטלין כל אימת שפורץ משבר כזה או אחר. מלים משכנעות, לאחר מושב בה. מן הראש, לא מן הכובע.

אבל, ראש הממשלה אינו מסוגל אפילו לבנות שר משפטים ולהוליך ממשרד המשפטים את התייר הנבחר אברהם שריר. שמיר אפילו אינו מסוגל לומר לשריר, שיפסיק את צפצופו על סדרי המנהל התקין, ובנסיעותיו לחו"ל (אם יש צורך בהן) לא ייטול איתו את מקורביו ופקידיו. אם העם רגיש לתיירות הפרטית של שריר, חייב ראש הממשלה להפסיק אותה לאלתר.

אין זאת התקפה אישית על יצחק שמיר. שמעון פרס אינו טוב ממנו. והללו — התאומים הסיאמיים, כפי שראיתים בטור קודם — רוחצים זה את ידו של זה. אלא מה אינם מפרגנים זה לזה ב"קשר" עם הציבור. או מחליפים כובעים, חלוקים. סרבלים ואביזרי לבוש אחרים. היהודים היו תמיד סוחרי סידקית.

...ואנחנו בתוך

מזה שבועות אחדים נערך הקרב מילולי, לעתים בטונים גבוהים, בין נציגי משרד החינוך והתרבות לבין נציגי האוצר. אלה טוענים שמערכת החינוך כבר רצה בנתיב ההידרדרות. והאחרים משיבים להר"ם. מתוך ניצב האזרח, זה שעתיד ילדיו תלוי, במידה רבה, ברמת מערכת החינוך. והוא אינו יודע מי צודק. זה שיושב אצל הניירות והסטטיסטיקות של האוצר, או הזה המדבר בשם החינוך.

מערכת החינוך, כמו מערכת הבריאות, חולה. זאת יודעים הכל. לא מהיום. לא האוצר גרם לה, שתהיה חולה. גם כאשר נשפך כסף כמים, דאגו לשוויוניות, לא לחינוך. השרים החינוכיים היוזניות להמוני בהורים. אליטיזם היה מקומם שכבות בציבור נגד השר ומפלגתו. אבל, אליטיזם היה יוצר, במרוצת השנים, שכבת עלית, שכה חסרה לישראל. עכשיו יאמרו לך במשרד החינוך והתרבות, שרק קיצוצים בתקציב המשרד מונעים רמה טובה במערכת. משרד החינוך גם פירסם בימים אלה סקר, שאת עיקריו שיגר לי דובר המשרד. צוות כלכלנים ומומחים, בראשות עמי וולנסקי, המפקח הארצי על תכנון ובקרה במשרד, מצאו כי שעות הלימוד בישראל בכיתות ג' עד ט' הופחתו בתשע השנים האחרונות בין 11.5% ל־23.7% לכיתה, כתוצאה מהקיצוצים בתקציב משרד החינוך והתרבות.

סטטיסטיקה. צודקים אולי אנשי החינוך, אולי אנשי האוצר. אבל, כל הורה אינטליגנטי, שהתנסה במגעים עם המערכת, יודע כי הבעיה היא הניצול הנבון והיעיל של הכספים, לא רק גובה הסכומים. במלים אחרות: מה עושה כוח־האדם, אלה המצוים עם עובדי־ההוראה, בתקציבים העומדים לרשותם. אולי, כוח האדם הוא כזה, שגם אם תורים לידיו עוד ועוד כספים, תמשיך רמת הלימודים להיות נמוכה. אינני מדבר על טווחים של "שנות־דור". לשנה הזאת, לשנה הבאה, או לעוד חמש שנים — זה הטווח שעליו אני מדבר. המורים הם תוצר של מערכת החינוך. הם למדו במערכת הזאת והוכשרו בה, במידה זו או אחרת. ואילמלא מורים עולים מחו"ל, היו מקצועות נוספים ומצויים עד לפני שנים. אריקיטקט בתקציב לא יהיה מקצועות חיוניים כפיסיקה או מתימטיקה ברמה הגבוהה.

משרד החינוך והתרבות לא היה צריך לסמוך על עירוני־שביתות — המקצוע הנלמד ביותר, ככל הנראה, בימים אלה. הוא חייב להציג לציבור, באמצעות התקשורת, הכתובה והאלקטרונית, פרויקטים ברורים, מתוכננים היטב, להפלאת הרמה, להקניית חינוך אליטיסטי משופר, מידי הטובים במורים והמומחים, באמצעים החינוכיים היעילים ביותר. אין לי ספק, למשל, שבית־הספר לאמנויות שפועל בתל אביב, בהצלחה רבה, יעשיר בעוד שנים את שכבת האמנים היוצרים בארץ. ואיזו התנגדות עורר עליו בפיתוחו.

קשה להתהדר מן הרושם, שמשרד החינוך נעשה בלי־שיטה בידי איגודים מקצועיים. שר החינוך והתרבות, מר יצחק נבון, עשה לדעתי, את שגיאת חייו כאשר נטל על עצמו את כהונת שר החינוך. דיברו אליו בכבוד כשנכנס לתפקיד. ועתה כל פקיד באוצר בבוזה אותו. בראש חוצות. והשר אינו אומר דברים בדרבנות. אינו בונה דרכים — באוזני העם ולעיניו — להפלאת קרנו של החינוך. גם בבחבנית הארגונים שנכשו עליו. הוא נגרר.

אולי טוב יעשה מר נבון אם ישקול פרישה ויפנה את כיסאו לפני שאולי יהיה טוב ממנו. אלא שאבי חוסם בפניו "זמבי" נושה אביהם שריר במשרד המשפטים.

הקלף הביטחוני של רדינג ג'

אם יוחלט להקים את רדינג ג' אין אמצעי משפטי שאפשר יהיה לנקוט אם חברת החשמל תפעיל את התחנה בכל עת שתרצה

מאת חיים הנדוורקר

ביום בו יצאו תושבי רמת אביב להפגין נגד הפעלת הטורבינה ברדינג ג', שמשום מה דואגים אנשי חברת החשמל לכנותה טורבינת גז ולא — כמו שהיא באמת — טורבינת סולר, דאג שר האנרגיה לפרסם הודעה. "טורבינת הגז ברדינג ג' לא תופעל אלא אם כן יינתן לכך אישור מיוחד של משרד הבריאות... המשרד יכבד כל קביעה, גם אם היא תהיה שלא להקים את הטורבינות". לא חלפו ימים רבים והנה אומר ל"הארץ" ד"ר שמואל ברנר, מנהל המכון לחקר בריאות הסביבה, כי אין להתיר הפעלתה של טורבינת גז של התנתרכוז בקירבת אזור מגורים ואפילו לפרקי זמן קצרים.

אלא שברנר לא יכול היה להעלים מעיני השר את הקלף הביטחוני — משרד האנרגיה וחברת החשמל הביאו לפניו קלף זה. בהפעלת רדינג ג' יש צורך ביטחוני, הם טענו. בשעת חירום ביטחונית, תצטרך רדינג ג' לספק גיבוי חשמלי לגוש דן, ובמיוחד למפעלים ומוסדות חיוניים.

וכשמעלים מול ברנר את הנימוק הביטחוני, אין הוא מוסמך לבוא ולומר כי אין בתחנה צורך ביטחוני. וכך הוא נאלץ להכשיר את השרץ ולהסתפק בהתניית הפעלה במגבלות שנתיות. הוא מביע הסכמה להפעלת הטורבינה בתנאי שהתחנה תופעל רק בשעת חירום ביטחונית או כתוצאה מכוח אחרונה בעת תקלה בנוסח של ליל העלטה. אף על פי כן, ברור לברנר כי יהיה צורך להפעיל את הטורבינה גם בעת רגיעה לפרקי זמן קצרים, כדי לתחזק את המערכת ולשמור אותה ברמת תפעול נאותה.

אלא שהנימוק הביטחוני שמעלים חברת החשמל ומשרד האנרגיה אינו אלא תירוץ. ברור לכל, כי אין משרד הביטחון עומד על כך, שהטורבינה תופעל דווקא באתר רדינג ג'. מבחינת רשויות הביטחון, יכולות טורבינות הסולר להיות מוצבות בכל מקום אחר, ולאו דווקא במקום כה מצטופף בשכונת אוכלוסיה צפופה. העיקר, שהטורבינה תהיה קיימת. אתר רדינג ג' נבחר להצבת הטורבינה על ידי חברת החשמל ומשרד האנרגיה, משום שזה המקום הנוח ביותר בעבורם, והזול ביותר מבחינה כספית.

האור הירוק שניתן לחברת החשמל להפעלת הטורבינה רק בשעת חירום ביטחונית, מסכן במידת מה את חברת החשמל. מנכ"ל החברה, יצחק חופי, כבר הצהיר כי אם יינתן היתר להפעיל את התחנה רק בשעת חירום ביטחונית, לא יפעיל את רדינג ג'. אנשי חברת החשמל ביקשו להפעיל את הטורבינה כל אימת שתיווצר שעת דוחק חשמלית, תופעה שאינה יוצאת דופן ונגרמת, לדוגמה, כל אימת שהציבור צורך צריכת־יתר של חשמל.

אם אכן יוחלט להקים את רדינג ג', בתנאים אלה, אין למעשה כל דרך לפעול נגד החברה במקרה שתחליט להפעיל את התחנה בכל עת שתחפוץ. אין כל אמצעי משפטי יעיל, שבו יהיה לנקוט אישית נגד האחראים לכך, אם חברת החשמל תפעיל את התחנה בכל רגע שתרצה. וזכור היטב צעדו של מנכ"ל חברת החשמל, יצחק חופי, שהפסיק להזרים מים לירקון (וגרם מטרדים סביבתיים), כאמצעי גמול נגד עיריית תל אביב ותושבי העיר המתנגדים לטורבינה. תושבי רמת אביב וסביבתה בלי יהפכו בתוך זמן לא רב שבויים בידיהם של חופי ואנשיו.

המהנדס יעקב שיינברג, מנהל המחלקה לאיכות הסביבה של איגוד ערים דן, כבר התריע בדו"ח שחיבר, כי הפעלת התחנה תגרום מטרדי רעש, זיהום, ריחות וחום על הסביבה.

נשאלת השאלה: כיצד שר האנרגיה משה שחל הסתבך בפרשה מביכה זו? שחל הוא, בראש ובראשונה, פרלמנטר שאמור להיות רגיש לרחשי הקהל. לא סביר, כי שחל מבקש למרר את חייהם של תושבי צפון תל אביב, הגם שהוא חיפאי. נראה, כי שחל נכנע ללחציהם של חופי ואנשיו, שהפעלת התחנה באזור רמת אביב היא, כאמור, הנוחה והזולה ביותר בעבורם. גם חברי הממשלה, למעט שר־האנרגיה לשעבר, יצחק מודעי, שאישרו את הפעלת התחנה עוד קודם שסיימה ועדת ברנר את עבודתה, גילו עד כמה הביורוקרטיה — במקרה זה, חברת החשמל — מסוגלת להוביל את הפוליטיקאים.

כאשר פנינו למשרד האנרגיה וביקשנו תגובה לדבריו של ברנר, אמר לנו הדובר, אביטל אמיר, כי דו"ח ברנר עדיין לא הובא לידיעת השר, ורק לאחר שהשר יעיין בו, יגבש את החלטתו.

יום יום בחיפה / נורית כהנא

הצגות ילדים כהגנה מביקורת

סיעת הליכוד בעיריית חיפה אינה מצטיינת באהבה לתיאטרון העירוני, אולם הפעם חרגה ממנהגה, כשעו"ד ש' לבנוני חלק שבחים מטעמה להצגת הילדים "המיליון של הנבגרסו" מאת ג'ילברטו טוסאנו. אמר לבנוני: "הצגה מקסימה ומושלמת. התיאטרון העירוני מתגלה במיטבו". הוא פנה אל ראש העיר והמליץ לעודד את תלמידי חיפה ואף מבוגרים לצפות בהצגה.

נראה, כי נמצאה נוסחה חדשה לסיעת הליכוד: אם התיאטרון העירוני יאמץ דרך של הצגות ילדים, ייחסך ממנו שטף הביקורת, במקום ויכוחים על "הפלשתינאית" ו"האופטימיסט", בשאלות מיהו יהודי שמעוררות הצגות כמו "גטו" והתקפה חריפה על המשטרה נוסח "הבולשת תוקפת", אפשר להציג ליצקוריקטורות אימליקה הצגה בעלת שפה והומור אירואסים, המתייחסים לסדר היום הבוחרות באשר לרוחנים ונשים מתאימות למאה ה־14.

הפנייה לקהל הילדים לא נתונה רק בתחום התיאטרון העירוני. גם מינהל החברה, תרבות ורווחה של עיריית חיפה הוליך, תקציבית, את פסטיבאל הסרטים שאמור היה להיפתח בחג הסוכות שעבר, בפסטיבאל הראשון להצגות ילדים בחיפה, שייערך בחול המועד פסח השנה. במסגרתו יועלו הצגות שכבר הוצגו, כאלה שיובאו במיוחד לפסטיבאל, הגרן קנבס, וכן הופעת יחיד של אמנים מספרים־לילדים בשילוב משחקי תיאטרון.

הוועדה המקצועית תבחר 50 הצגות מתוך היצע של 200, המיועדות לגילאי 5–14. מבין הצגות אלה תיבחר הצגת השנה על־ידי ילדים, שיוכשרו כשופטים אובייקטיביים. כמו כן, תיערך תחרות בין עשר הצגות שיופקו במיוחד לפסטיבאל. לזוכות תוענק תמיכה כספית לצורך העלאה במסגרת רגילה.

הפסטיבאל מתוכנן להיערך אחת לשנה, והוא ישלב אירועים נוספים — קרקסונים, ימי עיון, כנסים, סדנאות, דיונים וכנס מורי אקדמי בנושא. מנהליו הם נועם סמל, מנכ"ל תיאטרון חיפה, וד"ר מרדכי פרי, ראש מינהל החינוך והתרבות בעיריית חיפה. לצורך זה נבחרה גם ועדה מקצועית, שמכהנים בה ד"ר מרים יזהל מאוניברסיטת חיפה, ד"ר אליעזר מרכוס ממשרד החינוך והתרבות, גרליה בסר, מנהלת האמנותי של תיאטרון חיפה, דן אוריין מסמינר הקיבוצים "אורנים", ויצחק וינגרטן, בימאי־הבית של התיאטרון העירוני חיפה.

אם לחזור לבעייתיות של המבוגרים בתיאטרון העירוני, הרי שיו"ר מועצת המנהלים שלו אברהם המאירי נטש את התפקיד, לפני שבועיים, לאחר שהתפטר כמלילים מלגיות שהור בגבאי הנהלת משמש כדרגלו. במגמה לחסוך זעזועים ומתחים הוליס ראש העיר אריה גוראל למלא את מקומו.

דברים זזים

כתבה קודמת במדור זה, שעסקה בדברים שאינם זזים בחיפה, הניעה כנראה את גורמי תדמיתה של העיר לשכנע, שיש שינוי. למשל, במרכז הספורט והנופש, במבואותיה הדרומיים של העיר, ביציאה לכיוון תל־אביב. לגבי אזור בן כ־600 דונם, שחלקו מאוכלס, מפרסמת עיריית חיפה בימים אלה מכרז להקמת מרכז כנסים בין־לאומי, יחיד במינו ובגודלו בעיר. כבר מתנהל מו"מ בשלב מתקדם עם משקיע דרום אפריקאי.

באותו אזור הוצא מכרז לשטח של 40 דונם, להקמת אחד הקניונים הגדולים בארץ: 20,000 מ"ר, לרבות קולנוע, מסעדה וחניונים. כן יוקם על שטח של 9 דונמים באזור הספורט והנופש, מרכז כדורת היי־טק, בהשקעה שבין 1.5 מיליון לשני מיליוני דולר.

פיתוח פאתיה הדרומיים של העיר נועד בעיקרו של דבר כדי להליץ את הקיט והתיירות, שנתקעו בשל התעוררויות שכנים להיסגרים ותלונותם על הרעש אינם כפויים. לדברי יועצו של ראש העיר, אהרון שפירא, נערכה העירייה לפישוט התהליכים הביורוקרטיים, כך שכל משקיע יוכל להיכנס במהירות לשלב ביצוע הפרויקט.

עוד מסר שפירא, שתוף דרך, בקטע שער הטיילת ושדרות כרמל, עומד לקבל תנופה עם אישור תוכנית המתאר הארצית. התוכנית אושרה בוועדה המקומית והמחוזית, ועתה היא עומדת בפני אישור הוועדה הארצית לתכנון ובנייה בירושלים. בקטע הזה יוקמו כפרי נופש ושעשועים. לפי מוסר, עובדים בעת בחברה הכלכלית של העירייה על פיתוח מרינה.

ראש העיר שוקד על פרויקט הדיאות ואדי סאליב, המתעכב לדבריו עקב הבעלות על הקרקע, שאינה בידיו אלא בידי מינהל מקרקעי ישראל. בקרוב ייצא מכרז מתוקן (לאחר שהראשון לא עמד בדרישות) להקמת מרכז קניות במקום. בתוך שנתיים עד שלוש שנים, אפשר לצפות לפתיחת הוואדי כאזור בילוי. בעתיד הרחוק מבקש ראש העיר להנהיג תוכנית "בנה ביתך" בוואדי. בנוסף, מבטיחים בעירייה לחדש את ימי הדר הכרמל כמרכז שוקק עם השלמת המידרחוב בשלב א' בחודש פברואר. המשך פיתוח מרכז הכרמל...

עוד דבר שזה, לדברי גוראל, הוא תוכנית חינוך... לשוק העבודה. היא תופעל בשלב ראשון בסמינריונים למורים. התוכנית תכלול תרגולת בחשיבה שיטתית ולימודי חברה.

היערכות למתן פתרונות לקשישים

עיריית חיפה מנהלת בימים אלה מו"מ מתקדם על הקמת בית אבות על קרקע עירונית, על ידי משקיעים אמריקאים, בהשקעה של חמישה מיליון דולר. בעיית האוכלוסיה המתבגרת, על פי סקר שערכו המשקיעים המעוניינים האמריקאים, מתרכזת במיוחד בשתי הערים, תל אביב וחיפה, בהם ריכוז הקשישים הגבוה בישראל. בחיפה חסרים כיום 2,000 מיטות לקשישים, ורשימת ההמתנה לבתי האבות נעה בין שנתיים לחמש שנים.

בית האבות המתוכנן יכיל — על פי התוכנית — 280 חדרים, ו־386 מיטות. העירייה תעמיד לרשות המשקיעים את השטח בחכירה, וכנגד יוכל אגף שירותי הרווחה להפנות קשישים במיכסה מוסכמת מתכולת המקומות, תמורת סכום סמלי, לבית האבות.

אנשי רוח באדום

מאת חולדה ליברנומה

הלווייתו של הצייר רנאטו גוטוסו, חבר המפלגה הקומוניסטית, הבליטה את הקשרים החזקים של המפלגה עם אנשי הרוח באיטליה ואת היחסים המיוחדים שבין קומוניזם ודת באיטליה

פירנצה

רנאטו גוטוסו, אחד מגדולי הציירים האיטלקים של תקופתנו, נפטר בליל ה־18 בינואר. בין אלה שבאו להיפרד ממנו היו נשיא המדינה הדמוקרטי קוסיגה, ראש הממשלה הסוציאליסט בטינו קראקסי, שגריר ברית המועצות וכל ה"מי ומי" בעולם התרבות והפוליטיקה באיטליה. גוטוסו היה לא רק אמן גדול אלא גם קומוניסט פעיל מאז 1940, חבר הוועד הפועל של מפלגתו, שהיא הגדולה במפלגות הקומוניסטיות בעולם המערבי (11 מיליון מצביעים).

גוטוסו הוא לא יוצא דופן. המפלגה הקומוניסטית משכה מאז סוף המלחמה רבים מטובי אנשי הרוח האיטלקים, שחלקם אף נבחרו בקולותיה כחברי פרלמנט. די להזכיר כאן כמה אנשי רוח ידועים ששמם קשור במפלגה: קארלו לוי, הסופר הצייר, איטאלו קלוינו הסופר (שהתאכזב ממנה עוד בשנות ה־50), אלברטו מוראוויה הסופר, לוקיאנו באריו המלחין והמנצח, אנה מאניאני, השחקנית הגדולה, ויסקונטי מפיק הסרטים המפורסם ורבים אחרים.

אין ספק שעם מפלת הפאשיזם בסוף המלחמה, היתה זו בעיקר המפלגה הקומוניסטית ששימשה אבן שואבת לאנשי רוח אנטי פאשיסטים. המצע האידיאולוגי, המאבק למען עולם צודק יותר, התנגדותה חסרת הפשרות לימין, זיקתה הרבה באותה תקופה לברית המועצות, ניקיון כפיהם של מנהיגי המפלגה האיטלקית בהשוואה למציאות בארצם — לכל אלה היה משקל נכבד. רבים מטובי הנוער האיטלקי הצטרפו למפלגה או היו מקורבים לה. היא גם הבינה יותר מכל מפלגה אחרת את חשיבות אנשי הרוח וחשיבות עידוד התרבות לתדמיתה הפוליטית ולהשפעתה.

כך, איפוא, המפלגה הקומוניסטית הנמצאת באופוזיציה, נהנית עד היום מהשפעה באמצעי התקשורת והפעילות התרבותית על כל שלוחותיה, מעל ומעבר למשקלה הפוליטי והכלכלי. באזורים שבהם השלטון המקומי נמצא בידיה, עשתה המפלגה רבות לעידוד צעירים מוכשרים. אמנם חלק בלתי מבוטל מאנשי הרוח עזב את המפלגה בעקבות גילוייו של כרושצ'וב בוועידה ה־20 של המפלגה ברוסיה אבל הרוב נשאר, בלע את גלולת ההדיפות, מדכוי הכבה ומשפטי הראווה. גוטוסו, כמו רבים אחרים נמנו עמם. המעורבות האינטלקטואלית במפלגה האיטלקית היתה הדוגמה... היקפה באירופה המערבית. כיום שורשים הם ממדדי התבונה ואפילו השילוב של קומוניזם ודת, לכוונות המאבק הבסיסי והממשך ביניהם. די להזכיר בהקשר זה את החרם שהטיל האפיפיור פיוס ה־12 על הקומוניסטים והקומוניזם בעיצומה של המלחמה הקרה (דבר שלא עשה לגבי הנאצים).

הלווייתו של גוטוסו נערכה בשני שלבים. בטכס הלווייתי ספדו לו בין היתר מזכיר המפלגה נאטה שאמר "ברצוני להעלות על נס את פעלותו במשכנות והענפיה של חבר המפלגה בוועד הפועל שלה ובמרכזו בטענה". טכס שני נערך בבסיליקת מאריה הקדושה ב־18 בעיר מולדתו של הצייר באגריה שליד פאלרמו באי סיציליה. כאן ספד לו הבישוף אנגליני ידידו: "הוא קיבל בהכנעה ובכבוד את מותו הקרוב (במחלת סרטן הריאות), ללא התקוממות, מתוך קבלת הכאב המסתור של אדם שמצא בתפילה לאלוהים ולאם הקדושה עידוד ושלווה".

ידידו הקרוב של גוטוסו, שר החוץ הדמוקרטי ג'וליו אנדריאוטי שישב אתו ממפלל ערב חג המולד, שבועות אחדים לפני מותו, אמר שהאיש למעשה לא התרחק בעולם מן הדת והראייה לכך — תמונות הקודש הרבות שהוא צייר. יש לציין שגוטוסו צייר גם תמונות "פוליטיות" רבות. בין היתר את הלוויית פאלמירו טוליאטי, מנהיג המפלגה לאחר מלחמת העולם השניה, ומרד איכרים בסיציליה. אנדריאוטי אמר על גוטוסו "הוא התכונן להליכה נאה בדרך למוות, ללא מורא, ללא שנאה, בידיעה שהחיים משתנים ואינם נפסקים". היינו מתוך אמונה בעולם הבא.

כיצד שילוב זה אפשרי? בין החברים מהשורה במפלגה נפוצה התופעה מאד, בשל היותה תנועה עממית ולא תנועת עילית. כאות אלפי תומכי המפלגה הולכים דרך קבע לכנסיה, נישאים בכנסיה, מטבילים את ילדיהם לנצרות ואינם רואים בכך כל סתירה. רוב המנהיגות אמנם לא הלכה בדרך זו, אך היתה שותפה לפשרות פוליטיות עם הקאתוליות, כך גם הכנסיה עצמה. בראשית שנות ה־60 ביטל האפיפיור המנוח יוחנן ה־23 את החרם על המפלגה הקומוניסטית (והוא גם זה שיזם את ביטול האשמתו של העם היהודי בצליבת ישו). המפלגה הקומוניסטית חדלה כבר בראשית שנות ה־60 במאבק אידיאולוגי נגד הכנסיה. לבעיה בבחינה פוליטית השלימו ביניהם שני הכוחות הגדולים באיטליה ובעקיפין נתנו כל אחד מקומו של השני. רבים מתומכי מפלגת הרוב הדמוקרטית (הקשורה לוואתיקן) תומכים בה כפתור הקומוניזם, ורבים מתומכי המפלגה הקומוניסטית הם בעיקר מתנגדי הדמוקרטים. יחד שולטות שתי המפלגות על יותר משני שלישים מכלל הבוחרים האיטלקים, כשהיתר מתחלק בין שבע מפלגות קטנות. עם זאת, אין ספק שהרבה יותר מאשר הדמוקרטים שבשלטון הצליחה המפלגה הקומוניסטית לצרף לשורותיה את אנשי הרוח האיטלקים.

הלווייתו של גוטוסו היא האחרונה מסוגה בצמרת המפלגה הקומוניסטית בטכס שנעשה אפי כפול. היא הדגישה את היחס לגדולתו של האמן איש האסכולה הריאליסטית. "להוקיר אינני דבר של מה בכך. גם רפאל צייר מה שעיניו ראו. עם כל היכולת הטכנית והרצון להקהות את הנראה, העין הרואה היא שלך והלב הוא הוא החבציירות" אמר גוטוסו כשהיה פעם על מבנה אמנותו.

רוב היצירות שצייר הם של בני סיציליה. אמנם רוב חייו חי ברומא. אך תבניד הוי לעיר מולדתו בסיציליה שהפכה בעיני העולם בעיקר למולדת המשטר האמיתי של המאפיה. אבל האי הוציא מקרבו גם כמה אנשי רוח גדולים, כמו המחזאי פיראנדלו... וגם גוטוסו מייצג איפא סיציליה "אחרת", של תרבות גבוהה שבין פרדי הדייגים, לטרגדיות... שהתיר מיווה גם את המאפיה.

למה הודח חו יאובאנג

מאת פטריס דה באר
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

בהיעדר הסבר רשמי רווחת הערכה שדנג שיאופינג היה צריך לעצור את יד ימינו בהנהגה שאצה לו מדי הדרך ביישום רפורמות בסין

פקינג

דנג שיאופינג התנבא זו הפעם הראשונה בפומבי על המשבר האחרון המזעזע את הנהגת סין. כאשר קיבל ב־20 בינואר את ראש ממשלת זימבאבואה, רוברט מוגאבה, אמר האיש החזק בסין: "המטרה שלנו היא ריאליסטית ומעשית. השגיאות שעשתה סין בשנים האחרונות נגרמו על ידי תקוות גדולות מדי ומהירות מופרזת שלא לקחה בחשבון את המציאות בסינית". והוא הוסיף: "סין חייבת להיפתח עוד יותר לעולם מבחוץ, אך אסור שדבר זה ישפיע בצורה כלשהי על השיטה הסוציאליסטית".

בהיעדרו של כל הסבר רשמי לפיטורי המזכיר הכללי של המפלגה חו יאובאנג, נועדו דבריו של דנג גם להרגיע את שותפי הסחר הזרים — בעיקר לאחר ירידה תלולה המחירי תקרים מזה 19 חודשים בבורסה של הונג קונג — וכדי להצדיק את עזיבתו של חו. אם להאמין איפוא לדנג, ליד ימינו אצה מדי הדרך ביישום הרפורמות והוא רצה לכפות את גישתו זו על מנגנון שגילה זהירות רבה יותר.

כמה סימנים מצביעים על כך שחו לא הניח לדנג לסלקו ללא מאבק. על פי מידע מסוים, הוא אפילו ניסה ככל הנראה להשיג את הסתלקותו של דנג עצמו. בשבוע שעבר דיווח העיתון "יומיורי שימבון" המופיע בטוקיו כי חו דרש בתמורה להתפטרותו את התפטרות מאותם במפלגה של המנהיגים בני הדור הזקן. כדבריהם אלה הוא התכוון לדנג ולכבר 80 אחרים המוסיפים להיות בעלי השפעה מכרעת בפוליטיקה. על פי השמועה הוא גם תמך במאמר שהופיע בבטאון של "ליגת הנוער הקומוניסטי" בשאנגאי, סמוך להונג קונג (שהופעתו הושעתה) אשר פנה לדנג בקריאה לצאת לפרישה ולמנותו להן הוא ראוי זה מכבר.

מאמר שפורסם ב־14 בדצמבר האחרון ב"זהאן דאי באו" ציטט הדיעה של חו לשפוך אור על 10 "פרשיות היסטוריות מסתוריות" מאז 1949, בעיקר על הסיבות לפתיחת "המהפכה התרבותית", על נסיבות מותו של המרשל לין ביאו ב־1971 ועל "כנופיית הארבעה" של ג'יאנג צ'ינג, אלמנתו של מאו. אפשר שחו, שחש עצמו בגבו אל הקיר, ניסה לפתוח בדיון ממנו עדיין רוצה המפלגה להימנע, על תפקידה השלילי של מאו, ואולי גם לדרוש מדנג להאיר את התנהגותו הוא באותם רגעים רגישים בהיסטוריה של המפלגה. כאשר מגיעים למצבי לחץ כאלה, הרי המשבר חורג בהרבה משלב של חילופי רעיונות ב"רוח של אחווה".

דנג גם מתח כמה וכמה פעמים ביקורת על חו בשל רצונו להאיץ את הרפורמות ובשל היעדר מחושרו ביחס ל"קמפיין האידיאולוגי" המוקעים ביום, בקבלו משלחת של הפוליטביורו ההונגרי, אמר לה יורשו של חו, ז'או זיאנג, כי לא זו בלבד שחו לא יצא נגד "הליברליזם הבורגני" אלא אפילו תרם להפצתו. בתוך כמותה של הוועדה הצבאית של המפלגה בדצמבר, אחד הגופים רבי ההשפעה ביותר בצמרת, לא אפשר לחו להשמיע את דבריו. פעם נוספת התנגדו על פי השמועה אנשי הצבא למינויו לראש הוועדה במקומו של דנג.

אלו האחרונים מעולם לא אהבו את חו, אף עד כה תפקידם הפוליטי לא פסק מלהצטמק תחת השפעתו של דנג דווקא. בהקשר הנוכחי של הרביבות בין סיעות, יכול היה הצבא פעם נוספת להופיע כגורם של יציבות האחדות. ראש המטה הכללי, הגנרל יאנג דאג'י, שעבר ממסע בתאילנד, היה המנהיג הראשון שתמך בפומבי בפיטורי חו, והכריז לדברי עיתון רשמי בקנטון, שאמצעי זה מראה כי "כל מי שאינו תומך תמיכה איתנה בארבעת העקרונות העיקריים ("האני מאמין" של המפלגה) אינו מכבד את המשמעת יבצע משגים".

בעוד שחו עדיין אינו מותקף בגלוי בשמו, הבינה המוקשה של ההתקפות המחודשת הנשבת באמצעי התקשורת הרשמיים נגד כמה אינטלקטואלים, מבשרת מסע טיהור פוליטי חדש. אף כי המשטר אינו אוהב להשתמש במונח זה האינו פוסק מלהזהיר מפני מה שמכונה בז'רגון המפלגתי הסיני "משגים שמאליים קיצוניים" שנעשו בעבר, ובכמה סין לעיזין חודש של "תיקוף" (כלאמר מסע טיהור). מסע זה יימשך שנה, לפחות עד הוועידה ה־13 של המפלגה, כפי שנאמר ב"מסמך מספר 1" שהתקבל בוועד המרכזי.

מאז 1981, המסמך הזה הוקדש להקלאות. הפעם הוא עסק בתסיסה בקרב הסטודנטים והמאבק נגד "הליברליזם הבורגני". האינטיליגנציה הכבדה של אמצעי התקשורת המכוונת נגד איש האקדמיה פאנג ליז'י המואשם כי "רצה להחזיר את הקפיטליזם" הקריאות לסילוקו מהמפלגה, מעידים כי מאחורי דברי הגינוי לאסטרופיסיקאי זה, היעד האמיתי הוא חו. הוא נתן את חסותו לאינטלקטואלים אלה ולא הקדיש תשומת לב מספקת לאוהדות של עמיתיו. נושא זה כוראי הועלה על ידי מושלי המחוזות, מושלי האזורים האוטונומיים וראשי עיריות פקינג, שנחאי וטיאנג'ין שהתכנסו בימים האחרונים בבירה. מה עוד שכמה מהם חייבים את קידומם האחרון למסורות של חו. מספרם של חסידי חו בוועד המרכזי מסביר גם הוא ללא ספק מדוע גוף זה לא כונס מיד.

במשך הזמן באמצעות אלה יוצרו ופגו, האלו שלא יכירו ב"משגיהם" יהיו עלולים למצוא עצמם בחוץ. העיתונות כבר נתנה להבין שהטיהורים לא ייעצרו בחו ובשלושה אינטלקטואלים. ובאשר לז'או, נראה שהוא יצבור תפקידים בראש המפלגה... בה הממשלה במשך השבועות הבאים, אפילו החודשים הבאים. הוא כבר נענה להזמנה לבקר בהונג קונג. כאביב בתוקף תפקידו כראש ממשלה, ולא בתוקף תפקידו כמזכיר כללי של המפלגה.

זקוק דחוף למודעה?
מודעון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

להקטין הפיצויים – בבוררות או במשפט

אנו ממליצים שהבנק יקבע מהם ההליכים המשפטיים שיינקטו לאור חוות דעתו של עו"ד צדוק ★ כדי למנוע התדיינות ממושכת ומסובכת בבתי־משפט, אנו ממליצים שהבנק יציע למר יפת שעניין פיצויי הפרישה והגימלה יימסר להכרעה בבוררות בפני שלושה בוררים בראשות שופט לשעבר של בית המשפט העליון ★ עד להכרעה – בבוררות או במשפט – יעוכב תשלום הגימלה על דרך הקיזוז כנגד תביעת הבנק להשבה מלאה או חלקית של פיצויי הפרישה

ועדת הורביץ צדוק – נוסח הדו"ח המלא

מכתב הסיכום של הוועדה: יפת היווה קטגוריה מיוחדת

לכבוד
פרופ' מיכאל ברונו
נגיד בנק ישראל

לכבוד
ד"ר מאיר חת
יו"ר הדירקטוריון של
בנק לאומי לישראל בע"מ

א.נ.

במכתב מיום 6.1.1987 ביקש הנגיד בנק ישראל מיו"ר הדירקטוריון של בל"ל, מר א. הורביץ, למנות ועדה מיוחדת שתדון בנושאים אלה:

א. תבחן מחדש הסדרי הפרישה של מר יפת (כולל אפשרות אי קיום ההסדרים).
ב. תבחן מחדש הסדרי הפרישה של הצמרת הניהולית של הבנק.
ג. תבחן, בנוסף להשלכות הציבוריות, את ההשפעות הישירות והעקיפות של הסדרי הפרישה על הבנק.
ד. תתייחס לכלל תנאי ההעסקה של צמרת בל"ל.

בהתאם לבקשת הנגיד עמד בראש הוועדה מר א. הורביץ, וחברי הוועדה היו מר יעקב הירש, מר יחזקאל הרמלך, פרופ' פנחס זוסמן ועו"ד זאב שר.

לפי בקשת ה"ה יעקב הירש וזאב שר הוסכם, גם על דעת הנגיד, לשחרר אותם מאותו חלק של עבודת הוועדה שיש להם בו נגיעה אישית כעובדים בכירים של הבנק – וכך נעשה.

הוועדה צירפה אליה ביום 15.1.1987 את עו"ד חיים י. צדוק כמשתתף בכל דיוני הוועדה וכיועץ לה.

הוועדה קיימה מספר ישיבות, למדה את כל החומר הכתוב שהועמד לרשותה, שוחחה עם מספר בעלי תפקידים בבנק ודנה בשאלות השונות שנתעוררו ואשר לשם בדיקתן היא נתמנתה. עו"ד חיים י. צדוק תרם תרומה חשובה לוועדה לא רק בהכנת חוות־הדעת המשפטית המצורפת לדו"ח הוועדה, אלא גם בגיבוש דרכי הלימוד של החומר וסיכומו.

הדו"ח כולל את הפרקים הבאים:
1. מכתב זה אשר, בנוסף לתיאור הדו"ח ושיטת הכנתו, עומד על מספר עניינים בשולי הדו"ח.
2. חוות־הדעת המשפטית של עו"ד חיים י. צדוק – אשר מצורפת לדו"ח כלשונה. חוות־הדעת בוחנת את הסדרי הפרישה של מר יפת, את השיקולים שהביאו לקביעת תנאי פרישתו ואת הליכי קבלת ההחלטות בעניין זה. חוות־הדעת דנה בפן המשפטי של שאלת תוקפם של הסדרי הפרישה.
3. המלצת הוועדה בעקבות חוות־הדעת של עו"ד חיים י. צדוק.
4. ההסכמים האישיים ותנאי הפרישה לבכירים שפרשו.
5. ההשלכות הישירות והעקיפות של ההסכמים האישיים והסדרי הפרישה על הבנק.

הנושאים שנתבקשנו לבדוק הם רבים וסבוכים והזמן שעמד לרשותנו היה קצר ביותר. עשינו כמיטב יכולתנו לבדוק לעומקם את אותם נושאים הכלולים בדו"ח זה. לנושאים העיקריים שנתבקשנו לבדוק נתנו תשובה כמיטב יכולתנו והבנתנו.

סבורים אנו שיש לעשות ככל שניתן כדי לשחרר את הדירקטוריון החדש של הבנק מעיסוק במאורעות ומהוראות העבר – ולאפשר לו לארגן את הבנק, המבוסס אך הפגוע, ולהביאו לרמה שיכול הבנק להגיע אליה ולתפקיד המפואר שמילא הבנק בעבר. הדו"ח והמסקנות מדברים בעד עצמם, ובשולי הדו"ח אנו סבורים שראוי להוסיף כמה מילות הסבר והארה.

בסקירה לאחור של האירועים, קשה להימנע ממסקנה כי מקור הרעה העיקרי בנושא שכרו ותנאי פרישתו של מר יפת נעוץ במיזוג שני התפקידים – הנפרדים על פי עצם טיבם ומהותם, בייחוד בארגון גדול ומסועף כבל"ל – של יו"ר הדירקטוריון ושל מנהל העסקים הראשי (CHIEF EXECUTIVE OFFICER). במהלכם הרגיל של הדברים דן הדירקטוריון, האמור לדון – על פי טיבם של דברים – בנושאים שיו"ר הדירקטוריון מעלה לפניו. מבדיקת פרוטוקלים של ישיבות הדירקטוריון בנושאים כבדים וחשובים שהועלו לדיון, למדנו כי אותם נושאים בדרך־כלל נדונו לעומקם ובאחריות כראוי לדירקטוריון כדירקטוריון בל"ל. בעת ובעונה אחת מסתבר שבמשך השנים לא דן דירקטוריון בל"ל בנושא שכרו של יו"ר הדירקטוריון (והוא אף ה־C.E.O.), לא לעומקם של דברים ולא בכלל. יו"ר הדירקטוריון לא העלה לדיון בדירקטוריון את נושא שכרו כיו"ר וכ־C.E.O. לו היו אנשים שונים מחזיקים בשתי הכהונות הבכירות הנ"ל, כי אז היה נושא שכרו עולה, במהלך הדברים הרגיל, להכרעה בדירקטוריון. כיום, משנוצרה הפרדה בין תפקיד יו"ר הדירקטוריון לבין תפקיד ה־C.E.O., ניתן לצפות שתופעה מצערת זו לא תישנה.

לגבי חברינו מועדת השכר אשר קבעו את תנאי השכר וההעסקה של מר יפת – הכל מסכימים כיום כי אלה שגו בקבעם את רמת השכר ואת תנאי הפרישה שקבעו למר יפת. כך, גם אם נביא בחשבון שכבר בתחילת דרכו של מר יפת בבנק היתה רמת שכרו גבוהה ביותר. דומה שההסבר להחלטותיהם של חברי ועדת השכר בעניין גובה שכרו של מר יפת הוא בכך שמר יפת היווה, בתקופת כהונתו, קטגוריה נפרדת ומיוחדת, נחשב לגדול הבנקאים בישראל ומגדולי הבנקאים בעולם. בעת שמר יפת נתמנה ליו"ר הדירקטוריון ביום 22.9.6791, מוצאים אנו את יו"ר הדירקטוריון היוצא ד"ר א. להמן ז"ל, מתאר את מר יפת כבנקאי "הטוב ביותר שניתן למצוא בארץ בדור הזה". עוד מביע ד"ר להמן את שמחתו על שמר יפת הסכים לקבל על עצמו את תפקיד יו"ר הדירקטוריון. דימוי זה היה למר יפת כל שנות עבודתו בבנק ועובדה היא שהסובבים אותו ראו בו כנכס החשוב ביותר של הבנק, וחוגים אחרים ראו בו נכס חשוב למדינת ישראל. ברם, אין בכל אלה להצדיק את רמת השכר ותנאי הפרישה הבלתי רגילים שנקבעו למר יפת, אף תחילתו של הסבר נוכל למצוא בכל אלה.

הכל מסכימים כי לעניני שכר הבכירים יכול הדירקטוריון לפעול באמצעות ועדת מישנה מצומצמת. לא זו בלבד שנושא השכר אינו מתאים להידון לפרטיו בגוף רחב כדירקטוריון, אלא שהדיון בנושא כרוך במו"מ, ומו"מ ראוי לו שייערך בין מספר אנשים מצומצם. נאמר עם זאת, ששלושה תנאי מינימום חייבים להתקיים. לדעת כל חברי הוועדה, אחד, כי ייקבעו לוועדת המישנה לעניין השכר תחומים מוגדרים למו"מ; שניים, כי עבודתה של ועדת המישנה תלווה בעבודת מטה של אנשי מקצוע (יועמ"ש, רו"ח וכיו"ב); ושלושה, כי בסיום המו"מ יהיה הסיכום טעון אישור הדירקטוריון. המהדרין מדברים במקום זה על הכרעתו של הדירקטוריון לגופם של דברים, לא על אישורו בלבד.

אין ספק בדבר שנושא תנאי פרישתו של מר יפת מהבנק היה טראומה לציבור בישראל. על אחת כמה וכמה לאנשים שהיו מקורבים לפרשה ובהם חברי ועדה זו. ויעבור עוד זמן ניכר עד שנוכל להשקיף בפרספקטיבה מתאימה על האירועים השונים.

המאורעות תכפו אלה את אלה במהירות רבה והכל תוך כדי פרסומים בלתי פוסקים באמצעי התקשורת, דבר שהכביד במובן על ראיה מפוכחת ושקולה. לגופם של דברים היו הלבטים קשים ביותר. מצד אחד דחק הצורך הראשוני לקיים הסכם – אשר הגיתו כי היה קיים בין מר יפת לבין הבנק – ומן הצד האחר, לזוכר התחושה וההרגשה שאין זה מתקבל על הדעת לשלם למר יפת סכומי עתק. שני שיקולים מנוגדים אלה נבלעו אל תוך סערות ציבוריות קשות, והיה צריך להחליט – לכאן או לכאן.

נציין כי בזמנו היתה התחושה בקרב דירקטוריון הבנק כי הפשרה שהושגה עם מר יפת – בחודש נובמבר 1986 – בדבר ויתור על חלק מהפיצויים והפנסיה שנקבעו לו היא הישג לבנק, והיה בה כדי למנוע התדיינות קשה שהיתה עולה לבנק בזמן ניהול ובמאבקים פנימיים וציבוריים. אך לא חלף זמן רב וגם פשרה זו נמצאה מוטעית. כיום מקובל על הוועדה כי לא היה זה ראוי להגיע לפשרה זו על חשבון שיקולים ציבוריים רבי ערך, ועובדה היא כי, מודעים לאחריותם הציבורית חברי הדירקטוריון כולם, ובראשם היו"ר, פנו את מקומם והתפטרו.

המערכה שחברי הדירקטוריון נקלעו אליה בעניין תנאי פרישתו של מר יפת היתה קשה ביותר כאשר מחד־גיסא עמד הרצון לכבד התחייבות של בנק – אשר חברי הדירקטוריון האמינו כי היא בת־תוקף – ומאידך־גיסא עמד הרצון שלא לשלם תנאי פרישה כה מופלגים. טבע הדברים הוא שמצבים קשים מולידים הכרעות קשות ושגויות במחלוקת.

המלצת הוועדה בעקבות חוות־הדעת של עו"ד חיים י. צדוק

1. בסיכום חוות־דעתו של עו"ד חיים י. צדוק נאמר:
"1. על יסוד האמור לעיל, נוכח המשקל המצטבר של הגורמים שתוארו בחוות דעת זו, נראה לי כי, לכאורה, עשויה להיות לבנק עילה:
1.1 לתבוע השבת סכום הפיצויים בסך 4,400,000 דולר שהבנק שילם למר יפת או לפחות השבת חלק מסכום זה, אשר תשאיר בידי מר יפת סכום פיצויים בשיעור סביר ומקובל מחושב לפי שכר ראוי.
1.2 לבטל את תשלום הגימלה בשיעור של 28,000 דולר לחודש, ולשלם למר יפת במקום זה גימלה בשיעור של 70% משכר ראוי.
2. אם מר יפת אמנם חייב בהשבת סכום הפיצויים ששולם לו, רשאי הבנק לקזז את סכומי הגימלה שמר יפת זכאי להם כנגד סכום הפיצויים שהוא חייב בהשבתו".
2. אנו ממליצים שהבנק יקבע מהם ההליכים המשפטיים שיינקטו על ידי הבנק לאור חוות דעתו של עו"ד צדוק וכל ייעוץ משפטי נוסף שהבנק יראה לנכון להיעזר בו.
3. כדי למנוע התדיינות ממושכת ומסובכת בבתי־משפט, אנו ממליצים שהבנק יציע למר יפת שעניין פיצויי הפרישה והגימלה יימסר להכרעה בבוררות בפני שלושה בוררים בראשות שופט לשעבר של בית המשפט העליון, כפי שיסוכם בין הבנק לבין מר יפת.
4. כן אנו ממליצים כי עד להכרעה – בבוררות או במשפט – יעוכב תשלום הגימלה על דרך הקיזוז כנגד תביעת הבנק להשבה מלאה או חלקית של פיצויי הפרישה.

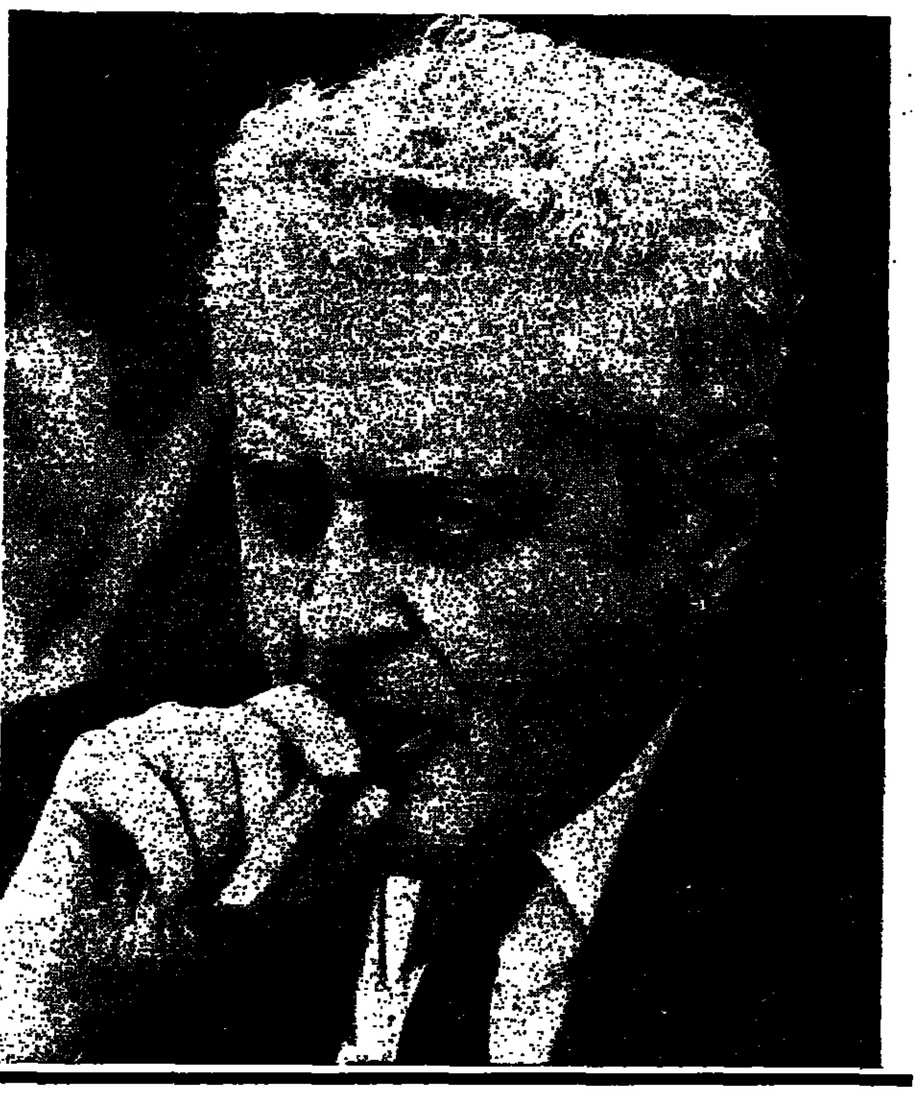

דומה שההסבר להחלטותיהם של חברי ועדת השכר בעניין גובה שכרו של מר יפת הוא בכך שמר יפת היווה, בתקופת כהונתו, קטגוריה נפרדת ומיוחדת, נחשב לגדול הבנקאים בישראל ומגדולי הבנקאים בעולם. דימוי זה היה למר יפת כל שנות עבודתו בבנק ועובדה היא שהסובבים אותו ראו בו כנכס החשוב ביותר של הבנק, וחוגים אחרים ראו בו נכס חשוב למדינת ישראל

מסתבר שבמשך השנים לא דן דירקטוריון בל"ל בנושא שכרו של יו"ר הדירקטוריון, לא לעומקם של דברים ולא בכלל

מקור הרעה העיקרי בנושא שכרו ותנאי פרישתו של מר יפת נעוץ במיזוג שני התפקידים – הנפרדים על פי עצם טיבם ומהותם, בייחוד בארגון גדול ומסועף כבל"ל – של יו"ר הדירקטוריון ושל מנהל העסקים הראשי

חוזים אישיים

א' – העובדות

1. מזה שנים רווח בבנק כי הסגל הבכיר אינו צריך ליהנות מקביעות בהעסקה, אלא שנכון יהיה שיועסק על פי חוזים אישיים. עם ארגונו מחדש של מבנה הבנק והקמת החטיבות בחודש אוגוסט 1982, הועלתה מחדש שאלת דרך העסקתם של הבכירים בבנק, והנושא נדון בדרגים שונים בבנק. הודעה על הכוונה להעסיק את הסגל הבכיר בבנק על פי הסכמים אישיים נשלחה בכתב לכ־30 מבכירי הבנק. בשל משבר המניות הבנקאיות בשנת 1983 הופסק המהלך. בשנת 1984 עלה הנושא הנ"ל מחדש בוועדה המרכזת, בשל רגישות הנושא (משום שלמשתתפים בו בדיון בבנק יש עניין אישי בהסכם), נעזר הבנק ביועצי־חוץ: פרופ' י. באמון – לשם גיבוש התפיסה, ועו"ד פיינברג כמומחה לדיני עבודה. ב־3.6.1985 גיבשה הוועדה המרכזת את העקרונות של חוזה ההעסקה האישי, והנושא הוצג בישיבה מיוחדת של הדירקטוריון מיום 19.6.1985. לאחר דיון מקיף בנושא, אישר הדירקטוריון את נוסח החוזה האחיד. בין ספטמבר 1985 למאי 1986 נחתמו 23 חוזים אישיים עם בכירים בבנק. מספר בכירים היסס בשלב זה או אחר לחתום על חוזה אישי, בשל חשש מהוראותיו הנוקשות, אך סופו של דבר נחתמו ההסכמים עם כולם פרט לאחד.

2. השינוי המהותי בין החוזה האישי למצב הקודם

החוזים האישיים שנחתמו עם בכירים בבנק הביאו למספר שינויים בתנאי העסקתם של הבכירים, אשר עיקרם הוא כדלקמן:

(א) אין העובד זכאי לשכר קבוע המשתנה בהתאם להסכמים הקיבוציים או הסכמים עם עובדי הבנק, אלא לשכר הנקבע במשא ומתן אישי מידי שנה בשנה.

(ב) בהתאם לחוזה האישי, בעת פרישה זכאי העובד בנוסף לפנסיה* גם ל"מענק פרישה מיוחד" בשיעור הסדר הבא: סמנכ"ל – 75% מסכום הפיצויים שהיה זכאי לו בשיעור חודש משכורת לכל שנת עבודה; סמנכ"ל בכיר – 100% מהסכום כנ"ל; משנה למנכ"ל – 125% מהסכום כנ"ל; מנכ"ל משותף – 150% מהסכום כנ"ל; מנכ"ל – 200% מהסכום כנ"ל. אין זכות זו פוגעת בזכות העובד לקבל כספי קופת התגמולים.

עובד זכאי להמיר הפנסיה בפיצויים בשיעור של חודש משכורת לשנה.

(ג) העובד מוותר כנגד זה על "הגנה מקצועית". ההסכם קובע שהעובד אינו נהנה מקביעות בעבודה, וכי ניתן להפסיק את העסקתו בבנק, בכל עת, בהודעה של 90 יום מראש. כן קובע ההסכם, כי העובד חייב למלא כל משימה שתוטל עליו על ידי הבנק ללא שינוי בשכרו, וכי חל עליו איסור לעסוק בכל עיסוק אחר ללא היתר מהבנק.

בעת חתימת החוזה לא שולמו כל תשלומים לעובד.

(ד) העובד מסכים שלא לקבל על עצמו כל תפקיד במוסד בנקאי או כספי או הנותן שירותים פיננסיים בארץ ובחו"ל ולעבוד שם כעובד או כיועץ, במשך שלוש שנים לאחר פרישתו.

תנאי זה הוא תניה חריג, ופוגע ביתרון היחסי שיש לעובד שפרש, העובדים הסכימו לו רק בשל מענק הפרישה המיוחד המאפשר לעובד לעבור את תקופת הצינון הארוכה ללא משבר כלכלי.

3. רמת השכר בחוזה האישי

(א) השכר בחוזה האישי הינו גלובלי וכולל גם את כל רכיבי השכר הנהוגים בבנק (משכורת 13, נופש, קרן השתלמות, הוצאות רכב וכיו"ב). לרשות העובדים הבכירים עומדת מכונית שבבעלות הבנק, ונזקף לזכותם המס בגין טובת ההנאה, כנדרש בחוק.

(ב) זכויות הפנסיה לבכירים מוקנות בשיעורים המקובלים בבנק, ומוענקות בדרך־כלל לאחר 15 שנות עבודה (במקרים יוצאים מהכלל לאחר עשר שנים). שיעורים אלה נמוכים בדרך־כלל מאלה הנהוגים לגבי בכירים בחברות אחרות, כולל מוסדות ציבור (הנהוג בבנק הוא: שיעור זכויות פנסיה בשיעור 40% משכרו רק לאחר 15 שנות עבודה. בגין כל שנה נוספת זכאי העובד ל־1.5% נוספים. במוסדות רבים שיעור הצבירה השנתית לבכירים הוא 4% ואף למעלה מזה).

(ג) נקבע בזמנו כי תהיה שונות בשכר האישי של הבכירים אף אם הם מאותו דרג. רמת השכר האישית בשנת 1985 של סמנכ"ל וסמנכ"ל בכיר נקבעה בין 60 אלף ובין 100 אלף דולר ברוטו; רמת השכר האישית השנתית של משנה למנכ"ל ושל מנכ"ל משותף נקבעה בין 90 אלף ובין 120 אלף דולר ברוטו; רמת השכר האישית השנתית של מנכ"ל נקבעה ל־200 אלף דולר ברוטו.

השכר שאושר במונחי דולר תורגם לשקלים והוצמד מאותו יום למדד יוקר המחיה.

(ד) מזה שנים רבות שולם לבכירים, בנוסף לשכר, בונוס שנתי. נוהג זה נשמר גם עם החתימה על החוזים האישיים, והיה אמור להיקבע על פי התוצאות העסקיות של הבנק ועל פי הביצועים האישיים של הבכיר. למעשה שולם ב־1985 בונוס כלהלן: 100% משיעור השכר למנכ"ל, ולמנהלים אחרים בין 10% לבין 30% משיעור שכרם.

(ה) בשנת 1986 שולמו לחלק מהמנהלים, מדי רבעון, מקדמות כפי שנהוג היה בעבר בשיעור 80% מהבונוס ששולם בשנת 1985, וזאת על חשבון הבונוס לשנת 1986.

(ו) לכשנודע ליו"ר הדירקטוריון החדש – לאחר כינוסו לתפקיד ביום 11.5.1986 – גובה הבונוס והשכר, החליט כי יש לבטל את הבונוס. ואכן, נוהלו שיחות עם המנכ"ל והמנהלים, ובאישור הדירקטוריון מיום 16.10.1986, החליט הבנק לבטל את תשלום הבונוס לשנת 1986, החל במחצית שנת 1986. כמו כן הופסקו התשלומים, על חשבון הבונוס, לאלה מהבכירים ששולמו להם תשלומים כאלה, וסוכם על החזר המקדמות במספר תשלומים. לפי החוזים האישיים נקבע במפורש, כי אין לעובד זכות חוזית לקבלת בונוס.

(ז) בישיבת הדירקטוריון מיום 16.10.1986 סוכם עוד על ביטול השכר הרבעוני ולעבור לתשלום חודשי (מזה זמן רב משתלמת המשכורת לשלושה חודשים מראש לכ־300 עובדים). החלטה זו עדיין לא בוצעה.

(ח) בישיבה האמורה מיום 16.10.1986, הציע היו"ר גם להוריד 20% משכר הבכירים. ביצוע החלטה זו נתאפשר בשל קיומו של החוזה האישי על ידי הפחתה בשיעור שבין 10% ל־20% ובשכרו של המנכ"ל ב־40% החל ב־1.1.1987 שהוא המועד הקבוע לשינויי שכר. לאחר כל השינויים, שכר הבכירים ביום הא: מנכ"ל 15,000 דולר ברוטו לחודש (לעומת הכנסה כוללת בשנת 1986 של 380,000 דולר), וסמנכ"ל ועד לדרג משנה למנכ"ל 5,000 דולר עד 8,500 דולר ברוטו לחודש.

(ט) עם הפחתת השכר העלו הבכירים טענה – ותמכו בה חברי הדירקטוריון – כי אין זה נכון להפחית גם את סכומי הפנסיה והפיצויים כתוצאה מהפחתת השכר. הנושא נדון בין היו"ר (א. הורביץ) לבין המנכ"ל (מ. איינהורן), ולאחר דיונים אחרים הועלה הנושא לדירקטוריון בישיבתו מיום 7.12.1986 (ברכות הדירקטוריון בצורך לאחר מכן דיון נוסף עם עורך־דין חיצוני). תוצאות הדיונים היתה כי בחישוב סכום פיצויי הפרישה לעובדים הבכירים, שיפרשו במהלך שנת 1987 בלבד, הובא בחשבון המשכורת החודשית האחרונה שהיתה מתקבלת להם אילולא ההפחתה שבעקבות. השיקולים העיקריים של הדירקטוריון לקביעה זו היו, כי אין זה הוגן לפגוע בזכויות שהוקנו לעובדים בעבר, וכן שאין זה רצוי לעודד בדרך עקיפה כזו בכירים לפרוש. ואמנם, במצב הדברים כפי שנוצר, ראו הדירקטורים סיכון לפרישתם ההמונית של בכירים בבנק.

(י) הוועדה בחנה מספר מקרי פרישה של עובדים בכירים בשנים האחרונות. אלה מביניהם שהיו בעלי הסכמים אישיים, ואשר פרשו לאחרונה, קויימו לגביהם תנאי ההסכם כפי שפורטו לעיל. לגבי מי שלא היה לו הסכם אישי נקבעו התנאים במשא ומתן.

מענקי הפרישה ששולמו לעובדים אלה הם בסכומים של 600; 350; 150 אלפי ש"ח. לשניים מהם משולמת פנסיה חודשית צמודה למדד בסכום של כ־8,500 ש"ח. השלישי אינו זכאי לפנסיה.

ב' – הערכות

1. הדיון בהצעת ההחלטה להתקשר עם העובדים הבכירים בחוזים אישיים ובתוכם הליכי קבלת ההחלטות ואישורן – נעשו בהתאם לנוהל תקין ומקובל.

2. ההצעה נדונה בפורומים הבכירים של הבנק. ההחלטות אושרו על ידי הדירקטוריון בשלבים הדרושים. הדירקטוריון השתתף בקביעת המדיניות, הן בשלב הכניסה למערכת החוזים האישיים – בחודש יוני 1985 – והן בעיצוב השכר הבונוס – בשנת 1986 – שכתוצאה מקיומם של החוזים האישיים. השיקולים שהוצגו לפני הדירקטוריון ונשקלו על ידו ביום 19.6.1985 היו סבירים והדירקטוריון פעל בסבירות, בזהירות ובאחריות.

3. גם כיום נראה לוועדה שנכון וראוי – בתנאי המשק הישראלי – לנהוג לפי שיטת ההסכמים האישיים עם בכירים.

4. השיקול של תשלום מענק פרישה כנגד ויתור העובד על "הגנה מקצועית", נראה בזמנו לדירקטוריון, ונראה היום לוועדה כשיקול סביר ובהתאם "לנסיבות העניין". הוועדה בחנה מספר מקרי פרישה של בכירים בבנק בעבר. בכל המקרים שולמו מענקי פרישה נכבדים מעל לפנסיה. כך גם נהוג במשק, במוסדות פרטיים וציבוריים אחרים. התשלומים שולמו לאחר משא ומתן מייגע וגובהם נקבע לפי כח המיקוח, הנסיבות וגורמים רבים אחרים לפי כללי משחק בלתי ברורים. מוטב שהדבר יעשה לפי כללים קבועים ומוסכמים בחוזה.

5. העיקרון של תשלום מענק פרישה כנגד הסכמת העובד שלא לעבוד אצל מתחרה – נראה לוועדה כסביר בהתחשב בהוראות החמורות בדבר משך תקופת הצינון – שלוש שנים. חברי הוועדה ראו תקופה זו – בנסיבות מסויימות – כארוכה יתר על המידה. תקופת שנים זו מכבידה על העובד הפורש, וניתן לקצרה כנגד הקטנת מענק הפרישה.

6. חברי הוועדה סבורים כי התפיסה שלפיה משלמים שכר כולל לבכיר, אשר אין בלתו, ללא כל תוספות שונות ומשונות – גם אם אלו נהוגות בבנק או בבנקים אחרים – היא סבירה ונכונה.

7. אין בבנק – כפי שנרמז במקומות אחרים – סידור המאפשר קבלת הוצאות כחלק מתנאי ההעסקה. ההיפך מזה הוא הנכון. הכלל הוא, שהבנק משלם – גם לבכירים – אך ורק הוצאות ריאליות, מאושרות בקבלה ובאיכות הפרטים הנדרשים להוצאה כהוצאה עיסקית. גם בהוצאות בחו"ל קיימים כללים הקובעים הקצבה יומית בשיעורים שונים ומקובלים, בצירוף תשלום הוצאות מלון או הוצאות ריאליות מיוחדות. למותר להוסיף שהבנק לא שילם הוצאות חופשה לעובדים ולבני זוגם בארץ או בחו"ל.

8. בפרק הזמן שהועמד לרשותנו לא יכולנו להיכנס לעובי הקורה ולבחון לגופן הוצאות ספציפיות שהוציאו בכירים. נוכל לומר עם זאת – מהתרשמות כללית, מעדויות אחרות ומהמספר דגימות שעמדו לרשותנו – כי ההוצאות של הבכירים בבנק הן סבירות על הצד הצנוע. לצערנו, נבלעות סבירות אלו אל כל הוצאותיו של מר יפת, שגם אם גבוהה, נבדקו הוצאו בפועל במהלך העסקים – היו בכל הנראה ברמה שאינה מקובלת לחלוטין על חברי הוועדה.

9. רמת השכר של הבכירים כיום נראית לחברי הוועדה ברמה סבירה, אם כי על הצד הגבוה. חשוב לחברי הוועדה קריטריונים ברורים לרמת שכר. כפי שלא היו קריטריונים למודדים בחוזים בעבר. ואמנם כבר בדיוני הדירקטוריון בחודשים האחרונים הועלתה שאלת גובה השכר וחופשו אמות מידה להשוואה ולקביעה. הוועדה סבורה כי רמת השכר של בכירי הבנק צריכה להיות – בהתחשב בהיקף עיסוקם ובאחריות שהם נושאים בה – על פי המקובל בחלק העליון של רמת השכר של בכירי המשק בסקטור הפרטי. בהיעדר מידע מדוייק על הנעשה בחברות אחרות במשק, קשה הוועדה את קביעותיה הכלכליות על יסוד הערכות חבריה על הקיים במשק.

10. רמת הבונוס לא היתה ידועה לדירקטוריון. חברי הוועדה סוברים שסכומי המענק ששולמו היו גבוהים. ואמנם, מיד עם כניסת יו"ר הדירקטוריון החדש – ועל דעת הדירקטוריון – בוטל תשלום הבונוס.

11. ההחלטה שלא להעמיד את רמת הפיצויים והפנסיה לפורשים בשנת 1987 – נראית לחברי הוועדה נכונה.

ג' – המלצות

1. הוועדה ממליצה לדירקטוריון החדש להשאיר על כנו את הסדר החוזים האישיים.
2. הוועדה ממליצה להפחית את שיעורי מענק הפרישה ובמקביל לקצר את תקופת הצינון עד כדי 2/3.
3. הוועדה סבורה שחייבים לקבוע אמות מידה אובייקטיביות, יותר לקביעת שכר ולבחון כל שינוי שכר בעתיד בהתאם למצב הבנק, למצב המשק ולמצב התעסוקה.
4. לדעת הוועדה יש לקבוע את שכר בכירי בנק לאומי לישראל בע"מ על פי המקובל בחלק העליון של רמת השכר והמקובלת בסקטור העיסקי בישראל, תוך מתן ביטוי לרמה המקצועית הנדרשת, להיקף העיסוק ולאחריות.
5. הוועדה ממליצה לעבור מיד לתשלום שכר חודשי מידי חודש.
6. הוועדה אינה ממליצה לחדש מתן בונוס אלא אם ניתן יהיה לקובעו בצורה אובייקטיבית ועל פי מידה, וזאת כדי שלא יהפוך הבונוס לחלק מהשכר.
7. הוועדה ממליצה לפרסם גם בעתיד את עקרונות ההסכם האישי ותחומי השכר.

השלכות הסדרי הפרישה על הבנק

להסדרי הפרישה בעיקר של מר יפת וכן של הצמרת הניהולית הבכירה של הבנק, נודעת השלכה ציבורית מרחיקת לכת ובצדק. יש לבחון את ההשלכות הישירות שלהן על רווחיות הבנק ואת ההשפעה העקיפה על הוצאות השכר הכוללות של הבנק ועל יחסי העבודה בו.

לא נכביר מילים על ההשלכות הציבוריות המאוד משמעותיות שהיו להסדרי הפרישה של מר יפת על הבנק. חברי הדירקטוריון והיו"ר לא חזו בעת קבלת ההחלטות את עוצמת המשמעות הציבורית, ולפיכך התפטרו כולם מחברותם בדירקטוריון.

אשר להשפעות הישירות על רווחיות הבנק

הגם שתנאי הפרישה של מר יפת הנם חריג בולט למקובל בבנק, ועל אף גובה הסכומים שקיבל מר יפת עם פרישתו, להערכת הוועדה אין תשלום הפיצויים – מהפרשות שנעשו לצורך זה – או תשלום פנסיה ברמה כה מופלגת, מהווים כשלעצמם מעמסה של ממש על מאזן הבנק ועל רווחיו, במיוחד בשים לב לכלל הוצאות הבנק על תשלומי שכר לעובדיו.

תנאי הפרישה של עובדי הבנק הבכירים אף הם נראים כבלתי מכבידים על הבנק ועל רווחיותו. יתר על כן, בישיבת הדירקטוריון מיום 19.6.1985 נבחנה שאלת עלויות ההסכמים האישיים של הבכירים, והוסכם כי אלו אינן מהוות, כשלעצמם, סיכון לרווחיות הבנק או למעמדו או ליציבותו.

אכן, הן מן ההיבט הציבורי והן מההיבט הניהולי, ניתן לומר שהבנק מתחייב בצו של "דין פרוטה כדין מאה" – אך לא נוכל לומר שהסכומים אשר שולמו ואשר אמורים היו להשתלם בעתיד למר יפת או להשתלם לבכירים אחרים, סיכנו או מסכנים את רווחיות הבנק או את מעמדו או את יציבותו.

אשר להשפעות העקיפות

להערכתנו ההשפעה העקיפה העיקרית של תנאי הפרישה של מר יפת היא בתחום המוסר הציבורי ובמישור של יחסי העבודה בבנק. הפרסומים בדבר תנאי פרישתו של מר יפת כמו גם פרסומים חלקיים ומעוותים של החוזים האישיים של העובדים הבכירים האחרים – השפיעו לרעה על יחסי האמון בין הנהלת הבנק לעובדים וגרמו לתסיסה בקרב העובדים בבנק. עם זאת יש לציין כי לתנאי העקיפה הנ"ל לא היתה השלכה על ההוצאות לתשלומי השכר של הבנק ועיקרה, כאמור, בהשפעה על האווירה בקרב העובדים והדרג הניהולי בבנק. עם זאת, לדעתנו טוב יהיה לבנק אם עובדיו – ברמה בכירה ובדרגי ניהול נוספים – יחתמו על הסכמי עבודה אישיים, ובחתימתם זו יוותרו על "הגנה מקצועית". עלות ה"הגנה המקצועית" לבנק, במישרין ובעקיפין, גדולה לאין שיעור מעלות הסדרי הפרישה האינדיבידואליים, אם כי דעת הציבור אינה ערה לכך. מבלי להמעיט בהאווירה המעוכבת והמשמעות הציבורית של תנאי הפרישה של מר א. יפת, חבל שאין הציבור רגיש ל"הגנה המקצועית" המוגזמת שעובדי בל"ל וקבוצות אחרות זוכים לה. אפשר, וזו תקוותנו – כי בדברינו אלה יהיה כדי לעורר את דעת הציבור – ולהתריע בה – לתיקון עיוותים שבמשך שנים רבות ראו עד כה להתעלם מהם ואשר אין הם לטובת הבנק ולטובת מוסר העבודה בו.

יומן "פרשת יפת"

במשך חודש ינואר הלכה ונחשפה והסתעפה הפרשה, שכונתה, בין השאר, שערוריה כספית שלא היתה כדוגמתה

מאת נחמיה שטרסלר

יום ו' 2.1.87 – "הארץ" חושף בעמודו הראשון: ארנסט יפת מקבל מבנק לאומי פנסיה בסך של 30,000 דולר לחודש, בנוסף לפיצויי הפיטורין שקיבל, בסך של 4.5 מליון דולר. השכר השנתי של יפת מגיע ל־1 מליון דולר. "הארץ" מוסיף: חברי הדירקטוריון שהסכימו על השכר והפנסיה הם יוסף פקר (יו"ר), ישראל סהרוב ומיכה אפרתי.

ח"כ דן תיכון מגיב באותו בוקר ברדיו: "זה עניין מזעזע". השר גדעון פת אומר: "שערוריה כספית שלא היתה כדוגמתה". בערב חוזרת הטלוויזיה על הידיעה.

אלי הורביץ, יו"ר בל"ל, שוהה בחופשת סקי באירופה.

יום א' 4.1.87 – מתפתחת שערוריה ציבורית עם תגובות חריפות מכל גווני הקשת הפוליטית והציבורית.

יום ב' 5.1.87 – מתברר שהפנסיה המקורית של יפת היתה 60,000 דולר, אך בהסכם פשרה שהושג בין עו"ד יגאל ארנון שייצג את יפת לבין חברי הדירקטוריון: אלי הורביץ, אמנון גולדנברג ופנחס זוסמן, קוצץ הסכום ל־30,000 דולר.

יום ג' 6.1.87 – יוסף פקר, יו"ר הוועדה שקבעה את שכרו של יפת מתפטר מחברותו בדירקטוריון, בעקבות פרסום ב"הארץ" על הקשרים העסקיים בין פקר לבין בנק לאומי. ועד העובדים בבל"ל החליט להשבית את הבנק לאות מחאה, ביום ד'.

ברונו דורש מבנק לאומי להקים ועדה בת חמישה חברים שתבדוק את "פרשת יפת" ותנאי העסקתם של שאר בכירי הבנק, ושתמליץ על דרכים לפתוח את ההסכם עם יפת.

יום ד' 7.1.87 – הכנסת דנה בפרשת יפת תוך כדי סערת רוחות, וחברי הכנסת השמיעו ביטויים חריפים כגון "שוד הבנק הגדול ביותר", "דולצין ויטה". כן חולקו שבחים רבים מעל הדוכן ל"הארץ" על חשיפת הפרשה.

עשרות עובדי בל"ל פרצו לקומת ההנהלה וקראו: "שודדים, גנבים, הפכתם את בנק לאומי לבנק של עלי באבא ו־40 השודדים". חברי דירקטוריון הבנק התכנסו לישיבה, בקומה הרביעית בבניין ההנהלה המרכזית של בל"ל, ודולצין התקבל בקריאות: התפטר! אלי הורביץ חוזר לישיבה מחופשתו באירופה.

תוצאות ישיבת הדירקטוריון: הוחלט להפסיק את תשלומי הפנסיה ליפת, להקים את הוועדה אותה דרש הנגיד להקים, ובה יהיו חברים: אלי הורביץ, פנחס זוסמן, יחזקאל הרמלך, זאב שר, ויעקב הירש. הוחלט לצרף לוועדה אישיות משפטית בכירה.

יום ה' 8.1.87 – מיכה אפרתי מקיבוץ גבע הולך בעקבות יוסף פקר, ומתפטר.

יום ו' 9.1.87 – עו"ד אמנון גולדנברג מתפטר. סניפי בנק לאומי סגורים עקב השבתת הוועד. עיתוני סוף השבוע מלאים במאמרים ובכתבות על יפת, על דולצין ועל הנעשה בבנק לאומי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב הטיל עיקול זמני על הוילה ועל מחצית חסכונותיו של יפת, לבקשת גרושתו אלה יפת. התברר שבמאי '86 צמצם יפת את דמי המזונות החודשיים לאלה מ־2,550 ל־1,800 דולר, עקב הפיכתו ל"פנסיונר".

אלי הורביץ חוזר לחופשתו באירופה. דולצין מכנס ישיבה של ההנהלה הציונית לדון בפרשה.

יום שבת 10.1.87 – יפת וידידתו שושנה ויגר עוזבים בחשאי, לניו־יורק.

יום א' 11.1.87 – עובדי בל"ל מפגינים בקומת ההנהלה. הורביץ חוזר מחופשתו באירופה, מכנס את מועצת המנהלים ומודיע: "אני משעה את התפטרותי עד יום ג'", לפי בקשת יצחק שמיר ושמעון פרס.

יום ג' 13.1.87 – דירקטוריון בנק לאומי מתפטר. אלי הורביץ: "אכלתי אותה בגדול, שילמתי את מלוא המס על פרשת יפת". מתקיים דיון חריף ביותר בוועדת הכספים בכנסת, ובו נאלץ דולצין בעל כורחו להודיע שהוא יתפטר תוך חודש מבל"ל.

יום ד' 14.1.87 – מוזכרים שמות רבים כמועמדים לדירקטוריון הבנק: משה זנבר, אהרון דוברת, נפתלי בלומנטל, עדי אמוראי, גד יעקובי, מאיר עמית, פרופ' צבי זוסמן, פרופ' אליעזר שפר וד"ר מאיר חת.

יום ה' 15.1.87 – מועצת "אוצר התיישבות היהודים" מחליטה על הקמת ועדה בת חמישה חברים לבחירת הדירקטוריון החדש. כמו כן הוחלט שלווינסקי ודרובלס יחליפו את דולצין בדירקטוריון בל"ל.

הנגיד שולח לוועדה רשימה של חמישה אנשים, אותם הוא מוכן לקבל כיו"ר בל"ל: משה זנבר, מאיר חת, צבי זוסמן, אליעזר שפר וחיים בן שחר.

עו"ד חיים צדוק מצטרף לוועדת הבדיקה שבראשות אלי הורביץ.

יום ו' 16.1.87 – עיתוני סוף השבוע ממשיכים לעסוק ב"תיק יפת", בדולצין ובסוכנות היהודית.

יום א' 18.1.87 – גילוי חדש: בכירי בל"ל יקבלו פיצויי פרישה על בסיס השכר הגבוה שלהם, לפני שקוצץ, אם יפרשו מהבנק במהלך 1987. אריה דולצין מגיב: "לא ידעתי".

משרד המשפטים בודק אם יפת עבר עבירות פליליות.

מיכה יגון, יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור ממליץ להעניק לתקשורת את פרס ישראל על תרומתה לחשיפת פרשת יפת.

ועדת הורביץ־צדוק מבקשת דחיה בהגשת מסקנותיה עד ליום ב' 26.1.87.

יום ב' 19.1.87 – פקר, אפרתי וסהרוב מעידים בפני ועדת הורביץ־צדוק על ההסכם שנחתם עם יפת. ח"כ דן תיכון וחיים רמון חוזרים על התנגדותם למינוי של חת ליו"ר בל"ל.

יום ג' 20.1.87 – מבוכה ודמורליזציה בקרב בכירי בל"ל העוסקים כמעט אך ורק בניסיון לנחש מי יהיה יו"ר הדירקטוריון. גם ועדת המינויים לא הצליחה להגיע להסכמה בנדון.

בל"ל מגלה לאלה יפת בעקבות פנייתה לבית המשפט, שליפת יש כ־2 מליון דולר בבנק. בית המשפט מטיל עיקול על מחצית סכום זה.

"הארץ" כותב מאמר מערכת נגד מינויו של ד"ר מאיר חת ליו"ר בל"ל. אך בערב נבחר חת כמועמד לתפקיד על ידי ועדת ההכשרה מטעם "אוצר התיישבות היהודים" בראשות דולצין. כמו כן נבחרים שאר 11 חברי הדירקטוריון, על רקע לחצים פוליטיים.

יום ו' 23.1.87 – ח"כ דן תיכון מגיע למשרדי בנק לאומי בניסיון לדבר בפני "מועצת התיישבות היהודים" נגד מינויו של חת, אך הם אינם מאפשרים לו להיכנס לישיבה ומאשרים את מינויו של חת, ומינוי שאר חברי הדירקטוריון. דן תיכון לעיתונאים: "אם אישרו את חת, אין סיבה שלא לבחור בארנסט יפת כיו"ר הבורסה".

ההתנגדות למינוי חת מתגברת מצד חברי כנסת נוספים כמו חיים רמון, יוסי שריד, דדי צוקר, מרדכי וירשובסקי ויאיר צבן, וגם מצד מנכ"ל כלל תעשיות אלקטרוניקה, עקיבא מאיר.

יום א' 25.1.87 – דירקטוריון בל"ל בוחר בד"ר מאיר חת לתפקיד היו"ר, וחת במסיבת עיתונאים משיב מלחמה קצרה לכל מבקריו.

עוזר וינקלר יו"ר איגוד התעשייה הקיבוצית מודיע שהוא אינו מוכן להצטרף לדירקטוריון, הן משום הבחירה הפוליטית בבחירת הדירקטורים והן משום מינויו של חת לפרות מה שנאמר עליו בדו"ח בייסקי.

יום ב' 26.1.87 – "הארץ" חושף מספר גילויים חדשים בדו"ח הורביץ־צדוק, הבולט שבהם: הסכם השכר עם יפת נחתם בינואר '84, לאחר מפולת המניות הבנקאיות, בעוד שעד כה פורסם שההסכם נחתם באמצע '83. הדו"ח מוגש בערב לידיו של נגיד בנק ישראל.

הכנסת דנה בנושא במשך שלוש שעות, כאשר את עיקר האש סופג דולצין.

יום ג' 27.1.87 – הדו"ח מתפרסם במלואו וגילוייו ממשיכים להסעיר את הרוחות.

יפת מגיב מניו־יורק: "הדמיון הפרוע ביותר לא יוכל לתאר החלטה של בל"ל הקוראת להפר חוזה".

טובות ההנאה שקיבל יפת אינן נכללות בבסיס הגמלה והפיצויים

מתוך חוות־הדעת של עו"ד צדוק:

יחזקאל הרמלך

יעקב הירש

פרופ' פנחס זוסמן

עו"ד זאב שר

אלי הורביץ

עו"ד חיים צדוק

1. מבוא

1.1 נתבקשתי על ידי הועדה בראשותו של מר אלי הורביץ, יו"ר הדירקטוריון של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן — "הבנק"), שנתמנתה על פי מכתבו של נגיד בנק ישראל מיום 6.1.1987, להגיש לה חוות־דעת משפטית על תנאי פרישתו של מר ארנסט יפת (להלן — "מר יפת") מכהונתו בבנק.

1.3 בדקתי בחוות הדעת את תנאי הפרישה של מר יפת — והיינו, את הגימלה ואת פיצויי הפרישה — ואת אלה בלבד. מאחר שהגימלה מחושבת על בסיס השכר והמענק והפיצויים מחושבים על פי השכר, נתחייבה גם בדיקת עניין השכר והמענק. לא בדקתי טובות הנאה אחרות שקיבל מר יפת מהבנק ואשר ייתכן שאפשר לראות בהן שכר (כגון, הוצאות הסבות אחרות, התנאים שבהם רכש מר יפת דירה מהבנק וכו'), מאחר שטובות הנאה אלה לא נכללו בסכומים ששימשו בסיס לחישוב הגימלה והפיצויים.

1.4 חוות־דעתי עוסקת בהיבט האזרחי בלבד של מערכת קביעת שכרו ותנאי פרישתו של מר יפת; אין היא עוסקת בשאלה אם ממערכת יחסים זו עולה לכאורה חשד של עבירות פליליות.

3. השכר והמענק של מר יפת (1981־1985)

לפי הנתונים שקיבלתי ממר חיים בוקסבום, ראש חטיבת הכספים בבנק, עלתה בהדרגה ההכנסה שהבנק שילם בפועל למר יפת בשכר ובמענק, משנת 1981 עד שנת 1985, כמפורט להלן (הסכומים הנקובים בדולרים של ארה"ב בסכומים מעוגלים וכן לפי שווים הריאלי בדולרים בשנת 1985 בהתאם למדד המחירים בארה"ב):

השנה	השכר	המענק	סה"כ ההכנסה השנתית	שווי ריאלי בשנת 1985
1981	208,500	192,200	400,700	466,000
1985	325,300	480,000	805,300	805,300

לפי זה, עלתה ההכנסה של מר יפת מהבנק בשכר ובמענק במשך 5 השנים 1981—1985 פי 2 בדולרים נומינליים ופי 1.7 במונחים ריאליים לפי מדד המחירים בארה"ב.

4. עיקרי תנאי הפרישה — גימלה ופיצויים (1963־1986)

4.1 במכתב מיום 23.7.1963 מאת יו"ר הדירקטוריון דאז ד"ר י. פורדר אל מר יפת, עם ההחלטה על מינויו כמשנה למנהל כללי, נקבע כי עם פרישתו בהגיעו לגיל 65 או מטעמי בריאות יהיה מר יפת זכאי לגימלה נטו בשיעור של 70 אחוז משכרו האחרון נטו.

4.2 בפרטיכל ישיבת ועדה המכונה "ועדת הדירקטוריון המטפלת בתנאי עבודתם של יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי", שנתקיימה ביום 5.6.1973, בהשתתפות ה"ה מר מ.ה. זקס, ד"ר ז. מוזס ומר ל.א. פינקוס, ובנוכחות מר יפת, נקבע כי בפרישתו יקבל מר יפת, נוסף לגימלה, סכום נטו שיהיה שווה ל־50 אחוז מהבונוס השנתי הממוצע נטו שקיבל במשך חמש (5) השנים האחרונות לפני פרישתו.

4.3 בפרטיכל ישיבת ועדה המכונה "ועדת הדירקטוריון המטפלת בענייני השכר של יו"ר הדירקטוריון והמנהלים הכלליים" (להלן — "ועדת השכר") מיום 29.9.1982 נקבע כי המענק בשיעור 50 אחוז מהבונוס השנתי שנקבע ביום 5.6.1973 יחושב על פי הבונוס השנתי הממוצע שמר יפת קיבל במשך שלוש (3) השנים האחרונות לפני פרישתו.

4.5 בפרטיכל ישיבת ועדת השכר מיום 3.6.1985 נקבע שמר יפת יהיה זכאי לגימלה צמודת מדד בשיעור של 70 אחוז מסך הכל של שכרו החודשי ערב פרישתו ושל המענק השנתי הממוצע שקיבל ב־3 השנים האחרונות לפני פרישתו, הכל מותאם לשערים ריאליים. באותה ישיבה נקבע גם לראשונה, שמר יפת יהיה זכאי לקבל, עם פרישתו, בנוסף לגימלה, פיצויי פרישה בשיעור של ארבעה (4) חודשי משכורת — לפי המשכורת האחרונה — לכל שנת עבודה בבנק.

4.6 בפרטיכל ישיבת ועדת השכר מיום 11.5.1986 החליטה הועדה "למען הסדר הטוב, לרכז להלן את תנאי פרישתו של מר א. יפת לגימלאות כפי שתנאים אלה סוכמו מדי פעם בהחלטותיה". עוד פורש באותה ישיבה כי התקופה אשר בגינה ישולמו למר יפת פיצויי הפרישה בשיעור של 4 משכורות חודשיות לכל שנת עבודה, לפי המשכורת האחרונה ערב הפרישה, תכלול את תקופת כהונתו בבנק איגוד לישראל בע"מ, ובהתאם לכך תתחיל אותה תקופה ב־1 בפברואר 1952.

4.7 לפי הנתונים שקיבלתי ממר בוקסבום, כפי שהם משתקפים גם בפרטיכל ישיבת ועדת השכר מיום 11.5.1986, היו הסכומים שאמורים היו לשמש בסיס לחישוב הגימלה והפיצויים כדלקמן (כל הסכומים להלן במספרים מעוגלים, בדולרים של ארה"ב לפי שער החליפין של 1.5 ש"ח לדולר):
(1) השכר החודשי האחרון ערב הפרישה — 40,000 דולר.
(2) הסכום הממוצע של המענק השנתי אשר שולם למר יפת ב־3 השנים האחרונות ערב פרישתו (1984־1986) — 530,000 דולר.
הגימלה והפיצויים מחושבים על בסיס זה נתכמו כדלקמן:
(1) הגימלה החודשית 56,000 דולר.
(2) פיצויי הפרישה — מחושבים על פי 4 חודשי משכורת אחרונה לפי 34 שנות עבודה — 5,400,000 דולר.

4.8 על פי המכתב מיום 4.11.1986 שנחתם על ידי מר יפת מזה והדירקטורים אלי הורביץ, פרופ' פנחס זוסמן וד"ר אמנון גולדנברג "בתוקף הסמכות שהוענקה לנו לכך על ידי הדירקטוריון" מזה ("הסכם נובמבר" הנזכר בסעיף 14 של חוות דעת זו) הופחת סכום הפיצויים בסך 1,000,000 דולר ונקבע שלא תשולם גימלה בגין המענק. בהתאם לכך:
(1) הגימלה החודשית הופחתה והועמדה על 28,000 דולר.
(2) הפיצויים הופחתו והועמדו על 4,400,000 דולר.
הבנק שילם למר יפת את סכום הפיצויים, בניכוי מס.

5. סמכות האסיפה הכללית

5.1 לפי תקנות ההתאגדות של הבנק, השכר של הדירקטורים ("המנהלים", בלשון התקנות) נקבע על ידי האסיפה הכללית של הבנק, ואילו שכרו של מנהל כללי ("מנהל עסקים", בלשון התקנות) נקבע על ידי הדירקטוריון ("המנהלים", בלשון התקנות).

5.3 המצב פחות ברור כאשר אדם אחד מכהן בעת ובעונה אחת בשני תפקידים — בתפקיד יו"ר הדירקטוריון ובתפקיד מנהל כללי — והכוונה היא שלא להפריד בין שכרו כיו"ר הדירקטוריון ובין שכרו כמנהל כללי אלא לקבוע שכר משולב בגין שני התפקידים כאחד. במצב זה, מי האורגן של החברה מוסמך לקבוע את שכרו המשולב של היו"ר־המנכ"ל: האסיפה הכללית או הדירקטוריון?

5.4 ניתן לטעון כי מאחר שחלק בלתי מסויים משכרו של היו"ר־המנכ"ל הוא מן הכורח שכר בגין תפקידו כיו"ר, שקביעתו נתיחדה לסמכותה של האסיפה הכללית, מתבקשת המסקנה כי קביעת השכר כולו של היו"ר־המנכ"ל היא בסמכות האסיפה הכללית ואינה בתחום הסמכות של הדירקטוריון.

5.5 ביום 22.9.1976 החליט דירקטוריון הבנק כדלקמן: "לבחור במר א.י. יפת לכהונת יושב־ראש הדירקטוריון. תפקידו זה יכלול את הפונקציות של צ'יף אקזקיוטיב אופיסר (CHIEF EXECUTIVE OFFICER)."

לפי לשון ההחלטה, התפקיד המקיף יותר הוא תפקיד היו"ר, כאשר התפקיד של C.E.O כלול בתוכו. חיזוק לטענה כי בתפקידו של מר יפת ובקביעת שכרו והמענק השנתי הדגש היה על היותו יו"ר הדירקטוריון אפשר למצוא בהחלטות ועדת השכר הנוגעות לעניין שכרו. מדובר באורח עקבי למדי על קביעת השכר והמענק "ליו"ר הדירקטוריון", מבלי להזכיר את תפקידו כ־CHIEF EXECUTIVE OFFICER. כך נעשה, למשל, בהחלטות ועדת השכר מהתאריכים 22.5.1984, 16.1.85, 3.6.1985, 16.1.1986 ו־23.2.1986.

5.6 אם המסקנה שקביעת השכר המשולב של היו"ר־המנכ"ל נתונה לסמכותה של האסיפה הכללית היא נכונה, הרי מן הדין היה כי החל מיום 22.9.1976 — היום בו נבחר כיו"ר הדירקטוריון — שכרו של מר יפת ייקבע על ידי האסיפה הכללית. מאחר שהאסיפה הכללית מעולם לא קבעה את שכרו של מר יפת, הרי לפי זה החל באותו תאריך, קביעת שכרו על ידי אורגן אחר של הבנק היתה שלא בסמכות.

6. סמכות הדירקטוריון

אם בניגוד לאמור לעיל מבררת הדעה כי קביעת שכרו המשולב של מר יפת כיו"ר־מנכ"ל היא בתחום סמכותו של הדירקטוריון לפי תקנה 93, יש לבדוק את השאלה אם שכר זה אמנם נקבע על ידי הדירקטוריון. בדיקה זו מעלה כי ענייני שכרו של מר יפת, המענק השנתי שקיבל ותנאי פרישתו מעולם לא הובאו בפני הדירקטוריון במליאתו והדירקטוריון במליאתו מעולם לא דן ולא החליט דבר בעניינים אלה. באשר לטיפול בעניינים אלה בוועדות של הדירקטוריון, בכך אדון להלן.

7. ועדת השכר והועדה המרכזת

7.1 לפי תקנה 99 לתקנות ההתאגדות של הבנק, רשאי הדירקטוריון "להעביר סמכויות" לועדות של דירקטורים.

7.2 דירקטוריון הבנק, בישיבתו מיום 22.9.1976, הקים 3 ועדות, ובתוכן "ועדה מרכזת", כל אחת בת 4 חברים. על תפקידן של כל 3 הועדות נאמר בהחלטת הדירקטוריון:

"הועדות ידונו בהרחבה בקשר למדיניות הבנק בנושאים השונים ויגבשו המלצות בפני יושב־ראש הדירקטוריון, והצעות החלטה בענייני מדיניות בשביל הדירקטוריון".

יו"ר הדירקטוריון נקבע כיו"ר הועדה המרכזת ובאשר לתפקידה נאמר באותה החלטה של הדירקטוריון:

"הועדה המרכזת תדון ותעסוק בכל העניינים אשר יובאו בפניה על ידי יושב־ראש הדירקטוריון והעניינים שחברי הועדה ימצאו לנכון להביאם לדיון. כן תדון הועדה בשכרם וביתר התנאים של יושב ראש הדירקטוריון, של המנהל הכללי (כן) — חבר הדירקטוריון, של המנהלים הכלליים המשותפים ושל אותם העובדים הבכירים שהיו"ר ימצא לנכון להביא לפניה. כאשר תדון הועדה בקשר לשכרו ולתנאים של היושב־ראש יוזמנו חברי הועדה דירקטור נוסף להשתתף בדיון. הועדה תדון ותמליץ בפני הדירקטוריון על מינויים לתפקידים בכירים בבנק, על סמך הצעות שיובאו בפניה על ידי היושב־ראש".

7.3 במקביל לועדה המרכזת פעלה ועדת השכר.

מה קורה כאשר אדם אחד מכהן כיו"ר הדירקטוריון וכמנכ"ל ושכרו משולב בגין שני התפקידים?

7.4.1 בפרטיכלים של ישיבות ועדת השכר נאמר שנכחו ה"ה אפרתי, סהרוב (או מר הורביץ לאחר פרישת סהרוב) ופקר ("כן היה נוכח מר א.י. יפת", ולא צויין מי יו"ר בישיבה. לעומת זאת, בפרטיכלים של ישיבות הועדה המרכזת נאמר תמיד כי מר יפת יו"ר בישיבה ונכחו לפי הצורך, מלבד מר יפת ושלושת חברי הועדה האחרים, גם בעלי תפקידים אחרים בבנק.

7.4.2 הפרטיכלים של ועדת השכר נערכו תמיד בכתב יד ונחתמו בדרך־כלל על ידי שלושת הדירקטורים חוץ ממר יפת, בעוד שהפרוטוקולים של הועדה המרכזת הודפסו תמיד במכונת כתיבה ונחתמו על ידי מר יפת.

7.4.3 ישנם מקרים אחרים שבהם נערכו יותר מפרטיכל אחד לגבי סיכומים של ועדת השכר שנתקבלו באותו יום. כך, למשל, ישנם 4 פרטיכלים נפרדים, בנושאים שונים, מתאריך 3.6.1985. לעומת זאת, קיים תמיד רק פרטיכל אחד של ישיבת הועדה המרכזת בתאריך פלוני.

7.4.4 הפרטיכל של ישיבת הועדה המרכזת הובא בדרך כלל בפני הדירקטוריון, כשהנוסחה המקובלת בפרטיכל הדירקטוריון היתה:

"הדירקטורים אימצו את פרטיכל הועדה המרכזת יום... לאחר שעיינו בו".

לעומת זאת, מעולם לא הובא בפני הדירקטוריון ל"אימוץ" פרטיכל של ועדת השכר.

7.5 נוהל עבודתה של ועדת השכר, לדבריהם של ה"ה אפרתי, סהרוב ופקר, היה כדלקמן:

7.5.1 הועדה היתה מתכנסת על פי יוזמתו של מר יפת; היא מעולם לא התכנסה על פי יוזמת אחד משלושת החברים.

7.5.2 הועדה דנה בהצעות שהועלו בפניה על ידי מר יפת שהיה יו"ר בישיבה. [illegible]

7.5.3 לאחר תום הדיון היו שלושת החברים מקיימים התייעצות שלא בנוכחותו של מר יפת ולאחר מכן הודיעים בעליפה למר יפת על סיכומם ובזאת היו מסיימים את הדיון באותו יום.

חברי ועדת השכר היו הדירקטורים אפרתי, פקר וסהרוב שבמקומו בא הורביץ. יפת נכח בישיבות ועדת השכר

הנני נוטה לדעה שועדת השכר לא היתה אלא הועדה המרכזת בשבתה כ"ועדת הדירקטוריון המטפלת בענייני השכר של יו"ר הדירקטוריון והמנהלים הכלליים", ואת על אף האופי המיוחד של נוהל עבודתה של ועדת השכר, כפי שתואר לעיל.

8. אצילת סמכויות

8.2 הנוהג שנהגה הועדה המרכזת בהביאה את הפרטיכלים של ישיבותיה ל"אימוץ" הדירקטוריון תומך בדעה שהועדה המרכזת לא ראתה את עצמה — ולא היתה — מוסמכת להחליט סופית בעניינים שבתחום תפקידיה לפי החלטת הדירקטוריון מיום 22.9.1976; אלא שנוהג זה, שקיים לגבי עניינים עסקיים שונים שהועדה המרכזת דנה בהם, לא קיים לגבי החלטות הועדה המרכזת/ועדת השכר בכל הנוגע לתנאי העסקתו של מר יפת. לא נמצאו פרוטוקולים שיעידו כי תנאי העסקתו של יו"ר הדירקטוריון היו מובאים בפני הדירקטוריון, בתקופה שלפני שמר יפת נבחר לתפקיד זה.

9. הרכב לוקה של ועדת השכר

כזכור, לפי החלטת הדירקטוריון מיום 22.9.1976, כל ועדת דירקטורים, לרבות הועדה המרכזת, מורכבת מ־4 דירקטורים, כשיו"ר הדירקטוריון הוא בתוקף תפקידו יו"ר הועדה המרכזת. אותה החלטה הורתה כי "כאשר תדון הועדה (המרכזת) בקשר לשכרו ולתנאים של היו"ר יוזמנו חברי הועדה דירקטור נוסף להשתתף בדיון". הוראה זו לא קויימה. הועדה המרכזת/ועדת השכר דנה וסיכמה ענייני שכר, מענק ותנאי פרישה של מר יפת בהרכב לוקה־בחסר של שלושה חברים קבועים של הועדה, מבלי שצורף לדיוניה דירקטור נוסף, אשר בלעדיו הרכב הועדה היה לקוי. פגם זה — גם אם נגרוס שהחלטת הדירקטוריון מיום 22.9.1976 אצלה לועדה המרכזת את הסמכות להחליט סופית בעניין תנאי עבודתו ופרישתו של מר יפת — הוא פגם שנגרעות בו כל החלטותיה של הועדה המרכזת/ועדת השכר בענייני השכר, המענק ותנאי הפרישה של מר יפת והפך אותן להחלטות שלא נתקבלו כדין.

10. שיקולי ועדת השכר

במסגרת של שיחה עם שלושת חברי ועדת השכר — ה"ה אפרתי, סהרוב ופקר — קשה היה לעמוד במפורט על השיקולים שהביאו אותם לאשר למר יפת שכר ומענק בסכומים שאושרו, וכן לאשר לו, בנוסף לגימלה, פיצויי פרישה בשיעור הגיע. הם ראו במר יפת בנקאי בעל כישורים וניסיון בקנה מידה בינלאומי, גדול הבנקאים בישראל, בעל קשרים בינלאומיים מסועפים בעולם הבנקאות, עמוד התווך של הבנק. הם לא ביקשו ולא ערכו בדיקה השוואתית על השכר והתנאים המקובלים בתפקידים מקבילים בארץ ובעולם. הם שמעו על כך מפי מר יפת וסמכו על דבריו. אחד מהם זוכר כי בהזדמנות מסוימת סיפר להם מר יפת על התנאים שמהם נהנים ראשי אחד הבנקים בארץ; וכאשר הוא — אותו חבר ועדת השכר — בדק את העניין באורח פרטי, נתברר לו שאמנם צדק מר יפת. הם נטו להיענות למר יפת, אם כי לא תמיד קיבלו את דרישותיו במלואן. כאשר עם פרישתו של מר יפת נודע להם גודל הסכומים של הפיצויים והגימלה של מר יפת, הם הופתעו להיווכח שזאת אמנם התוצאה של סדרת ההחלטות שהם עצמם קיבלו במרוצת השנים. עתה הם חשים שהוטעו. כגודל הערכתם או כך עומק אכזבתם היום.

מסגרת השיחה והשהות שהיתה בידי להכנת חוות־דעת זו לא איפשרה בדיקה אם מישהו מחברי ועדת השכר עלול היה להיות מושפע בשיקוליו לגבי מר יפת על ידי יחסים עסקיים שבינו ובין הבנק.

חברי ועדת השכר לא בדקו את התנאים המקובלים בתפקידים מקבילים בארץ ובעולם. הם שמעו על כך מפי יפת וסמכו על דבריו

11. "הבכירים" ומר יפת

11.1 בפרטיכל ישיבת הועדה המרכזת מיום 3.6.1985 נאמר:

"5. חוזים אישיים — התקיים דיון בנושא החוזים האישיים לבכירים בדרג סמנכ"ל ומעלה".

פרטיכל זה "אומץ" על ידי הדירקטורים בישיבת הדירקטוריון מיום 16.6.1985 "לאחר שעיינו בו". המונחים "חוזים אישיים" ו"בכירים", משמעותם, לפי המינוח המקובל בבנק ולפי הקשר הדברים, הסגל הבכיר של הבנק ואינם כוללים את מר יפת.

11.2 המשך הדיון בדירקטוריון בעניין ה"חוזים האישיים" של ה"בכירים" התקיים ביום 19.6.1985. באותה ישיבה ביקש מר יפת ממר מרדכי איינהורן, מנכ"ל הבנק, להציג את הנושא. לאחר שהודיע: "הנושא נדון בועדה המרכזת והיא אישרה עקרונית את החוזים. כעת נחוץ אישור המליאה". מר איינהורן פירט את התנאים המוצעים לחוזים האישיים של ה"בכירים" שהיו חופפים את התנאים שנתקבלו בועדת השכר בישיבתה מיום 3.6.1985. לאחר דיון החליט הדירקטוריון:

"1. לאשר עקרונית את החוזה האישי שהוצג.
2. להסמיך את הועדה המרכזת לסכם את הנושא".

באותה ישיבה של ועדת השכר ביום 3.6.1985 נערכו פרטיכלים נפרדים לגבי תנאי ההעסקה של ה"בכירים" מזה ולגבי תנאי פרישתו של מר יפת מזה. מר יפת ראה לנכון להביא בפני הדירקטוריון לאישור את תנאי ההעסקה והפרישה של הבכירים, אך נמנע מלהביא לאישור הדירקטוריון — באותה ישיבה או בכל ישיבה אחרת — את תנאי פרישתו הוא.

11.3 לדברי מר סהרוב, הוא חתם על פרטיכל ישיבת ועדת השכר מיום 3.6.1985 בעניין תנאי פרישתו של מר יפת, תוך התניה — שעליה הודיע למר יפת — כי יש להביא פרטיכל זה לאישור הדירקטוריון. כעבור 3 ימים — ביום 6.6.1985 — פרש מר סהרוב מחברותו בדירקטוריון ולא הוסיף עוד לעקוב אחרי העניין. כאמור, מר יפת לא הביא את תנאי פרישתו לאישור או לדיון בדירקטוריון כשם שהביא את עניין תנאי העסקתם של ה"בכירים".

יעקב הירש, המבקר הפנימי של הבנק, כתב: טיוטת תנאי הפרישה שהובאה בפני לא כללה סכומים

12. דיוני 11.5.1986

12.1 לפי פרטיכל ישיבת ועדת השכר מיום 11.5.1986, שבה השתתפו ה"ה אפרתי, הורביץ ופקר (וכן נכח, כנוהג, מר יפת) הודיע מר יפת לועדה על החלטתו לפרוש מכהונתו בבנק. הועדה, [illegible] לבצע את החלטותיה בקשר לתנאי פרישתו. מר הורביץ הוסיף הדיעה בעליפה, שאותה העלה על הכתב למחרת היום — ביום 12.5.1986 — כי —

"אנוכי חתימתי למסמך ללא הסתייגות לאחר שיאושר על ידי עוה"ד שההסכם הוא סיכום הנקודות המוסכמות והחתומות בין א.י. (מר יפת) לועדה המרכזת שהוסכמה על ידי הבנק ולאחר שיבדקו המסמכים והמספרים על ידי מר הירש — המבקר הפנימי".

12.2 לדברי מר בוקסבום ביקש ממנו מר יפת, בראשית מאי 1986, למסור לעו"ד רות אורן, ממשרד ש. הורביץ ושות', העתקים מהפרטיכלים של ועדת השכר הנוגעים למר יפת והוא עשה זאת ביום 6.5.1986. לבקשת מר יפת הכינה עו"ד אורן, על יסוד החומר שנמסר לה, טיוטת מכתב שכלל את כל התנאים והזכויות של מר יפת לרגל פרישתו, ושאמור היה להיחתם על ידי חברי ועדת השכר. העתק מהחומר שנמסר לעו"ד אורן נמסר גם למר הירש, שנתבקש אף הוא לבדוק אם התנאים שבטיוטת המכתב תואמים את החלטות ועדת השכר. ביום 11.5.1986 נתבקשה עו"ד אורן להכין נוסח פרטיכל של ועדת השכר שירכז את תנאי פרישתו של מר יפת. עו"ד אורן הכינה שני נוסחים: אחד קצר ובו הוראה לבצע, עם פרישתו של מר יפת, את החלטותיה של ועדת השכר בקשר לתנאי פרישתו; השני — ארוך, המפרט פירוט מלא את תנאי פרישתו. שני הפרטיכלים נחתמו על ידי מי שהיו חברי ועדת השכר אותה שעה (ה"ה אפרתי, הורביץ ופקר). המכתב שנערך על ידי עו"ד אורן לא נחתם. ישיבת הדירקטוריון שנועדה לאותו ערב ושבה אמור היה מר יפת להודיע על פרישתו עוכבה עד לחתימת שני הפרטיכלים; ומר יפת הצטרף ליתר חברי הדירקטוריון רק לאחר שקיבל לידיו עותקים חתומים של שני הפרטיכלים.

12.3 ביום 12.5.1986 ערך מר יעקב הירש, המבקר הפנימי של הבנק, "תרשומת לתיק" בזו הלשון:

"ביום 11/5 התקיימו דיונים עם מר בוקסבום על הטיוטה אשר הוכנה בדבר תנאי פרישה של מר יפת. בתשובה לשאלתי מסרה עו"ד רות אורן כי היא מטפלת בנושא מטעם מר יפת. התייעצתי על כך עם עו"ד א. סלונים. אישרתי לו כי התנאים הכלולים בטיוטה מבוססים על החלטות של ועדת דירקטוריון אותן ראיתי. הוא מצידו אישר לי כי מבחינה משפטית הנוסח מקובל עליו.
...
הטיוטה שהובאה בפני לא כללה כל סכומים. אלה חושבו בינתיים על ידי מר בוקסבום ויבדקו גם על ידי רו"ח ז. ברמן".

ועדת השכר קבעה ליפת: שכר של 450,000 דולר לשנת '86 ומענק שנתי של 600,000 דולר לשנת '85

במועד מאוחר יותר רשם מר הירש, בכתב ידו, מבלי לציין תאריך, את הדברים הבאים על גבי התרשומת הנ"ל:

"עם שובו של מר הורביץ מחו"ל דווחתי לו טלפונית כנ"ל. אישרתי כי הטיוטה תואמת את החלטות של ועדת הדירקטוריון. יחד עם זאת, הוספתי כי דעתי היא שמבחינה ציבורית אין לבצע ההסכם".

להבהרת התרשומת הסביר מר הירש כי שאל את עו"ד אורן את מי היא מייצגת, לאחר שמר בוקסבום מסר לו כי תוקפה המשפטי של טיוטת ההסכם נבדק על ידי עו"ד אורן והיא סבורה כי הטיוטה תקינה מבחינה משפטית. עו"ד אורן השיבה, כאמור — לאחר שביקשה להיוועץ בד"ר גולדנברג — שהיא מייצגת את מר יפת. לדברי מר הורביץ, מר הירש דיווח לו, כאמור, ביום 21.6.1986. לפי תרשומת שבידי מר הורביץ, הוא אמר למחרת (22.6.1986) בישיבת הדירקטוריון את הדברים הבאים (אם כי אין הדבר רשום בפרטיכל הישיבה):

"הסכום הוא גבוה לטעמי — גבוה הרבה יותר מדי. אבל משנשאלתי לקבוע עמדה ביקשתי חוות דעת מבוקסבום שהחישוב נעשה נכון, שכל הגירות, ההחלטות, ההסכמים מאושרים כדין וכי חוות דעת דומה ביקשתי מרות אורן וכן ביקשתי בקורת המבקר הראשי ומשהיה ברור לי שאין דרך חוקית אלא לשלם צרפתי חתימתי למספרי הועדה המרכזת האחרים".

12.4 ה"ה בוקסבום והירש הודיעו, כל אחד, למר הורביץ על תוצאות בירוריהם. לדברי מר הורביץ הוא התבסס על הודעותיהם אלה — וכן על שיחותיו עם עו"ד אורן ועו"ד סלונים — כאשר אמר את הדברים הבאים בישיבות הדירקטוריון:

12.4.1 ביום 25.5.1986:
"תנאי הפרישה של מר יפת נבדקו בדיוק לפי החוזים והתנאים הקיימים, ולא נעשה שום דבר חריג מעבר להם".

12.4.2 ביום 22.6.1986:
"מר הורביץ התייחס בריווח גם לשכר ולפיצויים ששולמו למר יפת וציין כי הם נעשו בהתאם להסכמים שנחתמו בעבר היותר רחוק".

12.4.3 ביום 16.10.1986:
"מאחר ויש לקיים חוזה כתוב — מציע מר הורביץ לקיים את ההסכם במלואו. לעניין הפנסיה — יש להגיע לפשרה". למעשה, מאז מכתבו של ד"ר פורדר מיום 23.7.1963 הנזכר בסעיף 4.1 של חוות־דעת זו לא נחתם כל חוזה או כל מסמך דו־צדדי אחר בין הבנק ובין מר יפת עד ההסכם מיום 4.11.1986 ("הסכם נובמבר") הנזכר בסעיף 14 של חוות־דעת זו.

12.5 תוך מהשיחות עם עו"ד אורן אשר, כאמור, ייצגה את מר יפת ולא את הבנק, ותוך מהשיחות עם עו"ד אורי סלונים, לא נתבקשה ולא נתקבלה על ידי הבנק כל חוות־דעת משפטית בעניין זכויות הפרישה של מר יפת.

13. ההחלטה האחרונה על שכר המענק

שכרו של מר יפת והמענק השנתי נקבעו לאחרונה בישיבת ועדת השכר ביום 23.2.1986: שכר של 450,000 דולר לשנת 1986 ומענק שנתי של 600,000 דולר לשנת 1985. בישיבת ועדת השכר שהחליטה על כך נכחו ה"ה אפרתי ופקר בלבד, וכן — כנוהג — מר יפת. מר הורביץ היה אותה שעה בחו"ל והוא הוסיף את חתימתו תוך ציון תאריך החתימה — 13.3.1986. לדברי מר הורביץ, לא באה חתימתו אלא לאשר שהחלטת ועדת השכר מיום 23.2.1986, שנתקבלה בהיעדרו, הובאה לידיעתו.

יפת דרש שהפרטיכלים החתומים של ועדת השכר יימסרו לו לפני כינוס הדירקטוריון ולצורך זה השהה את ישיבת הדירקטוריון

14. הסכם נובמבר (4.11.1986)

14.1 לאחר שנודעו ברבים סכומי פיצויי הפרישה ששולמו למר יפת וסכומי הגימלה המשתלמים לו, החליט דירקטוריון הבנק ביום 16.10.1986 את ההחלטה הבאה:

"להקים ועדת דירקטוריון בת 3 חברים: ה"ה א. הורביץ, א. גולדנברג, פ. זוסמן, לטפל בנושא הפיצויים והפנסיה של מר יפת וכן הפסקת העסקתו מטעם הבנק בחו"ל".

ניתן לומר כי הביטוי "לטפל" הוא רחב במידה מספקת כדי להצדיק מסקנה שועדת הורביץ־גולדנברג־זוסמן (להלן — "הועדה המיוחדת") הוסמכה על ידי הדירקטוריון להחליט סופית בעניין על דעת הדירקטוריון.

14.2 בישיבת הדירקטוריון מיום 9.11.1986 הודיע יו"ר הדירקטוריון מר הורביץ כדלקמן:

"הועדה שמונתה (הועדה המיוחדת) נפגשה עם מר יפת ועם עוה"ד שלו, מר יגאל ארנון. מר הורביץ נפגש עם עוה"ד פעמים אחדות. לאחר מכן... הסיכום אליו הגיעו עם מר יפת [illegible] ויתור על חלק מסכום הפיצויים ובכך התנאים האחרים (לאחר שתוקנו) הפכו לרגילים מבחינה עקרונית, אף כי הסכומים עדיין גבוהים".

איש מהדירקטורים שלא היו בוועדת השכר לא העלה מעולם את עניין תנאי העסקתו של יפת ולא ביקש לדעת מה הם. נושא זה נחשב סודי

14.3 המו"מ שהתנהל בעקבות כינון הועדה המיוחדת בין מר יפת ובין חברי הועדה המיוחדת נסתיים בהסכם הנושא את התאריך 4.11.1986 (להלן — "הסכם נובמבר") שנחתם במכתב של מר יפת אל מר הורביץ כיו"ר הדירקטוריון של הבנק שעליו חתמו שלושת חברי הועדה המיוחדת מתחת לפיסקה זו:

"אנו מסכימים להסדר הנ"ל ומאשרים אותו בתוקף הסמכות שהוענקה לנו לכך על ידי הדירקטוריון".

14.4 במו"מ ובעריכת הסכם נובמבר היה מר יפת כאמור מיוצג על ידי עו"ד יגאל ארנון. ד"ר גולדנברג השיב, בתשובה לשאלתי, כי הוא פעל בעניין זה כדירקטור ולא כעורך־דין. לדבריו, חברי הועדה המיוחדת סיכמו עם מר יפת ובא־כוחו את תוכן הדברים שהוסכמו ביניהם. הסכם נובמבר נערך על ידי עו"ד ארנון וחברי הועדה המיוחדת חתמו עליו. לדברי מר הורביץ ופרופ' זוסמן הם חתמו על הסכם נובמבר אחרי ישיבת הדירקטוריון מיום 9.11.1986. מר שר, היועץ המשפטי הפנימי של הבנק, לא שותף בעניין. הבנק לא היה מיוצג על ידי עורך־דין במו"מ ובעריכת הסכם נובמבר והועדה המיוחדת לא נעזרה בייעוץ משפטי בעניין זה.

14.5 שאלה חשובה — ולא קלה כלל ועיקר — היא: האם יש בהסכם נובמבר משום אישור או הכשרה בדיעבד של תנאי פרישתו של מר יפת, גם אם אישורם היה פגום מלכתחילה?

14.6 בסעיף 1 להסכם נובמבר נאמר:

"אני (מר יפת) מתייחס לדיונים בהם נדרשתי להסכים להקטנת הפנסיה והפיצויים שאני זכאי להם. בדיונים אלה הודגש שלמרות שמבחינה חוקית אני זכאי למלוא תנאי הפרישה כפי שאושרו במשך השנים, הרי לאור המצב בבנק ובמשק, אני נדרש לוותר על חלק מזכויותי".

בסעיף 4 (א) להסכם נובמבר נאמר:

"כל ההסדרים הכספיים הנובעים מפרישתי, בין באשר לפנסיה ובין באשר לפיצויים, יבוצעו וייעשו בפועל באופן מיידי — ולא אדרש בעתיד לעשות ויתורים נוספים". יש לשים לב כי בסעיף 4 (א) מדובר על ביצוע מיידי של "ההסדרים הכספיים הנובעים מפרישתי". דבר זה כולל את פיצויי הפרישה ואת הגימלה אשר הוחל בתשלומה, אך תשלומה הופסק על פי הוראתו של מר הורביץ.

14.7 בדרך כלל תשלום חד־צדדי שנעשה בטעות מוכח בהשבה במסגרת דיני עשיית עושר ולא במשפט.

כאשר צדדים מתקשרים בהסדר פשרה שהוא בבחינת "קניית סיכון" או "קניית ריב", הנטיה לאפשר השבת סכום ששולם בטעות במסגרתו של הסדר כזה קטנה יותר. אך הסדר פשרה ניתן לביטול בשל טעות. טעותו של הבנק היתה בכך שסבר כי הוא קשור בהסכמים מחייבים בעניין תנאי פרישתו של מר יפת. עניין זה לא היה כלל שנוי במחלוקת בין הצדדים ומשלא אף לא התפשרו לגביו. ה"פשרה" לא היתה אלא לגבי גובה הסכומים שמר יפת היה זכאי לקבל במסגרת תנאי פרישתו.

אצילת סמכויות של דירקטוריון לוועדת דירקטורים חייבת להיות מפורשת

14.8 יש מקום לטעון שהבנק גם זכאי לבטל את הסכם נובמבר על פי דיני החוזים.

14.9 הסכם נובמבר, לפי האמור בו, מבוסס על הנחת היסוד המוטעית כי "מבחינה חוקית זכאי (מר יפת) למלוא תנאי הפרישה כפי שאושרו במשך השנים". חברי הועדה המיוחדת היו משוכנעים, בטעות, שמר יפת אמנם זכאי לפיצויים ולגימלה כפי שחושבו בשעת פרישתו. דבר זה בא לידי ביטוי בהתבטאויותיהם בדירקטוריון:

ד"ר גולדנברג
"* יש התקשרויות מחייבות ואי אפשר להמוס הסכמים. לגבי פיצויים — הדבר סגור. תביעת השבה — אינה מעשית ונכונה.

תשלום חד־צדדי שנעשה בטעות מוכח בהשבה במסגרת דיני עשיית עושר ולא במשפט

* קיימת החלטה ועדה מרכזת ונתנו למר יפת להבין שזכויותיו לא תפגענה.
* אשר לנושא הפנסיה — אין להתפשר אלא למסור לחוות דעת של יועץ משפטי, שיפסוק אם חייבים, ואם כן — באיזה שעור".

מר אריה דולצין (נגיד הבנק)
"* הפיצויים שולמו עפ"י ההסכם.
* לעניין הפנסיה — תומך בהצעה של ד"ר גולדנברג.
* מתנגד לשלם כל סכום שהוא מעבר לפיצויים ששולמו.
* מציע לבקש עצתם של ה"ה משה לנדוי וחיים כהן כיצד לנהוג".

פרופ' זוסמן
"* לעניין הפיצויים — הנז "חלב שנשפך".
* לעניין הפנסיה — מעדיף פשרה, גם בהתייחס לבעיה הציבורית.
* ניהול המו"מ בנושא זה — על ידי דירקטורים מקרב הוותיקים, כשאחד מהשניים יהיה מר הורביץ עצמו".

מר אפרתי
"* מקבל עמדת מר הורביץ לטיפול בעתיד, ולא בעבר.
* יש מקום למו"מ עם מר יפת לעניין הפנסיה.
* מצטרף להצעת מר דולצין להיוועץ בה"ה לנדוי וכהן.
* יש להגיע להבנה עם מר יפת ולא להגיע להתדיינות משפטית".

הצעתו של ד"ר גולדנברג לקבל חוות דעת משפטית בעניין הגימלה ושיעורה וכן הצעתו של מר דולצין לבקש עצתם של השופטים בדימוס משה לנדוי וחיים כהן כיצד לנהוג — לא נתקבלו.

הורביץ כתב: יש לקיים חוזה כתוב. לעניין הפנסיה — יש להגיע לפשרה

[illegible] הדירקטוריון על כינון הועדה המיוחדת, כאמור בסעיף 14.1 לעיל.

14.10 טעותם של חברי הועדה המיוחדת היתה הן טעות שבעובדה והן טעות שבחוק. לפחות מבחינתו של מר הורביץ, שהיה חבר הועדה המיוחדת, עולה כי לא היה נותן ידו להסכם נובמבר אלמלא הטעות; ולעניין זה יש לראות את מר יפת כמי ש"ידע או היה עליו לדעת על כך". מן הטעמים הנזכרים בסעיף 16 של חוות דעת זו הטעות עשויה, איפוא, לשמש עילה לביטול הסכם נובמבר לפי סעיף 14 (א) לחוק החוזים. לחלופין, אם אין לראות את מר יפת, לעניין זה, כמי ש"ידע או היה עליו לדעת", עשויה הטעות לשמש עילה לבקשת ביטול לבית המשפט לפי סעיף 14 (ב) לחוק החוזים.

15. טענת השלמה שבשתיקה

איש מהדירקטורים שלא היו חברים בוועדת השכר לא העלה מעולם בדירקטוריון את עניין תנאי העסקתו של מר יפת ולא ביקש לדעת מה הם תנאים אלה. נושא זה נחשב לנושא סודי שהשתיקה יפה לו.

אין חולק על כך שהדירקטוריון לא ידע את העובדות במלואן. נראה לי כי העובדה שהדירקטוריון לא פעל לבדיקתן אין בה, בנסיבות העניין, כדי לחייב מסקנה שהבנק מנוע מלתבוע בשל השלמה שבשתיקה. מאחר שמר יפת הוא זה אשר חובה היתה מוטלת עליו כיו"ר הדירקטוריון וכמנהל כללי לנהל את הבנק כשורה.

16. "ניהול פנימי" — חריגה מהרשאה

16.1 בדיני החברות האנגליים מקובל הכלל של "ניהול פנימי" (Indoor Management) שנועד להגן על צד שהתקשר עם חברה, כאשר מי שפעל מטעם החברה היה לכאורה מוסמך לייצג אותה, אך למעשה פעל תוך חריגה מסמכותו.

השכר החודשי האחרון ערב הפרישה היה 40,000 דולר

16.2 באותו נושא עוסק סעיף 105 (א) לפקודת החברות (נוסח חדש) הדן בתוצאה של פעולה ללא הרשאה או בחריגה מהרשאה. בסעיף זה נאמר:

"פעולה משפטית שנעשתה בשביל חברה ללא הרשאה ממנה או בחריגה מן ההרשאה, והצד שכלפיו נעשתה ידע או היה עליו לדעת על החריגה, אין לה תוקף כלפי החברה אלא אם אושרה בהחלטת האסיפה הכללית או — אם מתן ההרשאה היה בסמכות הדירקטורים — בהחלטת הדירקטורים".

לכאורה, עשויה להיות לבנק עילה לתבוע השבת סכום הפיצויים בסך 4,400,000 דולר או לפחות חלק מסכום זה, ולבטל את תשלום הגימלה בשיעור של 28,000 דולר לחודש ולשלם במקום זה גימלה בשיעור של 70% אחוז משכר ראוי

16.4 לפי סעיף 105 (א) פעולה שנעשתה ללא הרשאה או בחריגה מהרשאה אין לה תוקף כלפי מי ש"ידע או היה עליו לדעת על החריגה". מר יפת ריכז בידיו את כל התפקידים הבכירים בבנק והיה האישיות הדומיננטית בו. תקנות הבנק וסמכויות הארגונים השונים של הבנק היו גלויים לו יותר מאשר לכל דירקטור אחר או לכל בעל תפקיד אחר בבנק שפעל מטעם הבנק ביחסים שבין הבנק ובין מר יפת. לפיכך, במידה שמי שפעלו מטעם הבנק ביחסים שבין הבנק ובין מר יפת פעלו ללא הרשאה או בחריגה מהרשאה, יש לראות את מר יפת כמי ש"ידע או היה עליו לדעת על החריגה". כאשר שהפעולות החורגות לא אושרו בהחלטת האסיפה הכללית או בהחלטת הדירקטוריון — ולדעתי דרושה החלטה פוזיטיבית של האסיפה הכללית או הדירקטוריון ואין די בהשלמה שבשתיקה — מתבקשת המסקנה שאין להן תוקף כלפי החברה.

17. תום לב

בסעיפים 12 (א) ו־39 לחוק החוזים נאמר:

"12. (א) במשא ומתן לקראת כריתתו של חוזה חייב אדם לנהוג בדרך מקובלת ובתום־לב".

"39. בקיום של חיוב הנובע מחוזה יש לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב; והוא הדין לגבי השימוש בזכות הנובעת מחוזה".

17.2 מכוח סעיף 61 (ב) לחוק החוזים, האומר — "הוראות חוק זה יחולו, ככל שהדבר מתאים לענין ובשינויים המחויבים, גם על פעולות משפטיות שאינן בבחינת חוזה ועל חיובים שאינם נובעים מחוזה", חל עקרון תום הלב לא רק על חוזים במובן הרגיל של המושג אלא גם על מערכות יחסים אחרות. לדעתי, מערכות אלו כוללות גם את מערכת היחסים שבין חברה ובין מי שמכהן בה כדירקטור.

17.5 הנסיבות המהוות בסיס למסקנה אפשרית זו פורטו ונשזרו לאורך חוות דעתי זו. אציין בתמצית רק זאת: מר יפת שכיהן כיו"ר הדירקטוריון, כמנהל כללי יחיד וכיו"ר הועדה המרכזת, ריכז בידיו סמכויות רחבות ביותר ועוצמתו בבנק היתה אף רבה מגדר הסמכויות שנתרכזו בידיו על פי החוק ועל פי תקנות הבנק. הוא נמנע באופן שיטתי מלהודיע את הארגונים המוסמכים בבנק — האסיפה הכללית והדירקטוריון — במלוא הידע שהיה ברשותו על תנאי העסקתו ופרישתו ומנע מהם ידע על נושא זה. דבר זה עשוי לדעתי להוות הפרת החובה להתנהג בתום לב ובדרך מקובלת כלפי הבנק.

17.6 הפרת חובת תום הלב יכולה להשפיע בין במחדל ובין במעשה והיא מוצאת ביטויה בצורות התנהגות רבות שאינן מהוות רשימה סגורה.

18. תקנת הציבור

סעיף 30 לחוק החוזים קובע כדלקמן: "חוזה שכריתתו, תכנו או מטרתו הם בלתי חוקיים, בלתי מוסריים או סותרים את תקנת הציבור — בטל".

עקרון כללי זה הקובע בטלות של הסכם הנוגד את כללי תקנת הציבור הוא כלל רחב ונגוף המופעל על ידי בתי המשפט בזהירות רבה. כנגד הטענה כי הסכם מסוים בטל מחמת היותו סותר את תקנת הציבור, יש לשקול את האינטרס הציבורי היסודי כי הסכמים יכובדו ויקויימו.

18.3 אם תנאי פרישתו של מר יפת יהיו נדרשים להליכים שיפוטיים, יהיה מקום להעביר בבחון גם את ההיבט של תקנת הציבור.

19. חובות האמון וחובות הזהירות

19.1 חובותיו של דירקטור בחברה מסווגות בדין הישראלי תחת שני ראשים עיקריים: (1) חובות אמון (FIDUCIARY DUTIES); (2) חובות לפעול בזהירות ובמיומנות (DUTIES OF CARE AND SKILL). יש לבחון אם בפעולותיו של מר יפת בקשר לקביעת שכרו ותנאי פרישתו לא היה משום הפרת חובות אלה אותן הוא חב לחברה בתפקידו כדירקטור, וזאת בייחוד לאור מעמדו והשפעתו של מר יפת בבנק כפי שתואר לעיל.

19.3 נראה לכאורה כי מעורבותו העמוקה של מר יפת בתהליך קביעת שכרו ותנאי פרישתו והשתתפותו בין תפקידו כיו"ר הועדה המרכזת ובין היותו צד מעוניין בקביעת תנאי העסקתו מצביעים על פעולות תוך ניגוד אינטרסים בין חובתו לחברה לבין האינטרסים האישיים שלו. ניתן ללמוד זאת, בין היתר, מאלה:

19.3.1 מר יפת שימש כיו"ר הועדה המרכזת. נכח תמיד בישיבות הועדה המרכזת בשבתה כועדת השכר ולדברי חברי הועדה אף ישב־ראש בישיבות אלה.

19.3.2 מר יפת הוא שיזם את כינוס ועדת השכר והשתתף באופן פעיל בדיונים לקביעת שכרו ותנאי פרישתו.

19.3.3 החלטות ועדת השכר בנוגע לתנאי שכרו ופרישתו של מר יפת לא הובאו לאישור הדירקטוריון כפי שהובאו יתר החלטות הועדה המרכזת לרבות החלטות בענייני שכר העובדים הבכירים בבנק.

19.4 בעניין ע.א. 817/79, 818, 585/82 קוסוי ואח' נ' בנק י.ל. פויכטוונגר ואח', פ"ד לח' (3) 253 (להלן — "משפט קוסוי") אומר השופט ברק, בעמ' 277:

"בכל פעילותו (של המנהל) בחברה — בין בניהול היום־יומי ובין בקביעת המדיניות והפיקוח על הפעילה — הוא מרכז בידיו כח רב. כוח זה נתון בידו למען החברה. אך קיים חשש — והניסיון מוכיח כי חשש זה מבוסס הוא — כי מי שבידו כוח ינצל אותו לרעה. הפיתוי לכך הוא רב. מכאן הצורך לגבש מערכת דינים, שיהא בה לרסן את הכוח, שכן כוח ללא אחריות משול להפקרות".

בהמשך אומר השופט ברק (שם, בעמ' 278):

"חובת האמון היא חובה כללית המוטלת על בעל הכוח. משמעותה של חובה זו היא, כי בעל הכוח חייב לפעול בתום לב, בהגינות ולמען המטרה הנגשמת בתפקידו. זהו עיקרון כללי הטמון בשיטתנו, והפעלתו הלכה למעשה מחייבת קונקרטיזציה".

19.5 יישום כללים אלה על עניינו עשוי להביא למסקנה כי מר יפת, במעורבותו העמוקה בהליך קביעת שכרו ותנאי פרישתו, לא פעל בתום לב ולא מילא חובת האמון שלו כלפי הבנק, וכי הוא שם עצמו במצב בו נוצר ניגוד בולט בין האינטרסים האישיים שלו לבין אלו של הבנק.

19.7 התוצאה של הפרת חובת האמון היא כדברי השופט ברק:

"כפי שראינו, מנהל, המפר את חובת האמון שהוא חב לחברה, חייב להשיב לחברה כל סכום, שהוצא ממנה כתוצאה צפויה מהפרת חובתו, בין אם כספים אלה נתקבלו על־ידיו ובין אם הם בידיו של צד שלישי". (משפט קוסוי, שם, בעמ' 287).

20. שכר ראוי

20.1 אם השכר שנקבע על ידי ועדת השכר אינו יכול לשמש בסיס לחישוב הגימלה בגלל פגמים בהליך קביעתו, עדיין זכאי מר יפת לגימלה, אלא שהיא תחושב על בסיס של שכר ראוי.

20.3 קביעת שכר ראוי היא בעיקרה שאלה עובדתית והקריטריונים שבית המשפט שוקל הם לפי נסיבות העניין. כגון, הרווח שהפיק המעסיק מפעולות התובע, עניינו של המעסיק בעסקה, העמל הרב, המסירות והנאמנות שגילה התובע בביצוע תפקידיו וכו'.

21. סיכום

21.1 על יסוד האמור לעיל, נוכח המשקל המצטבר של הגורמים שתוארו בחוות־דעת זו, נראה לי כי, לכאורה, עשויה להיות לבנק עילה:

21.1.1 לתבוע השבת סכום הפיצויים בסך 4,400,000 דולר שהבנק שילם למר יפת או לפחות השבת חלק מסכום זה אשר תשאר בידי מר יפת סכום פיצויים בשיעור סביר ומקובל המחושב לפי שכר ראוי.

21.1.2 לבטל את תשלום הגימלה בשיעור של 28,000 דולר לחודש ולשלם למר יפת במקום זה גימלה בשיעור של 70 אחוז משכר ראוי.

21.2 אם מר יפת אמנם חייב בהשבת סכום הפיצויים ששולם לו, רשאי הבנק לקזז את סכומי הגימלה שמר יפת זכאי להם כנגד סכום הפיצויים שהוא חייב בהשבתו.

תוספת לחוות הדעת

1. שלשום, ביום 23.1.1987, ערב שבת, אחרי שהשלמתי למעשה כתיבת חוות־דעת זו, הובא לתשומת לבי פרטיכל ישיבת הדירקטוריון של הבנק ביום 11.5.1986.

2. מר יפת ישב־ראש באותה ישיבה והוא הודיע בה על התפטרותו מתפקידו כיו"ר הדירקטוריון וכמנכ"ל ראשי. הישיבה נתכנסה, כאמור בפרטיכל, "בשעות המאוחרות", אחרי שתמה ישיבת ועדת השכר שהתקיימה בשעה מוקדמת יותר באותו יום ואחרי ששני פרטיכלים של ישיבת ועדת השכר הנוגעים לתנאי הפרישה של מר יפת נחתמו בידי שלושת חברי הועדה ונמסרו לידי מר יפת. לדברי מר בוקסבום, מר יפת עמד על כך שהפרטיכלים החתומים של ועדת השכר יימסרו לו לפני כינוס הדירקטוריון ולצורך זה השהה את ישיבת הדירקטוריון (ראה סעיף 12.2 של חוות־דעת זו). בפרטיכל של אותה ישיבת דירקטוריון מיום 11.5.1986 נאמר:

"ד"ר גולדנברג — מציע 2 הצעות.
א. ...
ב. מועצת המנהלים ממנה את הועדה המרכזת להסדיר את ענייני הפרישה של מר יפת.
הוסכם".

לא נתקיים כל דיון בהצעתו של ד"ר גולדנברג.

3. בדקתי את השאלה אם יש בהחלטה זו של הדירקטוריון כדי לשנות את המסקנות שאליהן הגעתי בחוות־דעתי.

4. ראשית, שעה שנתקבלה ההחלטה הנ"ל ביום 11.5.1986 היו כבר בידיו של מר יפת הפרטיכלים החתומים של ועדת השכר והוא לא הפנה תשומת לבו של הדירקטוריון לעובדה זו. הדירקטוריון, בקבלו את הצעתו של ד"ר גולדנברג, פעל מתוך הנחה מוטעית שיש עוד להסדיר את ענייני הפרישה של מר יפת. החלטה של הדירקטוריון, לפי הצעתו של ד"ר גולדנברג, אינה החלטת אישרור של פעולה שנעשתה בעבר אלא החלטה הצופה פני העתיד.

5. שנית, ההחלטות שבשני הפרטיכלים של ועדת השכר מיום 11.5.1986, על פניהם, אינן מתיימרות לחדש דבר ולא היו אלא הנחיה לביצוע ההחלטות הקודמות של הועדה ולריכוז ההחלטות הקודמות "למען הסדר הטוב". החלטות אלו היו, כמובן, נגועות באותם פגמים שבהם היו נגועות ההחלטות הקודמות. אין לראות בהחלטת הדירקטוריון ביום 11.5.1986 אישרור ההחלטות הקודמות.

6. נוכח האמור לעיל, נראה לי כי אין בהחלטת הדירקטוריון ביום 11.5.1986 כדי לרפא פגמים בעבודות ועדת השכר והחלטותיה בעבר.

25.1.1987

חיים י. צדוק

هكذا عن الأصل

هكذا من الأصل

הצדק מאחורי המשפט

״אשמה״ מול ״סיבה״

האם נכונותם והיערכותם של בתי-המשפט לתעבורה, לטפל במאות תיקים מדי חודש, תורמת במשהו להקטנת המספר של תאונות הדרכים? ני־תוח המצב, מתוך ראייה מקורית של עבירות ונ־תונים, הביא את הד״ר משה בקר, חוקר בכיר במכון לתחבורה בטכניון ויועץ מדעי למינהל הבטיחות בדרכים, לידי מסקנה מהפכנית: הטיפול הסיטוני בתיקים, מתוך אוריינטציה של מציאת ה״אשם״, ענישתו ו״הוכחה״ בתהליך השיפוטי אינו מועיל; אדרבא, גישה זו של בתי-המשפט לתעבורה גורמת אובדן של מידע חשוב, שהיה יכול להועיל בפעי־לות מונעת תאונות.

את קריאת התיגר על ״השיטה״ השמיע הד״ר בקר בסימפוזיון שאירגנה האגודה הישראלית לקרימינולוגיה. בסימפוזיון נועדו יחדיו שופטי תעבורה בערכאה ראשונה ובערכאת הערעור עם חוקרים מן האקדמיה, תוך ניסיון לענות על השאלה: עד כמה יש בענישה להשפיע על עבירות תעבורה? סיכומו של הסימפוזיון יצא לאור בחוברת, לפני כחודש, בעריכתו של שופט בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, השופט משה טלגם.

עיקרי עמדתו של בקר הם שמן ההיבט של מניעת תאונות, יש להעמיד זה מול זה החמרה בענישה לעומת מיצוי יעיל של תפקיד השפיטה. אם המטרה היא לכיוון קונסטרוקטיווי בשפיטה, אמר חוקר הטכניון, הרי שיש להביא בחשבון את הממצאים ממחקרים רבים, שהוכיחו את חוסר יעי־לותה של ההחמרה בענישה. הנחת היסוד היא, שר־ובה המכריע של אוכלוסיית הנוהגים איננה עבר־יינית, ועל כן המעורבים בתאונות — אף שעברו על החוק — הינם למעשה בגדרת מתרשלים. על סמך זה, העלה בקר את השאלה: איזה חלק מהמתרשלים אלה נחשף להשפעה המצופה של ההליך המשפטי-התעבורתי?

כאן הביא בקר ממצאים מאלפים של כמה מחקרים, המצביעים כי בתנועה ובדרך קורים עשרה שינויים ויותר מדי שנייה. הנהג נזקק לשתי העברות עיניים מדי שנייה כדי לבחון את שדה הראייה, לצורך קבלת החלטות-נהג מדי שנייה. נהג מבצע איפא בין 30 ל־120 פעולות נהיגה מדי דקה, ובכן לפחות טעות-נהג אחת מדי שתי דקות נהיגה. התוצאות: מצב מסוכן מדי שעה או שעתיים של נהיגה, היקלעות של פעם או פעמיים בחודש למצב של ״כמעט תאונה״. אשר לתאונות של ממש, הרי הממצאים מלמדים, כי הסיכוי הוא שנהג ייקלע להתנגשות אחת כל שש שנות נהיגה, ואילו לתאונה עם נפגעים הוא ייקלע רק אחת ל־40 שנות נהיגה. לתאונת דרכים עם הרוג או הרוגים הסיכויים הם שנהג ייקלע אליהם אחת ל־1,600 שנות נהיגה. החוקר שבחן נתונים אלה חישב ומצא — מצטט הד״ר בקר — כי בנהיגה של שעה אחת ביום, בממוצע במשך 40 שנה, יעשה נהג 50 מיליון פעולות והחלטות נהיגה, אשר רק אחת מהן תסתיים בהגיה עם פצע, כלומר: רק טעות-נהיגה אחת מתוך כ־500,000 טעויות-נהיגה יביאו נהג, בהוראות יחסית, אל בית-המשפט לתעבורה.

יתר על כן: מתוך החלוקה הפנימית של העבירות, מתברר כי גם ניסיון התייחסות אל העבירות החמורות, הידועות כגורמות תאונות רבות עם נפגעים, אין בו כדי להביא לתוצאות.

לדוגמה: עקב ״אי-מתן זכות קדימה לרכב״, מתרחשת תאונה אחת עם נפגעים על כל 45,000 עבירות. עקב עבירת ״אי-שמירת מרחק״, מתרחשת תאונה אחת עם נפגעים על כל 142,250 עבירות. למעשה, כנגד כל עבירה ״מסוכנת״ שגרמה תאונה, נעשו עוד 44,999 עבירות שלא הסתיימו בתאונה. ״האם אפשר לצפות להשפעה כלשהי מענישת הנהג המקרי שארעה לו התאונה הזמני לכך שבמעקב נמצא כי שום נהג לא היה נקי מעבירות תנועה, ויתברר האבסורד שבהתייחסות לעבירות תנועה כאל עבירות פליליות רגילות״, אומר בקר.

אחת ממסקנותיו של חוקר הטכניון היא, כי עד עתה לא אומתה אפשרות איתורם של נהגים המועד־דים לתאונות. מסקנה אחרת מתוך ממצאים אלה היא, לדעתו, שריבוי עבירות רשומות לנהג אחד אינו משקף בהכרח מועדות לתאונה, אלא רק נהיגה מרובה במקומות שבהם פועלים שוטרים רבים. מסקנתו המרכזית היא, כי כדי להשיג שינוי בשיעור תאונות-הדרכים, אין תועלת מיוחדת בהפעלת אכיפה על נהגים שנתפסו בעבירת תנועה או בתאונה, כמו שאין טעם להתרכז באכיפה על קבוצה ייחודית זו או אחרת. על כן, ומאחר שעל כל חצי-מיליון עבירות יש בסך הכל תאונה אחת עם נפגעים, אין כל תועלת לבסס את צמצום מספר התאונות על לכידת מספר גדול יותר של עוברי עבירות תעבורה.

אלא שבכך לא התמצתה הביקורת על השיטה של חיפוש האשם לתאונה, הנהוגה בבתי-המשפט לתעבורה. בקר טוען, כי המחוקק הטיל על שופטי התעבורה תפקיד נורמטיווי מדרגה ראשונה: ״את מגעם עם התאונה והמעורבים בה יכלו השופטים לנצל באופן יותר משמעותי, אילו במקום להסתפק בתשובה לשאלה עד כמה ״אשם״ זה שהובא לדין, היו מנסים — בעזרת המומחים — לברר למה ואיך אירעה התאונה, ואם לא קרו באותו מקום תאונות אחרות, דומות. הם עשויים בהולם למצוא גורמים שאינם כה גלויים: תנאי-ראות לקויים, עקומה מסוכנת, מבנה דרך המעודד מהירות-יתר או משרה ביטחון במקום להתריע על סכנה, צבע שנשחק, שלטים פגומים וכיוצא באלה, גורמים ״האשמים״ לא בתאונה אחת אלא במספר רב ומתחדש של תאונות״, גורס בקר.

הוא מודע לתוצאת פעילות כזאת של בית־המשפט, שכה כאילו הועבר למשפט הכביש ולא הנהג. אך לדעתו אין בכך רע, אלא להיפך. התנאים הללו הם ״משתתף קבוע״ במספר רב של תאונות, והמידע המצטבר בידי השופט יקר מכדי לזלזל בו או לאבדו. לדעתו, יש להפעיל את העיקרון של איתור נקודות-תורפה והתגברות עליהן.

״אם פנינו להשפעה חינוכית, עלינו לוותר על שיטת ׳הסרט הנע׳ ועל הדחף להספיק הרבה תיקים, מפני שבאלה יש עדיפות לסטנדרטיזציה ולזלזול בהליך ובנאשם. התרכזות במספר קטן של תיקים, אשר הדיון בהם יותר מעניין האשמה ויתפרס גם על כשירותו של הנהג וגם על גורמים סביבתיים, יגביר את ההשפעה החינוכית של המשפט ושל השופט, ויהיה משמעותי גם למניעת עבירות ותאונות״, טען בקר.

ה״מרבלה״ של סיאט

למרבלה שלוש דלתות וקיפול כיסא אחורי יוצר תא-מטען גדול, ההופכים אותה לדו-שימושית. שני הדגמים המיובאים לישראל הם בעלי נפח מנוע של 903 סמ״ק, טרם נקבעו מחירים סופיים לדגמים אלה, כתוצאה מהפיחות האחרון בשער השקל. המחירים המרכזיים המאו־שרים לפני הפיחות היה GL — 14,200 ש״ח, ו־GLX — 15,500 ש״ח.

המכונית בנויה בטכנולוגיות מת־קדמות, מספקת תשובות לבעיות הצפיפות בכביש ולבעיות החנייה. למכונית הגנה אנטי-קורוזית מרבית באמצעות שכבת ציפוי פוליסטר, והיא מוקפת בפגלים מפלסטיק נגד ״חבטות קלות״ האופייניות לנהיגה בעיר. המנוע קומפקטי, חסכוני, ואינו מזהם. הגגה בעל 3.8 סיבובים מקצה לקצה וקוטר סיבוב 4.5 מ'. למכונית מערכת מעצורים הידראו־לית כפולה (מערכת אחת לגלגלים הקדמיים ואחת לאחוריים) ומעצור־יד מכני, וכן מערכת מתלים פשוטה ויעילה שיוצרה מפלדה מיוחדת.

צריכת דלק לפי נתוני היצרן: ב־90 קמ״ש, 4.7 ליטר ל־100 ק״מ. בעיר 7.5 ליטר ל־100 ק״מ.

מיגבלות הרשיון הצבאי

כדי לקבל רשיון נהיגה אוטו־ על נהג אוטובוס צבאי להשלים תוכניות בהתאם לתקנות התעבורה — זאת השיב בכנסת שר התחבורה חיים קורפו בתשובה לשאילתה של ח״כ פנחס גולדשטיין.

שר התחבורה הדגיש, כי בשל אילוצים מובנים בצה״ל, הדרישות מנהג אוטובוס צבאי שונות מאשר מנהג אוטובוס אזרחי.

הגיל הקובע לנהיגת אוטובוס צבאי הוא 18, בעוד שנהג אוטובוס אזרחי יוכל לקבל רשיון נהיגה לאו־טובוס רק אם מלאו לו 21 שנה ולאחר שעבר קורס עיוני של שלושה חודשים.

נהג אוטובוס צבאי יקבל רשיון נהיגה באוטובוס אזרחי רק אם הגיע לגיל 21 ועבר את הקורס העיוני, כפי שקובעות תקנות התעבורה.

גם נהיגה בטנק, אמר השר, אינה מקנה זכות אוטומטית לנהיגה בטר־קטור אזרחי.

הסנדל כמחנך מצליח

מחקר בטכניון מצביע על יתרונה הברור של שיטת הסינדול כאמצעי להסדרת חנייה, בתנאי שיבוצע בצורה מבוקרת

מאת נורית כהנא

נוכח קוצר ידן של הרשויות לכפות חנייה מוסדרת באמצעים הרגילים, נעשו לאחרונה ניסיונות אכיפה שירותיים יותר באמצעות סנדלי רגוז. שני חוקרים ישראלים במכון לחקר התחבורה בטכניון — ד״ר דוד מהלאל ופרופ' משה ליבנה — עקבו אחר הפעלת שיטת הסינ־דול בשתי ערים בחו״ל — אמסטרדם ולונדון, ובשתי ערים בארץ — ירושלים ותל-אביב. מאמרם של ליבנה ומהלאל הוצג בשנה שעברה בארה״ב, בכינוס השנתי של חוקרי התחבורה מטעם האקדמיה הלאומית למדעים.

בתחילה נבחנה בחיפה יעילות רמת האכיפה של חוקי החנייה באמצעות גרירה, הנחשבת לשיטה הקונבנציונלית. מסקנת הסקר החיפאי הצביעה על כך, שתוצאתה העיקרית של הגרירה היה פינוי מקום החנייה לרכב חונה אחר. לפיכך, אין היא מונעת חנייה, אלא יוצרת שיעור גבוה של תחלופה בכלי-רכב החונים במקומות לא־חוקיים. על-פי תוצאות הסקר, מספר כלי-הרכב שחנו באורח בלתי-חוקי למשך שעה היה גדול ממספר מקו־מות החנייה. בתקופה שבה השתמשו בגרירה, גדלה התפוסה בהשוואה לפרק-הזמן שבו לא נתבצעה.

כדי לעמוד על שיעור אי-ייעי־לותה של שיטת הגרירה כאמצעי למניעת חנייה בלתי-חוקית, נערכה השוואה בין מספר כלי הרכב שחנו עשר דקות לפני הגרירה, לבין אלו שחנו עשר דקות לאחריה. כמעט ולא נמצאו הבדלים במספרי המכו־ניות החונות לפני ואחרי ביצוע הגרירות.

הסינדול, לעומת זאת, הוכיח את עצמו כאשר הופעל בצורה מבוקרת בירושלים. מדיניות הסינדול בעיר הוגבלה רק לדרכים העיקריות, שבהן עשויים להיווצר פקקי תנועה, וכן לתחנות אוטובוסים ולצמתים שבהם החנייה במקום אסור יוצרת בעיות תנועה חמורות. כמו כן הונהג סינדול באזורי חנייה ״יעודיים״ לקבוצות אוכלוסיה מוגדרות, כגון נכים, משטרה ודיפלומטים.

הנהגת הסינדול בירושלים אופ־יינה גם בהדרגתיות: הסינדול הופ־על בתחילה בחמישה רחובות, בהם 230 מקומות חנייה לא חוקיים. במ־שך הופעל ב־30 רחובות, שבהם 1,120 אפשרויות חנייה לא־חוקיות. בתום עשרת השבועות הראשונים להנהגת הסינדול בירושלים, ירד שיעור השימוש בו ל־60% בהשוואה לשבוע הראשון, בעוד שמספר הרחובות שנכללו בשיטה גדל, כאמור, מחמישה לשלושים.

תוצאות האכיפה בסינדול בירושלים התבטאה בשיפור בזרימת התנועה, במהירותה ובהתרת פקקי תנועה. תגובת הציבור היתה חיובית: לא היו תגובות אלימות, והיו אף תושבים שתבעו הרחבת הסינדול למקומות נוספים בעיר.

בתל-אביב קיים פער גדול יותר בין ההיצע של מקומות החנייה לבין הביקוש. בעיר זו גם היה שימוש פחות מבוקר בסנדלי רגוז: כבר בשבועות הראשונים סונדלו 100 כלי-רכב ביום. הסינדול בוצע מל־כתחילה במספר רב של רחובות, והופעל לגבי כל עבירות חנייה. במ־קביל התברר, כי היקף הסינדול לא תוכנן בהתאמה לאמצעי שיחרור כלי-הרכב המסונדלים. כך נוצר פער של שבע שעות בין תשלום הקנס על-ידי הנהג לבין שיחרור הרכב. ועוד: בתל-אביב נותרו כלי-רכב מסונדלים גם בערבים, מאחר שניתן היה לשלם את הקנס רק ביום שלמחרת הסינדול. כך קרה, שהר עונש הופעל למעשה עד 20 שעות.

התנגדות הציבורית להנהגת הס־ידול דנמר באתה בתל-אביב. תגובות אלימות כללו גרימת נזק פיסי לציוד הסינדול, ואף לידי לסבך המסנדלים. הדברים הגיעו לידי כך, שנהגים הקימו אירגון מיוחד שהציב לו מטרה לבטל את השיטה. בתגובה למחאות החריפות, שינתה עיריית תל-אביב את מדיניות האכיפה כבר לאחר ארבעה שבועות. הסינדול הו־גבל רק לנתיבי תחבורה עיקריים, הופעל רק על העבירות החמורות ביותר: חנייה על מידרכות, חנייה כפולה, במעבר חצייה או בתחנות אוטובוס. לאחר הנהגת שימוש מבוקר יותר בסינדול, לפחות מספר הסינדולים הגבוה (120 כלי-רכב ביום), ציבור נהגי העיר השלים עם אמצעי זה. אחד הביטויים הבולטים להשלמה הוא השימוש הגובר בחני־יונים המוסדרים בעיר. שעד אז במעט ולא היה להם ביקוש. ניסיון הסינדול התל-אביבי מלמד אף הוא, שניתן להשתמש בשיטת הסינדול כאמצעי יעיל לאכיפת חנייה חוקית.

מחקרם של מהלאל וליבנה מצביע על היתרונות בהפעלתה המבוקרת של שיטת הסינדול בהשוואה לשיטות כגרירה. בו בזמן מגיע המחקר למסקנה, שיש להזהיר מפני שימוש בלתי-מבוקר בסינדול, העלול להפוך לחרב פיפיות. זאת, משום שבסינדול יש כדי לגרום להשבתת הרכב במקום החנייה האסור למשך זמן רב, דבר שיביא דווקא להסימת התנועה בנתיב, ועם זאת יגרום למרירות בקרב הנהגים. זו עלולה לגרור לאי-ציות מתמשך להוראות החנייה ולהביא אף לי התפרצויות אלימות.

הנהגים המעשנים מועדים לתאונות

נהגים מעשנים עוברים יותר עבירות תנועה מעמיתיהם הלא־מעשנים. הקביעה הנחרצת הזאת עולה ממחקר חדש שנערך באוניבר־סיטת מסצ׳וסטס.

מן המחקר עולה, כי נהגים מעשנים מעורבים ב־50% יותר תאונות דרכים וסופגים 46% יותר דו״חות תנועה מעמיתיהם המתנזרים מן העשן. אשר שהסיבה לכך היא שמעשנים נוטים לקחת סיכונים רבים יותר, ואפשר שהסיגריות מסי־חות את דעתם בעת הנסיעה.

ראש קבוצת המחקר, ד״ר דיפר־נזה, אומר: ״אנשים מעשנים מוכנים לסכן את בריאותם בעישון סיגריות; מתברר כי הם מוכנים להסתכן גם בנהיגה...״

החוקרים תיחקרו 1,715 נהגים, אשר קיבלו דו״חות תנועה והש־תתפו בתוכנית הדרכה מיוחדת לנה־גים. החוקרים בודדו משתנים אח־רים, כמו גיל צעיר וחוסר ניסיון או אלכוהול, והגיעו בכל זאת למסקנה, שהמעשנים מעורבים בתאונות דרכים בכ־50% יותר ממי שאינם מעשנים.

הנתונים לגבי ריבוי עבירות תנועה הושגו בעקבות ראיונות עם 1,999 נהגים, שחידשו את רשיונו־תיהם. מן הראיונות עם המעשנים עולה, כי הסיגריות מסיחות לעתים קרובות את דעתם מן הנהיגה.

הפחד כאליבי לעבירות תנועה של פקיד בכיר

מאת איתן רבין

לבית-המשפט המחוזי בבאר-שבע הוגש ביום שישי ערעור על גזר-דין שניתן בבית-משפט השלום באשק־לון, שם נשלל רישיונו של דניאל דניאל, עובד בכיר בממשל הצבאי ברצועת עזה. רישיונו של דניאל נשלל למשך 6 חודשים על כך שלא עצר בתמרור עצור.

דניאל מצרף לערעור מסמך שבו הוא כותב: ״עובדי הממשל הצבאי נתונים בתחושה של חרדה ופחד, והלחץ בעבודה הוא אשר באופן פסיכולוגי גרם לי לשיקול מוטעה ולתחושה שהדרך פנויה. אופי עבודתי באזור רצועת עזה מחייב נידות מתמדת, הכרוכה בסיכונים רבים״. עוד כותב הפקיד הבכיר: ״אין לי כל אפשרות להגיע לעבודה בתחבורה ציבורית, וכן חל איסור על עובדי הממשל לנסוע בתחבורה ציבורית עזתית או ערבית״.

בהמשך המסמך כותב הפקיד: ״אני זקוק לרכב לנסיעה לעבודתי בממשל בעזה. בהעדר רכב, אני נאלץ להגיע לעבודה בדרכים פחות בטוחות ומסוכנות״.

לערעור מצורף המקיד הבכיר מסמך של פקיד בכיר אחר, קצין מטה תעסוקה בממשל הצבאי, המבקש להחזיר לפקיד הבכיר את רישיונו מאחר שהדבר יגרום שיבוש בעבודה, מחסור בכוח-אדם ובעיות שאין להן פתרון.

סופר ״הארץ״ מציין, כי דניאל דניאל לא הופיע למשפטו בבית־משפט השלום, והוא נידון שלא בפניו לשלילה ולקנס. הוא מבקש להחזיר לו את רישיונו וכותב: ״כבוד השופטים, קיבלתי עונש מסילה ולא הסשלה. הגם מגיע לי גם עונש להיות מושפל יומיים ולבקש טובות כדי להגיע לעבודה?״

הערעור יישמע בקרוב.

מונית פיז'ו שוב בארץ

לאחר הפסקה של שנתיים ביבוא מוניות פיג'ו 505 דיזל, 1+6 מקו־מות, חזרה חב' דוד לובינסקי לייבא דגם זה של מונית.

מונית פיג'ו 505 מהווה כיום הדגם היחיד בכל סוגי המוניות המוצעות לציבור, המאפשרות הסעת 1+6 נוסעים.

המונית מצוידת במנוע דיזל 2,500 סמ״ק, תיבה בעלת 5 הילוכים או תיבת הילוכים אוטומטית, הגה כוח, לוח מחוונים בעיצוב חדיש המאפשר מידע עיקבי לשליטה מחולטת ברכב, ומזגן-אוויר מקורי, כמתחייב מתקנות התעבורה.

הדגמים הראשונים הופיעו בשוק בסוף חודש דצמבר, וכבר מסתמנת התעניינות רבה במכונית מצד בעלי המוניות.

שלילה נעימה

לרשות בעלי רכב אשר רישיונם נשלל, יועמד במשך 8 שעות כל יום, בין השעות 0800 בבוקר ל־0600 בערב, נהג או נהגת צמודים לפרק זמן של חודשים. ההטבה ני־תנת במסגרת חבילת ביטוח חדשה של חברת ״לב מגוע״, המופעלת בתחילת החודש. לנהגים אשר רישיונם עמם אך רכבם נגנב או ני־זוק בתאונה ואינו כשיר לנסיעה, מציעה חברת ״לב מגוע״ רכב חלופי.

תוכנית זו תחול על מכוניות משנת ייצור 1975 ומעלה. מכוניות מדגם ישן יותר יוכלו להשתתף בתוכנית רק לאחר שיבוטחו בביטוח מקיף. מחירה של החבילה הוא 99 ש״ח לשנה, ואולם בימים הקרובים היא תשווק במחיר 75.0 ש״ח בלבד כמבצע היכרות. חבילה חדשנית זו תימכר לכל מי שחפצה נפשו בנהג/ת צמוד/ה, להוציא את מי שנמצאים בתקופת שלילה בפועל או על תנאי ומי שנתפסו בעבירות הגוררות שלילה — דוגמת אי-ציות לתמרור עצור, נסיעה ברמזור אדום, חציית קו לבן ומהירות מופרזת — וטרם הובאו למשפט. ... בעלי רכב אשר ״ייעצר״ ... בזהירות, יוכלו להבטיח לעצמם את הזכות לנהג/ת צמוד/ה במחיר זול יותר. עוד נמסר, כי עד כה מכרה החברה כ־4,500 מנויים לפוליסת רכב חלופי.

מנתונים שאספו מנהלי ״לב מגוע״ מאז יצאה הפוליסה החדשה לשוק, עולה כי 80% מן הגברים שביקשו לרכוש את הפוליסה חוש־שים משום מה להפקיד עצמם בידיה של נהגת, ומעדיפים שירותיו של נהג צמוד. ואולם תופעה זו מתגלה ביתר שאת דווקא בקרב ציבור הנשים: 95% מכלל הנשים שפנו לקבל את השירות, העדיפו נהג ממין זכר דווקא.

פרט מעניין נוסף מגלה, כי נהגים רבים מבקשים ליהנות משירותי נהג/ת צמוד/ה בתשלום ולא בעק־בות שלילת רישיונם.

שלילת רישיון על סירוב הסעה

שופט בית-משפט השלום בת״א י. בשן, שלל למשך 4 חודשים את רישיון הנהיגה של נהג מונית אשר סירב להסיע נוסע ללא סיבה סבירה.

בנוסף לשלילת רישיון הנהיגה, נקנס נהג מונית מס' 242-40, אורי מורה, ב־600 שקלים חדשים.

התביעה הוגשה על-ידי מחלקת התביעות של לשכת היועץ המש־פטי במשרד התחבורה.

כבישים אדומים (י׳)

כביש בית-דגן — מחלף שפירים

כביש מיליון הדולר (לקילומטר)

אורך: 1.8 קילומטר

הבעיות:

א. נפח תנועה גדול של כ־18 אלף כלי-רכב ביממה.

ב. כביש שנוסעים בו לשני הכיוונים, ובכל כיוון יש רק נתיב אחד.

ג. אף שהכביש בין-עירוני מובהק, יש בו, בגלל הסמיכות של בית-דגן והמפעלים, תנועה גדולה של אופניים והולכי רגל.

ד. בין השנים 1983—85 אירעו בקטע 58 תאונות עם נפגעים, בהן 18 עם פצועים קשה.

ה. נזקי תאונות לקילומטר כביש בשנה (בממוצע לשנים 1981—83): 151 אלף דולר. לכל הקטע: כ־272 אלף דולר.

ו. עלות הפיכת כביש זה מ״אדום״ ל״לבן״: מעל למיליון דולר לקילומטר.

ז. חיסכון (לפי תחשיבי מע״צ): 1.9 שקלים בממוצע תאונות על כל שקל השקעה בתשתית. על כל הקטע צפוי חיסכון של של 3.8 מיליון דולר.

כבישים מהירים, עם כל הברכה שהם מביאים לנוסעים בהם, יש להם גם השלכות פחות חיוביות על הכבישים הפריפריים המתחברים אליהם. כך קרה לקטע הכביש בן 1.8 קילומטר המחבר בין מחלף שפירים לצומת בית-דגן. עד פתיחת הכביש המהיר לירושלים, היה בכביש צר זה בין שני הכי־וונים, כדי לשאת את עומס התנועה שלו. לאחר פתיחת הכביש המהיר לירושלים, ביולי 1978, הוטלה לפתע על הקטע משימה גדולה: לקלוט את כל תנועת כלי-הרכב מן הערים שבדרום: רחובות, ראשון-לציון ונס-ציונה והלקית גם חולון — אל נתב״ג וירושלים.

הקטע נהפך מאז לצוואר בקבוק, לא רק בשל תנועת כלי-הרכב שהלכה וגדלה, אלא גם בגלל האופי המעורב של הכביש הזה: תושבי בית-דגן שסמוכה לכביש, המפעלים הגדולים שמסביב לו יוצרים תנועה ערה של הולכי-רגל חוצים, כל שעות היום. נוספת לכך גם תנועה גדולה יחסית של אופניים. תנועה איטית של הולכי רגל לרוחב הכביש, יחד עם נסיעת אופניים בצדדיו, ופה ושם גם במיתולים, יצרה שילוב של כביש בין-עירוני שאופי הנסיעה מהיר בו, עם רחוב עירוני מובהק, שהנסיעה חייבת להתנהל בו באיטיות. המרובד בנ־תיב אחד לכל כיוון, ואמור לקלוט עומס תנועה רב. הקיצור מרשם בדוק לפקק-תנועה מ־א ויציב.

כדי להתגבר על כך, סללו לפנים שביל מיוחד לרוכבי-אופניים והולכי-רגל. השביל נפתח בצומת בית-דגן עד כביש ומלהחולון. סוללי השביל אף האנו להרחיק כבית-הכביש מן הכביש המיועד למכוניות, כדי למנוע את מרוכבי האופניים והולכי הרגל להגיע אל הכביש המיועד למכוניות. אלא שהתוצאות הטובות הללו לא הועילו. הרגלים והרו־כבים באותו איזור עדיין חוזרים אמונה עמוקה שה־כביש הוא נחלתם מקדמת-דנא, והם מתעקשים להלך בו כבעבר.

האם אין די בצרות אלה, שמקורן באוכלוסיית האי־זור, הרי יש לקטע הקצר הזה גם צרות כבדות בטי־סיות. בצורת ״זיגזגים״ ״לייסובים״ ומעפלים. המדובר בשישה זיגזוגים בקטע של פחות משני קילומטרים: שלושה זיגזוגים לייסוב בית-דגן, זיגזוג אחד למשטרת בית-דגן, אחד למשטר הטבעה ואחד למעפלים. הזיגזוגים, כידוע, מביאים כניסת רכב מהצד, ...תוך תנועה זורמת לכיוון ניצב.

הפתרון לקטע בעייתי זה מורכב מתוספת מסלול בעל שני נתיבים, תוך הפיכת הקטע לכביש דו־מסלולי, שבו שני נתיבי-נסיעה לכל כיוון, עם אי הפרדה בין שני המסלולים. מתוך כך, יש צורך להסדיר גם את הזיגזוגים, תוך צבעם בסופו הרי פיכום לצמתים נורמליים.

על-פי התכנית, מספר הכניסות לבית-דגן יוקטן משלוש לשתיים. הכניסה למפעלים תשולב עם הכניסה לבית-דגן, בצומת מרומזר, שיוסדר זמן המתנה יקר של המבקשים לפנות שמאלה. כן יוקצו נתיבי המתנה מיוחדים לפונים שמאלה בצמתים, כדי שלא יוסכנו את נתיבי הנסיעה הישירה.

כביש זה, שעלות סלילתו תעלה יותר ממיליון דולר לקילומטר ולעומת העלות הממוצעת של 600 אלף דולר לקילומטר, יהיה הכביש היקר ביותר במדינה. העלות הגבוהה של קטע זה אינה נובעת מעלויות הסלילה. אלא מעלויות ופינוי של המגזר התת-קרקעי העל-קרקעי הפזור שם בשפע, בצורת עמודי חשמל של מתח רגיל וגבוה, צריך להעתיקם ממקומם. קווי ביוב, מים, טלפון, וכן בשל עלות הפינוי של כמה מבנים והמסססים ביום לתעשיה השירותים.

הפרויקט הזה מתוכנן לביצוע בשנת 1987—8, באומדן של שני מיליוני דולר. הוא הוקצים בשנה. בינתיים, הוקצב רק מיליון דולר אחד לצורכי ... המקומות התיזי ... מעריכים כי העלות הכוללת תיראה בגזרה האומדן המקורי: שני מיליוני דולר.

90 קמ״ש שירותיים

ארשה לעצמי להעיר כמה הערות לדבריו של יוסף יעקבסון (מדור זה, 14.1.87).

אין צורך להביא מחקרים ונתונים סטאטיסטיים כדי להוכיח, שבתאונה במהירות של 5 קמ״ש, למשל, אף נפגע לא ייהרג, ואילו בתאונה במהירות של 1,000 קמ״ש, לעומת זאת, אף נפגע לא יישאר בחיים. השאלה היא, היכן להביא את הגבול, וזו — בפירוש — שאלה של הסכמה בין המחוקק לבין העם.

יעקבסון אומר, כי באירופה מתירים מהירויות גבוהות יותר ״לא כדי לפגע את הנהג המאצ׳ואיסטי... אלא מתוך בחירה... פשרה בין הרצון להקטין את זמן הנהיגה לבין השאיפה לשמור על מספר הרוגים נמוך״. הוא מצדיק זאת ״כשמדובר בטווחי נסיעה של מאות או אלפי קילומטרים״, ואילו אצלנו, כשהמרחקים קצרים, ״אוולת היא לטעון״ טענות דומות...

הכותב חוטא בכל חטאיו של מימסד התעבורה שלנו. ראשית — הוא אומר לזולתו מה כדאי לו. שנית — הוא אינו מסביר לנו מדוע ״דווקא״ 90 קמ״ש. מדוע לא חמישה קמ״ש? משום שה״פשרה״ שלו לגבי הארץ הזאת, היא ״במקרה״, אותה המהירות שהמימסד קבע. אילו קבע המימסד מהירות של 120 — יכתוב הוא אותם הדברים.

גם השימוש ב״מאצ׳ואיזם״ היא לאחרונה לתחליף לטיעון ראציונאלי. מה זה ״מאצ׳ואיזם״, ומדוע הוא מתחיל ״דווקא״ ב־90 קמ״ש?

המומחים כבר מסכימים היום, כי השאלה היא הפרשית, יותר מאשר מקצועית. ואם כך הוא הדבר, מיליון וארבע מאות אלף נהגים — ביניהם כתריסר חברים בממשלה שבה מכהן השר קורפו — דעתם עדיפה בעיני על דעתם של קורפו ושל יעקבסון.

הדרך הנכונה למאצ׳ואיזם בעניין זה היא לברר את המהירויות בפועל בכביש עצמו. אם רוב הנהגים מעדיפים מידה מסויימת של סיכון כנגד מידה מסויימת של הנאה — אין זה הדמוקרטי לכפות עליהם יותר בטיחות כנגד פחות הנאה. הנטיה מנביהה במהירויות גבוהות אינה ״מאצ׳ואיזם״, אלא שימוש לביטויי ברוך.

שמחה ב״ה/ירדן ״אוחב״

מכונית במיבדק הבטיחות (א׳)

מאחורי הקלעים של חלון התצוגה

מאת מרטין יואכים לטקה

הכותב הוא איש מרכז המחקר והפיתוח של פולקסווגן

אם נשווה את תכונות נסיעתה של מכונית מלפני 20 שנה, או את עמידותה במבחן ריסוק עם מכונית מודרנית, יהיו התוצאות ברורות לחלוטין גם למי שאין להם כל מושג או עניין בהתפתחות טכנולוגית: מכוניות האתמול ומכוניות היום כאילו נוצרו בשני עולמות שונים ורחוקים זה מזה. היום ברור לחלוטין, שהבטיחות חייבת להיות חלק מהותי מן הרכב. היא חייבת להיות מבוקשת, מפותחת ונרכשת במודע.

כאשר אנשי-מקצוע מעריכים בטיחות כלי-רכב, הם מבחינים בין שני תחומי בטיחות עיקריים:

★ אמצעי-בטיחות המונעים תאו־נות והנופלים בתחום הבטיחות האקטיווית.

★ אמצעי-בטיחות המקטינים את תוצאות התאונה והנופלים בתחום הבטיחות הפסיווית.

צירוף תכונות הרכב משני תחו־מים אלה מגדיר את בטיחותו.

בטיחותו האקטיווית של הרכב מאגדת בתוכה את כל הסגולות הקובעות את תכונותיו והתנהגות הנהג בו. עם אלה נמנים, למשל, ביצועים, תכונות נסיעה, נוחיות, המידע העומד לרשות הנהג, השפ־עות מזג-האוויר, תימרור, רימזור ומערכת ההכוונה וההדרכה של הנהג. רבות מן הסגולות הללו קשורות זו בזו ותלויות אחדה.

הבטיחות הפסיווית של הרכב נובעת מכל האמצעים הנדרשים שנועדו למנוע פגיעות או לצמצם את חומרתן. מטרתם הראשונית של אמצעים אלה, היא להבטיח את הישרדותם ולצמצם את היפגעותם של כל משתמשי הדרך המעורבים בתאונה. עם אלה נמנים לא רק יושבי המכונית, אלא אף אלה שמ־חוצה לה — רוכבי אופנועים ואו־פניים והולכי-רגל. מטרה זו מושגת על-ידי התאמת רכיבי הרכב לפי־גיעות האפשריות שגוף האדם עלול לסבול מהן, על יסוד הגדרות רפואיות ברורות. מבני כלי-הרכב, הגיאומטריה שלהם ומערכות הריסון ממלאים בתחום זה תפקיד ראשי.

כבר בעבר הכירו בערכה של בטיחות פאסיווית, כמו למשל השפעת תיכונה המוצלח של מערכת ההגה על אופי הנסיעה. הרעיון הבסיסי של חזית רכב בעלת איזור ספיגה וכושר התקמטות — אחת מן הסגולות החשובות ביותר לבטיחות פסיווית — יושם הלכה למעשה על-ידי האנגלי דניסטון ברני כבר בשנת 1932. אך באותן שנים לא עורר הנושא כל דיון ציבורי, ולא הוביל לפירסום על ני־סויים בתחום הבטיחות. נושא זה היה טאבו.

רק בשנים שלאחר מלחמת העולם השנייה, עם הגידול הדרמטי ברמת המינוע שחל בין השנים 1955 — 1965, גולה גם העירנות לכך שיש להשקיע בבטיחות הרבה יותר. הסיבה לכך כמעט מובנת מאליה: הגידול בנפח התעבורה גרם במישרין לעלייה בכמות תאונות הדרכים. כיוון הפעולה היה ברור: מציאת אמצעים שיתמודדו עם התפתחות המסוכנת.

המאמץ המשותף, שאליו חברו מכוני מחקר, גופים ממשלתיים ויצרני הרכב, הוביל בראשית שנות ה־70 להיפוך המגמה. אמצעי התקשורת ומתכנני תחבורה פירסמו מידע, והשיפור בהדרכה והעלאת רמת סלילת הכבישים מילאו תפקיד מפתח בתהליך זה. תקנות התעבורה שפירסמו הממשלות השונות, ובעי־קר אלה של ארצות-הברית והקהי־ליה האירופאית, איפשרו ליצרני הרכב לפעול על יסוד בסיסים משותפים, בלא בזבוז משאבים.

סטטיסטיקת הנפגעים מתאונות־דרכים בגרמניה המערבית, מראה על מגמת ירידה מתמדת מאז 1970. זאת למרות העובדה שהגידול הניכר בכמות כלי-הרכב הביא לעלייה גדולה עוד יותר, יחסית, של מספר הקילומטרים שנוסעים כלי-רכב אלה. רמת הסיכון האפשרי לנוסעים ולהולכי-רגל ירדה בצורה ניכרת ב־15 השנים האחרונות, וכיום בטוח פי 8 לנהוג רכב בכביש מאשר בשנת 1955.

הקטנת רמת הסיכון בכבישים הושגה הודות לגורמים אחדים: שי־פור מערכת התעבורה, הדרכה טובה יותר של הנהגים, העברת מידע רב יותר למשתתפים בתנועה, השתפ־רות רמת הנהיגה ופיתוח כלי-רכב בטוחים יותר.

ב־15 השנים האחרונות הוצא לפועל מיגוון רחב ביותר של תו־כניות מחקר לאומיות ובין-לאומיות, אשר היתה להן השפעה ניכרת על התפתחות הרכב. רבות מאלה בוצעו על-ידי מוסדות ממשלתיים ואוניבר־סיטאות, אך הרוב המכריע בוצע על-ידי יצרני הרכב הגדולים והמרכ־זיים בעולם.

מרכז המחקר של יצרן הרכב הגרמני ״פולקסווגן״, ביצע בתחום זה את מספר הפרוייקטים הגדול ביותר, ואף הציגם לציבור כסדרה של מוצרי מחקר מגומרים — מכוניות בטיחות. במכוניות אלה הציג מרכז המחקר אפשרויות רבות ומגוונות של אמצעי בטיחות להגנת היושבים ברכב במקרים של תאונות. מכוניות אלה קיבלו סימולים שונים כ־: ESVW, ESVW 2, IRVW 1, IRVW 2 ו־IRVW 3.

כך נראית מכונית ניסוי הבטיחות הראשונה של מרכז המחקר של פולקסווגן ESVW 1. המכונית פותחה תוך הדגשה בלעדית של היבט הבטיחות, והתוכננה לעמידה במבחן ריסוק של 80 קמ״ש — ערך גבוה בהרבה מן הנדרש, 50 קמ״ש.

כבר ״בשלבים״ המוקדמים של פרוייקטים אלה הוכח, שהדגשה חד־צדדית של היבטים מועטים ומוגב־לים של תאונה, כפי שעלה מן הפרוייקט ESVW 1, חושפת צדדים שליליים, כגון: היווצרות משקל יתר של הרכב ועלייה ניכרת בעלות ייצור הרכב.

מסקנות אלה הובילו למגמה, שהנחתה את מחקרי הבטיחות המאוחרים יותר של מרכז המחקר של פולקסווגן. והדוגמאות לכך הן מכוניות המחקר האינטגרלי IRVW: INTEGRATED RESEARCH VOLKSWAGEN, הקרובות יותר למכוניות היומיום. תפיסה זו של מכוניות מחקר איפשרה הכנסת גור־מים נוספים למסגרת הניסוי, כהקטנת צריכת הדלק וצמצום פליטת הגזים. המחקר האינטגרלי הוביל לפיתוח אמצעי-בטיחות ישימים יו־תר, אשר חלק מהם מצא את דרכו בסופו של ניסוי, לרכב סדרתי: תא נוסעים קשיח, ספיגת אנרגיה בתוך כנת באזורי הימעכות והגדרות בטי־חות משופרות.

גם פרטים הבאים לכאורה שו־ליים, מתגלים באמצעות מכוניות המחקר כבעלי חשיבות: שינויים בתכנון לתוספת נוחיות וקלות תפעול הרכב, עיצוב זווית הרוח־פגיעה ומידת בהירות הנתונים שעל לוח המחוונים והבהירות קריאתם. אחד מן הממצאים החשובים שה־תברר מן הניסויים במכוניות המח־קר, הוא הצורך בהיזקק של חגורות הבטיחות ועשייתן לבלתי מעיקות בחגירתן. עם זאת, הגיעו החוקרים למסקנה ברורה וחד-משמעית: ניתן להגיע למיצוי מלא של אזורי ספיגת האנרגיה, הנמעכים בשעת התנגשות המונעים את העברת האנרגיה אל תוך תא הנוסעים, רק אם הנוסעים והנהג חוגרים את חגורות הבטיחות.

הדמיית התנגשות בין מכונית גדולה בעלת חזית רכב קשה (פורד LTD) לבין מכונית המחקר של פולקסווגן ESVW 2.

מה חדש בפנס הבלימה

כלי רכב חדשים משנת ייצור 1986, הנעים בכבישי ארה״ב, מצוי־דים בפנס בלימה גבוה, אחד לפחות. זאת על-פי חוק שחוקקה ממשלת ארה״ב. משרד התחבורה האמריקאי מתבסס על מחקרים שונים המוכי־חים את תרומתו של פנס הבלימה הגבוה למניעת תאונות, בזכות ההב־חנה המוקדמת בו על-ידי הנוסעים מאחור.

ובישראל...

שיעור התאונות חזית-אחור הוא הגבוה בין כל סוגי התאונות שיש בהם נפגעים. פנס בלימה גבוה עשוי למנוע לא מעט תאונות מסוג זה.

מותר להרכיב פנסי בלימה נוס־פים ברכב שיעמוד בתנאים הבאים:

א. הם יפעלו תמיד ביחד עם פנסי הבלימה המקוריים ויהיו תמיד במצב תקין.

ב. אורם יהיה ארגמני או אדום, והוא ייראה באור היום במזג אוויר נאה ממרחק של 30 מטר לפחות, ובזמן תאורה במזג אוויר נאה ממרחק של 150 מטר לפחות.

ג. מרחק הפנסים מפני הקרקע יהיה לפחות 40 ס״מ ולא יעלה על 150 ס״מ.

ד. הפנסים לא יגבילו את שדה הראייה של הנהג ברכב.

★ מתוך ״דף לנוהג״ של ״נתיבים״

דו־קיום הכרחי

מאת טדי קולק

"החיפזון מן השטן" — פתגם ערבי זה יאה לעשרות מאמרים והתבטאויות שנכתבו והושמעו מאז 1967, המעידים על כך שאיבדנו את התכונה החשובה ביותר שנתברך בה עמנו: אורך רוח, ובמיוחד כשאנו להתמודד עם בעיות הקשות והגורליות, בלי להיקלע לתסכול ויאוש.

למן היום הראשון לאיחודה מחדש של ירושלים, היינו עדים להתפרצות עזה של רגשות, המאפיינת גם כיום כל התייחסות לנושא. רואי־שחורות ונביאי זעם צצו מחד גיסא, הזהירו מפני תמורות עזות, ואילו החוזים ההולמים שרו את "ירושלים של זהב", וראו בהסרת גדרות התיל ובפינוי שדות מוקשים סוף פסוק.

הרפיון שאיפיין את רואי־השחורות, והוסר הטעם שאיפיין את בעלי הגישה הנלהבת, שלא השכילו לראות את העובדות נכונה (ביטוי לכך ניתן בחקיקת חוק ירושלים) — לא הם שתרמו להישגים בירושלים במהלך השנים האחרונות, ולעתים אף היקשו עלינו. בבירה נוקטה גישה ריאליסטית — הערכה של הקשיים העצומים, הכרה שיש צורך בהרבה סבלנות, סובלנות, חום, וידיעה שצפויים כישלונות ואכזבות לצד הישגים.

חומות שבלב

מי שמחפש את ה"חומות שבלב", יכול היה למצוא אותן בירושלים. אך יכול היה למצוא אותן גם בלוס אנג'לס, בניו־יורק, בבריסל ובקוובק. הרשימה ארוכה: ניגודים עמוקים של גזע, דת, שפה, תרבות. בשנים האחרונות ניצבה החברה הישראלית עצמה מול תופעות קשות של "חומות" בין עדות, בין שכבות חברתיות, בין חילוניים לדתיים חרדים. הציבור היהודי, שידע "חומות" מעין אלה לאורך ההיסטוריה, חייב אותנו לחיות עם הבעיות הללו ולהתמודד עמן שעה שעה.

לכן, תמוה הוא שדווקא לגבי ירושלים — שבעיותיה מורכבות, בהיותה מרכז דתי למאות מיליונים ומוקד הבעיה הפוליטית — נקלעים רבים להרגשה של אין מוצא ואין אונים, ובהבל־פה גוזרים את דינה של העיר. מסוכנים ומזיקים יותר הם אותם מנהיגים ותנועות המאמינות שבכוחן של הפגנות־כוח, הצהרות ומעשים הפגנתיים ניתן יהיה להסיר את הבעיה מעל סדר היום. מאפיינים את גישתם העדר יחס של כבוד למיעוט הערבי ולצרכיו, חוסר רגישות לקשייו וללחצים המופעלים עליו. העדר ראיה היסטורית. בעיה כה סבוכה היא עניין לדורות, לא ל"ריצת הזובנג וגמרנו". רק לעתים רחוקות נקרות הזדמנויות היסטוריות כמו זו שאיפשרה לנו לפנות את רחבת הכותל המערבי.

לא, דברים אלה אינם נאמרים או נכתבים כתגובה להתרחשויות האחרונות בירושלים. קטע הפתיחה דלעיל הוא ציטוט ממאמר שפורסם בשנת 1983 מעל דפי עיתון זה. גם אז הזהרתי מפני גלישה לסכנות הטמונות בגישות לא ריאליסטיות, חסרות איפוק וסבלנות.

אינני עייף מהתמודדות עם הקשיים, המתח והמכונים הבלתי־פוסקים; אני מתייגע לעתים, מהניסיון הבלתי־פוסק להחדיר, הן לממשלות ישראל הן לציבור, את ההכרה שמי שירושלים היהודית יקרה ללבו, חייב להיות נכון למאמץ בלתי נלאה, רצוף מכשולים קשים, במשך שנים רבות, תוך גילוי אחריות, שיקול־דעת, התגברות על היצר, ראיית הנולד ותוך הימנעות משגיאות חוזרות.

מחובתנו להבין את הקושי בבניית יסודות הדו־קיום בירושלים. סבורני הוא, שבנסיבות של מאבק בין־לאומי, פוליטי, דתי, עדתי ותרבותי סביב ירושלים, בניית יחסים אלה היא קשה וחייבת להתבצע בדרך של בניית נדבך על נדבך. היותה של ירושלים עיר קודש למאות מיליונים, מרכז העם היהודי ובירת ישראל, מטילה עלינו חובה גדולה: עלינו לפעול על פי אמות־מידה ליברליות ומוסריות ומתוך פתיחות אנושית. רק גישה כזו תאפשר לנו להשיג את מה שטוב ליהודים.

השלמה תחת אחוה

רוב תושבי ירושלים מודעים לכך, שאין כל ברירה אחרת מאשר לחיות זה לצד זה בעיר אחת, למרות הפרובוקציות ועם כל הזעם שבלב. תמונת העיר החצויה מאיימת ומדאיגה את היהודי ואת הערבי כאחד. אך ברור הוא, שההשקפות והלאומיות של היהודים והערבים שונות, והתקוות שלהם מנוגדות. אסור להשלות את עצמנו, שיכולה להיווצר אחוה בין המגזרים השונים. מה שניתן להשיג הוא השלמה עם מציאות יומיומית, תוך ציפייה שהזמן — וזו עיר של אלפי שנות היסטוריה — יעשה את שלו.

המיעוט הערבי בירושלים חש עצמו נכבש ומקופח. רגשות אלה איפיינו גם את תקופת שלטון ירדן, אשר התעלם מהצרכים של העיר ותושביה, וכמתבזון. אך עלינו לזכור, כי אז נשלט על־ידי שלטון ערבי. למציאות של עיר מאוחדת היו תוצאות חיוביות מבחינת התפתחות הישוב הערבי, שגדל במהלך השנים האחרונות, שמצבו הכלכלי השתפר ושחלו שיפורים בשרותים שהועמדו לרשותו. עם זאת, קיימת בקרב הערבים תחושת חרדה וקיפוח של מיעוט — ואנו כיהודים חייבים להיות ערים לה מתוך ניסיון הסטורי ארוך.

קיימת תחושה עזה של קנאה בקרב הדור הצעיר הערבי, שלא ידע את המציאות העגומה של העיר החצויה, והוא משווה את מצבו למצבה של השכונה היהודית הסמוכה, מתוך ציפייה לקבל שרותים דומים. אחרי כ־20 שנה של חיים בעיר אחת, ההסברים של הגנה מורקית, בריטית וירדנית אינם תופסים. הנימוקים של חוסר יוזמה ערבית וחוסר מודעות של החברה הערבית המפוצלת וחסרת המנהיגות — אינם משכנעים. עלינו לזכור, כי העירייה גובה מסים כמשאר התושבים.

הבסיס לחיים ביחד, חרף התפיסות המנוגדות, יכול להתבטא בהדגשת הכבוד ההדדי, השוויון בזכויות (וגם בחובות) ובחוסר אדיעוזת.

הגורמים הקיצוניים ברחוב היהודי וברחוב הערבי משרתים זה את האינטרסים של זה, ומזינים זה את זה בשנאה. עם זאת, אני משוכנע, שחרף הימים הקשים שהיו ויהיו בעיר, אין אנו צפויים לגורל דומה לזה של ביירות או בלפאסט, שם הנתונים הם אחרים לגמרי. חובתנו לנטרל בשיטתיות את הקיצוניים, לטפל בנסיבות המזינות את קיצוניותם, ולנהוג בזהירות ובמהירות בעת משבר. זו הגבה שהתווסה, לצערי, במידה גדולה על־ידי השלטון הישראלי במהלך השנים.

מי שנאחז בהתפרצות בשמואל הנביא, שהיה כה צירוף מקרי ואומלל של נסיבות, חייב לזכור את ההתרחשות האחרונה במוסררה, שאופיינה באיפוק ובאחריות שגילו הגורמים השונים בשכונה ובעיר.

מי שמודאג מתופעת הסכינאות — שהיא לדעתי מסוכנת ביותר, מאחר שהתחילה מהתפרצות שנאה אישית ולא מהתארגנות של גורמים עוינים — חייב להיות קשוב גם להתבטאויות הנשמעות ברחוב הערבי, ברוחה לזו של אנואר נוסייבה, מנהיג ערבי נאה, שאמר לי יומיים לפני מותו, שהיה תולה סכינאים אלה אילו היה מושל העיר, מתוך ראיית הנזקים שהם גורמים לא רק לאינטרס של התושבים הערבים, אלא בעיקר למאבק הלאומי הערבי.

אולי סמלי הוא, שכשבוע שעבר ביקר אורח ערבי בבית־החולים "שערי צדק" והביא זר פרחים לפצוע השוכב שם, כבנו של צעיר ערבי שנפגע על־ידי מתפרעים יהודים המתמימים ביקרה משלחת שכללה צעירים ממוסררה, שאיחלו לו החלמה והביאו פרחים.

לי ברור שהשקט, המתנה בניהול מדיניות מאופקת ושקולה, לא זאת בלבד שהוא חיוני לעיר, אלא הוא משרת את האינטרס הלאומי. הוא תנאי לחיזוק הבירה, לעלייה, למשיכת יזמות ויזמים לעיר, ולחיזוק הרוב היהודי בה.

הצהרות רמות של שרים, פעולות הפגנתיות של ח"כים, רק הולישו אותנו. חוסר המעש לטפל בבעיות קשות שחייב טיפול שורש — לא זו בלבד שלא תרמו לדו־קיום, אלא החלישו את מאמצינו לבסס את העיר המאוחדת ואת היחסים בין חלקי האוכלוסיה השונים. ההיסחפות אחר הרגשות הלאומים, ההססנות בפעולה, חוסר ראייה לעומק של הבעיות וההתעלמות מהצורך לטפל בהן באופן יסודי — כל אלה היו שגיאות חמורות של ממשלת ישראל במשך שנים, ואסור שהן יחזרו על עצמן.

חיי פסיפס

זה שנים מתנהל בקרבנו ויכוח על אכלוס מבנים שהיו בבעלות יהודית ברובע המוסלמי. כולנו מאמינים, משוכנעים בזכותנו על ירושלים — אך מן הראוי לראות את השלכותיה החמורות של פעולות התיישבות זו, המונעת על־ידי רגשות משיחיים.

בעקבות איחוד העיר, הוחלט על־ידי ממשלת ישראל על גבולות הרובע היהודי המוגדרים. החלטה זו התבססה על העובדה שבירושלים חיו העדות חיי פסיפס — כל אחת ברובע שלה, על פי אמונתה ואורח חייה. הפעילות ברובע המוסלמי מסמלת בעיני הערבים את הכירסום שחל במעמדם ובזכויותיהם, את האיום הסמוי לעקרם ולדחקם. בעיר שבה יש לרבים מן התושבים הערבים נכסים רבים בשכונות יהודיות מלפני 1948 (קטמון, טלביה, מושבה הגרמנית ועוד), יש משמעות חמורה ביותר של הדם האמון המצוע שנרכש בעמל של שנים. יתרה מזאת, הימצאותם של גורמים יהודים קיצוניים, עם נורמות של התנהגות אלימה כלפי שכניהם, הופכת את הרובע המוסלמי למוקד־עימות, הגורם להתססה המוסתה שתוצאותיה חמורות ביותר.

אופייני הוא, שלא החלטות ממשלתיות ולא חוות־דעת של מפכ"ל המשטרה לגבי הצורך בהוצאת ישיבת "שובו בנים" מהרובע המוסלמי, שינו את המצב. הפואשיות נמשכת ותדי הנזק הרב לרקמת החיים העדינה.

ואם בשגיאות בסיסיות מדובר, הרי הגישה הממשלתית לנושא החינוך במגזר הערבי בירושלים נובעת מהתעלמות מצרכים בסיסיים של אזרחים בעיר אחת — ומפסה שתערער בעתיד את כל מאמצינו בחיזוק ירושלים.

רבות דובר על המתח המתעורר כתוצאה מהתיישבות משפחות ערביות בשכונות יהודיות. אני מאמין שזכותו של אזרח לגור בכל מקום שיחפוץ. אך מן הראוי שנהיה מודעים לכך, שלא הערבים ולא היהודים חפצים במגורים מעורבים. אך המחסור בדירות במגזר הערבי ועיכוב מכוון של תכניות בנייה גדולות, מאלצים זוגות צעירים ערבים לשכור דירות במקום שניתן לעשות כן. מעבר לעזרה שמחובתנו לדאוג לתושבי העיר הערבים כאזרחים שווי־זכויות בנושא כה חשוב ורגיש — מדיניות ההתעלמות של הממשלה מצורך בסיסי זה מביאה בעקבותיה מתח, שניתן היה למנוע אותו במדיניות נבונה ואחראית.

יכולתי להביא עוד דוגמאות רבות, המעידות על אוזלת־יד וחוסר ראיית הנולד, התורמים לערעור ההישגים הגדולים שהושגו בעיר המאוחדת. כל הישגינו הגדולים בפיתוחה של ירושלים כעיר קודש למיליוני מבקרים ועולי־רגל, בבינוי העיר ופיתוחה, שיקום ושימור ערכיה ההיסטוריים וטיפוח יופיה ואופיה המיוחדים, תוך חיזוק תשתיתה הכלכלית — כל אלה מותנים בקיום הרגיעה והדו־קיום בעיר.

מן הראוי שבשנה זו, שנת ה־20 לאיחודה של ירושלים, נדע לא רק לסכם את מה שנוצר בעיר, אלא לבחון בשיקול־דעת ובאחריות את הטעון תיקון, ומתוך הפקת לקחים נפעל כדי למנוע שגיאות. מן הראוי שבשנה זו גם נשנן לעצמנו, כי המאבק על ירושלים יימשך שנים רבות, ויהיה כרוך לעתים במחיר יקר. וכמו בעבר עלינו לעמוד בכך מתוך אמונה וביטחון בעתיד.

הפיגוע החבלני בעת השבעת טירוני "גבעתי"

רקע / פיגועי שנות השמונים

25.8.80	מטען חבלה בתחנת הדלק בנחלאילן. הרוג ו־12 פצועים.
14.9.80	מטען חבלה ליד שער הפרחים. הרוג ו־2 פצועים.
15.12.80	מטען ברחוב המלך ג'ורג'. 11 פצועים.
10.3.81	מחבלים תקפו נהג אגד בקו 41.
15.3.81	מחבלים תקפו נהג אגד בקו 35.
9.4.81	רימון הושלך לאולם שמחות. הרוג ו־2 פצועים.
24.8.81	תייר נרצח בעיר העתיקה.
13.8.81	רימון בעיר העתיקה. 2 תיירים מאיטליה נהרגו ו־28 נפצעו.
16.10.81	תייר מגרמניה נרצח.
7.12.83	מטען באוטובוס 18 מוקסטוטים לקרית היובל. 4 הרוגים ו־50 פצועים.
29.3.84	התקפת רימונים ברחוב יפו. 21 פצועים.
3.4.84	מחבלים השליכו רימונים ליד שוק מחנה יהודה. הרוג ו־52 פצועים.
18.6.84	צעיר יהודי הותקף ברובע המוסלמי.
29.10.84	טיל נורק אל אוטובוס ערבי.
18.4.85	צעיר נדקר בעיר העתיקה.
21.4.85	נהג מונית נרצח.
22.4.85	נהג מונית ממזרח ירם נרצח.
20.5.85	חייל נדקר ליד הכותל.
21.7.85	5 ילדים נדקרו בדרך לבריכת שחייה.
29.7.85	צעיר הותקף בעיר העתיקה.
30.8.85	רב נדקר ליד שער שכם.
26.9.85	ערבי נהרג ליד שער שכם לאחר שהטריד זוג ישראלים.
6.11.85	נדקר מתפלל בדרכו אל הכותל בגבו.
11.11.85	חייל נדקר סמוך לשער שכם.
26.11.85	מדריך לידיעת הארץ נדקר בעיר העתיקה.
9.3.86	ראש מכון השואה בניו־יורק נורה בשובו מהכותל.
9.4.86	בקבוק תבערה על אוטובוס 25. 10 פצועים.
28.4.86	תייר בריטי נרצח במזרח ירושלים.
2.5.86	סוכנת נסיעות נרצחה במזרח ירושלים.
16.10.86	התקפת רימונים על טירוני גבעתי לאחר השבעה בכותל. הרוג ו־69 פצועים.
16.11.86	תלמיד ישיבת "שובו אחים" נדקר למוות בעיר העתיקה.
14.12.86	מתפלל (66) שחזר מתפילה ערבית בכותל נדקר.
18.1.87	2 אחים ממוסררה נדקרו בעיר העתיקה.

עיר שסועה

טול מירושלים את נחת זרועו של השלטון הישראלי — והעיר נחצית על־פי קו־השבר האתני

מאת מירון בנבנישתי

ירושלים חוברה לה יחדיו בכח הזרוע, ועל כח הזרוע מושתתת שלימותה הפיסית. טול מירושלים את נחת זרועו של השלטון הישראלי — והעיר נחצית על־פי קו־השבר האתני. שליש מתושבי העיר אינם יכולים, ולא יוכלו, להשלים עם המשטר שנכפה עליהם.

בעיני יותר מ־130 אלף איש, זהו שלטון כיבוש שיעדיו ומעשיו מכוונים נגדם, הם כופרים בעצם הלגיטימיות של השלטון, ובתוקף מאווייהם הלאומיים ואמונתם הדתית הם שואפים להשתחרר מעולו. שליש מאדמותיהם הופקע ונמסר ליהודים; צעיריהם נעצרים; כל ניסיון לתת ביטוי סמלי למאבקם הלאומי מגודע כהתפרעות, ועושיו נענשים בכל חומרת־הדין; הם תלויים באורח מוחלט במגזר הכלכלי היהודי, כפופים למערכת ביורוקרטית שנהליה, ולפעמים אפילו שפתה, זרים להם. תחושת חוסר הביטחון באשר לעתידם האישי והקהילתי כופה עליהם התגרות בבתיהם ובשכונותיהם, התנופפות במסגדיהם וחזרה אל מתחת לכנפי האסלאם הפונדמנטליסטי.

הם יוצאים מדי בוקר לעבודה (רובם המכריע במגזר היהודי), מפטפטים בעברית עם מבקרים ותיירים בשוק, יולדים ילדים, משפרים את רמת־חייהם ובונים בתים כדי שאדמתם לא תופקע. אורחות־חיים זה, המכונה בפי הישראלים "דו־קיום", אינו אלא דו־קיום של סוס ורוכבו.

בעוד שהבוגרים עסוקים ברובם בדאגות פרנסה ומתרחקים מעימותים, נהנים הצעירים מרמת־החיים המשופרת ועיתותיהם בידם להרחיב את השכלתם. נראה, שהתגובה החזקה ביותר של הערבים למצבם כמיעוט חסר־ישע, היא הדחף העצום ללמוד. צצים ומתרבים מוסדות השכלה ומחקר, אוניברסיטאות, תיאטרונים, ערבי שירה, עיתונות, אגודות־צדקה וארגונים קהילתיים וולונטריים. אתגר הכיבוש, הצורך הנפשי שלא להיבלע לתחושת האין אונים, גורמים לפרדוקס של מיעוט פלשתינאי חסר־ישע, ועם זאת — תוסס ובעל זיקה קהילתית הולכת ומתהדקת.

שנאה מפעפעת

עשרים שנות החיכוך עם הרוב היהודי לא הביאו להשלמה עם המצב. אדרבא, בני הדור שנולדו לתוך הכיבוש הישראלי הם רדיקאלים יותר מאבותיהם, נכונותם לקבל את הסטטוס־קוו הכפוי קטנה יותר. השנאה — מורשת מאה שנה של סכסוך, מלווה בסטריאוטיפים אנטי־יהודיים בני מאות שנים — מפעפעת בקרבם.

ואולם רק מיעוט קטן בתוכם מעז לתת לה ביטוי — אלים. פעולות הטרור, שבמשך שנים ארוכות הודרכו על־ידי גורמי־חוץ, מבוצעות יותר ויותר בידי צעירים מקומיים ביוזמה עצמית. בידי צעירים אלה אמצעים פרימיטיביים — אבנים, בקבוקי תבערה, סכינים וגרזנים — ורק לעתים רחוקות — חומרי־חבלה תקניים.

תיאור מצב זה של הלכי־הרוח בצד הערבי של קו־השבר האתני, בא כשמן בעצמותיהם של רבים מתושביה היהודיים של ירושלים. ככל שהקיטוב עמוק יותר והביטויים חריפים יותר, כך מתחזקת בקרבם האמונה בעליונותה המוסרית והלאומית של תביעתם, ומשתרשת תפישתם את הסכסוך כמאבק שבו יכול לנצח רק צד אחד. כל ביטוי לשאיפות הלאומיות של הפלשתינים נתפש אצלם כאיום על עצם קיומם. התשובה עליו צריכה להיות נחרצת, תוך שימוש בכל כוחו המאורגן של הרוב, על שרותי הביטחון שלו, וללא כל עכבות מוסריות.

כל מעשה טרור מתקשר בתודעתם לפוגרומים שחוו בגולה או לרציחותיהם של שכירי־החרב של המופתי בשנות העשרים והשלושים. לכן מתעוררות ועולות תחושות חוסר הביטחון, מורשת העבר של מיעוט נרדף, ועולים יצרי הנקם. אלימות מזמינה אלימות, במעגל קסמים שאין לו סוף. גידולים אקזוטיים שוביניסטיים־דתיים מלבלבים על קרקע־הרקע של יצרים אטביסטיים ומזינה מהרה של חוסר ביטחון שחצני. בלב העיר, מתקתקת פצצת־זמן בעלת כוח־הרס שממדיו אפוקליפטיים, ברטוטו של הר־הבית.

שקט שלפני

הצטברות זו של רגשות תסכול ופחד, התאווה לנקיון בלעדי, שנאת הזר, הצדקנות, האמונה הפונדמנטליסטית, אינה מגיעה להתפוצצות טראגית. בהתחשב בכוחות הנפץ הטמונים בתוכה, ירושלים היא ללא ספק עיר שלווה. על העיר שורה אווירה מכושפת של שקט שלפני הסערה. רבים רואים בכך מעשה קסמים. ואולם סיבת שקיעתם של המתחים אל סמוך מתחת לפני השטח, נעוצה בהבנתם האינסטינקטיבית של שני הצדדים היריבים את כללי המשחק שבו הם נתונים. המיעוט יודע יפה כי מתן ביטוי בוטה לתסכוליו יביא עליו אסון, שכן פרובוקציה חריפה תשלח בו את כוחו העדיף לאין־שיעור של הרוב, ותהרוס אותו.

החיים בסמיכות פיסית כה קרובה, מכריחים את שני הצדדים להתרחק מתהום הסערה. מקריסף טולם קשורים לאותם צינורות הביוב ומשתמשים באותה מערכת כבישים. רק בודדים מבקשים לערער את ההסכם שבשתיקה שלא להביא להתפוצצות. אך הפתיל ארוך, והוא בוער לאיטו.

השקט שלפני הסערה הוא המאפשר לקרבנות האמיתיים של הסכסוך, הליברלים רחושי הטוב והסובלנות, לשגות באשליות. תמונת־עולמם ההרמונית אינה מניחה להם לתפוש את הסכסוך במונחים של שסע בלתי־ניתן לאיחוי. ישראלים אלה תופשים את המצב כמתיחות נורמלית ושפירה, הנגרמת עקב חיכוכים תרבותיים, עדתיים ודתיים, ברוחה לבוסטון או לניו־יורק, למשל. הם אוהבים לתאר את הקיטוב וההפרדה כ"מוזאיקה של עדות" ולא כמערכת של איים מנוכרים; כ"עיר רב־תרבותית ורב־דתית", ולא כעיר דו־לאומית.

ובאמת, למה לתאר מצב עגום? הרי הם שלמים עם הסטטוס־קוו שמבטיח להם את הבכורה. עכשיו צריך רק להגן עליו בפני כוחות המאיימים לגזול את הבכורה, ולהשקיט את מצפונם המיוסר. זאת הם עושים על־ידי הצגת הסכסוך כמאבק על שוויון בשירותים, בשיכון ובפארקים. טענות הערבים הן בעיקרן אינפוליטיות. הרוב הדומם מעונין בדו־קיום, ורק קומץ מנהיגים מתוסכלים מסיתים אותו. הפוליטיזציה היא סיבת הסכסוך ולא פועל יוצא שלה. הערבים אינם משלימים עם המצב משום שהם חוששים מאיומי רצח של אש"ף. הואיל והבעיה היא מקומית־מוניציפלית, הרי שפתרונה נעוץ בביזור השלטון העירוני, בהקמת ועדי שכונות ערביים שיחליטו בעצמם על סלילת כבישים ועל תוכן הפעילות במתנ"סים שלהם.

תערובת זו של טובלב פטרנליסטי ורגישות לטענות הזולת (בתנאי שאינה נוגדת את ה"אינטרסים הלאומיים"), זוכה לשבחים אפילו מפי הקנאים. היא עושה רושם טוב, ואינה פוגעת במעמד הבכורה של הרוב. הדוגלים בה תובעים לעצמם גם את ההישגים של ה"דו־קיום", ומסבירים את השקט שלפני הסערה כהוכחה להצלחתה של הסובלנות. לכן, יהיו אלה הראשונים שיאבדו את עשתונותיהם כאשר המציאות (סכינאי בסמטאות השוק הדוקר עובר־אורח ותגובת ההמון היהודי) תטפח על פניהם. או יגיבו כאילו נגרם להם עלבון אישי. כמה דקה היא שכבת הרגישות הליברלית.

מהי התגובה ההולמת לדעתם? "התיישבותם של אלפי יהודים". אבל, כאמור, הפתיל ארוך, הזיכרון קצר וההתפוצצות לא באה. בינתיים אפשר להמשיך ולזקוף את השקט לזכות הרגישות הליברלית. להתמודד עם שורשי הבעיה? לנסות להתייצב באומץ בפני הקונפליקט האמיתי? כאב מדי, וגם כפירוטי.

בימים של הליברלים הזולתניים ושובי־הלב חשים בסתירה הפנימית, במתנק שכופים הדתיים, ברוחות השוביניסטיים, במצוקת הערבים שאין לה פתרון, ויוחדים תל־אביבה, להיות רחוק מכל התסבכות האות. הולכת ומתפתחת "תסמונת ג'ונה", הם אומרים: נניח לקנאים הדתיים והלאומנים משני הצדדים להילחם את מלחמת החורמה ואנחנו, כנוצרי ביירות, נרד לחוף, למפלטם של השפיים. שם נחיה את החיים הטובים, ללא פאתוס הירואיות. אבל גם ללא קונפליקטים בלתי־פתירים.

בעוד שלושה חודשים ייפתח פסטיבאל עשרים שנה לאיחוד ירושלים, העיר שחוברה לה יחדיו. חג שמח.

עול הכיבוש

מאת דאוד כותאב

דאוד כותאב הוא העורך בפועל של העיתון "אל־פג'ר" היוצא לאור במזרח ירושלים בשפה האנגלית. כותאב (32), שגדל והתחנך בירושלים, מתגורר היום עם רעייתו ובתו בשכונת אל־טור, סמוך לירושלים.

היחסים בין יהודים לערבים בירושלים אינם טבעיים. לא היו כאלה ולא יהיו כאלה, כל עוד לא יימצא פתרון לבעיית היסוד בהקשר זה. טענותיו של טדי קולק, כי מוחים ערבים היו צריכים להכריז על שביתת מסחר במחאה על מעשה הדקירה האחרון, היו מתקבלות על הדעת אילו היחסים בין יהודים לערבים בעיר היו טבעיים. אך היחסים אינם כאלה מכל היבט שהוא.

הפלשתינים בירושלים חשים שהם נתונים תחת עול הכיבוש ממש כמו אחיהם בג'נין או בעזה. נכון, המשטרה צריכה להביא את הערבי הירושלמי בפני שופט בתוך 48 שעות, ולא בתוך 18 יום כפי שגורס החוק בגדה וברצועה. אך בירושלים, כמו באיזורים האחרים, תקפות תקנות החירום המנדטוריות, והן מעניקות לשלטונות סמכויות נרחבות. נכון, הערבים תושבי ירושלים זכאים לשירותים סוציאליים כגון ביטוח לאומי, אך הם משלמים מסים גבוהים בהרבה מאשר תושבי הגדה והרצועה. השוואה פשוטה של גובה הארנונה העירונית לרמת השירותים המוניציפאליים בירושלים, מלמדת על אפלייה ברורה נגד הערבים בעיר.

אחרי 1967, לא זכתה מזרח־ירושלים לחסד מיוחד. אלפי ערבים פונו מבתיהם, שנהרסו במטרה לפנות מקום לרובע היהודי המתפשט. מול זכותם של היהודים לחזור לבתיהם שנעזבו בשנת 1948, לא התממשה זכותם המקבילה של ערבים לשוב לבתיהם בבקעה בטלביה ובאיזורים אחרים של ירושלים. לא זו בלבד שהדבר לא הותר, אלפי דונמים של אדמה הופקעו במזרח־ירושלים אחרי 1967 במטרה להקים התנחלויות יהודיות כמו גילה, הגבעה הצרפתית, פיסגת זאב ואחרות. מספר משפחות איבדו כך את בתיהן פעמיים: לראשונה ב־1948, ובשנייה ב־1967.

לאלה שאדמותיהם לא הופקעו, השגת אישור בנייה במזרח ירושלים קשה כבקיעת הרים. לאחרונה, משרד השיכון הישראלי ועיריית ירושלים ניהלו מאבק ביניהם בסוגיית מספר הבתים שיש לאשר למגזר הערבי. איש מערביי מזרח ירושלים לא נשאל בעניין חיוני זה, ואיש לא נועץ עם מישהו מערביי העיר.

מכשירי טלפון ציבוריים אינם בנמצא ברחובותיה של מזרח־ירושלים. התושבים הערבים נאלצים ללכת לחלק המערבי של העיר, או לפקוד את משרד הדואר הצפוף במזרח העיר כדי לטלפן. בשעות הלילה או בחגים, נאלצים ערביי העיר לעבור מרחקים גדולים כדי למצוא טלפון ציבורי.

יחסה של המשטרה לערבים הוא רק ביטוי נוסף למדיניות הממשלה: משטרת התנועה בחרה לה כמה צמתים בעייתיים במזרח־ירושלים. שבהם היא רושמת לנהגים דו"ח אחרי דו"ח, מבלי לחשוב כלל על הצורך בשיפור הצמתים הללו. כאשר למעצרים, הערבים זוכים לטיפולם של שוטרים יהודיים במחלקה מיוחדת העוסקת במיעוטים. השוטרים במחלקת המיעוטים מגלים יחס נוקשה במיוחד כלפי העצורים הפלשתינאיים, ונוקטים כוח ועינויים גופניים ופסיכולוגיים נגדם. העצורים רשאים לקבל ביקור כעבור 48 שעות ממעצרם, והחוקרים נוהגים לכסות את ראשיהם בשק ולהעמיד אותם שעות ארוכות כשידיהם קשורות מעל ראשיהם.

אירועי החודש שעבר הם בבחינת דוגמא טובה למדיניות האפליה. מעבר לכל הבעיות בעיר העתיקה שהמשטרה — כשל רשלנותה — נושאת באחריות ברורה להן, בדיקה של מדיניות המעצרים של המשטרה היא מעניינת מאד. יום אחד עצרה המשטרה קבוצת צעירים יהודים משכונת שמואל הנביא בגלל מעשי האלימות שלהם נגד ערבים. באותו לילה שיחררה משטרת ירושלים את הצעירים היהודים, והסבירה בקול ישראל בערבית, כי הצעד נעשה במטרה לשחרר לחצים.

שבועיים לאחר מכן ערכו תלמידות ערביות הפגנה שקטה בירושלים. המשטרה עצרה חמש מהן. כשבני משפחותיהן שמעו על כך, הם מיהרו לנכבדי העיר וביקשו את התערבותם כדי למנוע אפשרות שהבנות יבלו את הלילה בבית־המעצר. הנכבדים הערבים מיהרו למשטרה וביקשו להיפגש עם אחד הקצינים הבכירים, כדי לשכנע בצרכו את בקשת המשפחות שבנותיהן ישוחררו בטרם לילה. בני המשפחות חששו שבנותיהן ישמרו בתא אחד עם פרוצות ופושעות מכורות לסמים. הטבע השמרני הערבי אינו יכול להשלים עם דבר כזה. השוטרים לא גילו כל כבוד לנשואי־הפנים הערבים, אילצו אותם להמתין בחוץ, ודחו את בקשתם לשחרר את הנערות לאלתר. העצורות שוחררו בשעה מאוחרת ביום המחרת.

מעבר לכל בעיותיהם, שחלקם הוזכר לעיל, ערביי ירושלים אינם נהנים מייצוג כלשהו. למעשה, הפלשתינאים המתגוררים במרבית חלקי הגדה המערבית, יכולים להתברך במצב טוב יותר בהקשר זה. למרות שמרבית ראשי העיריות הנוכחיים בגדה אינם נבחרים או מקובלים על האוכלוסיה, הם לפחות חלק ממנה. במזרח־ירושלים, ענייניהם של 12,000 הערבים נתונים בידיו של פקיד אחד, המתגורר במעלה אדומים.

ירדן וישראל ניצלו את הפער הייצוגי הזה. לשכת המסחר ושלטונות ה"ווקף" המוסלמי הפכו לגורם ייצוגי מתוך בעיני הערבים. מוחים ערבים מתנגנים בעיקר בהפחתת נטל המסים, והעירייה נוהגת להסות אותם בדרך של הפחתת הנטל מעל כתפיהם של חברי הוועד הפועל של לשכת המסחר. מערכת ה"ווקף" המוסלמי, מצדה, סובלת מביורוקראטיה מסורבלת, ונזקקת לאישורה של ירדן בכל סוגיה ועניין, בהיותה אחת מהמחלקות במשרד ה"ווקף" של ממשלת ירדן.

הציפיות של ישראל שערביי ירושלים ינהגו באורח שונה מאחיהם ביתר חלקי השטחים הכבושים אינן ניתנות להגשמה. הנהגה שהם ינהגו בהיגיון כלפי הכוח הכובש מצביעה על חוסר הבנה של הבעיות המקומיות האמיתיות.

אלה המאמינים בדרישה כן ובדו־קיום, יכולו להגשים זאת רק אם יסייעו לפלשתינים לעמוד על רגליהם מבחינה מדינית. כאשר תתגשמנה זכויותיהם המדיניות של הפלשתינים, רק אז ניתן יהיה לצפות מהפלשתינים לנהוג בהתאם להיגיון של טדי קולק.

המשטרה ואבטחת ירושלים

בשנים האחרונות עשתה המשטרה הרבה טעויות בנושא שמירת הביטחון והסדר הציבורי בירושלים — אומרים קציני משטרה בכירים ● אם לא יתוגברו זרועות הביטחון בבירה, יקרה לבסוף אסון גדול

מאת ראובן שפירא

"בירושלים דרושים דרך קבע כ־500 אנשי משמר הגבול. אם לא יהיה כוח כזה, הממונים במשטרה על ביטחון ירושלים לא יגיעו למסקנה שצריך כוח גדול של משמר הגבול — מיומן ומאומן היטב למשימותיו העירוניות — שיאבטח את העיר העתיקה ואת ירושלים המזרחית והמערבית, יתרחש בסופו של דבר אסון לאומי בירושלים. מה שקורה היום, אפילו שהוסיפו בחודשים האחרונים כוחות משטרה ומשמר הגבול, הוא פתרון ארעי בלבד, לא יעיל ביותר, שהוא יותר בבחינת הרגעת דעת הקהל ותשובה למצב רגעי. בשנים האחרונות עשתה המשטרה הרבה טעויות בנושא שמירת הביטחון והסדר הציבורי בירושלים על כל חלקיה".

דברים קשים אלה שמעתי השבוע מקצין משטרה בכיר לשעבר, שהיה עד לפרישתו מהמשטרה, לפני זמן לא רב, אחד מאלה שטיפלו בנושא אבטחת ירושלים והיה מעורה היטב בתוכניות ובשיקולי המטה הארצי של המשטרה בכל הקשור להיערכות לשמירת הביטחון והסדר הציבורי בירושלים.

קצין משטרה בכיר אחר, עדיין בשירות, המכיר גם הוא היטב את נושא אבטחת ירושלים, אמר לי בשבוע שעבר: "אם היתה עוד פלוגה של משמר הגבול באופן קבוע בירושלים, הייתי ישן יותר בשקט בלילה. גם אחרי התיגבור האחרון בכוחות משמר הגבול והמשטרה (מאז האירועים שגילו לרצח תלמיד הישיבה בחודש נובמבר אשתקד), עדיין חסרים כוחות. עוד פלוגה של משמר הגבול היתה נותנת תשובה מתאימה וטובה יותר לנוכחות המשטרתית הפיסית במקומות חיוניים ורגישים. ייתכן שאז היינו מגיעים למצב הרצוי".

אנשי מג"ב עוצרים חשוד לאחר פיגוע

מזה כחודשיים וחצי הוכפל הכוח המבצעי של המשטרה בירושלים, בעיקר על ידי הוספת כוחות של משמר הגבול. כיום פועלות בירושלים ארבע פלוגות של "הכומתות הירוקות" המפגינות נוכחות בעיקר בעיר העתיקה ובירושלים המזרחית. אך פועלות גם במערב העיר ואמורות לתת תשובה מיידית במקרה פיגועים חבלניים או לאירועי סדר ציבורי, כמו התקהלויות, התפרעויות של יהודים או ערבים והפגנות לא־צפויות. בצד אנשי משמר הגבול, פועלת בירושלים המשטרה "הכחולה", שגם היא מטפלת באירועים השוטפים של שמירת הביטחון והסדר הציבורי, אך עיקר עיסוקה הוא בתחום המלחמה בפשיעה הפלילית. המשטרה בירושלים מפעילה מערך מודיעין ובילוש רציני גם במגזר הערבי ובחודשים האחרונים רשמה לזכותה הצלחות בפיענוח פיגועים חבלניים ועיינים יחד עם גורמי ביטחון אחרים.

יש קצינים בכירים במשטרה הסבורים, כי בשנתיים האחרונות נעשו טעויות חמורות בנושא אבטחת ירושלים. אמר לי קצין בכיר: "בניסיון להתייעל ולצמצם מצבורות, שפכו בירושלים את המים עם התינוק. קובעי המדיניות לא ראו את העתיד. ביטלו את המפקדה של משמר הגבול שהיתה בירושלים, צמצמו את הכוח המבצעי של משמר הגבול בבירה, והכפיפו את הכוח המצומצם שנותר, ישירות למשטרה "הכחולה", ללא מפקדה מבצעית עצמאית. כך החליש את יכולת השליטה והפיקוד על היחידות המבצעיות. בירושלים צריך להיות כל הזמן כוח משמר הגבול גדול עם מפקדה קבועה.

"בעקבות האירועים האחרונים, הקימו מחדש מפקדה מבצעית משימתית של משמר הגבול בירושלים אבל על בסיס ארעי. העלו לירושלים, גם כן על בסיס ארעי, שתי פלוגות נוספות של משמר הגבול. אבל אלה פלוגות לא אינטגרליות, שקובצו על ידי איסוף אנשים מכל מיני יחידות. התהליך הזה של צמצום הכוחות וביטול המפקדה, והחזרתם, גרם לפגיעה מסויימת בפיקוד, בתיפקוד ובשליטה. ירושלים היא עיר עם הרבה בעיות. וחייבים לשלוט ביעילות על הכוחות הפועלים בה".

קצינים במשטרה מזכירים בקשר לביטחון ירושלים את מפקד משמר הגבול וראש אגף המבצעים לשעבר ניצב (בדימוס) צבי בר, שכבר לפני שנים הזהיר והתריע בכל פורום אפשרי על הבעייתיות של אבטחת ירושלים. בר גרס, שירושלים זקוקה לתשומת לב מיוחדת מבחינה ביטחונית. היא מוקד לפיגועי מחבלים, המבצעים לא כדי להפחיד את התושבים או לגרום לתסיסה בין יהודים לערבים, אלא כדי לעורר את דעת הקהל בעולם ולהוכיח בביטול שירושלים הקדושה לכל הדתות היא עיר לא בטוחה, שהשלטון הישראלי אינו מצליח לשמור על הביטחון והסדר בה. כל זאת, כדי שראשי מדינות זרות יעלו מחדש את הנושא של הקמת כוח בין־לאומי לשיטור בירושלים ובינאום העיר.

פיגוע בהר־הבית — כפיצוץ אטומי

אחת ההתבטאויות המפורסמות של בר היתה: "הר הבית דינו כדין מיתקן ביטחוני לאומי החשוב ביותר במדינה. אם יהיה בהר הבית אסון או פיגוע גדול, זה יהיה כמו פיצוץ אטומי עולמי, שיקים נגד ישראל את כל העולם".

במשטרה לא כולם התייחסו ברצינות הראויה להתרעותיו של צבי בר, לתוכניות שהעלה בנושא הזה ולגישות שהציג, אבל הוא האחרים. בעידוד גורמי ביטחון, דחפו ופעל כל הזמן לחיזוק כוח משמר הגבול בהר הבית ובעיר העתיקה. קציני משטרה מרגישים, כי הכוח הגדול של משמר הגבול, שפעל בירושלים עד לצמצומו בשנתיים האחרונות, נתן תשובה הולמת ומספיקה גם נגד פעילות חבלנית עוינת והפרות סדר במזרח ירושלים וגם לטיפול בהפרות סדר במערב העיר, כמו התפרעויות החרדים, כי היה מדובר בכוח קבוע, מאורגן היטב, מאומן ומיומן.

השוטרים ואנשי משמר הגבול קיבלו הרצאות על חשיבות ירושלים ליהודים ולדתות האחרות ועל רגישות העיר, ואיך להתנהג עם אוכלוסיה. הם הקפידו על הופעה מסודרת, הכירו כל פינה וכל סימטה, פעלו בגלוי וגם בסמוי, יצרו קשרים טובים ויחסי אמון עם התושבים היהודים והערבים והביאו להרגשת ביטחון בסימטאות העיר העתיקה. "הרגשנו, שהעיר נמצאת בשליטה מלאה שלנו. היו תצפיות וסיורים ביום ובלילה. התרכזנו יותר במניעת אירועים ותקריות. בתוך דקות יכולנו לרכז כוחות לפעילות לא־צפויה. אבל משיקולים שונים צמצמו את הכוחות במשך הזמן. פירזו את המפקדה, והתוצאות השליליות ניכרו בשטח", אמר קצין משטרה בכיר.

בחודשיים וחצי האחרונים, כאמור, נעשה ניסיון להחזיר את המצב לקדמותו על ידי הוספת פלוגות של משמר הגבול, אך נזק מסויים נגרם בכל זאת ליכולת האבטחה והתיפקוד של המשטרה והפגיעה בתחושת הביטחון של האזרחים בירושלים.

המשטרה: "השמיכה קצרה מדי"

נכון להיום, אומרים קציני משטרה בכירים במטה הארצי ובמחוז הדרומי כי ההיערכות הנדרשת של המשטרה בירושלים אמורה ויכולה לתת תשובה מבצעית מהירה לכל אירוע ביטחוני או פלילי. הם מודים, שקצת יותר כוח אדם לא יזיק לשיפור מצב הביטחון, אבל ערים לכך שהגדלת הכוח של משמר הגבול והמשטרה "הכחולה" בירושלים באה על חשבון משימות אחרות במקומות אחרים בארץ והפחתת הנוכחות המשטרתית גם באזורים רגישים, כי "השמיכה קצרה מדי". גם כך, מרגישים במשטרה, אי אפשר יהיה למנוע באופן מוחלט פיגוע חבלני או דקירה בשיטת "פגע וברח". אי אפשר להעמיד שוטר לשמור על כל אזרח שמטייל בירושלים.

אומר קצין משטרה בכיר: "אין בעיה של ביטחון אישי לאזרחים ולמטיילים בירושלים המזרחית. אפשר בהחלט לטייל ולהסתובב כמו בעבר, אולם צריך להגביר במקצת את הערנות. גם בשנים שעברו היו גלים של פיגועים שונים — מטעני חבלה, רימונים, ירי, בקבוקי תבערה. התמודדנו בהצלחה עם הבעיות האלה. נתמודד גם עם דקירות הסכינים. באופן כללי, ירושלים היום בטוחה יותר מהרבה ערים אחרות בעולם".

בשבועות האחרונים נשקלו דרכים שונות והועלו רעיונות חדשים כיצד להגביר את היעילות והנוכחות המשטרתית בירושלים המזרחית, במיוחד בעיר העתיקה. חלקם כרוכים בתוספת כוח אדם, שקשה לקבלה. לכן הוחל באחרונה על נקיטת פעילות משטרתית יזומה, תוך ניצול גורם ההפתעה.

נערכים חיפושי פתע ומוצבים מחסומים במקומות לא צפויים ובשעות לא מקובלות. סיורים רגליים וממונעים מגיעים לכל פינה, ביום ובלילה, ומגבירים את הלחץ על הגורמים הפוטנציאליים העלולים לבצע פיגועים ולהפר את הסדר הציבורי. המטרה העיקרית כיום היא, להרתיע גורמים עוינים ולהרגיע את הציבור, בנוכחות המשטרתית הבולטת בשטח.

יישוב יהודי מאסיווי התשובה לסכינאות

מאת גרשון סלומון

הכותב הוא איש קבוצת נאמני הר הבית, היה חבר מועצת עיריית ירושלים.

ניסיונם של סכינאים ערביים, שליחי ארגון המרצחים אש"ף, לרצוח את האחים אוחיון, הרצח האכזרי של אליהו עמדי הי"ד בלב ליבה של ירושלים בירת־ישראל, הן חוליות נוספות, ואני חושש לא אחרונות, בשרשרת הסכינאות הערבית צמאת הדמים, המשתוללת באחרונה בחוצות ירושלים העתיקה. לעיתים נדמה, כי אין בכוחנו לבלום תופעה חמורה ומתפתחת זאת. מעצרים של מבצעי הרצח עצמם מסתבר, אין בכוחו לעקור את עצם הבעיה, שיש לה רקע ושורשים עמוקים ביותר, הראויים לבירור רציני.

אין ספק, כי רצח יהודים בירושלים מבטא תפישה גזענית ערבית, חסרת מעצורים ורגש אנוש, המטיפה לרצח יהודים באשר הם יהודים.

חמורה אף העובדה, שתושביה הערביים של ירושלים העתיקה אינם משתפים פעולה עם כוחות הביטחון לחשיפת מבצעי הרצח, למרות שהיו עדי־ראיה למעשים ובוודאי מכירים את מבצעיהם. יתר על כן, בכל המקרים נמנעו מהגשת עזרה לקורבנות הרצח. האין בעובדות חמורות אלה ביטוי להזדהותם הנואה של ערביי ירושלים עם אש"ף, ולעוינותם את מדינת ישראל ושלטונה בירושלים? מסתבר, כי הקריאה לדו־קיום בין יהודים וערבים בירושלים, אינה אלא מגוחכת מהמגזר היהודי בלבד, והוא כקול קורא במדבר.

אנו חייבים להכיר בעובדות נוראות אלה, ולהתנער מאשליית הדו־קיום בירושלים. הערבים מנהלים כיום את הקרב על ערביותה של ירושלים, בכל האמצעים, והם צוברים נקודות במאבק זה, בלי שנשיב את התשובה ההולמת.

יהודים מעטים נראים באחרונה בחוצות ירושלים העתיקה. הם אינם מרגישים בטוחים במרכזה של בירת ישראל. לשנות בנושא זה זכו ארגוני הטרור להשיג.

שחרור ירושלים במלחמת ששת הימים, זימן לעם היהודי הזדמנות היסטורית לרשת את ביתו בעיר, שסימלה יותר מכל מקום אחר בארץ ישראל את שאיפת התחייה הממלכתית של עמנו בארצו.

בתם, טרגדיה היא, שלהנהגת העם לא היה החזון לשוב לירושלים שבין החומות, שהיא ירושלים האמיתית, לא רק כשולטים וריבונים, אלא גם כמתיישבים וכמחדשי פניה. היא אף לא הבינה, כי התשובה האמת והיחידה היא, יישוב מהיר ומאסיווי של כל חלקי ירושלים העתיקה, ביהודים רבים ככל האפשר. הסתפקנו בחידוש הישוב היהודי ברובע היהודי הקטן, ואף זאת באיטיות ובהססנות רבה. הרובע היהודי מכיל כיום לא יותר מכ־1,800 יהודים, לעומת למעלה מ־160,000 ערבים בירושלים העתיקה ובסביבותיה. כך החזרנו לירושלים ברשותה הגלותית והמשועבדת: רובע יהודי קטן בתוך רבעים אחרים.

לא שונה חמור מזה המצב בהר־הבית, שהפך למובלעת ערבית אקסטריטוריאלית, נעדרת ריבונות יהודית, שבו מותקפים יהודים המנסים לתת ביטוי לרגשותיהם הדתיים והלאומיים; שבין חומותיו נהרסים ביד זדונית שרידי העבר היהודיים המקודשים ביותר מימי בית ראשון ושני. לא רק איסלמיזציה מוחלטת מתבצעת כיום על הר הבית, תחת עינו הפקוחה של החוק הישראלי, אלא כאן נרקמת גם ראשיתה של מדינה ערבית אוטונומית, בלב בירת ישראל. חולשתנו בהר הבית מעודדת את התוקפנות הערבית לא רק בין חומותיה, אלא גם בחוצות ירושלים.

לצד מחדלים אלה, פתחו הערבים בתנופת התיישבות ובניה, בעיקרה ללא רשיונות בניה, בכספי אש"ף המוזרמים דרך ירדן, בירושלים העתיקה וסביבותיה. אלפי בתים כאלה הוקמו בירושלים מאז 67'. החמור מכל, בתים לא־חוקיים אלה, שלעיתים קרובות נבנו על שטחים המיועדים למטרות ציבוריות חשובות, אושרו בדיעבד על־ידי הועדה המקומית לתכנון ובניה, בראשותם של טדי קולק ומירון בנבנישתי.

יתרה מזאת, מאז 1967, מתנהלת הגירה ערבית מסיבית לירושלים, בעיקר מהר חברון ומאזורים אחרים ביהודה ושומרון, בעידוד כספי ערבי־אש"פי, במטרה לשנות את יחסי הכוחות הדמוגראפיים בעיר וליצור בה רוב ערבי ברור. כך אנו מוצאים היום כ־160,000 אלף ערבים בירושלים רבתי, לעומת כ־60,000 שנמצאו בה לפני מלחמת ששת הימים. ההיאחזות הערבית מתפשטת גם לשכונותיה היהודיות של ירושלים. באחרונה שמענו את ראש "סיעת ירושלים אחת", סיעתו של טדי קולק, מזהיר מפני היווצרות רוב ערבי בירושלים עד סוף המאה הנוכחית. היכן היו הוא וחבריו בעשרים השנים האחרונות? כיצד יצרו את התנאים למצב מסוכן זה לעתידה של ירושלים יהודית, שמפניו הם מתריעים עתה?

חזרה להר־הבית

מי שמדבר היום על הסכנות לעתידה הדמוגרפי של ירושלים, ומכאן גם לעתידה המדיני; מי שמדלין על אשליות הדו־קיום המתמוטט, ומטיפים איפוק ליהודים דווקא, חייב לעשות את חשבון המדיניות כלפי ירושלים ב־20 השנים האחרונות. במקום ירושלים מאוחדת, יש אחת מערבית, יהודית באופיה, ואחת מזרחית, במזרח ערבית באופיה ולהוציא מובלעת יהודית ברובע היהודי, כך נוצרו תנאים אידיאליים כמעט לפעילות חבלנית, בגיבוי של אוכלוסיה אוהדת. כך גם נמנעה אינטגרציה יהודית אמיתית בירושלים, להבדיל מערים כמו יפו, חיפה, לוד, רמלה, באר־שבע ועוד.

הסכינאות הערבית המשתוללת בירושלים, היא תחילת תופעה, שיש לה כל התנאים לצמוח לפורענות מסוכנת מסכנה לעתידה היהודי של ירושלים ולתכולתם של יהודים להלך חופשי ולהתיישב בירושלים העתיקה. אם לא ננקוט מיד בצעדים הנדרשים, פעולות ביטחוניות לכשעצמן, לא יוכלו למנוע לגמרי את הסכינאות הערבית. צדק מפכ"ל משטרת ישראל שטען, כי לא ניתן להצמיד שוטר לכל יהודי הבא בחוצות ירושלים. תשובה אחת בלבד קיימת למצב החמור שהתפתח בירושלים: יישוב יהודי מאסיווי בכל חלקי ירושלים העתיקה וסביבותיה והחזרת העם היהודי אל הר־הבית, המסמל יותר מכל מקום אחר את הבעלות היהודית על ארץ־ישראל.

هكذا من الاهل

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221822
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 20.00—8.00
ביום ו' — 15.00—8.00
טלפונים: 03־433508, 03־433500
שח"ך - שירות רפואי ביתי
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל־אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר
שקמ"ר — שרות רפואי לקטו
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19:
טל' 03־7549111 "שקמ"ר" קוד מנוי 222
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר)

טלפון 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' מס' 04—521245. שעות הקבלה: כל יום בין 20.00—23.00
קופ"ח לבית —
שרות ביתיים לרפואה, שיקום ושיפוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
איתורית 7549111 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35316
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־יעקב, 08־223958
מרכז סיוע לקורבנות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למכורי לחץ
משמש "מקלט":
א רה 11.00־13.00
ב רד 16.00־18.00
טל: 228031
רח' מאנה 13 תל־אביב
יד ביד - ארון קשבת לילד ולהורים
תל אביב - לילד ־ 226027 24 ש' ביממה

להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00
חיפה ונהריה — 229488 מ־11.00־20.00

תורנות בתי־חולים

תל אביב הקה — (ילדים,פנימית, כירורגית)
ירושלים הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, עיניים, א.א.ג)
הדסה הר"צ — (כירורגית, אורטופדיה)
בקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב בבלי עוזיאל 1 פינת מולדר 10 שכון בבלי 440552
תקווה קופ"ח בבבי תקווה 54 יפו 835193
ירושלים בקסי מונה יהודה 225761
חיפה יבנה אבן סינא 7 672288
חולון אהרון הוגיין 52 889155
בת ים מזור חביבה רייך 20 585360
נתניה הבביא שד' ויצמן 36 25639
רמת גן הגבן ביאליק 38 723674
פתח תקוה מינסקי מינסקי 2 910505
הקריות אילוחרב יצחק הבביא 9 קרית חיים 727720
חדרה קופ"ח כללית רוטשילד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00־20.00
בגרשבט 66 ת"א, טל' 2812287
חשות ימים א' ו־ד' 16.00־19.00 רח' הסנהדרים 14 טל' 581520

מרכזי מידע — אגד

02—528231—2 03—432777 04—549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

08.00 טלטקסט
08.10 שעת כושר
08.15 ארץ מולדת
08.40 אנגלית ד'
09.00 מדעי הטבע (יסודי)
09.20 אנגלית ד'
10.10 מדעי הטבע ה'־ד'
10.38 פרפר נחמד
11.00 חשבון ד'
11.15 אנגלית (לא־עי"ב)
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ח'
12.25 אנגלית י'
13.00 מדעי הטבע־על יסודי — פיסיקה — חוקי התנועה
13.30 גאוגרפיה — סין — דיוקנה של ארץ
14.00 טלטקסט
14.03 שעת כושר
14.15 ארתור רובינשטיין — 100 להולדתו
15.00 רכבת ההפתעות
15.15 מועדון הפיקוקים
15.45 פרפר נחמד
16.10 שעת כושר
16.25 פיצוחים — שעשועון
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שכיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) ספרות ותרבות
19.00 (ע) בקו הבריאות
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 רוח הארץ — המושבה יבניאל
20.30 תצפית — מדע, טבע ורפואה
21.00 מבט לחדשות
21.30 מוקד
22.05 קונצרט התזמורת הסימפונית הישראלית בביצוע של זובין מהטה עם הפסנתרן דניאל בארנבוים: קונצ'רטו מס' 1 לפסנתר ותזמורת מאת צ'ייקובסקי
22.55 רצח במשיכת קולמוס — סדרה
23.55 פסוקו של יום וחדשות

ירדן ערוץ 6

18.00 מספר האות — חידון
18.30 כישרונות צעירים
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בעברית
20.00 חדשות בערבית
20.30 שלושה בדירה אחת — סדרה קומית
21.10 האפריקאים — סרט דוקומנטרי
22.00 חדשות באנגלית
22.20 רב מכר: אספאן

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים — סדרה
14.00 מועדון 700
14.30 התעמלות
15.00 סרט: "המלך ואני" עם רקס האריסון
16.30 היתקלוף — סרט מצויר
17.00 סופרבוק — סרט מצויר
17.30 ההוכבות עם פול סימון
18.00 זהו הליחוד
18.30 משפחת קבבל — סדרה
19.00 חדשות
20.00 סימון את סימון — סדרה בלשית
21.00 כדורגל
23.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 באותה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 מגישים שיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 באותה נינוחה
15.00 מוסיקה ויווה
16.00 קונצרט מתקליטות התזמורת הסימפונית
17.30 מוסיקה מן העבר הרחוק
18.00 דיוקן
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד — רגעי מוסיקאלי
20.30 מאולפני הקונצרטים שלנו
23.00 מחזור יצירות

רשת א'

12.05 מהוני המורה — שירים מזרחיים
14.06 בראש צעיר — מגאזין יומי
15.30 השכלה הדעת לכל
16.05 מועדון שעון הזהב
17.10 שירים עבריים
17.20 האנציקלופדיה הפתוחה — אדם כשרה מערכה
18.06 מנחת ערב — הווי דתי ומסורת
18.50 פרקי היום בתנ"ך
19.05 שאול כעניין
19.30 שירותים לעולים
22.05 הגר מאותו כוכב — תכנית היהודית

רשת ב'

18.06 זרקור
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לענייני צבא וביטחון
20.05 מבט לפולקלור
21.05 שיר לדרך
22.05 מחפשים את המטמון
00.15 בימה ומסך

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 לי ולך — שיר וברכה
21.05 צליל סבון
23.05 הלילה הוא שירים

גלי־צה"ל

18.05 יער מטוזר — עיתוני צבא וביטחון
18.45 משולש — עיתון יומי
19.06 מזמנים לכלכם
20.05 לאור הזיכרונות
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט — פזמונים ישראליים
22.05 על הדבש ועל הביטאק
23.05 תזמרת הארץ — פזמונים ישראליים
23.55 שיחות וזמת — עם מוכיר תנועות והשטיבים יוחנן ודניאל
00.05 ציפורי לילה קלאסיות

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עברית קלה
08.05 הפגנה חוגה
09.05 סלודיה — בידע למתחילים
10.05 השיר לא תם — שירים עבריים
11.10 שידור יומי לנוער הספר
11.30 הנה שירים — פזמונים ישנים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 עושים עניין
09.05 ביקור בית
10.10 כל צבעי הקשת־מבזקין יומי
11.30 סע לשלום
12.10 אלף־אלף ב'כ'
13.00 כתבי החדשות ופזמונים
14.00 בת צחוק — הווי הזמנה
15.05 רגעי קסם
16.05 שירים וסיפורים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על מספרים הנכונים

רשת ג'

06.05 בוקר לאור להיטים
07.05 שיר בבוקר־בבוקר־ביומנים
09.05 מה, כבר תשעו
10.05 שבעים כי ידוע
11.05 שעה תבחינה
12.05 רק מוסיקה
13.05 רק ביני חול
14.05 מובחן חזור
15.05 חדים, חדיים ובהודים
16.05 הבנה יהבית

גלי צה"ל

06.05 [illegible]
06.30 שעקודים עין־כירע ומוסיקה
07.07 שבע אמש שבע
08.05 מקרוקב ישראל — אקטואליה
09.05 אילה בוקר
10.05 הפסקת עשר
11.05 נכון לעכשיו
13.05 אחד אחד פזמונים ישראליים
14.05 דרדר־יומי
15.05 מה יש
16.05 ארבע אחר הצהרים־שירים
17.00 ערב טוב ישראל

גלי צה"ל — שידורי אפ"אם

20.05 כשבוע בבנים
22.05 על הדבש ועל הביטאק
23.05 לילה לילה

קולנוע

תל־אביב

אורלי — הורה לנעורים 4.30, 7.15, 9.30
חן — איפה העדינות לעזאזל 5.00, 7.30, 9.40
אסתר — שמש מהיר 5.00, 7.15, 9.40
בית לסין — הדבן שלי עם אגי 11.15 בלילה
בן יהודה — מכסם הנשרים 4.30, 7.15, 9.30
גורדון — אוהבי פוטולו 4.30, 7.15, 9.30
גת — ג'ק מלאם הקשיח 5.00, 7.15, 9.40
דיזנגוף 1 — סיד ונסי 11.00, 1.30, 4.45, 7.15, 9.40
דיזנגוף 2 — המכבסה היפהפיה שלי 11.00, 1.30, 4.45, 7.15, 9.40
דיזנגוף 3 — זכרונות אהבה מפירנצה 11.00, 1.30, 4.45, 7.15, 9.40
נגל — מיגלות הן כחולות 7.15, 9.30
הדייב אין — אהבה בחוקים 7.15, 9.30, סרט סקס 12.00 חצות
חוד — בר"ס לכלושים אהבלים 4.30, 7.15, 9.30
הקלנוע — הערב אין הקרנה בפתחת 4.30, 7.15, 9.30
רב חן: חן 1 — חטיפה נעימה 5.00, 7.30, 9.45
חן 2 — בושנע אתמול היום 5.00, 7.25, 9.45
חן 3 — מלקולם 5.00, 7.30, 9.40
חן 4 — חנה פלור בשואה לשניים 11.00, 2.00, 5.00, 7.30, 9.45
חן 5 — קטיפה כחולה 11.00, 2.00, 4.30, 7.15, 9.40
ליבמר — להתחתן שנית 4.30, 7.15, 9.30
לב 1 — הקשר הורגני 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 2 — הבגל הרומני 2.00, 5.00, 7.30, 9.40
לב 3 — מסע אל האושר 2.00, 5.00, בבר השה לאחר עשרים שנה 7.30, 9.40
לב 4 — בעקבות הנדך 2, 5, 7.30, 9.40
מקסים — שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.30
סינמטק ישראלי — מסמת אוסרכן ונלק 5.00, מסמת אוסרכן ונלק בין 7.00 וחף של סידוף — מקהלת סוקוד 9.30
סינמה 1 — הקטב הלוהט 4.30, 7.15, 9.30
סינמה 2 — אהבה בחוקים 4.30, 7.15, 9.30
פאר — אהבה סירה 4.30, 7.15, 9.30
פריז — אח מכוכב אחר 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30, יומי רז 11.30 בלילה
צפון — הבכיטה 4.30, 7.00, 9.30
שחף — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
תכלת — כלם נפלו על הראש 5.00, 7.15, 9.30
תמר — בארי ליניון 6.30
תל־אביב — חיוו הרשם 4.30, 7.15, 9.30

ירושלים

אדיסון — הורה לנעורים 4.30, 7.00, 9.00
אוריגל — חטיפה נעימה 4.30, 7.15, 9.30
אורדין: —
אור 1 — רומן חרבים 4.30, 6.45, 9.00
אור 2 — המכבסה האחרונה 4.30, 7.00, 9.00
אור 4 — שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.00, 9.00
אור 5 — הצבע ארגמן 5.30, 8.30
אורנע — על בלשים וחתולות 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון — אבטים יפים 4.00, הורים חבבל בכוכב אחר 5.45, אמריקן גרפיטי 8.00, כלתהה הצנה 10.00
הבירה — אוהבי פוטולו 4.30, 7.00, 9.15
כפיר — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.00
מיטשל — עוברת אורח 7.00, 9.00
סינמטק 1 — 19.00 נורל, 21.30 סיפור סוקד
סינמטק 2 — 19.00 א. רגע השלום, ב. יום שישי מיוליהסמבורג 9.50 הצך מבלשה
עדן — בר"ס לאוטרים אהבלים 4.30, 7, 9
סמדר — המכבסה היפהפיה שלי 7.00, 9.15
רון — סנגנס 4.30, 7.00, 9.15

רמת־גן גבעתיים

אלמים — ג'ק מלאם הקשיח 7.15, 9.40
אורדע — עוברת אורח 4.30, 7.15, 9.30
ארמון — הבושים ולא מכובבים 7.15, 9.40
הדר — מלכם הנייסם 2 4.30, 7.15, 9.30
לילי — חנה ואחיותיה 7.15, 9.30
רב גן — רשת גן
גן 1 — חטיפה נעימה 5.00, 7.25, 9.45
גן 2 — זיכרונות אהבה בפירנצה 4.45, 7.30, 9.40
גן 3 — מלקולם 5.00, 7.20, 9.40
גן 4 — בושנע אתמול היום 5.00, 7.10, 9.40
שבים — מכסם הנשרים 7.15, 9.30

נתניה

מגדיר — אוהבי פוטולו 5.00, 7.00, 9.15
שרון — שואה חלק ב' 6.30

כפר סבא

עמל — בתנה ליזה 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב — נאשי גאן 7.00 הצבע ארגמן 9.30

רחובות

בית העם — צוות סילות בלילה: מאורן 8.00
חדר — דיכרונות אהבה בפירנצה 7.00, 9.15
חן — הג'ונגל הפומף מתקור 6.30 שבט רב המערות 7.00, 9.15

עפולה

חנה האחיותיה 9.00

חיפה והסביבה

אורה — רובן בפסבנית 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — הבבל הנורמזי 6.45, 9.00
אטמיתיאסרון — ארבעת הקוקבונים בכליהות הקטרה 4.30, 7.00, 9.15
ארמון — שמש מהיר 4.30, 6.45, 9
חן — חטיפה נעימה 4.30, 6.45, 9.00
סינמטק — החבל 7.00, צאן לטבח 9.30
עצמון 1 — הורה לנעורים 4.30, 7.00, 9.15
עצמון 2 — אוהבי פוטולו 4.45, 7.15, 9.30
קרן אור המזרח — ג'ינג'ר ופרד 4.00, 6.30, 9.00, פרוזן 11.30 בלילה
פאר — ג'ק מלאם הכקשיח 4.30, 7.00, 9.15
רון — בר"ס לכלשים 4.30, 6.45, 9.00
שביט — 6.45, 9.15
רב גת 1 — להתחתן שנית 4.30, 7.00, 9.15
רב גת 2 — קטיפה כחולה 4.30, 7.00, 9.15
אורית — מכסם הנשרים 7.00, 9.15
בית הגפן — הבשיטה 9.15
הדבל — שמשר ללא הוק 9.15
מירון — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15
סמוק — עסקה ללא רחמים 7.00, 9.15
סמויר — ההרומאן של אתמול בלילה 7.00, 9.15

חולון

מגדל — הרגיל להזואם מתחילים 7.15, 9.30
ארמון — הרומן של ברסי 7.15, 9.30
מגדי — חנה ואחיותיה 4.30, 7.00, 9.30
רינה — בושנע אתמול היום 7.15, 9.30

הרצליה

דוד — סוף סוף בדרכים 4.30, חנה ואחיותיה 7.15, 9.30
הירל — סילבסטר 2 4.30, 7.15, 9.30
תפארת — שום של הנוסע השבועי 7.00, 9.30
מלון דניאל — צביעה בלב 7.00, 9.30

בת־ים

אורדים — עסקה ללא רחמים 7.15, 9.30
עטבאות — הפבוטפסים 4.30, 7.15, 9.30

פתח־תקוה

היכל 1 — מכסם ללא חוק 4.30, 7.15, 9.30
היכל 2 — הורה לנעורים 4.30, 7.15, 9.30
היכל 3 — אים הבצה 4.30, 7.15, 9.30

קרית אונו

מונ"ם — הרגיל למשוק כתחילה 4.30, בבישה בלב 4.30, 9.00

רעננה

אורית — מכסם הנשרים 7.00, 9.00

חדרה

חירות — הבכישה 7.00, 9.15
ראם — שבט רב המערות 7.00, 9.15

רדיו / גדעון לוי

איך הכוח יוצר את הרע

יהושע קנז: שבעה מבקרים, שבע נקודות־מבט

האם פרשנויות אינספור לספר אחד הן את כבוד לספר, שמא הן מעידות יותר על מגבלות המבקרים? שבעה מבקרים דנו בשבת (רשת א', 10.05, עורכת דליה עמית) בספרו החדש, המדובר, של יהושע קנז, "התגנבות יחידים". שבעה מבקרים, שבע נקודות־מבט אל עבר הספר הנפלא הזה. (סיפורה של טירונות של בעלי כושר לקוי, בה"ד 4, 1955, הילדים האבודים של ספרותנו.)

דיברו שם על ניפוץ מיתוסים ועל הסמלים החברתיים, על המיקרוקוסמוס ועל בדידות היחיד, על המטפיסיות של הספר ועל הריאליזם החברתי שלו. הכל דברים נכונים, מלומדים, מגרים, במידה מסוימת, את המיזן, ולמרות זאת היו הקטעים החזקים ביותר בתוכנית קטעי הקריאה מהספר עצמו (בביצוע שרון ביאל ושלום שמואלוב).

הודאה: הקביעה הזו לוקה בסובייקטיביות רבה. הקריאה ב"התגנבות יחידים" היא לגבי דידי חוויה מיוחדת מאוד, אישית, רגשית מאוד, עצובה מאוד. במצב עניינים שכזה יכולות הפרשנויות המלומדות רק להכביד, שלא לצורך, על העיכול. שודי הקריאה בספר הזה מאפשרת בניית עולם שלם של מושגים אסוציאציות — איש על פי מטענו האישי. כאן טמונה גדולתו של הספר, כאן טמונה המיותרות של הפרשנות המלומדת. ובכל זאת, הספר באופנה — מה טוב שיש גם אופנות לספרים — לפיכך יש לדבר עליו גם ברדיו.

הצבא נחשף בספר, אומר מאיר שליו, ראשון הדוברים בתוכנית, לא מהצד ההירואי, אלא מהצד של שירות־הלב והטמטום של הטירונות. קטע מהספר: "כשרואים את הפרצופים האלה, המפקדים הגדולים, המדריכים, הרס"ים, הרס"לים — אז מתחילים להבין את הסוד איך הכוח יוצר את הרע".

אלי שאלתיאל: יהושע קנז כתב ספר שאני והחברים שלי רצינו לכתוב תמיד. כשאנחנו היינו טירונים, חשבנו שלא יתכן שמי ששלח אותנו לפה לא יודע מה עושים לנו. קראתי את הספר כמי שקורא על העבר שלי. אך יותר מזה קראתי אותו מתוך דאגה לבן שלי, המתגייס בעוד זמן קצר. זאת יצירת הספרות העברית הראשונה, מכל סיפורי הצבא שלנו, שנכתבה על בה"ד 4, לא על הסיירות ולא על ה־101, אלא על בה"ד 4, שהיה דבר מעליב.

עלי מוהר התרגש מהספר, ראה בו ספר שעוסק ביחיד ובפחדיו; נסים קלדרון אמר שזהו תג לספרות העברית, ודיבר על לשונו של קנז. "זו מחמאה לשפה שלנו, שהעברית התקינה והסדירה שלנו יכולה ככה לחדור אל ליבותיהם של אנשים", אמר קלדרון בהתייחסו ללשונו הפשוטה, הצקיה של קנז. אחד המימרים העמוקים בספר, לדידו של קלדרון, הוא הדרך שבה הגיבורים עוברים, איש בדרכו, לבדו, את סיר הלחץ הזה, את הדרך הקשה של הטירונות.

אריאל הירשפלד אמר שזה רומן חברתי, הרבה יותר מזה רומן מטפיסי ומטאמנותי. הירשפלד, מקורי מאוד, גורס שזה רומן גדול על האמנות, המממש בלי כפפות ובלי רחמים את המגעים בין האמנות והחיים ועוד יותר מזה בין האמנות והרע.

נילי מירסקי הסכימה: מי שעוסק רק באספקטים החברתיים הפסיד הרבה מהמיקום הפנימי שהספר מתבסס עליו. מבנה העומק שהספר מתבסס עליו, מתמקד סביב שני קטבים מנוגדים בתחום המטפיסי: מצד אחד הרגשה של איזושהי קללה או טומאה, ביזיון, נגע או חרפה שקשורים בהוויית הטירונות, ומצד שני, מערכת שלמה של מוטיבים המתמקדת סביב השאיפה לגאולה, ליופי, להיטהרות, לברכה ולחסד. השאלה אם החסד ניתן לראויים לו. היא שאלה מרכזית העולה בספר במאות ניסוחים. אברהם יבין הסכים.

הוא שנאמר: דברים מעניינים, מעמיקים. בכל זאת, "התגנבות יחידים" הוא ספר מעניין ומעמיק הרבה יותר.

חגיגה בוואשינגטון

שמעון שיפר: מעידה

שמעון שיפר, שליח קול ישראל בוואשינגטון, מעד. הרקפיסט הבלתי־נלאה הזה, שהיה לא־פעם לאימתם של שרים ופוליטיקאים, כבר בתקופת ממשלת גולדה מאיר ("שיפר הלם שוב", היה נוהג לומר סגן השר ישראל גלילי ז"ל), הלך בגראה רחוק מדי בראיונותיו לאמצעי התקשורת האמריקאיים. היתר להתראיין לא ניתן לו, וברדיו הוא ביקר, והמגא לינצלן, את מדינתו־שלוחתו על חלקה בפרשה האיראנית. עתה הוא נמצא ראוי לעונש.

בוואשינגטון, מותר לנחש, יש עכשיו מי שחוגג. שניים מעמיתיו הישראלים של שיפר בוואשינגטון, עשו בשנה האחרונה לילותיהם כימים על מנת להכשילו. למצוא בו דופי, להוציא את דיבתו רעה. בטלפנים מקומיים וטרנס־אטלנטיים לרוב, שיגרו השניים את מסריהם לכל פינה אפשרית בארץ. אחד מהם אף הקדיש לו טור בעיתונו, שהיה אגב, ההישג העיתונאי הבולט ביותר בקריירה האמריקאית שלו עד כה. כמו בימים הטובים במי־האפסיים של בית סוקולוב בתל־אביב, הם "הוציאו דיבה" על שיפר. לעיתים נראה היה מכאן, כי זה עיקר עיסוקם. עכשיו, כנראה, ראו ברכה בעמלם.

כמו האחות תרזה

צבי לידסקי: הרבה יותר מטוח ב"לאישה"

עדנה כזו כבר לא היתה לו מזמן. אחרי שהחמיץ את משפט יערי־גרנות, את גיחת יוראלוב ואפילו את מרדכי ואנונו, נפלה סוף־סוף שעת הכושר בידיו. עו"ד צבי לידסקי נלחם על חייו של שולחו, מבריח הסמים, שלמה טחן. חגיגה שכזו: ראיון בבוקר, ראיון בצהריים, ראיון בערב. הרבה יותר מטוח הקבוע ב"לאישה", הרבה יותר מכל חשיפה תקשורתית קודמת שלה זכה. פעם הוא פנה אל "כבוד נשיא מצרים" הידוע, לדבריו, בלב הרחוב המפעם בקירבו, בתכונותיו האנושיות, ההומניות. פעם הוא נוסע באישון לילה — כך סיפר בבציעות אופיינית — לבית משפחת טחן באשדוד. "פיצוס לעודדם מסיבות הומניטריות".

לפתע מצטייר לידסקי כהומניסט בשיעור־קומתה של האחות תרזה. כל־כך מרגש.

הכל היופי

דודו טופז: בריחות שוות לכל נפש

המצוקה רבה, כנראה, מאוד. סיר הלחץ מלא וגדוש. רק האזנה לתוכניות הטלפונים הלילית עשויה לשקף את מימדי המצוקות. הרבה יותר מעשורות סקרים מדעיים. בלילה, כשהשתקים יורדים, כלשון הגשם החיוור, עולה ופורחת המצוקה. הבדידות, הצורך לדבר עם מישהו. בכל מחיר. לדבר על פוליטיקה או על חינוך ילדים, לעשות ניסיון נואש להיכרות חדשה, להשתתף בשעשועון רדיו נושא פרסים, לדבר עם אסטרולוג, עם סקסולוג, לדבר על הדתיים ועל אהבה. הכל הולך בשעות הללו, הכל זוכה להאזנה, להשתתפות פעילה. הקווים תמיד תפוסים.

בימי ראשון זהו דודו טופז (צפורי לילה משותתות, גלי צה"ל. הצגה) גם יפה, גם אופה — טופז הוא כנראה הולם מאוד לצורכי השעה. קול נעים מאוד, רכות רלוונטית מאוד, הליכה דקה על גבול הארוטיות המותרת, בריחות שוות לכל נפש.

כל שבוע נושא אחר — השבוע דיברו שם על יופי. טופז הציע שנדבר על שאלות פילוסופיות כמו האם יופי עוזר, שדבר על יופי פנימי, ועל כיעור. וגם נוכל לדבר עם הד"ר עמי צרטוב, מומחה לטיפולים קוסמטיים.

טלפון ראשון: בן 16, טל, נחשב ליפה, יפה מאוד, והבעיה שלו שאינו מצליח ליצור קשר עם נערות בגלל יופיו. "בחורות נמשכות אלי רק בגלל שאני יפה, וכשאני מנסה לעבור למישור גבוה יותר אני מגלה שזה הכל היופי", בעיה. טופז מציע רומנים טלפוניים כפתרון חלקי.

אחר־כך טלפן שמואליק, שגולל טרגדיה: היה יפה, נפצע בתאונה — עכשיו הוא יפה פחות. יש כבר עכה בראש שיש לו אישיות טובה עדיין. יופי זה הרבה. אך לא הכל. אחר כך זהבית רצתה לשאול אם מישהי שיש לה אלרגיות לתכשירים קוסמטיים יכולה להזריק זריקות קולגן. ד"ר צרטוב, העונה הנבון והפר יש לנסות, הסביר שעושים מבחנים בזריקות קולגן באמת היד ורק אז מחליטים. בדרך־כלל אין אלרגיות. הדגיג, קולגן כן לגמרי, משדרים קמפי הבעה. אחר־כך ריעת בתרגעות נורא, סובלת מגופה ש"משגע את כל הגברים". לא יכולים בלי לגעת בה. טופז מרגיעה. עוד אשה, אורית, שבעה על שיטה הגישה להעביר שומנים מהעכוז לפנים. כן, יש שיטה כזו, אישר הד"ר.

הלכתי לישון עייף אך מרוצה.

מכתבים למערכת הארץ

כמה עולה ה"בונזו" לכלב השמירה

אחרי המבצע הציבורי המוצלח של נחמיה שטרסלר בחשיפת פרשיית יפת, ולאחר מאמרו "דרושה התעשתות של בנק ישראל" ("הארץ" 20.1), על "הארץ" ושטרסלר לחשוף את כל תנאי השכר וההטבות הגלות של עובדי בנק ישראל, הבנק המרכזי שלנו.

אז או ידעו בקופת־חולים, אצל הבנים ובמשק בכלל, כמה עולה ה"בונזו" לכלב השמירה של קופות הציבור. עשו זאת, רבותי, באומץ ובהצלחה.

יעקב בן דוד
ירושלים

*

הסערה שפרצה סביב פרשת יפת מובנת, אולי, כשבוחנים את הסכומים שבהם מדובר. אך כבר היו דברים מעולם, כגון בפרשת מכירות עתיקות דיין, והפתיחים השתלט על המדינה זה מכבר והסימפטומים שלו ידועים ומוכרים לכל.

בפרשת יפת אף אחד לא נפגע והציבור הראשי צוחק על כולם. כשמדובר בכיבודים ובטובות הנאה יש לבל"ל מועצת מנהלים, נגיד ומבקר. האם ישנם גם בנק ישראל והמפקחת על הבנקים. אבל כשהדבר מגיע למתן דין וחשבון, אין שום אחראי והעכברים בורחים מהספינה. האם זה לא מזכיר את מלחמת יום הכיפורים ואת דו"ח ועדת אגרנט?

ההטבות הריגות ומשטר התגיות ונטילת הכספים היו ידועים מראש והתרע עליהם מראש, כך שאי אפשר לטעון שהדבר לא היה ידוע למועצת המנהלים. אבל מה עושים למתריעין? מפטרים אותו ונותנים לו פיצויים שמנים כדי שההגיגה תוכל להימשך. האם זה לא מזכיר את פרשת השב"כ?

ד"ר אהוד פינקלשטיין
תל־אביב

*

מלחמה במינהל לא־תקין

יישר כוח לנחמיה שטרסלר ולכלי התקשורת.

בחשיפת פרשת יפת הם הכיתו שוב, שרק הם מסוגלים להילחם במינהל לא תקין, ולהצליח. אורח מן השורה אין לו סיכוי במלחמה כזאת.

רות אבנרי
ראשון לציון

חד פעמי רב שנתי

במסגרת חיפוש מקורות לכיסוי הגירעון בתקציב, יוארך בשנה נוספת תוקפו של ההיטל ה"חד פעמי" על הרכב.

כלל בעלי הרכב הפרטי (ללא שרים, חברי הכנסת והמנכ"לים, כמובן) נולצו כאיש אחד להשתתף במגבית המאפשרת לממשלה לכסות את החור בתקציב, שנוצר עקב הפחתת המיסוי על הרכב הגדול. כך מתאפשר גם למיעוטי היכולת התענוג שברכישת רכב בעל מנוע של 1600 סמ"ק.

הגדלת מספר כלי הרכב הצפויה בעקבות ההוזלה תביא להגדלת ההכנסה מהיטל הרכב ה"חד־פעמי" של השנה הבאה.

מקובל, ואף הגיוני, שלא כל הבטחה של פוליטיקאי לציבור נתנת להגשמה. מאידך גיסא, כולנו זוכרים באיזו חגיגיות ופאתוס הובטחה לציבור חד־פעמיותו של ההיטל על הרכב.

דומה שהממשלה זקוקה לקצת יותר מעזות מצח בסומכה על זיכרונו הקצר של הציבור ביום בואה להחליט על הפיכת ההיטל מחד פעמי לרב־שנתי.

ד"ר צבי שכנר
חיפה

הנזק שבהעלאת המהירות

חברי הכנסת, שתבעו להעלות את מהירות הנסיעה ("הארץ" 20.1) תקפו את שר התחבורה, המתנגד להעלאת המהירות, בטענה שהוא "מצטט נתונים של ועדה שיש להטיל ספק ברמתה המדעית".

שר התחבורה הביא בפני הכנסת מסקנות של שתי ועדות מהטכניון, שקבעו כי העלאת מהירות הנסיעה בדרכים בין־עירוניות תוריד את רמת הבטיחות, תגדיל את הסיכוי למעורבות בתאונות ותגדיל את חומרת תאונות הדרכים.

העלאת המהירות עלולה להגדיל גם את הוצאות תפעול הרכב ואת הבלאי.

לעומת חסרונות ממשיים אלה, היתרון של חיסכון בזמן נסיעה הוא שולי במרחקי הנסיעה הקצרים המקובלים בישראל.

יחיאל אמיתי
דובר משרד התחבורה
ירושלים

מבנה פדרלי לתנועה הציונית

ברשימתו "מעבר לציונות מחייבת", קורא הד"ר אורם אקרמן ("הארץ", 21.1) להפוך את הקונגרס הציוני הקרוב ל"קונגרס הצלה" של העם היהודי מתהליך ההתמעטות שהוא נתון בו.

הקונגרס הציוני הקרוב צריך להיות קודם כל קונגרס להצלת הציונות.

הדבר מותנה בייזום מהפכה פדרלית בתנועה הציונית. עיקרה — מעבר ממבנה מפלגתי למבנה פדרלי. מוקדה של מהפכה מבנית זו יהיה בהנהגת שיטת בחירות אזוריות־אישיות בקהילות היהודיות בתפוצות ובחבלי הארץ השונים, לקונגרס הציוני. יש לבחור בבחירות אישיות־כלליות גם את יו"ר התנועה הציונית העולמית.

אריה הס
ירושלים

מצפצפים על הדמוקרטיה

התגרה שפרצה בכנסת ב־19 בינואר, בשעת ביקור משלחת ועד השלום הסובייטי, מעוררת דאגה.

הניסיון לשלול מ־14 חברי כנסת את הזכות לארח משלחת מברית־המועצות, מעיד על המצב שאליו הידרדרנו: בפעם הראשונה בתולדות הכנסת צריך היה להגן פיסית על אורחים מחו"ל במשכן הכנסת, מפני חברי כנסת. ח"כ פרופ' יובל נאמן, וח"כ גאולה כהן, שיזמה את התקרית על כל הדמגוגיה ההיסטרית שלה, הוכיחו שהם מצפצפים צפצוף גדול על חירות דמוקרטיות ועל דמוקרטיה בכלל. מכאן, שעל אף כל התמרונים להסיח את הדעת לפרטים נותרה הבעיה העיקרית: הימין, במיוחד "התחיה", כהנא ומרעיו, הדגימו לפנינו בהתנהגותם, שכל האמצעים כשרים בעיניהם לכפיית תורותיהם שלהם על הכנסת ועל הציבור כולו.

המשלחת הסובייטית נפגשה בארץ עם מאות אנשי ציבור, עם חברי כנסת ועם ארגונים שונים. היא הסבירה את עמדת בריה"מ, שכינוס ועידה בינלאומית לשלום בחסות האו"ם בהשתתפות כל המעורבים בסכסוך, כולל ישראל ואש"ף וכן חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון, אין פירושו שבמסגרת ועידה זו לא יתנהלו מגעים ישירים בין המעורבים בסכסוך.

עוזי בורשטיין
דובר חד"ש
תל אביב

הארץ ממליץ

תל אביב

פרשים יפניים — (סינמטק) — הקולנוע היפני זוכה להצגה מרתקת בסינמטק באמצעות סרטיהם של אוזו, מיזוגושי, נארוזה ואחרים.

המכבסה היפהפיה שלי — (ריינגוף 2) — סרטו של סטיבן פרירס עוסק בבני משפחה פקיסטנית בדרום לונדון, ונוגע בקשר בין הבדלי מעמדות וגזעים, מין ומדיניות.

חנה ואחיותיה (שחף) — חום, הומור ואופטימיות, שופעים מסרטו של וודי אלן המחקה את "פאני ואלכסנדר" של ברגמן. משחק מצוין של מורין או'סאליבן, מיה פארו, וודי אלן, מייקל קיין, ברברה הרשי, דיאן ויסט ומקס פון סידוב.

שתי אצבעות מצידון (מקסים) קורותיה של יחידת חי"ר קטנה בתקופה האחרונה של מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני החייל הפשוט. סרט פעולה מותח, תיאור חברתי אותנטי, והצגה לא פשטנית של סיטואציה פוליטית מורכבת, בבימויו של אלי כהן.

מונה ליזה (ריינגוף 1) — גנגסטר תמים המתאהב בפרוצה שחורה עזה, נעשית, בגילומו המצוין של בוב הוסקינס, לדמות מרגשת ומעוררת הזדהות. "סוס אפל" של ניל ג'ורדאן ("חבורת הזאבים").

זיכרונות אהבה מפירנצה (ריינגוף 3) — עיבוד קולנועי מענג לרומן של א.מ. פורסטר "חדר עם נוף", מעביר את הצופה לתקופה האדוארדית באנגליה.

ירושלים

חנה ואחיותיה (כפיר) — ראה שחף ת"א

שתי אצבעות מצידון (אור 4) — ראה מקסים ת"א

עוברת אורח (מיטשל) — הבמאית אנייס וארדה חוקרת את דמותה של נערה נוודת, הקופאת למוות בצד הדרך. על גבול הסרט התיעודי.

המכבסה היפהפיה שלי (סמדר) — ראה ריינגוף 2 ת"א

חיפה

ג'ינג'ר ופרד (קרן אור) — זוג רקדנים שהופיעו יחד לפני כ־50 שנה נפגשים מחדש במופע טלוויזיוני. פליני עורך חשבון עם הטלוויזיה, בעזרתם של ג'ולייטה מאסינה ומרצ'לו מסטרויאני.

שידורי טלוויזיה מלוקסמבורג
יום ד' 28.1.1987
10.15 חדשות חול סטרית
16.20 מוסיקה
18.25 ספרינגפילד – סדרה
18.54 חדשות
19.05 כוכבים, עצות ומשחקים
19.15 סופי
19.36 אורחים באולפן
19.53 חדשות היום
20.22 קולבן – סדרה
20.30 בלאמי – סדרה
21.20 תחזית מרסים
21.30 החיים שלי קשורים לרולר
23.15 חדשות
23.30 סופי
23.35 אטמוסה
0.45 חדשות הבורסה מניו־יורק

לקליטת תוכניות מאירופה
פנורמה
טל: 5462530, 5460850, 260799, 268303

תיאטרוני ישראל
הערב יום ד' 28.1
תיאטרון הבימה:
בבתא — 20.30
הדוד ונה — בירושלים
התיאטרון הקאמרי:
מיכאל קולהאס — בקאמרי
קידוש — בצוותא
התיאטרון העירוני חיפה:
תבולשות חוקרת — תיאטרון חיפה
מוליר — בבית סבא 16.30, 20.30
מגויה להצגות — מועדון חיפה 16.30

האוניברסיטה העברית בירושלים
טקס הענקת תואר
דוקטור לשם כבוד
לראש ממשלת אוסטרליה
מר רוברט הוק
יהיה היום, יום רביעי, כ"ז בטבת תשמ"ז
28.1.87 בשעה 11.15 לפנה"צ
באולם הסנט ע"ש ליטווינסקי בקרית האוניברסיטה על הר־הצופים
הכניסה עפ"י הזמנות בלבד.
(טלפון: 02-882819, 02-882821)

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001